Statuti d'Orvieto

OPERA DEL DUOMO
N° 48.
ORVIETO

IN nomine domini Amen
Ad laudem, honorem, gloriam,
et reuerentiam altissimi, et sũ,
mi opificis Dei à quo cuncta bo,
na procedunt, et sine quo nihil
boni potest ordiri, ac laudem, et
honorem Virginis gloriosę ma,
tris Mariæ, beatorum apostolo,
rum Petri, et Pauli, ac gloriosoꝝ
scti Bernardini Confessoris, et
sctę Luciæ Virginis, et Martiris
huius magnificę Ciuitatis ad,
uocatoꝝ, et omnium sanctorũ,
et sanctaꝝ Celestis curię; Ad
laudemq;, et honorem, gloriam,
exaltationem, et triumphum
sacro sctę Rom: ecclię, sanctis,
simi dni nri dni Alexandri
diuina prouidentia papa se,
xti. Nec non R^mi in xpo priś,
et dni dni Jacobi bap^te Vitali
scti Nicholai in Carcere Juliano
Diaconi Cardinalis de Sabellis
dignissimi aplicę sedis legati
magnificę Ciuitatis Vrbisuetę,
eiusq; comitatus, fortię, et di,
strictus, R^di q; pris dni Franci,
sci Rosę epi Taracinensis eius,
dem R^mi dni legati in eadem
legatione dignissimi locutenen;
nec non Mag:^coꝝ dnoꝝ Conserua,
toꝝ nobilissimi, ac mag:^ci viri
Carletti comitis de Cerbario ex,
imij iuris professoris dni Johãnis
egidij de Leonardellis, Pirri de
Albericis, Leonardi Ant:^ni ma,
g:^ri ant:^ni Petri iacobi angeli Nal,
li, et Dionisij constantij; et ad
pacem perpetuam, et statum
prosperum, et felicem quietem,
et tranquillitatem eiusdem
magnificę Ciuitatis Vrbisuetę,
et suoꝝ Ciuium Comitatinorũ,
et subditoꝝ, et legum correctio
à iurisconsultis sæpe prohibita,
minimeq; mutanda sint ea
quę congrua interpretatione
vigere, non tñ inconuenit
q unaquęq; Ciuitas, quę sibi
ius proprium ut ius Ciuile cõ,
seruatur, societas, antiquitas,
ordinatio, inuenerit; Id aliqñ
ex nimia tpris longitudine
inobseruatum, aliqñ imper,
fectum, aliqñ diuersis uolumi,
nibus dispersum, Aliqñ superflua
similitudine, ac diuersitate ua,
cillãs eo quod et humana na,
tura nouas semper deproperis
colere formas, lites quotidie in,

uenire conetur, illud in uete,,
ribus libris, ac statutis, et diuer,,
sis uoluminibus Antiquitus an,,
notatum, et partim uetustate
corruptum renouare, aliqn̄
et reformare sepe sepiusq; no,,
ua condere, et ueteribus ad,,
dere, siue aliquid diminuere
proxime expediat; ut quod ue,,
tustas aboleuit, et noua hominum
malitia circumuenit, calum,,
niare non ualent. Hinc quod
R.di D. F. locumtenens prefatus
cui cordi est In eius gubernio
leges, et iura diligentissime ob,,
seruari, ac etiam spectabiles iu,,
ris mag.cus eques dn̄s Albertus
de Magalottis eximius legum
doctor, dn̄s Simon de Simon,,
cellis, S. Io.es michaelis Angeli,
S. Petrus stephanus angeli, S. lu,,
douicus Baldanza, Io.es ludoui,,
cus de bene in casa, Nisius de par,,
tialesdis, Butius Jacobi, Iohannes
de Tortis, et S. Vincentius de Ple,,
beis una cū supradicto dn̄o lo,,
cotenen̄ electi, et deputati au,,
ctoritate consilij generalis di,,
cte Ciuitatis ad renouandum,
corrigendum, cassandū, re,,
formandum, ordinandum
statuta, et reformationes dicte
Ciuitatis; et ad ipsis statutis ad,,
dendum, et diminuendū, et
noua condendum, et ordinan,,
dum cum plena authoritate;
ut in plena forma apparet ma,,
nu S. Nicholai de monte falco
Cancellarij dicte Ciuitatis, uo,,
lentes exequi eis cōmissa, et tā,,
to uigilantius, quanto magis
expedit reipublice salubri lege
municipali, et iure Ciuili pro,,
prio pie, ac sc̄ā regi, et guberna,,
ri sepe sepius coadunati, ac
diuersis uicibus inter eos exa,,
minati, et discussis his q̄ cogno,,
uerunt utilia, et necessaria,
et oportuna ad conseruationē
ciuilis societatis pacifici regi,,
minis bonorum morum Juris, et
Justitie huius ciuitatis, et omni,,
bus alijs que uidenda, et cōsi,,
deranda erant partim, nouā,,
do, partim renouando, addendo,
minuendo, et corrigendo, par,,
tim reformando, et declarādo,
et partim nouiter statuendo,
fecerunt, ordinauerunt, et sta,,
tuerunt infrascripta statuta,
ordinamenta

ordinamenta, et decreta quae
uoluerunt ab omnibus obser,
uari, cassantes, et annullantes
omne aliud ſtatutum, ordina,
mentum, decretum, reforma,
tionem, conſtitutionem, et ca,
pitulum quod quomodocumq;
seu qualitercumq; inueniretur
scriptu in quolibet libro, seu loco
quod non reperiretur in pre,
senti uolumine de uerbo ad
uerbum; hoc tn̄ intelligatur
ad futura ſed non ad ~~perpetua~~
preterita, quibuscumq; in contra,
rium facien̄ non obſtantibus.

De offitio Conseruator̄ Vrbeuetano populo pre, sidentium .Rub: i.

Domini conseruatores pa,
cis Vrbeuetano populo presi,
dentes preponendi regimini
et gubernationi Vrbeuetani
populi, eligantur pro tpr̄e duo,
rum mensium, et singulis duob;
mensibus eorum officiu renoue,
tur quantum ad personas eorum,
eorum aut electio fiat poſt pre,
sens Initiatū bussolum, put
infra in proximo capitulo di,
sponitur, et poſt presens buxu,
lum dicti dn̄i Conseruatores
sint numero sex, qui dn̄i Con,
seruatores habeant pro eorum sa,
lario quartam partem unius
floreni pro quolibet die, et quo,
libet ipsorum ad rationem librarum
quinq; den̄ pro quolibet flor.
habeant, et habere debeant pro
luminareis debito pro quolibz an,
no, et quolibet mense expensis
dicti cōmunis unam Tortiam,
seu cereum ponderis trium li,
brarum; qui tenentur in princi,
pio eorum officij in manibus R.di
dn̄i legati pro S.mo dn̄o nro, et
dictam sedem canonice repñen,
tantis ... in dicta Ciuitate, ...
eorum officia exercere die, noctuq;
omni fraude, et dolo cessantib;,
remotis odio, amore, prece, pre,
cio, et qualibet alia humana
gratia, ac ptia ſtatuta, et re,
formationes obseruare, et ob,
seruari facere in omnibus su,
is partibus, et capitulis in qui,
bus de dictis dn̄is cōseruato,
ribus fuit, ad quod officium
non possit eligi, uel admitti

aliquis, qui ullo umquam tempore
occasione aliqua homicidij fu,
erit condamnatus, et similiter
qui nõ haberet domũ in dicta
Civitate, et nõ habitaverit in
ea cum eius familia cõtinue
per tempus viginti annorũ;
et sit verus, et naturalis Ci,
vis, et excesserit etatem vi,
ginti quinque annorum, quorum ex,
ceptio fiat in generali Consilio per
octo dies ante principium eorum
officij, qui non possint ire ex,
tra palatium quod non sine
ad minus duo, cũ quatuor fa,
mulis; et quod nullus durante eorum
officio vadat extra Civitatẽ,
nisi in ambasciatis, et pro ne,
gocijs cõmunis de licentia ge,
neralis cõsilij sub pena vigin,
tiquinque librarum denariorum pro quo,
libet contrafaciente, et qualibet
vice qui possint haber duos
precones, duos pifaros, unum
Curreriũ, et decem famulos
computato coquos, et quilibet
de dictis famulis habeant pro
suo salario singulo mense li,
bras duodecim denariorum, Precones,
Currerius, et Piffari singulo

mense pro quolibet ipsorum duos
ducatos auri, et in festo corpo,
ris xp̃i annuatim dicti famuli,
Precones, et Piffari, ac Curre,
rius habeant, et haber debeat
quilibet ipsorum una Togam, sive
vestem, sive clamidem ad di,
visam Comunis rubeam, et
Celestrum expensis dicti Com,
munis estimatione quinde,
cim librarum denariorum pro qualibet
veste, toga, seu clamide, et nul,
lus de familia ipsorum dominorum vadat
ad aliquam Tabernam ad
bibendum ad penam decem
solidorum pro quolibet contrafaciente
vice qualibet auferenda, qui
famuli sint vigiles, et curiosi
die, noctuque, et pareant ipsis
dnis, et moram faciant in
eorum palatio sub pena vigin,
ti solidorum pro quolibet con,
trafaciente, et die quolibet; et
nullus de dictis dnis cõservato,
ribus durante tempore eorũ
officij possit, vel debeat ire vel
accedere de die, vel de nocte ad
domum alicuius nobilis, vel Ma,
gnatis clerici, vel laici, vel alicuius
Civis, Excepto dno Epo Urbevetano.

ad penam uigintiquinq; libra-
ꝝ pro quolibꝫ, et qualibet uice,
qua contrafactum fuerit, re-
tinenda de eoꝝ salario, et qui-
libet contrafacienꝫ possit accu-
sare, et habeat medietatem pe-
ne, probando accusam per duos
testes diuisim, et nomen accusa-
toris, et testium teneantur in
secreto, et nullus qui fuerit fa-
mulus alicuius nobilis, siue ci-
uis ipsius ciuitatis possit esse
in numero ipsoꝝ famuloꝝ do-
minoꝝ, et si contingerit quod
aliquis ipsoꝝ dnoꝝ conseruatoꝝ
durante tpre eius officij mo-
riretur, expensis comunis in
eius funere expendatur decem
floreni, prout hactenus semper
consuetum extitit; et siquis
ex dictis dnis conseruatoribus
duranꝫ eius officio infirmaretur,
habeat pro parꝫ salarium su-
pra descriptum prout sue col-
lege ipsa infirmitatꝫ duranꝫ;
declarantes etiam q si tempore
extractionis ipsoꝝ dnoꝝ repe-
riretur aliquis ipsoꝝ esse mor-
tuus, uel uigore presentium
statutoꝝ, uel reformationum
pendarꝫ per dictu comunem
ad dictum officium no posse
admitti, loco talis defuncti, uel
deficientis non surrogetur
alius nisi in dicta extracti-
one, et pallucta extraheretur
inter mortuos, et no habiles
reperirentur ultra tres, quo
casu anteq consilium disce-
dat, prouideatur in ipso con-
silio de uno de pluribus, pro
ut dicto consilio uidebitur,
et placebit; et salariu dictoꝝ
defunctoꝝ, et deficientiu pro
quibus per generale consiliu
alter no fuerit subrogatus, uel
subrogatꝫ, expendantur per
Camerarium Comis existen-
tem temporis in aeductione
bradaꝝ, fontiu, et aqueduc-
tuꝫ dicte Ciuitatis, p ut dnis
Conseruatoribus prudentibꝫ
uidebitur, et placebit ad pe-
nam duplicem supradicte
quantitatis dicto Camerario
de suo auferendam, contra
quem perpetuo procedi possit
si contrafecerit; qui dni Con-
seruatores duranꝫ eoꝝ officio,
et a dicta die extractionis

et per octo dies postea non possint aliquem conuenire, seu per alios conueniri in aliqua Curia ad penam quinquaginta librarum den. pro quolibet contrafacien. et siquid contra prædicta factum fuerit nõ ualeat, nec teneat ipso iure, et teneantur unà cum Camerario Fabricæ, et eius noto saltim bis in mense facere monstram potestati dictæ Ciuitatis, et alijs officialibus, seu Capitaneo, si contingerit dictam Ciuitatem Capitaneum habere sub pena decem librarum den. ipsi fabricæ de facto applicande, et manutenere scripturas, et priuilegia dicti Cois, ac instrumenta, Argentum, sigilla, et res omnes Palatij per inuentarium consignare nouis cõseruatoribus, et debeat retineri eorum salarium secundi mensis, usque quo consignauerit effectualiter nouis cõseruatoribus omnia bona, et iura cõmunis ad eorum manus peruenta, qui et debeant saltim semel in eorum officio uisitare Carceres dicti Cõmunis, ac fabricã sctæ mariæ, Cõuenctus scti Dominici, scti Francisci, scti Augustini, sctæ mariæ seruorum, Canellatũ, et Montem xpi, montemq. grani Virginis mariæ, et pro posse eorum necessitatibus prouidere, et manutenere monitiones Palatij fortilitiorum, et arcium dictæ Ciuitatis; et maxime arcis Ciuitellæ agliani, et non permittere quod aliquis ponatur ad Torturam sine pñtia saltim duorum ex ipsis; qui dñi Conseruatores in omnibus, et singulis peragendis concernentibus statum S.mi D. N. sctæ Romanæ ecctiæ bonũ, et pacificum statum Ciuitatis, ac quietem, utilitatem Cõmunis Artium, piorũ locorum, montis pietatis, Castrorum, iurisdictionum, Tenutarum, et aliarum quarumcumq. personarum ipsius Ciuitatis, et Comitatus, et maxime in exequendis omnia, et singula in presenti statuto contenta, et quæ in futurum per consilia dictæ Ciuitatis cõmitterentur, habeat plenũ arbitriũ, Iurisdictionem, et Baliam, qui et ipsa Cõitas, si quis autem præsumpserit in cõcernentibus eorum officiũ aliqua inobedientiam ostendere, puniri possit per ipsos dnos Cõseruatores

siue per

siue per potestatem attenta qua-
litate persone, et delicti qualitate
pensata, prout eis uidebitur, nõ
excedendo summam decem libra-
rum den. pro quolibet, et quali-
bet uice; Si quis uero aliquod
mallum uerbo in personam ip-
sorum dnorum Comitteretur, pe-
nam quadruplicatam soluere cõ-
pellatur, et per potestatem dicte
Ciuitatis condemnetur ne si
tale delictum cõmissum fuisset
contra aliquam aliam perso-
nam. Si uerò perierit commis-
sum tale delictum facto in per-
sonam alicuius ipsorum, talis pe-
na quadruplicetur ut supra.
Et ultra dictum quadruplũ ip-
se facto incidat in penam cen-
tum ducatorum, quam si nõ sol-
uerit infra decem dies ampu-
tetur sibi manus, et prdicta nõ
habeant locum de iniurijs, et
delictis factis inter eos: Et te-
nentur dicti dni Conserua-
tores durante eorum officio ex-
pensis dicti cõmunis expen-
dere in anotamine stradarum
pro quolibet Conseruatore sal-
tem duos florenos ad penam
dupli de eorum salario retinendi;
teneantur et prouidere neces-
sitatibus pontium, et quod nõ
extrahatur aliquod genus fru-
menti extra tenimentum
ipsius Ciuitatis, et etiam qui-
libet extractus ad dictũ officium
facere teneatur unam clami-
dem, et unũ capucium de
panno de grana, siue mona-
dino, et ipsam clamidem cũ
capucèo, et post depositũ offici-
um continue portare in Ciui-
tate maxime dieb. festiuis ad
penam decem ducatorum pro
quolibet cõtrafaciente, et pre-
dicta locum habeant post presens
bussollum, et teneantur et infra
octo dies post introitũ eorum offi-
cij consignasse in scriptis
potestati dicte Ciuitatis omnes
debitores dicti cõmunis, et de
ipsa consignatione rogatum fa-
cere notarium Cõmunis, et ipsũ
sollicitare, ut exequtionem ef-
fectualiter faciat, et de decem
dies in decem dies uidere ca-
usam quare dicta exequtionem
retardetur ad penam decem flo-
renorum eis, et cuilibet ipsorum aufe-

rendam, siue retinendam per Camerarium si contra fecerint, et teneantur deputare unum ex ipsorum famulis, qui habeat officium pulsandi campanam Turris ipsius Palatij de sero tribus uicibus; adeo tertium sonum sit pulsatum hora secunda noctis, et semel in aurora diei, ut moris est, Et auendendi lampadas palatij quolibet sero post sonum aue mariæ, et nectandi Palatium saltim semel in hebdomada ad penam uiginti solidorum pro qualibet uice qua contrafecerint, et habeat supradictus famulus ultra eius supradictum salarium propredictis solidos quatraginta pro qualibet mense a dicto Camerario comunis; quibus dnis Conseruatoribus nulla persona possit, et debeat eis loqui dum ua(dunt) per Ciuitatem, uel eius burgos, nisi uocaretur ob aliquam causam ab eis ad penam uiginti solidorum uice qualibet possit eos accusare cum uno teste, nisi esset res magnæ importantiæ status Ciuitatis, uel alicuius Cattino, uiter auidens.

De electione imbussolatorum et busseli officiorum.

Quoniam de manibus uniuscuiusque duris siue rectoris Ciuitatis et prouinciæ pendet salus omnimoda eoque uniuersa membrorum compago ex dispositione capitis informatur et nisi sint rectores graues boni sapientes et timentes Deum Ciuitas ipsa sepe capitis eorum causa incidit in ruinam prout ex inspectione huius predictæ ciuitatis de re apparet volentes obuiare in quantum possumus ut Ciuitas ipsa bene gubernetur et ad ipsam gubernandam eligantur homines apti ex quorum uirtutibus sapientia et industria ipsa Ciuitas augeatur et ad statum pristinum reducatur. Statuimus et ordinamus quod deinceps ultimi conseruatores presentis Busculi et ultima palluccia quelibet Busculi extrahenda infra terminum quindecim dierum post introitum eorum officij habeant

Congregari

OPERA DEL DUOMO
ORVIETO

congregari facere generale co,
silium dicte Civitatis in presen,
tia Gubernatoris ipsius Civita,
tis seu eius locutenentis vel
alterius representãtis in dicta
Civitate sedem aplicam et in
dicto consilio eligere et deputa,
re ad fabas nigras et albas qui,
decim bonos et graves Cives
qui obtineantur saltim per du,
as partes ipsius consilij hoc m°.
vz. unus de Collegio Iudicum
et Tabellionum ipsius Civitatis
duo de arte mercatorum unus de
arte aromatariorum et mercanti,
um duo de arte Calzolariorum
unus de alijs artibus popularibus
non exercitantes artes eligan,
tur reliqui usque ad perfectum
numerum predictum sed non
possit eligi aliquis de dicto bu,
xillo faciendũ nisi habuerit va,
lorem in bonis stabilibus in di,
cta Civitate et comitatu ascẽ,
dentibus ad quantitatem qui,
gentorum florenorum et fuerit ma,
ior quatraginta annorum
et antequam dictum consiliũ
dissolvatur dñi Conservato,
res faciant capi et arrestari
dictos et eos retinendi in Pa,
latio dñi Gubernatoris seu alio
loco quibus per aliquem loqui
non possit usque post perfectũ
buxulum et dicti Imbuxula,
tores una cum dd. dd. Conser,
vatoribus et Cancellario vel
alio notario ab eis deputando
una cum Guardiano scte Tri,
nitatis audita missa spiri,
tus sancti dictum buxulum
in noie dñi nri iesu Xpi in,
cipiant et finiant pro quinque
annis tantum duraturum In
buxulando omnia officia ipsi,
us Civitatis et Comitatus ꝑ
ut hactenus consuetum fuit
et secundum tempora limita,
ta per pntia statuta distribu,
endo unicuique idoneo officia
secundum proprias virtutes
non advertendo acceptatio,
nem personarum seu sanguinem
domorum sed ad utilitatem
publicam et inde non possit
exire aliquis de die vel de no,
cte quam prius ipsum buxulum ꝑ
fecerit quibus imbuxulatori,
bus per dnum Gubernatorem
dicte Civitatis sive locutenẽ,

tem ut supra deferatur iura-
mentum de faciendo dictum
buxulum secũdũ formã pre-
sentium statutorꝫ remotis ali-
is ab eis et ipsorꝫ quolibet odio
amore timore prece ami-
citia parentela prẽtio, et qua-
libet alia humana gratia et
fiant expense pro uictu dictis
imbuxulatoribus per Camera-
rium dicti Comunis seu eius
depositarium expensis cõmu-
nis et sic imposterũ de quin-
quennio in quinquennium
fiant dicta buxula perpetuis
temporibus et aliter factum
buxulũ non ualeat et arro-
gans contra pr̃dicta omnibus
officijs et beneficijs dicti Cõmu-
nis toto tempore uite sit pri-
uatus.

De electione officio et iuramẽto potestatis. 3.

Potestas Ciuitatis Urbisueteris
eligatur pro sex mensibus tantũ
hoc modo. uꝫ. q dñi Cõseruato-
res qui pro tempore erunt in pri-
mo consilio per eos fiendo post
introitum cuiuslibet potestatis
teneatur facere pr̃positã de nouo
potestate eligendo et data licen-
tia consulendi si quis ex dictis
Conseruatoribus uel cõsiliarijs
habuerit notitiam de aliquo iu-
re iusto et prudenti bene ex-
perto bono et apto ad dictum
officium exercendũ debeat cũ
uinculo iuramenti nominare
et Cancellarius siue notarius
reformationum teneatur oẽs
qui nominati fuerint de nu-
bere et dñi conseruatores te-
neantur oẽs nominatos mitte-
re ad quitrimium seu partitũ
et illi omnes ex dictis nomina-
tis qui fuerint obtentis duas ter-
tias partes dicti Consilij et habue-
rint plures fabas nigras de sic qꝫ
alij intelligantur et sint electi et
si fuerint plures obtenti quantas
qui habuerint fabas pari nume-
ro tunc liceat conseruatoribus e-
ligere ex illis obtentis quos uolũt
itaqꝫ numerus trium sit perfe-
ctus hoc

cives hoc addito et declarato q ad dictum officiu no possit eli gi aliquis qui no esset miles ut comes uel doctor ne aliquis qui non fuerit uel comes uel doctor nec aliquis qui no fuerit dissitus ab eo unde est oriundus uel ubi continuo habitauerit per tri ginta miliaria a civitate nra nec aliquis qui fuerit de Vrbe uel provincia Romandiole et aliter facta electio non ualeat et nominans aliquem contra predicta incidat in penam de cem ducatorum applicandorum ca mere comunis Vrbisuetere et Con servatores qui talem nomina ti no constitutum in aliqua ex dictis dignitatibus uel no habile ex supradictis causis uel aliqua ipsarum ponerint ad partitu in cidant in penam viginti quinque florenorum pro quolibet et tam no minans q ponentes ad parti tum priuetur pro uno anno pote state nominandi que electio sic predictis modis et forma facta ue promittitur S.mo D. N. exponi dictorum de quibus S.mus D. N. uigore priuilegiorum huius nre Civitatis unius ex dictis electis confirme tur dignabitur et habita dicta confirmatione per bulla uel per breue S.mi D. N. tramittantur capitula prefato electo et confir mato in hunc modu . videlicet q de beat esse fidelis et deuotus S.mo D. N. S. R. E. et comuni Vrbe uetano. Item q ipse teneatur se presentare in dicta Civitate Vrbeuetana per tres dies ante finitu officium precessoris cu omnibus suis officialibus domi cillis et familia. Item finito officio precessoris prima die sui officij post uesperas debeat cum omni sua comitatiua et fami lia se presentare coram Guber natore seu locutenen et Conser uatoribus dicte Civitatis et ex hibere breue cu capitula eidem transmisse et dicas Razias argenti ad minus decem li brarum et ponderis decem unci arum pro qualibet

Item teneantur secum du cere unum idoneu legum doctorem qui fidem faciat doctoratu In primo generali

consilio fiendo post aduentũ
ipsius per autlentica ũscriptu,,
ram per quam appareat ipsũ
fuisse doctoratum saltim per
triennium antequam iustitiam fa,,
ciat unicuiq; in ciuilibus et cri,,
minalibus causis indifferenter
et qui obseruat omnia eius of,,
ficiũ cõcernentia et in p̃nti
statuto contenta.

Item ducere et toto tempo,,
re sui officij secũ r̃tiner̃ debeat
unũ bonũ practicũ doctum et
expertum militem sociũ aptũ
ad arma portanda et qui in
causis ciuilibus à decem li,,
bris infra ius redder̃ tenea,,
tur et sciat et faciat omnes
exequtiones tam ciuiles quam cri,,
minales et exequatur omnes
cõdemnationes tam eius tem,,
pore latas quam antea per quos,,
cumq; et que simile officium
saltim per biennium in alijs
ciuitatibus exercuerit et de
predictis fidem faciat.

Item teneatur ducere et cõ,,
tinuo toto tempore sui officij re,,
tinere tres bonos publicos et i,,
doneos notarios deputandos ad
infrascripta officia. vz. vnum
amaltia et duos ad dextrum
ordinaria indigenda et inqui,,
renda quorum quilibet librũ
administrationis sui officij fa,,
ciat et in publicam formã re,,
ducat et r̃laxet dicto cõmu,,
ni, et hi omnes habeant domi,,
cilia distantia à nr̃a ciuita,,
te vrbeuetana per viginti mi,,
liaria et qui non fuerit alias in
aliquo officio in dicta ciuitate
per lapsũ quinquennij ante
dictum officiũ. Itẽ teneatur
ducere duos domicellos sua
diuisa inductos. Item decẽ
famulos scuibernarios et ar,,
migeros. In quibus nõ cõpute,,
tur coquus vel mulio vel ca,,
merarius.

Item duos equos ualoris et
cõmunis extimationis quatra,,
ginta ducatorum auri extimãdos
per mariscalcos dictę ciuitatis
et ultra supradictũ numerũ
familię possit dictũ cõsiliũ auger̃
secundum qualitatem tempo,,
rum augen,,

rum augendo etiam stipen-
dium ipsius potestatis pro rata.

Item faciat fieri per suos of-
ficiales deputatos omnem exe-
qutionem faciat. Item tene-
atur facere monstram de per-
sona sua et tota familia et
equis toties quotiens fuerit re-
quisitus per dnos conservatores
in pntia Cancellarij dicti Comu-
nis et Camerarij fabrice ecclie
ste Marie sub pena infrascri-
pta pro qualibet vice qua fuerit
requisitus et dictam mostram nō
fecerit et si nō rpresentaverit
vel eius familiam et equos ut
supra solvere teneatur Came-
rario dicte fabrice pro ipsis
punctaturis hoc modo et forma
.s. pro persona ipsius potestatis
florenos vigintiquinque qualibet
vice pro iudice et collaterale
vice qualibet florenos quatuor
et totidem pro milite pro quo-
libet notario domicello famu-
lo vel equo florenos tres verum
si ex causa mortis vel alia iu-
sta causa ullo tunc rpresentare
nō posset habeat infrascriptos
terminos ad rpresentandū vel
alios loco ipsorum subrogādū .s.
pro iudice quindecim dies pro
milite et notario quinque dies pro
domicellis famulis et equis tres
dies. Quibus terminis duran-
tibus et eorum altero predict..
absentibus pro dicta causa ut
mortis non possit punctari sed
retinebitur de suo salario pro
iudice medius florenus pro
milite et notario dimidius
florenus pro domicellis famulis
et equis unus quartus flori-
nus pro qualibet et qualibet
die et elapsis dictis terminis
rpresentari possit et incidat in
penis supra proxime declara-
tis.

Item faciat fieri per suos of-
ficiales deputatos omnem exe-
qutionem datuarium tertia-
riarum et salis et quarumcumque e-
xequtionum et provenetus dicti
comunis et de penis et condem-
nationibus mallonum et dap-
datorum et aliarum quarumcumque
dicti comunis et specialium
personarum tam in civilibus

q̃ in criminalibus causis absq̃ aliquo pmio uel mercede pre-terq̃ ex causis ex forma statu-torũ reformationũ sine cõsilio generali promissis alioquin tenebitur de suo salario totidẽ prout capient huiusmodi ex-equtiones negligentia sua et suorũ officialium nõ facte et tenebitur ad infectionem dã-norũ et interesse illius qui le-sus fuerit pp dicta exequtionẽ nõ facta et tenebitur restituer quadruplũ totius quod r̃cepe-rit ultra formam pr̃sentium statutorũ seu à consilio gene-rali nõ permissorũ

Item durante suo officio à dicta civitate nec aliquis ex suis officialibus et famulis sine li-centia dnorũ cõservatorũ pro tempor existentiũ sub penis su-pra proxime declaratis aliquo modo absentabit.

Item non possit ponere ad aliquam torturã aliquem hominẽ siue personã absq̃ pr̃sentia ad minus duorũ conservatorũ ad penam centũ ducatorũ auri proquolibet et qualibet uice

Item non potest recipere p exequtione aliquid nisi put infra de officio militis ordina-bitur sub pena quadruplũ cu-iusq̃ r̃ceperit.

Item nihil reciper possit pro aliqua examinatione testiũ nisi de testibus inducendis ad defensam uel ex for pr̃sen-tiũ statutorũ in aliquo capitu-lo cõcederetur. Pro omnem et quamcũq̃ scripturam actorũ ci-uilium et de omnibus spectan-tibus ad civiles causas de ci-uilibus causis et de quibuscũq̃ instrumentis et cõtractibus ꝗ, de iublorũ et aliorũ diversorum exceptis inquisitis uel accu-satis comparerent ad se ad defendendũ uel mattium cõ-fitendũ rogatos faciat nota-rios civos deputatos et de-putandos per nrum cõmune ad scribendũ Item tenebi-tur observare omnia et sin-

gula

gula statuta ordinata reformationes et Bullas et privilegia nostro communi concessa tam condita quam condenda et secundum ca: iudicabit et iustitiam administrabit tam in Civilibus quam Criminalibus causis indifferenter et pro predictis omnibus et singulis tam pro eo quam pro suis officialibus familia et equis pro eius adventi mora et reddita nec non pro inclaust.o Carta et uernice habebitur a dicto communi Urbeuetano per manus Camerarij ipsius communis pro dictis sex mensibus in tribus tertiarijs libras den. mille sexcentas octuaginta cum intentione duodecim den. pro qualibet libra pro communi et unius baiocsi pro quolibet floreno ad rationem librarum quinque denariorum pro quolibet pro monte pietatis et habebit partem extraordinariorum secundum formam presentium statutorum dedanariorum in capitulis extraordinariorum de pecunijs quas fecerit pervenire in manibus Camerarij urbisueteris.

Item retinebitur et non soluetur sibi ultima tertiaria a dicto eius officio donec fuerit sindicatus siue fuerit absolutus siue condemnatus et soluet cum effectu omnem condemnationem ad quam fuerit condemnatus ipse vel sui officiales absque aliqua contradictione et omni appellatione post posita sub pena periurij et dupli totius condenationis.

Item teneatur presentare in publicam formam antequam ei iuramentum deferatur reformationem factam in generali consilio loci unde est oriundus quod occasione sui salarij uel sui officij nulla fiat represalia contra Commune nostrum vel eius particulares personas Ciuitatis et Comitatus sub pena dupli dicti salarij applicanda camere dicti Communis.

Item non poterit petere aliquam reformam dicti sui officij aliquo modo iure uia causa aut ali,,

8v

quo quesito colore sub pena per iurij et quinquaginta ducatorum et ita promittat.

Item per octo dies ante finem sui semestris tenebitur consignare dominis conservatoribus omnes libros sui officij cum inpitza et inventario publicatos et sigillatos ut moris est sub pena quinquaginta ducatorum.

Item finitis dictis sex mensibus stabit continue per octo dies ad sindicatum cum omnibus suis officialibus, et familia coram sindicis deputandis redditurus rationem administrationis sui officij pariturique sive et ab eorum sententia non appellabit, vel contradicet, tacite vel expresse sed cum effectu solvet omnia que in dicta sententia continebuntur absque diminutione et contradicti, one aliqua omni appellatione remota in quorum octo dierum numero non computetur illius responsionis inquisitioni, et per tres dies primos post predictum possint porrigi omnes petitiones per quascunque personas.

Item solvat de suo salario dictis iudicibus et sindicatoribus eorum consultori et notario libras viginti den. videlicet libras quatuor cum dimidia cuilibet dictorum sindicorum libras sex consultori et libras quinque notario.

Item non discedat de dicta civitate quod prius non fuerit facta exequutio sententie ferenda per dictos suos sindicos.

Item relaxabit fabrice ecclesie sancte Marie maioris de Urbe veteri pro dicto semestro unum palium de sirico valoris et communis aestimationis dictorum decem ducatorum auri largiorum et relaxabit nostro communi predicto semestri unum tarzonem et unam balistam valoris et communis aestimationis trium ducatorum auri largiorum et plus a dicto communi vel ab alijs personis non petet vel exiget vel aliquis de officialibus suis ut de sua familia sub pena quinquaginta librarum den. pro qualibet vice

libet uice et ipsorum quolibet omni
exceptioni remota et obseruabit
omnia ad que tenetur secundum for,,
mam presentium statutorum sub
penis in eis contentis et dicta
capitula sigillata cum sigillo dicte co,,
munitatis magno .A3. cum A,,
quila ipsi domini conseruatores te,,
neantur transmittere dicto po,,
testati ut supra et collecto et con,,
firmato infra decem dies et post
quam dicta confirmatio ad eorum ma,,
nus peruenerit et transmitter
per unum ex eorum famulis seu per
Currerios dicti Comunis qui Po,,
testas post presentationem sibi fa,,
ctam infra triduum teneatur ac,,
ceptare et per ipsum famulum per suas
litteras respondere aliter dicta electio
sit nulla et nullius efficacia et
dicta die prima sui officij qua
se representabit coram Guber,,
natore uel eius locumtenente do,,
minis Conseruatoribus et Cancel,,
lario comunis ad delationem
Gubernatoris uel eius locumtenentis iurare
teneatur corporaliter scripturis ma,,
nu tactis obseruare omnia et sin,,
gula suprascripta capitula ac et
gubernare regere et manute,,
nere et defendere homines Ciuita,,
tis Vrbisuetanae et Burgorum qui mo,,
do sunt et in antea erunt et
eius Comitatus et destrictus et
obedientes et ius reddere om,,
nibus et singulis petentibus secundum
formam statutorum et ubi statu,,
tum non loquitur secundum ius ge,,
nerale utilia facere et inuti,,
lia pretermittere bona fide et si,,
ne fraude et tenere credentias
de factis Ciuitatis et specialium
personarum que in consilio uel
de specialibus personis tractabit
et ipsas credentias non pandet
aliquo modo nisi prius fuerint
publicate Custodiat et custodiri fa,,
ciat defendet et recuperabit su,,
marie sine strepitu et figura
Iudicij bona res et iura ac iu,,
risdictiones episcopatus Ciuitatis
Vrbisuetanae ad petitionem domini Episcopi
qui pro tempore erit et est Fabri,,
cam ecclesie sancte marie maioris
ad omnem petitionem ecclesi,,
arum Camerarij ipsius Fabrice Ho,,
spitalis sancte Marie de stella Mo,,
tes pietatis et aliarum ecclesiarum fra,,
tas pontes et hospitalia et omnia
alia loca uenerabilia et religiosa

in destrictu dictę Ciuitatis exi-
stentia nec accipiat per se uel fa-
miliam suam ab aliqua persona
nec per consiliũ uel arengam ul-
tra salarium suũ statutũ et ob-
seruabit omnia subscripta et
obseruari faciat pro salario sibi
ut supra concesso et nõ petat nec
accipiet pro se nec pro eius fa-
milia aliquã aliam dominatio-
nem uel aliud salariũ uel ali-
ud officium speciale in aliquo
Castro uel uilla Comitatus uel
destrictus dictę Ciuitatis ultra
generale dñium uel salariũ si-
bi concessũ per dictam dictiõnẽ
et cõfirmationem et si Pote-
stas Vicarius uel alius uel pro
ois uel altero eorũ fecerit aliquod
consilium parlamentũ uel ali-
quam prepositam uel fieri per-
fuerint in quo eidem potestati
uel eius familie aliqui ultra eo-
rum iam promissũ fiendum p-
mitteretur in quinqaginti libris
denariorum punietur in quibus ipso fa-
cto incurrat et exigatur ab eo cũ
effectu per sindicũ cõmunis qui
si fuerit negligens teneatur sol-
uere de suo proprio tñ penam

in qua poterit condemnari dictus
Potestas et nihilhominus talis p-
missio non tenet ipso iurẽ et ille
qui ultra salariũ et feudũ ordi-
natũ cõsiliũ cõstitutum et pro-
missũ dicto dño Potestati aliqs
promiserit uel dixerit promit-
tendum in centũ libras punia-
tur quas infra octo dies dictus
sindicus exigere teneatur ad pe-
nam predictam et ipsã penã po-
ni faciat in mercedibus dicti
Cõmunis et talis arrogans ni-
hilhominus omnibus officijs et benefi-
cijs Cõmunis ipso iure per quinquẽ-
niũ sit priuatus et si infra quin-
quenniũ aliquod officiũ uel bene-
ficiũ obtinuerit nõ teneat ipso
iure et in centũ libris denarii-
ce qualibet penę nõie puniatur
a quibus penis uel aliqua earũ
absolui nõ possit per cõsiliũ uel a-
rengam uel aliquẽ officialem Cõ-
munis Vrbisueteris et nullũ Exe-
niũ accipiat per se uel interposi-
tam personam et siquid ad ma-
nus suas uel alterius de sua fa-
milia peruenerit restituat uel
restitui faciat infra Triduũ Ca-
merario Cõis nec in suũ usum

uel alterius

ueal alterius de sua familia cō,,
uertetur nec cōmedet nec pati,,
atur aliquem de sua familia cō,,
medere cū aliqua persona Vrbe,,
uetana clerico uel layco in ci,,
uitate Vrbeuetana uel prope ꝑ
quatuor miliaria nec bibet in
ciuitate uel burgis et si contra
fecerit perdat de suo salario quī,,
quaginta libras den̄ pro qua,,
libet uice et nō uendet nec ali,,
enabit nec erit in dicto uel fa,,
cto q̄ aliquis rlassabit concedatur
uel dimittatur de tenimento
dictę Ciuitatis uel eius comi,,
tatus et destrictus quod cōe
Vrbeuetanū habet et possidet
specialiter et de domibus Terris Vi,,
neis siluis Pascuis Pratis et r̄,,
bus hertico℞ acquisitis cōmuni
et alijs à dicta Ciuitate deten,,
tis saluo consilio generali Va,,
rijs diebus et in eis obtento ad
partitum ut moris est et nul,,
lam pr̄sentiam recipiet ab a,,
liqua persona Ciuitatis uel Co,,
mitatę Vrbisuetę in pecunia
uel alijs rbus exceptis panis de
lecto et massaritijs quas licet
conducere ad utendum et non
gratis nec coacte et qui tales pr̄,,
sentias uel aliquā ea℞ fecerit ꝑ
perdi potestaq uice qualibet pu,,
niatur in dicta pena et retinebit
equos sua electione descriptos
et specificatos ad omnē suum
resoluatur et fortunā si rimo,,
riretur uel magnauerit in
battaglia quando fieret pro cōi
et aestimentur dicti equi per
aestimatores cōis et scribantur
in libro cōis et ponatur eorū
signa et pili et nemini dictos
equos cōmodabit sub dicta pe,,
na et periurij dictā eius fami,,
liam quolibet mense assignabit
in cōsilio dicto Ciuitatis ad pe,,
nā uigintiquinq̄ libra℞ den̄
ꝑ qualz et cōtinuo residentiam
faciet in Ciuitate pr̄dicta et si
cōtingerit se absentare cū licē,,
tia dno℞ cōseruato℞ pr̄terq̄ pr̄sa,,
to cōi deducatur et diminua,,
tur de eius salario tn̄ quatū
contingerit abesse pro rata tē,,
poris nec cogetur Camerarius
cōis aliquid facere cōtra suum
officiū uel iuramentū. Et si pr̄,,
sens statuti per singula capitanū
obseruauerit et inquiritus nō

emendauerit et illicite gestum uel pretermissum post depositum officium centum ducatos auri persoluat et damnum illis quibus fecerit emendabit ipso iuramento et declamationi stabit. Quicumque uero uoluerit petere a Potestate quod ab eo illicite extorsit uel extorqueri fecerit liceat petere sine pena et sine aliqua expensa persoluenda. Et stabit per octo dies deposito officio in Ciuitate Urbeuetana ad sindicatum cum tota sua familia responsurus de omnibus que pertinerentur ab eo de ratione sue administrationis et familie et si per ipsum uel eius Curiam steterit quominus dictus sindicatus in totum uel in partem non potuerit fieri tot dies adolendum predictis octo diebus per quod steterit quin dictus sindicatus fuerit perfectus et finitus —

Nec petat uinculo iuramenti per se uel alium nec permittat quod sindicetur ipse uel aliquis de sua familia infra tempus sui regiminis uel quod minuatur et si contra fecerit tunc eo facto sine licentia non teneat ipso iure nec possit se hoc absolui per aliquod consilium uel arengam uel aliquem officialem Communis et si quis arengauerit quod sindicaria fiat infra tempus predictum inductus libris denariorum perpetuus potestatem puniatur quam penam exigere et non restituere teneatur et habeat medietatem pene et si non fecerit de suo proprio post depositum officium dictam penam soluat et nihilominus talis arengator omnibus officijs et beneficijs Ciuitatis et Comitatus per quinquennium sit ipso iure priuatus adeo quod si infra quinquennium aliquod officium aut beneficium consequeretur non teneat ipso iure et in centum libris denariorum pene nomine puniatur et depingatur in Palatio Communis cum suo nomine et pronomine et delicto tamquam proditor communis et a predictis penis uel aliqua parte non possit absolui per consilium uel arengam uel aliquem officialem communis et quilibet de dominis Conseruatoribus qui talem propositam fecerit censerit uel ponitteret in pena quingentarum

quingentarũ librarũ den. co-
demnetur Cõi Urbevetano
solvenda Et si potestas uel a-
liquis ex officialibus recesse-
rint his omnibus nõ servatis
in continẽti significetur terrę
uel Civitati unde fuerint per
lr̃as cõis et petatur q ipse re-
mittat ad observandũ q pro-
misit et nulli aliquid dede-
rit uel promiserit per se uel
alium aliquid occasione di-
cte potestariȩ uel offitij et iu-
rabit per idẽ sacramentũ q
de terris et Castris siue Iu-
risdictionũ universas hereti-
cos pro uiribus extirpauit nec
predictis hereticis ab ecclia de-
notatis auxiliũ uel consiliũ
dabit nec ducat secũ ali-
quem officialem qui fuerit
patarenus uel infamatus
aliquo crimine heresis. Nec
aliquem qui fuerit aliquo
tempore occasione homici-
dij condemnatus et si con-
trafecerit teneatur dictum
officialem expellere ad pe-
nam centũ librarũ den.
et omnibus consilijs p̃tatis

nisi esset personaliter impedi-
tus aut absens pro factis Cõis
et pulsata Campana tribus
uicibus statim ad cõsilium
ueniat et Potestas teneatur
pñs captum quolibz mense
legi facere in publ.co et genera-
li consilio, et nullus eius co-
mitatus uel altricearius
cõmedat uel bibet cũ dño
Potestate uel aliquo officiale
in Civitate uel Burgis ad
penã uigintiquinq librarũ
den. In qua per futurum
potestatem quilibet cõtrafa-
ciens puniatur exceptis no-
tarijs causarũ Civiliũ ipsius
Potestatis Et hoc pñs capitulũ
sit precisũ in qualibet parte sui
et tolli uel mutari nõ possit
per Consiliũ uel Arrengam
uel aliquem officialem cõis
et teneatur et debeat oĩa et
singula pertinentia et specti-
tia ad dictũ officiũ facere pro
salario sibi cõstituto et sibi
cõtingerit ire uel mitere a-
liquem de sua familia pro
aliquo processu inquisitione
exequtione uel aliquo alio

ad eius officium pertinenꝗ uel
coherenꝗ nihil sub noīe expen,
saꝝ uel quocunꝗ alio colore ꝗ,
sito ab aliqua cōmunatia Uni,
uersitate uel singulari persona
petere exigere uel recipere pos,
sit et si contrafecerit quadru,
plū reddere cōpellatur eius
qui acceperit et inquinqua,
ginta libris den Cōi Urbeue,
tano soluen puniatur in qui,
bus penis et rēstitutionibus
sindici qui fuerint deputati
ad tale officium teneantur cō,
demnare et super cōmissis tā pro,
cedere possint ex eoꝝ officio ꝗ
ad denuntiam uel accusam
cuiuslibet deferentis et suffi,
ciat in hoc sacramentū denū,
tiantis uel deferentis cū pro,
batione publice fame dictus
Potestas uel aliquis suus offici,
alis nō possit rēmittere aliquē
suū officialem uel familia,
rem in Comitatu ad grauā,
dū aliquem singularem per,
sonam uel sindicū dicti ple,
berij nisi faciat requiri du,
abus uicibus per Balitores cōis
Urbisueteꝗ sub pena centū libra,
ꝗ den et qualibet Uniuersitas
Cuiuslibet Castri uel plebeij Co,
mitatus Urbisueteꝗ debeat ha,
bere unū sindicum qui sit de
ipsa Ciuitate quoꝝ sindicoꝝ
noīa dentur in scriptis dnīs
Conseruatoribꝫ et dnō Pote,
stati et qn̄ necesse fuerit ali,
quid fieri per dictas uniuer,
sitates incōtinenti notificetur
dictis sindicis et nō possit di,
ctus Potestas aliquē rētinere co,
actū iniuste et sine causa ad
penā uigintiquinꝗ libraꝝ den
pro quolibet die et qualibet ui,
ce et nihillominus dānū emē,
det dicto iniuriato tam de
dāno ꝗ de iniuria et si tenue,
rit p aliquod temporis spacium
et posito tali in carceribus et
si eodem die uel paulo post ex,
traheretur dummodo eodem die
traheretur potestas incidat in
dicta penam que si Potestas
nō per decem uel p paululum in
temporis spaciū extinuerit
possit moderari p sindicos et
si prdicta cōmiserit cōtra ali,
quē nobilem notm̄ uel ciuē
habentem ualorem quinqua,
ginta libraꝝ

ginta librarum in duplum puniaꞌ
tur et condemnetur et teneatur
dictus Potestas sedere ad banꞌ
chum cum suo collaterali et militibus
saltim die Lune et Jovis et non
debeat ducere secum uxorem vel
alias feminas in Palatio ad
penam Centum librarum denariorum et
teneatur ire quolibet die feꞌ
sto precepto ad ecclesiam ad
sociandum dominos Conservaꞌ
tores qui vadunt ad divina ofꞌ
ficia audienda et tam in redditꞌ
te quam in eundo debeat venire
usque ad Palatium. Et non permittet
quod solvatur aliqua execuꞌ
tio per aliquem nisi prout infra
de officio militis continebitur. Et
non debit aliquam sententiam absoꞌ
lutoriam per quindecim diꞌ
es ante finem sui officij et omꞌ
nia instrumenta vel ordinaꞌ
menta que reperirentur loꞌ
quentia de Vic.^rio^ vel de capitaꞌ
neo intelligantur de potestate.

Item dictus Potestas teneatur
et debeat introitu palatij sue
solite residentie facere et fieri
facere inventarium de omniꞌ
bus Palatij rebus manu priꞌ
mi notarij causarum sue curie
et sibi facere consignari in puꞌ
blicam formam. Quod invenꞌ
tarium teneatur consignare sinꞌ
dicis tempore sindicatus et conꞌ
signare omnia in eo descripta sinꞌ
dico communis effectualiter et de consignaꞌ
tione appareat manu notarioꞌ
rum dictorum sindicorum in quo
inventario fiendo interveꞌ
niat unus ex dominis Conservaꞌ
toribus cum sindico Communis et suꞌ
prascriptus potestas habeat duꞌ
rante tempore sui officij in omꞌ
nibus et singulis causis tam ciꞌ
vilibus quam criminalibus et miꞌ
xtum imperium et gladij potestaꞌ
tem liberum et arbitrium et bilia salꞌ
vis tamen omnibus in presenti ordiꞌ
namento volumine statutorum
descriptis et possit mulctare
inobedientes arbitrio suo usque
ad quadraginta solidorum pro
qualibet vice et non ultra.
Item quod non possit cogere aliꞌ
quem de dicta Civitate
vel Comitatu ad portanꞌ
dum sibi ligna vel aliud graꞌ
vamen.

Item quod in debitis et causis
Ciuilibus pecuniarijs ipse potestas
uel aliquis de sua familia non
possit nec ualeat aliquo mo-
do facere aliquã exceptionem
cõtra aliquẽ nisi fuerit cõmis-
se per Judicem uel ꝑ dnum Gu-
bernatorem dictę Ciuitatis et
hoc apparuerit ad bastardel-
lu militis siue ꝑ bullettinũ
dñi Gubernatoris et si cõtinge-
rit ꝙ aliquis impetrauerit ꝑ
suppli:ne uel ꝑ bullettinũ ab a-
liquo superior ꝙ possit dar per
executiũ eius debitorẽs inge-
ner uel in specie uel eos fac-
re grauari quia superioribus
pars esse nõ possumus ut ex
alio liter defensio nõ aliquo
modo auferenda talis Potestas
siue officialis qui habuerit ta-
lẽ bullettinũ uel rescriptũ et si
uoluerit opponere dar sibi ter-
minũ ad opponendũ uel si no-
luerint opponere Sed negaue-
rint debitũ dar terminũ ad
probandũ Et si cõfessi fuerint
aliquã dilationẽ concedere
ad soluendũ et oĩa ista appar-
re debeant manu notariorũ
dictę Curiae Et siquis impe-
trauerit bullettinũ uel rescri-
ptũ in quo officialis liberatur
ab obseruatione prędictorũ dictis
impetrans Careat beneficio
statutorũ et priuilegiorũ dicti
Cõis Et nõ debeat audiri in
alijs suis causis et cõtra ipsũ
possit procedi in oĩbus suis ca-
usis nõ seruato ordine Juris
et statutorũ aliqua cõ semꝑ ecc:tica
libertatẽ et superioris arbitrio Et
prędicta locũ nõ obtineat in ca-
usis fabricę in debitoribus Cõis
uel fisci in debitoribus hospitalis
et in debitoribus gabellarũ Et di-
ctus potestas nõ possit facere aliquod
cõsiliũ sine presentia dnorũ cõser-
uatorũ sub pena quinquaginta librarũ
den. Et durante tẽpore sui officij nõ
possit emere aliqua bona stabilia
in ciuitate uel comitatu ad penã
suprascriptã Et si dictus Potestas et
aliquis de sua familia aliquem
uerberauerit uel aliquod aliud
maleficiũ cõmiserit de quo in
presẽti ordinamẽto nõ eet parti-
cularis pena posita puniatur in
quadruplicata pena qua puniretur al-
ter qui tale delictũ cõmisisset.

De iuramento iudicis potestatis. .4.

Iudex potestatis electus secu,
dum formam presentiũ sta,
tutorum teneatur anteq̃ su,
um officium incipiat exerce,
re iurare ad sancta dei euã,
gelia qm̃ iurat potestas in ma,
nibus gubernatoris siue eius
locumtenen) dicte Ciuitatis
esse fidelis S.D.N. S.te R.
E.cle et Mag.co populo Vrbeuet.no
et obseruare statuta presentia
per singula capitula ipsius
uoluminis et cõsuetudinẽ
approbatam et sm̃ ipsa iu,
dicare in Ciuilibus et Crimi,
nalibus causis his cessãtibus
obseruare ius generale et
Ciuile Erit contentus sala,
rio sibi statuto a potestate
et plus nõ exiget per se uel a,
lium aliquo ingenio uel ca,
usa et de omnibus litibus co,
gnoscet et aliũ salariũ seu
sportulas non accipiet pro a,
liqua pretia a cõmuni uel spe,
cialibus personis Et siquis
presumpserit corrumpere q̃ citi,
us poterit manifestabit in
consilio generali dicte Ciuitatis
et eum puniet sm̃ formam
statutorum et ubi talis casus nõ
reperiretur in contentu lib. dom.
ipsum puniat et iurabit
potestatem seruare statuta
dicte Ciuitatis Et iuramẽ,
to ipsius testes in crimina,
libus causis per se nõ per a,
lium examinabit ac etiam
in Ciuilibus causis nisi par,
tes consenserint utrinque i,
pso examinentur in Ciuili,
bus et siquos cõpererit produ,
xisse falsos testes uel falsa in,
strumenta cõdẽnabit in pe,
nis statutorum et in eadem pe,
na testem productũ: Motũ
sui animi nõ manifesta,
bit transactiones de cõsensu
partiũ bona fide absq̃ aliquo
salario ut melius cognouerit
faciet et si lectis esset impe,
ditus aliqua infirmitate uel
egregia persona ita q̃ nõ pos,

sit venire ad Curiam illum
Testem recipi faciat in loco ubi
fuerit impeditus expensis et
Victoris producentis si Testis erit
subiectus nostre Jurisdictioni.
In Testibus autem alterius re,
cipiendis Jus servetur et si
partes essent concordes mitte,
re notarium ad Testes recipien,
dos eorum expensis possint qui
notus a partibus si concorda,
verint eligatur alias a Ju,
dice. Item casus diffiniat in,
fra instantiam statutorum tam
in civilibus quam in crimina,
libus causis sub penis in dictis
statutis contentis et non possit co,
gere partes ad dandum aliquod
salarium consiliario nisi ad par,
tium voluntatem et hoc in civi,
libus causis in quibus dictus Ju,
dex teneatur servare statu,
ta posita sub rubrica de con,
silio sapientis in causa dan,
do in causis vero crimina,
libus non possit aliquo modo
ipsas causas transmittere ad
consilium sapientis sub pena per,
iurii et ducentarum librarum
denariorum: sententias condemnationes

lauda et arbitramenta ri,
te data et lata exequutio,
ni mandabit nisi pende,
rent per appellationem et
nisi lauda et arbitria peti,
ta essent reducti ad arbitri,
um boni viri infra decem
dies a die lati arbitrii seu lau,
di computandi si partes essent
presentes si vero absentes a
die notificationis facte per no,
tarium rogatum in presentia duorum
Testium personaliter vel domi
eius solite habitationis Et se de,
bit de mane qualibet die iu,
ridica ad iura reddendum
unicuique postulanti ad suum
solitum tribunal incipiendo
sedere de mane secunda ho,
ra diei et post pulsationem
campane palatii potestatis
Et inde non discedat donec
audierit et ius reddiderit
omnibus adstantibus ad penam
decem librarum denariorum pro qua,
libet die et qualibet vice qua
contrafecerit. Et in decretis
interponendis bene advertat
ut nemini iniuria infera,
tur et minores non ledatur.

Et in coies,

Et in cõmessione tutelarũ
habeat bonam informatio,,
nem de ipso tutore sm̃ for,,
mam statutorũ de tutore lo,,
quentiũ: Et de quolibet de,,
creto interponen nõ recipiat
ultra decem solidos et de se,,
cũdis decretis nihil recipiat.
Si aũt cõtingerit accedere
ad uidendũ locũ alicuius
differentie Si in Ciuitate nõ
recipiet ultra triginta soli,,
dos den pro qualibet die
ultra salariũ equi et expẽ,,
sis ipsũ ducẽ de examina,,
tione testiũ in ciuilibus ca,,
usis nõ recipiet ultra qua,,
tuor solidos pro quolibet te,,
ste p ipsũ examinãdo de
testibus uero examinandis
in criminalibus qui pro,,
ducerentur ad defensam
uel per accusatorem nõ r,,
cipiat ultra quatuor solidos
pro quolibet teste et de alijs
testibus qui producerẽtur
à querelanẽ uel denũtiãte
ex debito sui officij nihil re,,
cipiat à cõmuni uel speci,,
alibus personis Et nihil ali,,
ud recipiat ab aliqua per,,
sona nisi quinq solidos pro
taxatione expensarũ Et te,,
neatur patienter audire ad,,
uocatos et procuratores par,,
tium.

De iuramẽto Militis socij et eius officio et executiõn.

.S.

Potestas teneatur iurare fa,,
cere suũ militem sociũ seu mi,,
lites socios notarios et aliam
familiam in eo die quo ipse
potestas iurauerit ad scta
Dei euangelia coram guber,,
natore seu conseruatoribus
dicte Ciuitatis et Comitatus
et tenere credentias de his
que audiuerit de priuatis
consilijs donec fuerint pu,,
blicata et recte cõsulere et
nihil recipere ex se per se uel per
aliam personam ultra eo,,
rũ salarium et ultra formã

presentiũ statutorũ et quodcũ,
q facturum siue negocium eis
fuerit cõmissũ uel alteri ipso,
rũ recte et l̃aliter facer̃ et ob,
seruare et unus dictorũ nota,
riorũ habeat curã sup ijs põ,
tibus et fontibus dicte Ciui,
tatis cogere superstites impo,
sitos super dictis ad explẽdũ
sub pena centũ librarũ denarz
teneatur dictus miles dare
auxiliũ et fauorẽm dicto No,
tario et superstitibz supradictis
ad exequẽdũ et denz exigẽ,
dum et alia necessaria fa,
ciendo ad petitiõnem cuius,
libet postulantis et dictus mi,
les teneatur exequi omnes
sententias et cõdẽnationes
in criminalibus causis ferẽ,
das tempor̃ sui officij absq aliqua
mercede seu salario de cõ,
dẽnationibz uero latis ante
suũ officium si essent quã,
titatis et sume uigintiquinq
librarũ uel abinde infra nõ
possit recipere ultra decem
solidos abinde uero supra
usq ad centũ libras solidos
quindecim abinde uero su,
pra pro quolibet centenario li,
bara cõdẽnationis habeat de,
cem solidos pro quolibet cẽte,
nario libere cuiuscumq quan,
titatis et cẽ prdicta obseruen,
tur in exequtionibus que fie,
rent in Ciuitate et eius co,
mitatiua tam cõtra Ciues q
comitatiuos uel forenses in co,
mitatz uero duplicẽ recipe,
re possit, et hoc intelligatur de
exequtionibus effectualiter factis et
de quibus peruenirent ad ma,
nus Camerarij cois et si cõtin,
gerit q post cõmissam exequtionẽ
uel datã extractũ dicto militi a,
liquis debitor uel cõdẽnatus ante
exequtionem factã satisfecerit suo
creditori et de ipsa satisfactione
fecerit fidem dicto militi ma,
nu creditoris uel alio legitimo
modo dicto casu dictus miles
nullã exequtionẽ recipere pos,
sit et hoc intelligatur qñ dicta
fides fiet ante dictã factã exe,
qutionem et hoc habeat locum
tam in debitoribus cois et cõ,
dẽnatis pecuniariter q in debito,
ribz priuatarũ personarũ et simi,
les exequtiones recipiat modo

et forma

et forma supradictis in qui-
buscumque condemnationibus dando-
rum et plus recipere non possit
sub pena quadrupli in civilibus
causis de his qui mitterentur
ad bastardellum ipsius militis per
manus notarii causarum vel que
committerentur per bullectinum domini
Gub[ernato]ris vel locumtenentis cuiuscumque
fuerit quantitatis non possit reci-
pere ultra decem solidos et in
comitatu duplum cuiuscumque
quantitatis esset de executioni-
bus vero que committentur per
consules artium si esset decem
libris infra unum solidum pro quo-
libet libra ab inde vero supra
cuiuscumque quantitatis esset de-
cem solidos recipere possit et
non ultra de executionibus
vero quas fecerit ad instantiam
Camerarii comunis contra gabel-
larios vel alios debitores cuius-
cumque quantitatis essent de-
cem solidos recipere possit et non
ultra de datiis vero salis
et tertiariarum et aliis impo-
sitionibus unum solidum pro quo-
libet ultra quam fecerit pervenire
re ad manus comunis usque ad
quantitatem decem librarum de-
nariorum. Abinde vero supra cu-
iuscumque quantitatis esset re-
cipere possit quindecim soli-
dos pro omni executione fien-
da pro dictis causis tam contra
cives quam contra comitatinos
et forenses et non possit di-
ctus miles portare vel porta-
ri facere aliqua pignora ad
palatium sue solite residentie
sub pena decem ducatorum pro
quolibet pignore sed illa consi-
gnare et consignari facere de-
positario deputando. Et non
possit accipere pro pignore pa-
nos de lecto vel aliqua ar-
ma vel aliquod genus fer-
ramentorum de quibus fieret la-
boritium. Nec possit personaliter ca-
pere pro causa civili aliquam
mulierem bone fame sed si a-
liqua mulier esset debitrix
fiat executio realis contra
eam si essent bona valentia
sin autem dicta mulier pona-
tur in aliquo monasterio
bonorum monialium et inde usque
ad integram satisfactionem de-
biti non exeat et si contingeret

quod aliquis debitor captus
siue debitus fide iusserit
uel promiserit nō discedere
de palatio uel habuit termi,
nū à suo creditore post factā
executionem cum pacto de
re incidentia et discesserit
de palatio uel nō soluerit in,
fra terminū et per hoc fuerit
iterum captus tunc nō possit
nō possit habere dictus miles nisi
medietatem supradictorum
limitationū et idem intel,
ligatur si ipse debitor exi,
stens in carceribus fuerit
commissa contra ipsū alia exe,
cutio siue fuerit confirma,
tus et quod dictus miles in nullo
casu accipiat aliquā exequu,
tionem nisi prius fuerit satis,
factū Creditori effectualiter uel
ultim ipse debitor se composue,
rit cū suo creditore et sit de
uoluntate creditoris relassatus
et hoc constet ipsi militi manu
creditoris uel alio legitimo mo,
do et quod dictus miles debeat
annotare in eius bastardel,
lo seu bollettinis siue exequu,
tionibus in quibus appareret

dicti debitores missionem id
et totum quod pro ipsius factū
fuerit millesimū diem et mē,
sem declarando qualiter de,
bitor fuerit executus et qualiter
relassatus ita et taliter quod cr͂di,
tori sit cautū et debitor nō
defraudetur ab ipso milite et
nō possit recipere per uiam de,
positi uel per aliam uiam aliquā
pecuniam debitam uel aliam
rem. Sed si debitor uoluerit
depositare faciat depositū apud
notarium banche et de hoc et faciat
mētionē dictus miles et quod di,
ctus miles Potestas et alij offi,
ciales nō possint per uiā exe,
cutionis uel aliam uiā aut
aliquo quesito colore aliquid
recipere ab aliqua persona que
caperetur uel detineretur in
carceribus preterquam alicuius
malefitii inueniendi tam contra
ipsū captū quam alios penas nisi
solumodo expensas quas ipse
faceret reuidendas et taxan,
das per dnos conseruatores dicte
Ciuitatis. Item quod dictus miles
teneatur ad instantiā consulū
artiū et uniuersitatis dicte

Ciuitatis

Ciuitatis facere exequtiones realas et personales cõtra oẽs et singulos artifices illius ar,tis et rinõ facerit teneatur pluere de suo dictis Cõsuli,bus et prdicta intelligatur habere locu in omnibz offici,alibus Cuiuscũq curię dictę Ciuitatis qui fecerint exequ,tiones in casibus prdictis et si cõtingerit aliquis Casus in quo nõ esset declaratus uel expecta exequtio tunc dictus miles et officiales teneatur stare declarationi dnorũ Cõseruatorũ pro tpre exi,stentiũ qui habeant exgna,re et declarare de similibus ad similia sm eorũ con,sientiam —

De electione Jur.to et officio Cancellarij cõis .6.

Cancellarius cõis in prnu generali cõsilio fiendo post introitũ dnorũ cõseruatorũ eligat hoc modo .vz. Quod facta prposita p dnos Cõseruatores in dicto consilio denuo Cãcellario eligendo et datis licentia cõpalendi missi ad partitum et obtenti per duas tertias partes ut moris est tres qui habent maiorẽ numerũ fabarũ del sic intelligantur esse electi ad dictũ officiũ et fiat electio in forma de dictis tribus ad sanctissimũ dominũ nrum quorũ unus ad eum sm priuilegia ipsius Ciuitatis hactenus obseruata cõfirmet et habita cõfirmatione mittatur capta ad dictũ talem electũ et cõfirmatũ in humori sublatia qd dictũ eius officiũ durat p annũ et duranti eius officio scribet die noctuq oĩa pertinentia ad eius officiũ et cõtinuã rsidantia faciat in Palatio dnorũ Cõseruatorũ et inde nõ discedat sine licentia dnorũ Cõseruatorũ et scribet oĩa ordinamẽta de,

creta et informationes Consiliorum
et etiam ea que per ipsos dnos Con,
seruatores providerentur et or,
dinarentur et decernerentur
aut fieret vel per quascumque
alias personas que ex forma
vel vigore commissionis dictorum
Conseruatorum vel Consiliariorum
aliquid haberet statuere facere
disponere vel ordinare et omnes
bullectas venditorum gabellarum
electiones et omnia alia que per
offitium dnorum Conseruatorum vel per
aliquod Consilium dicte Civitatis
committeretur eisdem eius scrip,
turis plena fides habeatur et si
per alium notarium scribi man,
daret vel committeret que ad
offitium suum pertinerent dicta tamen
eius subscriptio appareat scrip,
ture subposite et pretextu le,
ctium non appositorum scripturis
contra talem scripturam apponi
non possit et tenebitur in in,
troitu sui officij antequam incipi,
at illud exercere presentare
dnis Conseruatoribus pro tempore
pro existentibus pro dicto communi
pro ornamento palatij ipsorum
dnorum Conseruatorum unum cra,
ter argenteum ponderis octo
unciarum et decem ligaturum

et habet a dicto communi florenos sex pro
quolibet mense ad rationem
quinque librarum denariorum pro quolibet
floreno a Camerario dicti Communis
atramentum ciram Cartas et
vernicem Candelas de sepio et
alias res necessarias ad offitium
exequendum et ultra nihil ratione
sui officij vel laboris percipere et
habere possit a dicto communi
aut petere nisi quatenus per prefatum
Consilium ordinarentur ad penam
vigintiquinque librarum denariorum et te,
neatur dictus Cancellarius ante,
quam dictum eius officium incipiat ex,
ercere fidem fieri facere de e,
ius notariatu per publicum instrum
et finito tempore sui officij relas,
sare libros publicos dicto communi
de omnibus gestis tempore sui of,
ficij quilibet notarius possit ip,
sas scripturas recopiare et publi,
care quibus scripturis sic publi,
catis et transumptis plena fides
habeatur sicut ipse autentice
[redacted] scripture et quod per
nullum alium notarium ipse o,
riginales scripture scribi pos,
sint nisi per eum per alium no,
tarium cui scribendum commi,
serit accedat subscriptione pre,
dicta et teneatur in principio
cuiuslibet

cuiuslibet Conseruatoratus legere et notificare eisdem sta, tutu supra positum de eorum of, ficio et se nō intromittet aliquo modo ad cassandū cōdēnatio, nes sed illas cassari pmittet per notariū Camerarij possit tn dictus Cācellarius habere pro singula electione sex mensiū Potestatis cū capitis duos flore, nas auri pro electione medici cū capitis unū florinū auri De Bullectis aut Ciuiū et literis nihil percipiat de fidis autem Barriam possit recipere pro qua, libet bullecta duos solidos pro qualibet exequtione in publi, cā formam data solidos tris, en et de cassaturis et rmissi, onibus familię potestatis qua, tuor solidos et totidem pro rmissione et permittet oēs notarios Ciues qui uellent co, piare aliquas scripturas de li, bris Cācellarię et de archiuio Cōis ut ipse extrahat et publi, cet et faciat inuētariū de om, nibus libris et rebus Cācellarię et sic in fine sui officij cōsigna, bit. Item nō accedat ad domū alicuius uel nobilis uel Ciuis uel alicuius ex Cōseruatorib nisi mitteretur per dnos Conser, uatores et nō scribet aliquas lras ex parte cōis nisi ibi cō, missū esset per dnos cōseruato, res q quū aliquis ex ipsis esset absens q possit accedente con, sensu ceterorū psentiam. Et non scribet aliquas lras sub pena falsi uel aliquam scrip, turam quę contineat pro, priū suum cōmodū qn casus ueniret q pro eius uirtutem et benemerita aliquid pro parte cōis scribendū esset scri, batur per aliū notariū ad of, ficialib uero nisi Comitatus et districtus pro qualibet pa, tente nō rcipiat ultra decem solidos et a dicta solutione no, tarij Ciuitatis sint exenti Et teneatur ad omnē requisiti, onē Camerarij fabricę psta, turas potestatis et oēs scriptu, ras pertinentes ad ipsā fabricā copiare et publicare absq aliqua solutione et sic de scripturis ptinentibz ad mōtem pietatis et hospitale sctę Marię de scalla.

Et si contingerit ipsum cõfirmari
in officio pro qualibet cõfirma
dare teneatur taxiam supra,
dicti ponderis et ligarum et sic
in manibus dñi Gub.ris et Cõ,
seruatorum dicte Ciuitatis iura,
bit ad sctã Dei euangelia eius
officiũ exercere et esse fidelis
S. D. N. et sancte sedem re,
presentantibus et dicto mag.co
Communi Vrbeuetano et obe,
dire mãdatis Conseruatorum dñorum
et nõ possit numerare fabas ali,
cuius cõsilij nisi uidentibus
omnibus cõseruatoribus que
sint nigre et que sint albe
et si erit nox uel obscuritas
habeant ad libitũ decẽ lu,
minaria et bene cognosci pos,
sint et nihil aliud recipere
possit à dicto cõmuni uel spe,
ctabilibus personis ultra supra,
scriptum et habit cõtinuus in di,
cto Palatio deputato salario.

De officio tu, bicinorum cõ, munis ÷ .7.

Precones et Tubicines Cõ,
munis habunt cõtentiis
deputato suprascripto salario et
Vestibus et habunt ad cõtinua
seruitia dñorum Conseruatorũ
et pulsabunt tubas ante et
post cõmestionẽ ipsorum dñorum
ut moris est singulis diebus
exceptis die Veneris et faciãt
omnia bandimenta et sub,
hastationes et exbãdimenta
que fient ex cõmissione dñorum
Conseruatorum uel dñi Guber,
natoris et Potestatis et pro
ipsis nihil recipiant nec re,
cipere possint. Tamen in
Venditionibus pignorum Cõis
recipere possint unũ solidũ
pro quolibet pignore et ab ẽ,
ptoribus bonorum que subhasta,
rentur exceptis tenutis duos
denarios pro quolibet floreno de cẽ,
nubus uero que uenderentur
in aliqua curia duos solidos
pro quolibet bando A monte
pietatis pro quolibet mense
inter oẽs pro subhastationibus
pignorum per eos faciendis totidẽ
pro quolibet mense et nihil
aliud recipere possint occasio,
ne eorum

ne eorum officij tam a comuni quam a specialibus personis. Et quando eleuatur corpus xpi ubi reperiretur Conseruatores teneantur pulsare Tubas et moris est ad penam ex solidorum pro quolibet et uica qualibet.

De officio Maxxarij cois:-

-8-

Maxarius Comunis singulis annis extrahatur de bussulo et eius officium duret per annum qui sit uigil circa aedificia comunis maxime palatium dominorum Conseruatorum Palatij Potestatis circa menia Ciuitatis et circa tecta dictorum Palatiorum et circa Pontes et murum fontis et alios fontes comunis Et si quid reperierit quod minatur ruinam uel reparatione indigeat notificare teneatur dominis conseruatoribus totiens donec fuerit reparatum et quando potestatem uel eius familiam aliqua iustitia fieri deberet expensis cois procurabit omnia necessaria et faciat inuentarium de omnibus rebus Palatij potestatis et aqueductus saltim bis in anno et etiam teneatur in uidendo sic arbores uel edere cadere faciant menia Ciuitatis et murum fontis et habebit pro eius salario a Camerario dicti comunis singulo mense solidos quatraginta denarios et non ultra.

De electione camerarij cois et eius notarij et officio ipsorum.

-9-

In generali consilio dicte Ciuitatis quando extrahuntur Conseruatores extrahatur una pallucta Camerarij et notarij de bussulo faciendum iuxta formam supra uiorum statutorum Quorum officium duret pro duobus mensibus sicuti officium Conseruatoratus et ad dicta officia non possit eligi uel deputari ali-

quis nobilis uel natus de ali-
quo nobile et qui nõ habent
ualentiam ducentoꝝ florno-
ꝝ in bonis stabilibus et habe-
ant dicti Camerarij et no-
tarij pr̃dicti duobus mensi-
bus libras triginta denꝝ pro
quolibet ipsoꝝ et Camerarius
teneatur facere refutationẽ
de pecunia quã receperit pro
cõmuni omnibus petentibus
et uolentibus sine pr̃tio ad
penam centũ solidoꝝ pro
qualibet uice et teneatur
dictus Camerarius soluere
omnes bullectas ordinarijs
tempore sui officij et ipsis co-
lutis cũ licentia dñi Gub.ris
et cõseruatoꝝ possit satisfa-
cere absq; creditoribus cõis
soluendo proprius tñ quę
fabricassent in palatijs fo-
tibus stratis et alijs edificijs
cõis et ipse Camerarius cõ-
seruet et manu teneat
et custodiat pecunias et
res quę ad manus eius pro
ipso cõmuni peruenerint
uel peruenire debuerint
bona fide et sine fraudere-
colligereq; quascũq; pecunias
gabellaꝝ et omniũ aliaꝝ in-
troituũ et salaria lucra et
debita quę debentur ipsi cõi
et habunt cõtenti eoꝝ sala-
rio ipse et eius notarius
nec plus exigent per se uel
alium aliquo modo q̃ in
statutis continetur et si
qua pignora ad eoꝝ ma-
nus peruenerint pro factis
cõis facta inquisitione de
illo cuius fuerant pigno-
ra ũt ea r̃colligat si causa
esset decisa et debite esset
facta executio si nõ r̃colli-
gerint Cam̃ uendant bo-
na fide et sine fraude fa-
ctis pub.cis bandimentis et
quicquid inde receperit
computabit in cõdẽnatio-
ne uel sorte prin.li seu sala-
rio eor debito et quod super-
erit principali dño restitu-
et et ipsis pignoribus non
utetur nec utendo dabit
alicui et si usua deteriora-
si contingerit dãnũ passo
de suo proprio emendabit
et teneatur dictus not.rius
scribere de

scribere de die in diem omnes
introitus et omnes expensas
dicti camerarij et de predictis
facere librum in publicam for,
mam et dnis conservatoribus
pro tempore existentibus con,
signare infra terminum decem
dierum deposito officio ad penam
decem librarum den. et siquid
remanserit exigendum a de,
bitoribus cois pro tempore ipsi,
us camerarij de suo proprio
dictus camerarius soluere com,
pellatur et bonos den. cur,
rentes recipiet et expendet
et potestas dicte Civitatis te,
neatur inquirere si Cam. si
exegerit uel receperit ab ali,
qua persona que cois aliquid
teneretur uel ab aliquo pro
eo ut exactio differatur et
si inventus fuerit hoc fecis,
se uel fraudem in ipso officio
commisisse uel monetam
aliquam receperit expendisse
pro qualibet uice in uigin,
tiquinque libras den. condem,
netur in Consilio generali
et quod receperit restituere
teneatur et super exigendis
prouentibus dicti cois teneatur
miles potestatis dare auxilium
et fauorem et expeditas exe,
cutiones facere et facta exe,
cutione condemnationis dictus
notus ad instantiam cuius
libet condemnati uel alterius qui
pro eis soluere teneatur ip,
sa condennatione cancellarie
de libris dicti cois et non pos,
sit recipere pro dicta cassati,
one dictus notus si fuerit a
centum libris infra ultra qua,
tuor solidos ab inde uero su,
pra. Cuiuscumque quantitatis es,
sent decem solidos. Si uero
esset corporalis uel corpora,
lis afflictiua uiginti solidos et
per ipsum Camerarium pecunia
soluenda teneatur soluere per,
sone nominate in bulletta et pro,
prio ordinatori uel eius pro,
curatori et nulla alia per,
sona possit accipere denari,
os dicti cois nisi ipse Cam.
exceptis datijs cois ad pe,
nam centum librarum den. et
non possit aliquam bullectam
extraordinariam soluere nisi
prius obtenta fuerit in con,

ritio duodecim et subscri-
pta fuerit per Cancellarium
de mandato consilij duode-
cim et in bullectis semper
contineatur annus dies et
menses et cam̃ pro quam
soluitur et nõia gub:ris et
Conseruatorum cum eorum sigillis
alias soluere nõ possit sub
dicta pena ut soluendi de
suo et ipse Cam:s nõ satis-
faciet potestati de cuius
ultra bollecta donec ipse
et sua familia fuerit ab-
solutum uel exegutio sine
uindicatum fuerit facta sub
dicta pena et nihilominus te-
neatur reficere dannũ le-
sis usque in dicta quantitate.
Teneatur et dictus Cam:s uin-
culo iuramenti oĩa pignora
et eorum pecunia que occasio-
ne sui officij ad eius manus
peruenerint occasione de-
positi uel alia quacumque causa
post sententiam latam absoluto-
riam dicto deponenti red-
dere et restituere ad penam
centũ solidorum pro qualibet
die qua fuerit contumax

et dictus Camerarius et notarius
nõ possit eligi ad dicta officia
exercere nisi prius donec sa-
tisdet et teneatur iurare eorum
officia quando iurant Conseruato-
res et etiam teneatur facere cer-
cos in festiuitatibus prout in
consueta art. vz. tres libras
cere pro qualibet earum in eorum
festiuitatibus expensis cõis et
duodecim florenos cere in festo
corporis xpi et totidem in fe-
sto abrenũtionis teneatur sol-
uere expensas fiendas in colla-
tione fienda artificis in festo
corporis xpi. vz. florenos decẽ
et soluere in dicto festo uestes
famulorum duorum conseruatorum et
habeant et habere debeant di-
ctus Cam:s et not:s expensis cõ-
munis unũ bastardellũ pro
quolibet pro scribendo intro-
itus uel exitus cõis ualoris
sexdecim solidorum pro quoli-
bet et librũ qui habeat rema-
nere in cõi omniũ doctorum
introitũ et exitũ ualoris ui-
ginti solidorum. Et teneatur di-
ctus Camerarius sociare duos
Conseruatores diebus dominicis
ad Ecclesiam

ad ecclesiam et teneant pri-
mum locū in Coro post Cōser-
uatorēs et dictus Camerari-
us nō possit aliquid accipere
seu soluere alicui sine presen-
tia cuius not. et eius intro-
itus et exitus apparat tam
in bastardello ipsius Camerarij
manu sua q̃ et in bastar-
dello notarij manu ipsius
notarij. Et teneatur ire
semel in hebdomada una
cū eius notario ad palatium
dni Potestatis et uidere
exitus debitorū cōis et in-
quirere cās retardationis
et ipsos sollicitare et dictus
not. nō possit accipere ul-
tra quatuor solidos pro qua-
libet paghe mensalis supradicta.
Itē q̃ dictus Cam. nō possit du-
rante suo officio luder ad
aliquem ludū ubi denarij
ēmittantur nō possit con-
uenire nec cōuenire pro ali-
quibus debitis nō possit recipe-
re aliquid p solutione alicu-
ius bullectę teneātur et quoli-
bet mense durante eius of-
ficio in manū reddere et
recalcular libros collectarū
cōis et siquid dicti Collec-
torēs habuerint in manu
de pecunijs cōis faciat per-
uenire ad manus ipsius
camerarij et ad suū introi-
tū ponat et ita dicti colle-
ctorēs soluer teneantur ex-
ceptis denarijs salis et subsidij
de quib nihil recipiet ipse
Cam. et ad introitū cōis po-
nat et teneatur dictus Cam.
et not. circa exactionem ga-
bellarū infra unū diem per-
fecto mense in quo debent
fieri paghę dar et cōsignar
quęcumq; gabellariū ma-
la soluen in debitorēm po-
testatis qui teneatur soluer
ē cū quarto pluri applicā
da fabrice scte Marię et cū
executione et si potestas fue-
rit negligens in faciendo
executionem et cogendo ta-
les gabellarios incidat in
penā decem flornorū pro
qualibet uice cōputandorū
in eius salario. Et si cā-
merarius et notarius eius nō
cōsignauerint dicti potestati

mala soluētes prædictos infra
dictū diem incidant in
penā duoꝝ florenoꝝ proquo,
libet etqualibet uice Et in
paγra illios ponatur ad in,
troitū ipsius camerarij et
si perficisset suū officiam
passitꝭ dictꝭ camerarius
interesse cōsilijs pub:^cis et
priuatis dictꝭ Ciuitatis et
teneatur ad omnē requi,
sitionem dnoꝝ cōseruatoꝝ
assignare rationem sui offi,
cij semper in eius officio usqꝫ
ad finem duraturo qui Ca,
merarius finito eius officio de,
beat sindicari infrascripto mo,
do. Vꝫ. Quia infra octo dies
post finitū eius officiū imme,
diatꝭ sequentes teneatur as,
signare dnis cōseruatoribus
pro tempore existentibus si,
gillatū eius librū scriptū et
publicatū omni suspicioni
carentē manu sui notarij
inquo appareant omnes recu,
pationes factꝭ per dictū Came,
rariū et introitus et repetati,
ones factꝭ dicto Camerario et
exitus scriptꝭ et rogatꝭ ma,
nu sui notarij et registrum
omnium bullectaꝝ ad eius
manus peruentaꝝ et infra
dictū tempus assignare om,
nes pecunias sibi residuatas
dicto suo successori qui Conser,
uatores teneantur cōsignare im,
mediate dictū librū reuisoribꝫ
dicti Camerarij Et si dictus
Camerarius prædicta oīa et sin,
gula in dicto statuto cōtenta
nō obseruauerit incidat in
penam proquolibet capto nō
obseruato inquo nō inueni,
retur pena determinata et
qualibet uice quatragintа soli,
doꝝ soluendoꝝ de suo salario
exceptoqꝫ de capite sup cōsigna,
tionē sui libri et assignatione
reliquoꝝ Cui si cōtra fecerit in,
cidat in penā unius florenj et
nihilhominꝰ dictū librū cōsignare
et residuata soluere ut sup co,
gatur et cōpellatur. Reuisores aūt
dicti libri infra alios octo dies
debeant dictū librū reuidisse
et calculasse et sententiam abso,
lutoria uel cōdēnatoria ptu,
lisse. Et in reuidendo dictū
librū dicti statuti legere totum

Et in omnibus suis partibus ob-
seruare et quilibet possit contra
dictum Camerarium petitio-
nes porrigere in scriptis et si-
ne et si contra dictum Came-
rarium fuerit lata sententia
condemnatoria ipso facto dictus
Camerarius incidat in penam
decem ducator applicandorũ
Camer comunis quam ipso
facto unà cum omni eo et toto
ad quod cõdẽnatus esset soluer
sine aliquo iuris ordine Com-
pellatur et quod ad omnes et
singulas supradictas penas te-
neatur tam ipse Camerarius
q̃ quicumq̃ alius qui pro eo fi-
deiusserit et ita exigi possit nõ
obstantẽ quacumq̃ exceptione
diuisionis uel fideiussoria sol-
eo q uno soluentẽ alius libere-
tur. Sindici uero qui supra di-
cta nõ obseruauerint incidant
in penam unius florni pro quo-
libet quem de facto soluere com-
pellatur.

De electione sindici ad defendẽdum causas Cõmunis

In generali consilio dictẽ Ciui-
tatis exequtiones quẽ fiunt de
mense Decembris annuatim ex-
trahatur de buxulo officialium
dictẽ Ciuitatis Sindicus dicti
Cõis qui sit Jurisperitus et Ciuis
Vrbeuetanus et qui studuerit
saltim per biennium in iure
Ciuili et statim facta dicta ex-
tractione fiat in dicto genera-
li consilio uel alio seqũentẽ ple-
num mandatum in personã
dicti Sindici ad omnes lites
et causas ipsius comunis cum
plena et libera autoritate ma-
nu Cãcellarij dicti Cõis et dicti
mandatũ in publicã formam
registretur per ipsũ Cãcellariũ
in libris Cancellariẽ qui Sin-
dicus teneatur suum officium
bene et legaliter exercere tam
in agendo q̃ in diffiniendo in
omnibus causis ipsius Cõmunis

expensis tn ipsius Cois ad cuius Sindici instantiam et petitionem dni Conseruatoris teneantur fieri facere expensas predictas per Camerarium Cois predicti et ei dare auxilium Consilium et fauorem sub pena quinquaginta librarum den. Si fuerint negligentes in predictis per Cammerariu qui Sindicus sit etiam procurator pauperu et miserabiliu personarum absq; aliqua mercede et habeat pro suo salario dictus Sindicus à dicto coi pro dicto anno libras quinquaginta den. sibi soluendas de mense in mensem pro rata per Camerariu Cois et bulletam ut moris est et si contingerit ipsum Sindicu pro factis Cois debere accedere extra Ciuitatem habeat et habere debeat à dicto Comuni computata Vectura equi solidos quatraginta pro quolibet die et si duxerit famulu habeat pro dicto famulo uiginti solidos qui Sindicus teneatur ad omnem instantiam dnorum Conseruatorum et dicti Cois et semel in hebdomada teneatur ad Palatium dicti dni Potestatis accedere et uidere omnes processus pendentes et no expeditos et protestari Potestati et eius Collaterali q expediant et rogare notarium Camerarij uel alteru notarium

Item si fuerit notum dicto Sindico aliquo modo de aliquo malefitio comisso de quo no esset formatus processus faciat protestationem dicto Potestati q formet processum de dicto delicto Et si fuerit lata aliqua sntia à qua esset appellatu ad aliquem Judicem dicte Ciuitatis faciat Citare appellantem et prosequatur appellationem usq; ad finem si uerit ad Curiam romana uel ad S.mu D. N. notificet dnis Coseruatoribz dicte Ciuitatis et faciat apparere per Cacellariu Cois ac etiam substituat unu uel plures ad defendendu dictu cam put dnis cOseruatoribus uidebitur et placebit et fiat sibi man,

datu in for,,

datam informam debitam itaq̨ de iure ubi[?]at.

De officio re- uisor[um] ratio- num com[mun]is.

.xi.

In publico et generali Consilio dicte Civitatis et in extractio- ne fienda de mense Decembris extrahatur de Bussulo officialiu[m] duo boni revisores et eor[um] not. qui habeat revidere omnes rati- ones Camerarior[um] et alior[um] Cul- tor[um] dicti Com[un]is pro uno anno tu[m] et a die consignationis eis fiende de lib.° ipsius Camera- rij uel alterius Cultoris habe- ant terminu[m] octo dier[um] ad sin- dicandu[m] dictu[m] librum et exi- tum et adolendu[m] calculum ad penam duor[um] flor[e]nor[um] p[ro] quolibet ipsor[um] et qualibet vi- ce die non darent dictu[m] Cal- culu[m] elapso dicto termino et teneantur consignare dictu[m] libru[m] calculatum et cu[m] Cal- culo publicato d[omi]nis Conserva- toribus dicte Civitatis et si r- pererint ipsum Camerariu[m] uel Cultorem n[on] consignasse omnes pecunias ab eo[rum] ma- nus restantes ultra debitu[m] exitum teneantur dictu[m] ta- lem cultorem condenare ad penam centu[m] librarum den[ariorum] et ipsam co[n]denatione[m] notificare d[omi]nis conservatori- bus et de ea fieri faciant exe- cutionem per Potestatem di- cte Civitatis et eius familia[m]. Teneantur et dicti Co[n]serva- tores dicti Camerarij post fi- nem primi mensis infra sex dies videre et discurrere ra- tionem Camerarij absq[ue] ali- quo articulo fiendo pro tunc et videre si solvit effectualiter omnia solvenda. Et si exi- genda exegit et si ne Ca- merarius in longu[m] teneat creditores et debitor[es] et ipse Camerarius teneatur osten- dere ipsis revisoribus sua[m] rationem in dicto tempor[e] sub pena duor[um] flor[e]norum pro quolibet contrafacient[e] et dicti revisor[es] no[n] possint

admitter seu bonas facere a„
liquas bullectas inquibus non
esset appositu maleficiu an„
nus mensis et dies nomen
gub.ris vel eius locutenentis si
gub.or esset absens vel potesta„
tis si careret gub.re et nomen
conseruatorum. v3: Conserua„
tores pacis &. Et sit scripta
et subscripta manu Cancel„
larij ac quantitas pecuniarum
p. lras externas et nō per a„
bacu, Abacus vero scribatur
in margine et debeant hu„
iusmodi bulleete habere in
pede sigillu Gub.ris siue locu„
tenentis siue Potestatis si
locutenens esset absens et
sigillu comunis et si dicte
bulleete nō haberent predi„
cta vel aliqua deficerent
dicti reuisores nō admittāt
dictam bulleetam aliquo
modo ad penam dupli dicte
quantitatis contente in di„
cta bulleeta admissa nō ad„
mittenda de facto auferē„
da et semper procedi possit
contra eos omni tempore
si aut bulleeta esset extra„
ordinaria debeat et proponi
in consilio duodecim et qua„
tenus placeat ~~ipso~~ Consilio ip„
se Cancellarius debeat eā
subscribere de mandato do„
minorum Conseruatorum et consi„
lij duodecim et si dicta bul„
lecta nō haberet dictā sub„
scriptionem et nō esset ob„
tenta ut supra nō debeat
ad eam admittere aliquo
modo sub dicta pena et bul„
leete extraordinarie inal„
ligantur omnes ille que nō
soluuntur de mense in mē„
sem vel per annu et bulleeta
extraordinaria que resfor„
matur quolibet mense in
consilio generali nō indige„
at dicta subscriptione. Qui
reuisores et ratiocinatores
et notis habeant et habere
debeant expensis dicti Cōis
pro quolibet Calculo per eos
faciendo de quolibet lib.o so„
lidos quatraginta pro quo„
libet ipsorum et nō possint
ferr aliquod calculu nisi in
presentia depositarij Cōis et si
nō esset depositarius interueniat
Sindicus.

Sindicus:

De electione Depositarij comunis: xij.

Ciuis deputandus et eli,
gendus ad tenendū Cōputū
omniū rationū dicti Cōis
extrahatur de buxculo offi,
cialium dicte Ciuitatis in
generali consilio qn extrahū,
tur alij officiales Ciuis offici,
um duret per annū et te,
neatur facere librū et libros
de omnibus et singulis in,
troitibus et exitibus dicti
Cōis et interesse solutionib;
faciendis aut recipiendis per
Camerariū Communis et
in solutionibus datiar; et
aliar; collectionū seu terza,
riar; et salis ipsius Cōis si
fierent in Ciuitate Sumi
solutiones si aut dictus col,
tor seu exactor tales solu,
tiones fecisset extra Ciuitatē
dictus depositarius nō tenea,
tur aliter accedere sed post
reuersionem suam vide,
re quietationē de dicta solu,
tione et ipsā registrare tene,
atur infra terminū decem
dier; in eius libris et scribere
in dictis libris solutiones fa,
ctas aut receptas statim fa,
ctis seu receptis Et si accide,
rit q aliqua iusta causa nō
potuerit interesse teneat'
scribere in dictis suis libris
q primū Camerarius Cōis
notificauerit solutiones fa,
ctas aut receptas ac de dictis
solutionib; vel receptionib;
fidem a notario Camerarij
acceperit et scripturā di,
cti notarij inspexerit et nō
debeat admittere aliquam
bullectam aliam nisi ha,
buerit partes suas in pro,
ximis Capitis denotatas
sub pena soluendi de suo
et decem libras den. Si
salaria Cōis nō essent con,
dita teneatur tenere cō,
putū de sale quod dabitur

venditoribus ad minutū
et alijs dispensatoribus et
de pondare salis quod mit,
teretur in salaria et acci,
pere bullectinos à dispen,
satoribus vigore quorū di,
spensaretur sal et quod
pecunia dicti salis nō cō,
vertatur ad aliā usum
nisi prius fuerit satisfacta
integra quantitas dicti sa,
lis et vecturaę eius Et li,
bros in quibus scribet di,
ctos introitus et exitus cō,
munis teneatur accipere
à cōservatoribus stampatos
et numerus cartaę registra,
rū in Cācellaria manu Cā,
cellarij Cōis et teneatur face,
re specialē mentionem de
omnibus debitoribus Cōis ab
una parte ubi apparet or,
dinatū et ab alia parte ubi
appareat debitum et solu,
tiones per se ꝑ quos Cāme,
rarios fuerint factę huiusmoi
solutiones et gn̄ ita q̄ ad
omnem instantiam do,
minorū Cōservatorū lucide
et clare possit ostendere ō,
nia credita et debita Cōis
et teneatur in fine sui offi,
cij eius librū cōsignare
dictis cōservatoribus qui
faciant ipsū librū cum li,
bros per supraescriptos revi,
sores revidere et si invētus
fuerit in aliquo fraudasse
et quod nō bene et legatū
rationem reddiderit Con,
dēnetur per ipsos revisso,
res ad reddendū oē id qd
admiserit et teneatur fa,
cere invētariū et interesse
consignatione munitionis
et aliarū rerū dicti cōis et
arcis Civitellę agliani et
aliorū fortillitiorū ipsius Cōis
sltim qn̄ de novo intrant
Castellani et dictus deposi,
tarius ultra eius salarium
debeat habere pro dicto suo
viatico Computata Vectura
equi libras quatuor denrū qui
Civis debeat ipsam electio,
nem acceptare et nō renū,
ciare sub pena decem du,
catorū auri Cāmerę Cōis
applicandorū et iuramētū
stare in manibus dni
Gub.^ris et Cō,

Gub.ris et Coservatorꝝ de fidētr
exercendo et legatr r̄eddendo
ratiōnem et pr̄stare idoneā
fideiussionem qui habeat
pro suo salario singulo mēse
libras duodecim denꝝ et te,
neatur dictus Depositarius
diligendus q̄ omnes codēnati,
ones maleficiorꝝ statim data
intra per Sindicos Potestatis
per Notariū Sindicorꝝ de,
scribantur in libro specia,
li ac et oīa residua quorꝝ,
cumq̄ librorꝝ et datiorꝝ tertii,
ariarꝝ et aliis postq̄ fuerit
datū calculatū describi fa,
cere in dicto libro speciali
p̄ deputationē scriptorē sive
deputandū et debeat i xtras,
se consignationē bonorꝝ pa,
latij qui consignatur s Coser,
vatorēs veteres novis Coser,
vatoribus et sollicitare Con,
servatores pro tempore exi,
stentes ad reparationē pon,
tiū palatiorꝝ fontiū muni
fontis et stradarꝝ et ultra
pr̄dicta nō possit petere
vel accipere aliquid a dicto
coī vel ab alia speciali psona
et habit cōtentus suo salario
subscripto. Et nō possit aliquis
dicti officiū exercere quod nō
sit etatis triginta annorū
et aptus et sufficiens ad di,
ctum officiū exercendū et
eius oriūdus à dicta Civita,
te et teneatur dictus Deposi,
tarius registrare de verbo
in verbum oēs et singulas
bullectas ad cuius manus p̄
venties tam ex officio potesta,
tis q̄ aliorꝝ quorꝝcumq̄ officia,
lium et facta registratione
pr̄dicta signare sua ma,
nu propria ipsas bullectas
et remittere ad Camerariū
Cōis humi bullectas per eum
registratas et subscriptas ma,
nu propria quiv recipiet di,
ctas solutiones iuxta formā
dictarꝝ bullectarꝝ Et notifi,
care teneatur dnis Coser,
vatoribus oīa que viderit
esse oportuna pr̄dicto Coi
et bene et Comendabiliter
se gerat removendo ab
eo odium Amorem ti,
morem et omnē aliam
humanā gratiam.

De ſuperſtitibus et depoſitario montis pietatis: .xiij.

Viginti Cives dicti et deputa-
ti per mag.cam coem Urbevetanā
secundū formam ordina-
mentoq per Cameram appo-
stolicam approbatoq habeāt
plenū arbitriū et baliā sup
omnibus introitibus et e-
xitibus dicti montis ad u-
sum miserabiliū persona-
rum et aliarum habentiū neces-
sitatem ordinatū ad ob-
uiandū ne hebrei amplius
fenerentur in dicta Civi-
tate; cum temporibus retro-
actis maxima dāna intu-
lerant dicte Civitati; et eius
destrictue quorum Civiū electorum
officium, et balia duret perpe-
tuis temporibus, et eo tempo-
re eorum, et cuiusque ipsorum vita; et
qn aliquis decederet, seu mo-
riretur, super viventes lo-
co talis defuncti habeant a-
liuni eligere ad fabas nigras,
et albas (ut moris est) et obti-
neatur per duas partes pre-
sentium, et unusquisque habe-
at vocare suū, et qui plures
habuerit fabas, et obtentus p
duas partes ut supra, intel-
ligantur in loco talis de-
functi; et sic successive cō-
tinuatur perpetuis futu-
ris temporibus duraturum,
qui Cives teneantur, et de-
beant deputare annuatim
unam bonū, et sufficientē
depositariū Civem Urbeve-
tanū, qui sit maior trigin-
ta annorum, et habeat valorem
in bonis stabilibus mille flo-
renorum, et det idoneas cau-
tiones de restituendo pigno-
ra, et pecunias dicti mon-
tis, et exercendū suū offi-
ciū scdm formā statutorum di-
cti montis, et presenciū, cui
Depositario dicti Cives habe-
ant deputare duos reviso-
res, qui singulis quatuor men-
sibus habeant revidere di-

ctam ratio-

etiam rationem, absq; eo qd aliquod Calculũ ferant, et in fine anni habeant dare Calculũ, quod Calculũ scribatur, et publicetur in libris dicti montis. Et si repertum fuerit cōtra formam statutorũ dicti Montis, cōdēnetur per ipsos revisores in penis ipsorũ statutorũ: Et dicti Cives habeant planũ arbitriũ et baliam reformandi, addendi, et minuendi scdm diversitatem temporũ; prout melius visũ fuerit illis, ac et dictus depositarius habebit curam specialem de tenimento, et pondere montis frigidi dicti montis, et qd dictus mons in aliquo nõ defrraudetur, et et de silua montis rufini ipsius mõtis imponendo Custodes, nec ipsa Bandita per aliquem dānificetur. Et siqñ placuerit dictis Civibus qd aliqua pars dictę siluę incidatur, nõ possit incidi nisi quo modo nisi in temporibus intrascriptis et prout usus, et cōmoditas est diversitatis infrascriptę partis.

Sit et prima pars siluę scdm confinia infrascripta. v3. sicut est uia quę itur de Allerona ad Aquapendentem supra fossatum repugli incipiendo iuxta et prope rem ecclesię sctī Ansani versus civitatem Vrbisvetere et mittit per dictam viam attraversando dictũ fossatũ Repuglię usq; ad uadũ Cardarellę in fossato vocato alto prope rem Aquependentis et mittat per dictũ fossatũ usq; ad flumen paleę erga dictam Civitatem Vrbisvetę et mittit per dictũ flumen usq; ad silua quercię prope rem Episcopatus Vrbisveteris et revertitur super rus meare et vadit prope rem ecclię scti andreę et revertitur ad primũ locum fossati repugli et dictę vię Aquepēdentis et videtur capere dicta prima pars per longũ unũ miliare cũ

dimidio per trauersu duo miliaria.

Secunda vero pars sit sicut est dicta uia Aquependentis incipiendo prope et iuxta rem Vanucij uannis ranieri et uadit per dictam uiam sicut est confinis prime partis et transeundo fossatu rospeugli usque ad dictu guadum cardarelle in dictu guadu Cardarelle in dicto fossato alto prope rem Aquependentis usque ad guadu fargne et uiam oriunij et reuertitur ad uiam triuinani usque podio mittit dicta uiam sobirbelli ubi perdit nomen uia morrarum siue strabella del le satte et mittit per dicta uiam Triuinani usque ad Leronam usque ad rem Cois Urbis uetus que fuit dne Nicchole angeli et reuertitur ad primu locu uie Aquependentis et hec pars uidetur capere per longum duo miliaria.

Tertia pars silue sit sicut mittit dicta uia triuinani incipiendo uersus dictu Castru Aleronam iuxta rem Cois dicti Urbis, uetus que fuit olim dicti dne Nichole et uadit per dictam uiam Triuinani ad dictu podium soberlli et per dicta uiam Triuinani usque ad uadu fargne sicut est confinis dicte secunde partis et mittit uiam per dictu fossatum altu prope iuxta re Aquependentis uersus et iuxta rem domorum de Triuinano et uadit ad fornellam de buxij iuxta podiu uillorui et reuertitur per dictam uiam Triuinani usque ad morricella orvelle et mittit sicut uadit uia podij heremi Vecchij usque ad uia faldi usque ad rem uetus dicti Cois de Botto et mittit per dicta uiam ad primu locu reuertitur iuxta rem dicti dni nichole angeli

uersus Castrũ Allerone et
uidetur ista tertia pars ca,
pere per longũ duo milia,
ria cũ dimidio et per tra,
uersũ mediũ miliare.

Quarta uero pars sit si,
cut mittit dicta uia
faldi incipiendo iux et pro,
pe rem dicti nitij et uadit
sicut est cofinis dicte tertie
partis per dictã uiã faldi ad
dictã uiã Podij termi Vec,
chij et uadit ad dictã mor,
ricellã oruelle et uadit
in dictã uiam Triuinani
et p dictã uiam usq ad fõ,
tem bucci et uadit iuxta
et prope rem Coluiani de
Triuiniano Et uadit usq ad
Triuiũ Villaludę et reuer,
titur iux et prope rem a,
batis aqueortę et mittit p
fossatũ bottę rosse iux et p,
pe rm Vãnuccij Vgolini t
grga et mittit in fossatũ
riuicarri et mittit prope
rm s*ti* Blasij et reuerti,
tur ad dictã uiã faldi
iux et prope rm Cecchi Ja,
cobi de medicis et rem dicti
Vãnuccij in dicto pñ loco
et uidetur capere ista pars
duo miliaria cũ dimidio
per longũ et per trauer,
sũ unũ miliare sed si
dictos siluas aliter nõ or,
dinaretur de dicta silua
uendatur annuatim pa,
scuũ dictę siluę et glandes
pr̃missis pluribus et diuer,
sis temporibus ut moris est
et teneatur dictus deposita,
rius obmittere habere ido,
neos fideiussores de solue,
do pretiũ cõuẽtũ in termi,
nis declarandis itaq et
terminis nõ excedant ter,
minos cõsuetos Nã ⅓ ter,
tia pars soluatur in fe,
sto natiuitatis dñi nri
iesu xpi, alia pars in Car,
nisprivio et residuũ in
pascę resurrectionis dñe
et possit ibidem retine,
re bestias ad pascuandũ
dictus emptor p totũ mẽ,
sem Aprilis abinde uero
imposterũ pascuũ perti,
neat ad ipsũ montẽ et
nemini liceat mittere

aliquas bestias in ipsa ban-
dita aliquo tempore nisi tem-
pore pro quo fuerit vendita
cum licentia emptoris ad pe-
nam viginti solidorum pro qua-
libet .b. grossa decem soli-
dorum pro qualibet .b. por-
cina et sex solidorum pro qua-
libet pecudia seu capra et
possit in predictis procedi
per inquisitionem denun-
tiationem inventionem accusam
et per denuntiam custodis
secretam et omni alio meli-
ori modo et via prout
dicto depositario pro tempore
existenti videretur tam
per potestatem dicte Civita-
tis quam per Judicem damnorum
datorum et alium quemcumque of-
ficialem dicte Civitatis
et comitatus prout ipsi de-
positario magis videbi-
tur expedire pro dicto
Si autem dicti Cives vellent
in tempora facere incii-
dere in dicta silua pos-
sint inuidere et incidi
facere. In secunda et
tertia parte et finitis dic-
bus quatuor annis in quo-
rum annis nullus audeat
in aliqua parte ipsius silue
pro quolibet mense et quolibet
ipsorum cum intentione unius
solidi pro qualibet libra et tene-
antur dicti ballitores citare omnes
ad instantiam cuiuscumque et
non possit accipere pro qualibet
Citatione ultra sex denarios pro
qualibet tenuta quam acci-
pient et restituent Credito-
ri habeant duos solidos et
omnes balitores teneantur por-
tare capulas a capite rubeas
cum aquilis albis super testo
Et si fuerit extra Civitatem
pro facto Communis habeat quoti-
die decem solidos si autem pro
facto specialium personarum duos
solidos pro quolibet miliari et
quolibet itinere et reditu et
balitores qui recusaverint
facere imbasciatas solvant vi-
ginti solidos nisi esset vere et
iuste impeditus pro facto
Communis et pignus quod acceperit re-
linquat in villa vel in
Castro in quo id accepit et
in Civitate relinquat pro-

pinguiori uicino sub pena ui,
ginti solidor pro quolibet pignor
et stetur de his sacramento
denuntiatoris qui habeat me,
dietatem penę et iurenę di,
cti balitores eorum officium be,
ne et lealiter facere et det
idoneum fideiussorem usque in
quantitatem uiginti libra,
rum den. Et nullus balitor
intret Cameram alicuius
causa accipiendi aliquod
pignus aliqua occasione ue,
l aliquo modo et qui contra
fecerit in uigintiquinque
libris den. puniatur et cre,
datur sacramento denun,
tiatoris et Potestas teneatur
infra octo dies in principio
sui regiminis scribi et no,
tificari facere in Palatio
cois in loco apparenti et nul,
lus ballitor qui fuerit ad pi,
gnorandum per aliquem offici,
alem Ciuitatis Urbis uel
per Ciuitatem uel (?) Comi,
tatum possit accipere in pi,
gnore Zappam pala ara,
trum uangam Pannos lecti
gausape manutergia pa,
nos Vestes uel calciamenta
nec aliquam rem quę per,
tineat ad coquendum sub
dictam penam. Et nihilhominus
licitum illis sit qui pignora,
ti fuerint à balitoribus seu
à balitore pignus accipere
sine pena Et Potestas tene,
atur uinculo iuramenti
omnibus conquerentibus de
aliquo balitore iustitiam face,
re et ius reddere summariu
et sine oblatione libelli et
sine sollemnitate iuris die
feriato et non feriato Et quando
aliquis balitor mittitur ad
pignorandum aliquod plebe,
rium seu comunantiam te,
neatur portare polizam
seu patentem seu bollecti,
num inquibus contineatur
nomen officialis qui eum
mittit ad cuius petitionem
in qua de causa et nomen
balitoris et debeat pigno,
rare unum de massarijs pro
toto plebereio uel comunantia
et habeat pro suo salario ut
supra ordinatum est et dicti
balitores teneantur portare

cedulas maleficiorum dānorum
datorum et extraordinariorum
quorumcumque p civitati vel co,
mitati aleque aliqua mer,
cede ultra salarium deputati
ordinarium et sint obedientes
omnibus officialibus dicte Ci,
vitatis tam Civilibus q fo,
rensibus et qui vadunt cum
officiali ad pignorandum nō
possint habere inmittere
ignem vel radices arborum
evellere sub pena centū
librarum denariorum et dānum emē,
det iuxta Iudicium dictorum
Civium et de nocte pena du,
plicatur et possit dictus depo,
sitarius ponere Custodes ce,
latas et nō celatos ad custo,
diam dicte silue et cuilibet ipso,
rum custodiam sit licitum denū,
tiare et accusare et eius sa,
cramento credatur et tenea,
tur comune Allerone et
hominum dicte universitatis cu,
stodire dictam siluam a Scatti,
la serram sive viam mortam
contra versus Alleronam co,
mune vero datire tenea,
tur custodire a dicta Scatella
serram ultra versus flumē
paleam et versus fossatum altū
et teneantur dicta coīa sup
nominata et hoīes ipsorum Castrorum
Cum fiat facta aliqua immis,
sio ignis extra formam dictorum
ordinamentorum currere ad
locum ubi fit immissio ignis
et capere oēs quos ibi prope
invenerint et perquirere
veritatem et capere male,
factorem et si nō possent ca,
pere teneantur clamare
et rumorem facere donec
oēs tradant post malefa,
ctorem ut capi possit tene,
atur dictū coē Allerone
de mense Januarij aperire
et mūdare vias dictorum
terminorum supra scriptorum.

De electio ne antianorum civitatis: — xiiij.

Antianorum fiant hoc modo
q pulsetur Campana il,
lius Parrochie sive regionis
annuatim de mēse decēbris

ad sonum cuius uocis ipsius
regionis conueniant quibus
congregatis fiat electio ad
fabas nigras et albas uel ad
brisciulos sicut maiori par,
ti dominum placuerit et di,
ctum capitulum legatur in consilio
generali in dicto mense et
qui fuerit in dicto officio i
tribus annis citra in eodem
esse non possit et anziones
non possint esse minores qui,
ginti annorum nec interesse
minoris quatuordecim in
dicta electione qui tenea,
tur facere omnia in presentibus
statutis contenta et gaude,
ant omnibus priuilegiis in
eis descriptis.

De ballitoribus cois et eorum officio: .xv.

Balitores eligantur per
mag.cos dnos Conseruato,
res dicte Ciuitatis qui faciant
oes ambasiatas cois et spe,
cialium personarum de mandato
officialium curiarum dicte
Ciuitatis ad penam quinque
solidorum pro qualibet uice et
ferent sacramento illius ad
cuius petitionem fuerit mis,
sus et officium ipsorum duret pro
tempore quo placuerit et
quo conuenerit cum dictis do,
minis Conseruatoribus et eis,
dem satisffiet per camerari,
um cois ad rationem octo
librarum pro quolibet mense
et quolibet ipsorum cum intentio,
ne unius solidi pro qualibet
libra et teneantur dicti ba,
litores citare oes ad instan,
tiam cuiuscumque et non possit
accipere pro qualibet citati,
one ultra sex denarios pro qua,
libet tenuta quam accipient
et restituent Creditori habe,
ant decos et oes balitores te,
neantur portare infulas in
capite rubeas cum asuitis al,
bis super sargo et si iuerint extra
ciuitatem pro facto cois habeat
quolibet die decem solidos
si aut pro facto specialium per,
sonarum duos solidos pro quoli,
bet miliari pro quolibet itiner

et redditu et balitores qui re-
cusaverint facere amba-
sciatas solvant viginti so-
lidos nisi esset vere et iuste
impeditus pro facto cois et pi-
gnus quod accepit relinquat
in villa vel Castro in quo
id accepit et in Civitate re-
linquat propinquiori vicino
sub pena viginti solidos pro
quolibet pignore et statur de
his sacramento denuntiato-
ris qui habeat medietatem
pene et iurent dicti bali-
tores eorum officium bene et le-
galiter exercere et dent ido-
neum fideiussorem usque ad quan-
titam viginti librarum et nul-
lus balitor intret cameram
licitius causa accipiendi ali-
quod pignus aliqua occasio-
ne seu aliquo modo et qui
contrafecerit in vigintiquinque
libris denariorum puniatur et cre-
datur sacramento denuntiato-
ris et Potestas teneatur in-
fra octo dies in principio sui
regiminis scribi et notifi-
cari facere in Palatio cois
in loco apparenti et nullus

balitor qui fuerit missus ad
pignorandum per aliquem offici-
alem Civitatis Urbis vel per
Civitatem vel Comitatum
possit vel debeat accipere
in pignore Zappam palam
aratrum Vangam pannos le-
cti gausape et manuter-
gia pannos vestilos nec cal-
ciamenta nec aliquam rem
que pertineat ad coquendum
ad dictam penam et nihilhominus
licitum sit illi qui pignoratus
fuerit a balitoribus seu a ba-
litore pignus accipere sine pe-
na et Potestas teneatur vin-
culo iuramenti omnibus
conquerentibus de aliquo ba-
litore iustitiam facere et
ius reddere summarie et
sine oblatione libelli et
sine sollenitate iuris die
feriato et non feriato et quando
aliquis balitor mittitur
ad pignorandum aliquod
plebeium seu comunantiam
teneatur portare polizam
seu patentem seu bullectinum
in quibus contineatur nomen
officialis qui eum mittit et

ad cuius

ad cuius petitionem et qua de
causa et nomen balitoris et
debeat pignorare unu de mas,
saijs pro toto plebenio vel co,
munantia et habeat pro suo
salario ut supra ordinatu
est et dicti balitores tenean,
tur portare cedulas male,
ficior dannorum datorum et extra,
ordinariorum quorumcumque per
Civitatem vel comunantia
absque aliqua mercede ul,
tra eorum salariu deputatum
ordinariu et sint obedientes
omnibus officialibus dicte Ci,
vitatis tam Civibus quam foren,
sibus et qui vadunt cu offi,
ciali ad pignorandu no
possint habere ultra unu
solidu pro quolibet pignor
et omnes ambasiatas per
eos faciendas de madato
dnorum conservatorum dicte Ci,
vitatis teneantur facere
absque aliqua mercede et
eorum et cuiusque ipsorum relatio,
nibus stetur et credatur et
qui no comparuerit et fuerit
citatus ab aliquo ipsorum habe,
atur pro vero et legitimo
contumace qui esset citatus
personaliter vel bis domi
cu cedula qui requireretur
ex forma alicuius capituli
statutorum. .XVI.

De camrio: sup stitibus et notario operis et fabricae eccsiae: sanctae mariae:-

Cum sm privilegia appca et
moderne Martini pp quinti
et antiquam consuetudine
Civitatis Urbis vetus electio di,
cti Camerarij fabrice super,
stitu et not per ipsu coe fie,
ri debeat et ab ipsis guber,
nari statuimus et ordina,
mus quod in fine mensis Octo,
bris annuatim qui extrahan,
tur conservatores Civitatis de
bussulo eiusdem extrahatur
una pallucta in qua sint
descripta noia camerarij
notarij et superstitu et noia

29v

rectorum camerarij presenti
cum eorum notario quorum cam,
merarij notarij et superstitis,
sui officium duret per unum
annum calendis novembris
incipiende qui sint veri
et boni cives fideles et di,
vites et iurent in ma,
nibus dni Gub.ris et Conser,
vatorum dictae Civitatis eorum
officia bene et legaliter exer,
cere et servare statuta di,
ctorum operis et fabricae pro di,
cto opere expediendo et ha,
beant curare quod res et appa,
ramenta sacristiae bene gu,
bernentur et inventarium
facere sacristano et revide,
re omnia saltim bis in anno
ipsius sacristiae et visitare
saltim quatuor vicibus du,
rante eius officio Castrum po,
dij et alia Castra et loca ip,
sius fabricae ac molendina
eiusdem si indigent ali,
qua operatione et teneatur
prosequi incepta laboraria
antequam de novo alia opera
incipiat et faciat revide,
re saltim bis in mense te,
cta dictae ecclesiae et Palatij ma,
gni ne pluat super caballis
aut alijs locis depositis ac et
quod aversor luminum bene
exerceat eius officium in te,
nendo lampadas accensas
ante corporale et taberna,
culum corporis xpi et non pos,
sit facere aliquod novum
laboreriuum quod prius disputa,
tur et obtineatur in publica
congregatione congreganda
in audientia dictorum operis
et fabricae saltim per duas
partes presentium in qua con,
gregatione intersint ma,
gnifici dni Conservatores
superstites dictorum operis et
fabricae et Cives positi ad
gubernandum [illegible] pie,
tatis et si aliter fecerit
de suo solvere compellatur
et residuum pecuniarum fru,
menti [illegible] et aliarum rerum
dictae fabricae consignare suc,
cessori infra terminum tri,
um dierum per inventarium
et habeant quietationem
a successore manu nota,
rij dictae fabricae et nihil

solvat sine licentia dicti Civis notarii et quare prius habuerit licentiam à dictis superstiti, bus qui superstites sint quatu, or qui habeant arbitriu et ba, liam super dicta fabrica prout ipsum comune excepto quod in di, ctis rebus et novis operibus per, agendis in quibus requiratur consensus suprascriptorum dictorum Civium montis et dictus notarius quotidie teneatur stare in di, cta audientia dictorum operis et fabrice et scribere omnes debitores dicte fabrice et omnia peragen, da et sollicitare causas eius, dem qui habeant et habere de, beant pro eorum et cuiusque ipsorum salario libras novem denariorum pro quolibet mense et teneantur infra terminu quindecim di, erum post depositu eorum officiu consignare eorum librum publi, catum magnificis dominis Conser, vatoribus dicte Civitatis ad pe, nam perditionis eorum salarii et ipsi Conservatores consignent revisoribus deputatis et ipsi r, visores habeant ipsu libru vi, dere et calculu dare infra ter, minum decem dieru tunc pro, xime futurorum qui revisores ha, beant à dicto Cammerario pre, terito pro eorum salario pro quoli, bet ipsorum quatraginta solidos et totidem eorum notarius.

De electione Rectoris hospitalis sancte marie de stella et eius superstitibus et notario:— XVII.

Eligatur unus bonus et cir, cumspectus vir fidelis et ti, mens deum ad gubernandu dictum hospitale cuius offici, um duret pro uno anno ca, lendis Novembris incipien, do et videretur generali con, silio dicte Civitatis pro maio, ri tempore aliquem bonu vi, rum deputare id possit sed si aliter non reformaret sic duret et exerceatur dictus

Rector no(tari)us et superstites debu,
xulo officialium dict(a)e Ciuita,
tis q(uae) extrahuntur Co(n)serua,
tores Et iurent eo(rum) officium
bene et legaliter exercere i(n)
manibus d(omi)ni Gub(ernato)ris et Con,
seruato(rum) dict(a)e Ciuitatis et
habeat specialem curam di,
cti hospitalis et de infirmis
et pauperibus personis ut
bene tractentur et guber,
nentur ut libenter co(n)flu,
ant pauperes et tempore pe,
stis uisitari facere infirmos
ipsius Ciuitatis porrigendo
eis necessaria et q(uae) uide,
retur d(omi)nis Co(n)seruatorib(us)
dict(a)e Ciuitatis q(uod) aliquam
elemosina(m) faceret pesti,
lentiatis uel medicis uel
alijs deputandis teneatur
effectualiter adimplere sub
pena decem ducato(rum) pro
qualibet uice qua co(n)tra,
faceret de suo soluenda
et teneatur infra termi,
num trium mensium
a die introitus sui officij
una cu(m) eius no(tari)o accede,
re ad omnes possessiones
et bona dicti hospitalis et co(n),
tinuare possessionem in eis
pro dicto hospitali et rogatum
facere dictu(m) eius notarium
de dicta eius co(n)tinuatione co(n),
rum testibus et in loco et no(n)
ad oculos qui notarius tenea,
tur describere ipsam possessio,
nem cu(m) omnibus co(n)finibus
et eius mensurare et in qua
contrada et redigere in publi,
cam formam omnes continu,
atio(n)es in uno libro car(tae) me(m),
bran(a)e et faciet inuentarium
de omnibus rebus et bonis mo,
bilibus et stabilibus ipsius ho,
spitalis et manu teneat iura
et bona eisdem et quolibet an,
no teneatur dictus Rector re(d),
dere rationem sui Rectoratus
et si eius officiu(m) durt ultra an,
num alias deposito eius officio
et libru(m) publicatu(m) co(n)signare
de introitu et exitibus d(omi)nis
Co(n)seruatoribus infra terminu(m)
quindecim die(rum) a die expleti
anni quem libru(m) faciant di,
cti d(omi)ni Co(n)seruatores reuide,
ri et calculari per reuiso(re)s
infra terminum decem die(rum)

tune proxime futurorum et ipsi
revisores et notarius habeant
eorum deputatum salarium et nō
possit dictus Rector aliquam
rem uidere uel aleinare uel
locare sine licentia dictorum su,
perstitum et de dicta licentia
debeat apparere manu dicti
notarij et sic de omnibus in,
strumentis locationibus debe,
at apparere in registrum apud
dictum hospitale et teneatur
dictus Rector omnia testa,
menta instrumenta et re,
dita pertinentia ad dictum
hospitale describi et publica,
ri facere per notarios roga,
tos in libris dicti hospitalis et
habeat et habere debeat pro
eius salario et mercede à di,
cto hospitali et expensas et
dictus notarius si dictum in,
ventarium de dictis continu,
ationibus omnium possessionum
perfecerit modo subscripto
et publicatum consignaverit
dicto hospitali et registrum
contractuum et exituum
florenos octo Sed si prdicta
nō fuerint executus et ma,
xime in nō faciendo ipsū
inventarium ut supra ha,
beat medietatem dictę quā,
titatis.

De supstitib' Cānellatus et stradaz: xviij.

Magnifici dnī Conseruato,
res qui pro tempore fue,
rint de mense Martij et Apri,
lis teneantur eligere et depu,
tare pro uno anno duos bonos et
idoneos cives qui superstites
dicti Canellatus et muri fon,
tis qui habeant specialiter cu,
ram quod continue reparetur et
pecuniæ deputatæ in dicto ope,
re ad alium usum nō deputē,
tur nec expendantur ita ut
taliter quod sit abūdātia copiosa
aquarum in dicta Civitate et ces,
set defectum et si videretur ge,
nerali consilio dictæ Civitatis quod
ad dictum canellatum bene duce,
retur aqua fontis saltim di,
cti superstites exequantur iuxta
formam dicti consilij fiendi

et dñi Conseruatores reuider rationem superstitu preteritorum et qd ois labor optat premium dicti superstites durante eorum officio sint exempti ab omni custodia diurna et nocturna et ad ipsum faciendum compelli non possint.

De medianis et paceriis eligendis :- XIX.

Ordinamus quod de quolibet quarterio dicte Civitatis eligantur duo boni viri bone opinionis et fame quorum electio fiat per dños Conseruatores dicte Ciuitatis de mense Martij qui habeant reducere ad concordiam omnes discordantes et eis dñs Potestas et Conseruatores teneantur dare auxilium consiliu et fauorem in omnibus oportunis et qui in dicto officio fuerit uno anno non possit esse inde ad duos annos sequentes et habeant plenu arbitrium et baliam regendi eos qui contra formam iuris et statutorum et bonos mores nollent uenire ad ipsam concordiam.

Quod nullus possit seruire in aliquo officio p substitutum :- XX.

Nullus possit seruire in aliquod officium per substitutum in Ciuitate uel extra et quod factum fuerit per talem substitutum nõ teneat ipso iure saluo quod notarij uicecomitum plebeiorum Comitatus Vrbisveteris qui possint omnes processus et acta in Ciuilibus et criminalibus causis scribere, et possint fungi officio uicecomitum et sui Vicarij sui,

bendo et procedendo exerce-
re usque ad sententias ferendas
Sententiæ vero per ipsos vice-
comites ferantur et aliter la-
tæ non teneant et notarij pos-
sint in officijs notarum tantum ser-
uire per substitutum non ob-
stantibus quibuscumque.

De Maniscalchis eligendis ad Ronzinos æstimandos :- xxi.

Eligantur per dominos Conser-
uatores de mense Janu-
arij pro uno anno quatuor
Maneschalchi qui æstiment
per totum annum omnes equos
qui erunt æstimandi pro
communi qui teneantur vin-
culo iuramenti bandiri fa-
cere per ciuitatem quod quicumque
qui haberet equum vel
aliam bestiam ad locandum
ad vecturam representet ipsam
coram eis et quæ representa-
buntur æstimare teneantur
bona fide eorum æstimationi
stetur quam æstimationem
tam ipsi quam cancellarius
scribant et nulli notificent
nisi venerit casus mortis
vel deteriorationis ipsius
bestiæ et alia æstimatio fie-
ri non debeat quam per eos et si
fieret non teneat et locator
possit locare Ronzinum
per diem tantum omni tem-
pore pro decem solidis et plus
petere vel recipere ab aliqua
persona non possit quod si contrafe-
cerit soluat locator decem
libras denariorum ex quibus accusa-
tor habeat medietatem pene
si vero talis bestia locata ma-
gnaretur conductor tenea-
tur emendari facere ad ar-
bitrium dictorum Maniscalcorum
nulla sollemnitate habita et
appellatione cessante et Po-
testas et Judices teneantur post
declarationem prædictam apte
fieri facere exequtionem et
satisfieri cum effectu et si con-
ductor esset contumax in

soluendo emendã soleat di-
ctus Cõductor duos solidos pro
quolibet die qua esset con-
tumax pro ipsa cõtumacia
et nihilhom.s emendã sol-
uere teneatur et si aliqua
bestia daretur ad Vectu-
ram que nõ esset estima-
ta modo predicto ad nul-
lam emendam teneatur
Conductor nisi probaretur
q eius defectu esset mor-
tua uel magagnata et
si de tali bestia cõtractus
locationis aliqs fuerit fa-
ctus in fraudem nõ tene-
at ipso iure et pdicti Ma-
nescalchi iurent eorum offi-
cium legaliter exercere
et habeant pro eorum sala-
rio quatraginta solidos pro
quolibet et aliud salarium
a partibus petere nõ possint.

De electio-ne notarij qui habeat

remittere do-nationes et de donationi-bus remitten- xxvj.

Notarius ad remittendum donationes pro uno an-no eligatur et extrahatur de buxulo dicte Ciuitatis in fine mensis Decembris in cõ-silio generali qñ extrahuntur alij officiales et quicumq recce-perit donationem aliquam inter uiuos uel causa mor-tis que summa uigintiquinq librarum excedat, teneatur eam poni facere in libro donatio-num cõis de auctoritate pote-statis uel sui Judicis infra unum mensem post dictam factam donationẽ, si ad eius notitiam peruenerit alias a die notificationis citato donatore uel eius heredibus qui si cõtradice-re uoluerit audiatur et liber predictus esse debeat

in archiuio

in archiuio publico dicti cois
et inde nō tollatur et uoce,,
tur liber donationū cois
q si donatio infra dictū tem,,
pus nō scripta publicata et r̄,,
missa fuerit in dicto libro p
ipso donatario nullū eo mo,,
dū aquiratur, sed careat
roboris firmitatq et nullus
notarius qui ad pdicta fue,,
rit electus debeat ipsū librū
deposito officio apud se tene,,
re ad penā decem librarq den
et hoc locū habeat si donata,,
rius nō possideat res donatas
naturato, sed si possiderētur
a donatore et ab eo causā
habenq molestari nō possit,
et dictus mensis absentibus
uel minoribus nō currat,
et dictus notarius nō possit
accipere pro r̄missione ali,,
cuius donationis ultra ui,,
gintiquinq solidos denq,,
cuiusq quantitatis fuerit do,,
natio ad penā decem libra,,
rū denariorq.

De electione notarij cata,,stonq:- xxiij.

De Mense Decembris an,,nuatim qn̄ extrahun,,tur alij officiales de bussolo officialium dictq Ciuitatis ex,,trahatur notarius Catastonq cuius officium duret per an,,nū et eius officiū debeat fi,,deliter exercendo iurare in manibus dnorq Conseruatorq qui habeat unā clauem cas,,se et archiuij ubi essent di,,cti libri qui teneatur omnes possessiones que nō essent ac,,catastatq et que uenderētur per aliquā ecclesiā aucatasta,,re in pñtia dnorq Conserua,,torq sm̄ tabulā dicti cois et qn̄ cassaret aliquā posses,,sionē seu possessiones alicui nō cassaret aliquo modo nisi prius rescripserit ad librā illius cui erat apponenda di,,cta possessio ad penā decem librarq denq. Teneatur etiā dictus notis bene aptare re,,ductus et ēt aptare in libro

qui tunc exigeretur quies, set extra ceteris de dictis cata, stis, et habeat dictus notarius pro qualibet possessione cas, sanda et describenda ut supra duos solidos a quali, bet parte de possessionibus vero non ... habeat secundum conventionem faciendam cum dominis conservatoribus et quod ei satisffiat de denarijs bullecte extraordinarie, et finito eius officio teneatur consignare in presentia dominorum conservatorum successori di, cta Catasta et Claue et si reperiretur nec tempore ali, quid factum vel cassum vel laceratum quod esset con, tra formam presentium sta, tutorum teneatur solvere no, mine pene viginti quinque libras denariorum et ipsa descri, bere prout prius erant absque aliqua mercede.

De electione partitorum et viariorum communis iudicis et notarij et eorum officio :- xxiiij.

Quatuor boni viri eligantur scilicet de quolibet quar, terio unus et unus Iudex iu, ris peritus qui cognoscant de omnibus litibus et questionibus que essent in eorum officio et ha, beant plenam auctoritatem cognoscendi et terminandi omnes res communis et specialiter de servitutibus stillicidiorum et de servitutibus prediorum et de confinibus seu terminis nisi apprehensis et terminare et diffinire possint et dare ope, ram in vijs publicis et vi, cinalibus rectis itineribus nisi apprehensis ipsis recupe, randis et inveniendis cum petitione et sine et siquid factum est vel fuerit quod spectet ad publicam lesionem vel vicinalem idrolere,

cur, vel faciant releuare
et si quis de his vel aliquo
predictorum fecerit querimo,,
niam fiat ei iustitia ex,,
pensis occupantis et in di,,
ctis causis procedi possit die,,
bus feriatis et non feriatis su,,
marie simpliciter et de pla,,
no sine strepitu et figura iu,,
dicij et iurent eorum officium
legaliter facere et obseruare
statuta dicte Ciuitatis et ma,,
xime presens statutum ut co,,
gnoscant de diuisionibus
et res comunes diuidant et si
fuerit dubium inter partes quod
res que petitur diuidi sit
comunis vel non dictus Iudex
possit cognoscere de hoc et si
quis diuidendum fuerit cita,,
tus personaliter vel bis ad do,,
mum in qua habitat conueniat
ad diuidendum rem comu,,
nem que petitur diuidi et non
uenerit partitores extunc
possint omnino diuidere
et eorum diuisio ualeat ac si
partes essent presentes et si
diuiserint quelibet pars com,,
pellatur accipere partem
suam sortis si alter recipere
non concordauerint partes in,,
teresse que sortes fiant a par,,
titoribus nominatis et par,,
tes aliqua earum nollet reci,,
pere dictas sortes partitorum
bona fide et sine fraude cu,,
ilibet adiudicent partem suam
et ille qui habuerit in re comuni
tertiam vel quartam partem
vel ultra teneatur eam re,,
cipere ab uno latere quod uo,,
luerit et non in medio et si
melioramentum esset in par,,
te alterius consortes per dies
contractus a dictis partitoribus
vel eorum iudice eligendos
debeat estimari si partes
non concordarent et dictum
melioramentum esset parti
minus ualens et si alter fieri
non posset fiat equiualentia
cum pecunia vel alijs re,,
bus sicut partitoribus uide,,
bitur bona fide et si aliquis
ex consortibus voluerit dar
dotem saltim per se pars
ultra recipere compellatur et
si qua res fuerit inter aliquos
comunis quorum unus habeat rem

propiam iuxta dicti rem co,, munem bona fide diuidat partitores et adiudicent par, tem stantem iuxta rem sua, priam eidem saluo q sies,, et melioratio fiat ut supe, rius dictu est et si res co is diuisionem co moda non recipieret diuidant sm ius generale et qui succumbue, rit soluat totu in proff sa, lariu. Si uero concordaue, rint salariu partes soluea, tur a partibus pro rata si, licet pro ea parte qua qui, libet habet iura et habeant pro eorum salario dicti partito,, res et iudex sexo den pro quolibet floreno totius ua,, loris rei diuise et si distin,, geret ipsos partitores ire extra Ciuitatem pro dictis rebus diuidendis dico ex eis possint ire et faciant ea que pertinent ad eorum officium sm forma presentium statutorum pro se et socijs et qui iuerint habeant ultra dicti salariu decem soli,, dos pro quolibet ipsorum et

qualibet parte et qualibet die et si distingerit fieri sen,, tentiam inter partes et no mittant plures terminos q terminos soluerint et si partes no concordarent ad instantiam illius in cuius fauorem fuisset lata intra mittant quos terminos soluerint et habeant pro quolibet termino quinq solidos qui termini sint bene signati Cruce et ali,, quibus lateribus sm morem Ciuitatis et si partitores predicti no irent addiui,, dendu inter concortes post,, q fuerint requisiti soluat pena quinq librarum den pro quolibet et possit et diui,, dere res coes minorum aua,, dentes consensu et presentia cu,, toris uel curatoris ipsorum si dictis partitoribus uide,, bitur expedire pro dictis mi,, noribus et siqua persona supra apprehenderit uel sus, apprehendi fecerit diuisit uel diuiserit uiam uel rectu uicinalem in dicta

Ciuitate uel extra à quinqua,
ginta annis citra dicti uia,
rij teneantur precipere rusticis à
pretensoribus et eos cogere quod
infra tertiam diem debeat
aperire et reducere in pristi,
nu statum ad penam centu
solidorum pro quolibet mandato
quod possint reiterare et prosequi
totiens quotiens eis uidebitur
et nihilhominus eleuare et disgo,
barare ac aperire teneantur
des grates et serraturas que pe,
dent à porticis inferius per os
uias Ciuitatis et portici et ba,
culi qui excedant dirielos
seu banchos qui excedunt
in uijs publicis eleuentur et
amplius non ponantur et qui
contra fecerit in uiginti soli,
dis puniatur et si quis habue,
rit rem aliquam iuxta uiam
publicam uel uicinalem et ter,
mini non apparerent facta
inquisitione et interpellatio,
ne de ipsis Viarijs et acce,
dant ad terminandum et
non irent habeant licentiam
sua uoluntate sine proxime
turpitudine et lesione eius
et uiarij non exigant pigno,
ra uel denarios sed possint reci,
pere depositarium quod postquam fue,
rit pronunciatus habebit eorum
salarium debitum et quicumque ha,
bet domum uel edificium iuxta
rem sui Vicini et non habeat
ius extra murum sue domus
uel sui edificij colligat dictam
aquam quod non cadat in domum
sui dicti uicini quod si non fecerit
infra quindecim dies postquam
fuerit ei denunciatum à dicto
uicinio decem libras denariorum
soluere teneatur pro pena et
nihilhominus quod dictum est Via,
rij faciant obseruari nulla
prescriptione obstante et in a,
quarum libus nulla petredo pro,
iciatur sub pena centum soli,
dorum et credatur sacramento
accusatoris et Potestas et Iu,
dex et eorum familia in eorum
officio peragendo iurare tene,
antur dare eis auxilium con,
silium et fauorem et si non
facerent et non obseruarent
eorum officium quod qualibet uice in
centum solidis puniatur qui,
libet eorum per potestatem

dicte Ciuitatis et ipsi viarij tri,
bus diebus in hebdomada stet
super uijs publicis aptandis
et assidue stent in eorum offi,
cio exercendo cognoscedo
terminando et finiendo
inter comunem et priua,
tam personam qui casu
terminare et diffinire non
possint sine presentia Sindici
cois et uocatis vicinis qui
habuerint interesse et alia
parte qui Sindicus habeat
ualorem ducentorum florenorum
in bonis ad minus et siquis
fuerit inuentus supra predicta
fecisse in decem libris pu,
niatur et supra prensa resti,
tuat. Supraprensor aut vie
publice uel termini cois
supra apprehensum restituat
nulli prescriptione obstante
Et siquis negauerit supra
apprendisse dicti partitores
et uiarij inueniant ueri,
tatem per iuramenta par,
tium et hois Contrade electos a
partibus uel per eos si partes
non concordauerint et de ter,
minis mittendis recipiant

ut supra et uiarij mittant tres
terminos tm inter uiam et
rem cois et specialium perso,
narum nisi precesserit de uolunta,
te dni rei et de ipsa termina,
tione soluat specialis persona
medietatem salarij ipsorum ter,
minorum et uiarij non possint de,
struere cupertas mercatorum que
sunt (pro) stratis ante eorum fundi,
cos. Et habeant pro eorum salario
viatici et litium quas cogno,
uerint sicut superius est de,
claratum et nulla persona po,
nat discum in uijs publicis per
quod impediretur uia ad
penam uiginti solidorum nisi quando
plueret et si scopis alicuius
ingrediretur extra murum
uel grippam itaque penderet
uel esset in uia dicti viarij
faciant leuare ad penam
decem solidorum post tres preces,
ut fuerit et nihilominus leua,
re teneatur et quilibet possit
eam accipere elapso termi,
no sine pena et nulla perso,
na retineat Trabaccham si,
ue Tennam in Platea cois
nisi die sabbati ad penam

decem solidorum pro qualibet vi-
ce et teneatur de mutatoris
iuramento si esset bonorum fa-
me et nullus accipiet aliquam
stradam dicti Cois tam in Ci-
uitate quam extra nec aliquos
vetos vicinales que strade
publice sint latitudinis ad
minus decem pedam et di-
cti vati ad minus sex pedum
et dicti viarij Judex et no-
tarius digantur pro uno
anno Calendis Januarij in-
cipiendo et extrahatur de
bussulo Ciuitatis in consilio ge-
nerali et habeant de dictis
penis per eos exigendis duas
partes et alia tertia pars in
accrimine Cannellatus ex-
pendatur per superstites ca-
nellatus et pro qualibet stra-
da et via quam fecerint
aptari et saleiari expensis
Cois et vicinorum habeant à
dicto Coi quatraginta so-
lidos pro quolibet ipsorum et te-
neantur videre fontes qui
sunt in Ciuitate et extra in
alius Cortina si indigent a-
liqua reparatione saltim
bis in anno et mundari et repa-
rare facere expensis vicinorum
et habentium faciendi et habeant
omnes fructus perceptos per illos
qui recollijssent in stratis pu-
blicis arando uel seminando
in dictis stratis in Comitatu
et faciant pro posse quod omnes
strade et vie et destrictus Ur-
bis ueteris aperiantur ad in-
stabit~~um~~ pristinum reduca-
tur nulla prescriptione ob-
stante et si strata non repe-
riretur quod dicti viarij inue-
niant et si opus fuerit de-
nuo faciant pro posse contrade
seu loci ubi solebat ire stra-
ta prout melius ex coniectu-
ris et ex inspectione locique
vitas reperiri poterit.

De cōsilio ge-
nerali et duo-
decim:~ xxv.

Cum inter cetera oportuna
pro regimine Ciuitatis, et
destrictus predictorum primum, et
principaliter dependeat à sa-

lubri administratione, et ad-
ministratores per quos ipsa Ci-
vitas bene gubernetur, et re-
gatur; circa quae volentes pro bo-
no publico ipsius Civitatis uti-
liter providere. Statuimus, et
ordinamus quod de bussolo ipsius
Civitatis de tribus mensibus in
tres menses extrahatur consilium
duodecim bonorum virorum, quod
vocetur consilium duodecim, et
ipsorum officium duret dictis tribus
mensibus; quod consilium habeat
plenam authoritatem, et ba-
liam una cum dnis Conserva-
toribus in omnibus opportunis;
exceptoque imponendo imposi-
tas, et faciendo novas refor-
mationes, et imponendo pre-
stantias, et in electione officii,
alium forensium, quae fieri non
possint nisi in generali con-
silio, et habeant authoritatem
dicti duodecim una cum dnis
Conservatoribus expendendi
in qualibet causa quae obti-
neretur pro Coi inter eos usque
in quantitatem vigintiquin-
que librarum denariorum et dispen-
sando officia vacantia, quae
non essent in bussola excepto
offitio dnorum Conservatorum, et ha-
beant authoritatem dicti
duodecim durante eorum offi-
cio mature videre omnes propo-
sitas proponendas in genera-
li consilio; et si per eos una cum
dnis Conservatoribus dno Gu-
bernatore vel Potestate fue-
rit obtentum quod transeant ad
generale consilium, proponatur
in dicto generali consilio, aliter
nullatenus possint proponi, et
cum pro bono publico, et pro expe-
diendis negotiis dictae Civita-
tis, et de hicbus Cois et populi
vel singularium personarum eo-
dem fuerit aliquid statuen-
dum, ordinandum, et reformandum:
hoc ordine decernimus pro-
cedendum quod primo, et ante omnia
fiat proposita per dnum Gu-
bernatorem, seu Potestatem,
et dnos Conservatores, si
videtur quod dicta proposita
proponatur in consilio duo-
decim. Et dictus dnus Gu-
bernator habeat duas vo-
ces et duas fabas in omni
partito, et deliberatione, et

quilibet

quilibet Conseruatorum unanimiter,
tum et si quod per ipsos concorditer
vel duas partes ipsorum fuerit or,
dinatum de posita illa propo,
nenda in consilio duodecim
illud executioni mande,
tur et si ibi obtentum fuerit
quod non fiat ulterius super illa
proposita procedi non possit et
si ibi fuerit obtentum quod fiat
tunc secundo loco illa propo,
ta ponatur per dictum dnum
Gub.re vel Potestatem et dnos Con,
seruatores in dicto consilio duo,
decim et quod per ipsos concordi,
ter vel duas partes ipsorum fue,
rit ordinatum de proposita
illa fienda vel non in consi,
lio generali balie illud exe,
cutioni mandetur et si ibi
fuerit ordinatum quod fiat tunc
tertio loco eadem proposita
ponatur in consilio genera,
li balie per dictum dnum gu,
bernatorem vel Potesta,
tem et Conseruatores et quod
de contentis in dicta propo,
sita per ipsum consilium fu,
erit ordinatum illud execu,
tioni mandetur in omnibus
et per omnia et habeant fir,
mitatem dummodo predicta pro,
posita et quod sequeretur
ex ea non sit contra honorem
diuinum contra libertatem ec,
clesiasticam et iurisdictionem
S.R.E. nec non contra bo,
nos mores Et nisi dicta for,
ma fuerit obseruata quod aliter
statutum ordinatum vel factum
fuerit nullam obtineat fir,
mitatem. Et nullum dictorum con,
siliorum congregari possit quoquomodo,
sed aliquid proponendum vel
reformandum in dicto gene,
rali consilio quod non possit aliquid
ordinari vel reformari absque
dicti dni Gub.ris vel Potesta,
tis consensu et nullum par,
titum in eis factum valeat ni,
si fiat ad fabas nigras et al,
bas et in quolibet partito fabe
nigre ponatur pro partito
del sic et fabe albe pro par,
tito del non et nullum par,
titum intelligatur esse obten,
tum nisi in eo interfuerit ma,
ior pars dictorum Consiliariorum
per duas partes presentium et cu,
dicrem generale Consilium

fuerit congregandū per diē
ante bandiatur per Preco,
nes Cōis sono tube promis,
so et per diem antea fiat di,
ctum Consiliū duodecim et
de mane sequenti in ortu
solis pulset Campana popu,
li deinde in termino statuto
ad sonū dictę Campanę tri,
bus vicibus diversis horis cō,
gregentur et pulsata perempto,
rie dicta Campana Ultimo
sono quind auenerit ad di,
ctū Cōsiliū de dictis Cōsilia,
rijs punctetur per Cācellari,
um dicti Cōis et fiat exequ,
tio immediate pro decem so,
lidis et oīa partita quę fierent
debeant fieri separatim et nō
insimul et quicquid factū
fuerit si fierent insimul nō
valeat ipso iure et partita
specialium personaꝝ semel
perdita amplius proponi nō
possint ad penam quinqua,
ginta libraꝝ denꝫ et quod fa,
ctū fuerit nō valeat et nul,
lum factum alicuius speci,
alis personę possit ordiri ut
fieri ultimis quatuor diebus

officij dictoꝝ Cōservatoꝝ et ꝙ il,
le cuius interesset et cuius or,
dinamentū fieret in ipso con,
cilio tunc esse vel interesse nō
possit. Et si quid cōtra pdicta
vel aliquod pdictoꝝ fieret
nō valeat ipso iure et si qua
remissio facta fuit in aliquos
Cives per ipsū Cōsiliū de aliquo
negocio si per ipsū cōsiliū nō
fuerit tempus appositū finito
mense ā die fiendę nulla
habeant amplius auctorita,
tem et nō possint vel debeāt
fieri vel poni nisi quatuor
propositę tantū ad hoc ut re,
ctius consulatur quod Cōsili,
um generale extrahatur de
buxolo officialiū dictę Civita,
tis et eoꝝ officiū duret ꝑ annū
et sint numero nonaginta
quoꝝ sexaginta sufficiant in
coadunando et dicti decem
solidi punctaturaꝝ Cōsiliari,
oꝝ expendantur in piper
dispensando inter dictos Cō,
siliarios et nō ad aliū usum
et nemo audeat ad dictum
Cōsiliū qui nō sit de numero
Cōsiliarioꝝ nec intersit aliquo

modo sub pena centū librarum denariorum et factis propositis per Cōservatores et dnum Gubernatorem uel Potestatem detur per eos licentia arrengandi omnibus de dicto consilio super omnibus dictis propositis et nullus presumat aliquid consulere nisi uadat ad arrengariā et inuocato diuino auxilio consulat sup omnibus prepositis et nisi dicat ex proposita nisi de speciali licentia dictorum dnī Gubernatoris uel Potestatis et Cōseruatorum ad penam decem librarum denariorum pro quolibet contrafaciente et qualibet uice quibus consiliarijs quam primū extracti fuerint et antequam prima uice congregentur deferatur per Potestatem dicte Ciuitatis iuramentum cuilibet eorum de bene et recte consulendo et sine fraude et teneantur dicti dnī Cōseruatores in primo generali cōsilio per eos fiendo proponere propositā generalem siquis uellet pro utilitate publica aliquid dicere uel Consulere quod possit et si uisū fuerit et dictis dnō Gubernatori uel Potestati et Cōseruatoribus aliquod cōsilium dati super dicta proposita quod cedat ad utilitatem dicti Cōis possint ponere ad partitū absque eo quod aliter proponatur in consilio duodecim alia uice et nullus possit eligi ad dictū cōsiliū nisi excesserit etatem uiginti quinque annorū et si sup una proposita essent plura dicta quorum unus perderetur, proponatur alia et si plures cōsulerent ad unum effectum tunc ponatur ad partitū dicti primi consultoris et nisi predicta oīa et singula fuerint obseruata quod tale statutū ordinatū et deliberatū fuerit nulla obtineat firmitatem et sit nulliū ipso iure non obstante aliquo statuto, ordinamento, lege, concessione, priuilegio, uel gratia que in contrarium loqueretur.

De uicecomi

tibus vica=
riis et pote=
statibus ca=
strorum comi=
tatus: XXVI.

Vice Comites Vicarij seu
Potestates Castrorum ex=
trahantur de bussulo officia=
lium dictæ Ciuitatis et eorũ
officium duret sex mensibus
et habeant salaria à dictis Ca=
strjs et hominibus ipsorum Castro=
rum secundum formam statutorum ipso=
rum castrorum approbatorum per co=
munem et possint cognoscere
in causis Criminalibus usque
in quantitatem decem libra=
rum denariorum ab inde uero supra pro=
cedat Potestas Vrbeuetanus
et cognoscat inter homines Ca=
stri imprimis Causis de omni
quantitate uel re et teneantur
durante tempore eorum officij re=
colligere pecuniam quã ha=
bere deberent ratione eorum
officij à personis plebeniorum an=
tequam discedant quod si nõ fece=
rint habeant terminũ duorum
mensiũ tantum ad exigendũ et
à dictis duobus mensibus in
antea dñus Potestas et alij offi=
ciales nõ debeant aliquem Vi=
cecomitem seu potestatem ali=
quem et alicuius Castri au=
dire à dicto termino impo=
sito exceptis debitis quæ appa=
rerent per publica instrumẽ=
ta et durante eorum officio nõ
ueniant nec permittant quod
aliqua cõmunantia alicuius
Castri ueniat uel uenire pre=
sumat ad Ciuitatem Vrbe=
uetanã uel mittere homines
uel bestias uel arma Cum
aliqua in Ciuitate discor=
dia oriretur uel dissentio
quod Deus auertat in fauo=
rem alicuius partis uel spe=
cialis personæ nisi de licẽtia
et mãdato dñi Gub.ris Con=
seruatorum et Potestatis et
qui cõtrafecerit uel facere
attentauerit in mille libris
cõdẽnetur tam ipse quam ipsa
cõmunantia et homines do=

nec soluerint sint exbaniti
et inimici Cōis et possint libe,
re et sine pena offendi et cōtra
ipsos procedi per psūptionem
famam et iudicia et nō Pote,
stas non processerit cōtra dictos
delinquentes in eadem pena
cōdennentur p dnos Conserua,
tores tunc ad officium exi,
stentes et Camerarius tn̄ de
suo salario debeat retinere.
Teneantur et dicti Potestates
et vicecomites saltim semel
duranṭ eorꝝ officiū uidere om,
nia cōfinia pleberij in quo e,
xercent officiū et ubi esset a,
liquod dubiū uel eleuati ter,
mini ipse et Potestas Pleberij
cū quo cōfinat in dicto loco
teneantur uisa ueritate rē,
mittere terminos et nō pos,
sint ad dictū officiū exercē,
dū accedere quin prius habu,
erint lr̄as à dnis Cōseruato,
ribus cū sigillo cōis de ipso
officio Et si aliquod pleberi,
um seu Castrū esset negliges
in recipiendo dictū officia,
lem in quinquantis libris denꝝ
puniatur totiens quotiens cō,
tra fecerit et nihillomī: recipere
teneatur ac etiam exigant cū
effectu datia subsidia et ali,
as impositas cōis infra legi,
tima tempora et taliter cu,
rare q ipsū Castrū seu homi,
nes ex dicta nō patiantur
detrimentū q si nō fecerit cū
effectu perdideritn eius sala,
rio et nō permittet q aliqs
ex banitis seu cōdenatis di,
ctę Ciuitatis sit in ipso Ca,
stro duranṭ eorꝝ officio sub
dicta pena qui teneantur
continuo stare in eorꝝ offi,
cio exercendo et inde non
discedere sine licentia con,
siliariorꝝ dicti Castri et si quod
maleficiū cōmitteretur in
dicto eius pleberio seu Castro
si per sindicū dicti Castri nō
esset denūtiatus denūtiar
ipsi teneantur potestati di,
ctę Ciuitatis et nō possit reci,
per ab aliqua persona aliqd
Enxeniū, uel aliquā rem
nisi tn̄ esculta et poculenta
que triduo cōsumetur. Te,
neantur etiam esse solliciti
et obedientes in omnibꝫ que

mandarentur eisdem per dnum
Gubernatorem et duos Con,
servatores dicte Civitatis
seu alicuius eorum ex dictis
officijs.

De officio ponderatoris farine :- xxvij.

Domini Conservatores pro
tempore existentes eli,
gant unum bonum et fi,
delem Civem pro eo tempore
et salario quibus melius co,
venerint qui Civis teneatur
esse sollicitus et bene debi,
bet et ponderet granum quod
portatur ad macinandum
et deinde ponderet farinam
que fieret ex dicto grano et
si non reperiretur debitum pon,
dus dictus ponderator faciat
tunc restitui per ipsum molen,
dinarium dno farine ad pe,
nam decem librarum den. Et
ultra dictam farinam faciat sol,
vi pro pena ipsum molendina,
rium duos solidos pro qualibet
libra farine que deficeret que
pecunie immittantur in cip,
po affigendo in loco sue mansi,
onis et de ipso Cippo habeant u,
nam Clavem dni Conserva,
tores alia Camerarius Cois et
aliam dictus Ponderator et quo,
libet mense dictus Cippus ape,
riatur et medietas omnium pe,
cuniarum reperiendarum in ipso Cip,
po habeat Camerarius dicti Cois
et aliam medietatem dictus pon,
derator. Et si aliquis Molendi,
narius presumeret portare gra,
num ad macinandum quod non
esset ponderatum per ipsum pon,
deratorem vel reportare fari,
nam que non esset ponderata in,
cidat in penam Vigintiquinque
librarum den. pro qualibet sal,
ma et qualibet vice immit,
tenda in dicto Cippo ut supra
et auferendo de facto et sine ali,
quo processu et teneatur di,
ctus Ponderator postquam ponde,
raverit farinam sigillare sac,
cum cum eius sigillo et si dictus
molendinarius non iret re,
cta via ad domum domini
farine vel dictus saccus repe,

riretas dissigillatas puniatur
pena quinquaginta librarũ
den. dictus molendinarius
pro qualibet saccho dissigillato
et habeatur et credatur dño fa-
rine asserentis accepisse pe-
dũ dissigillatũ cuius pene
medietas in dicto cippo immit-
tatur et de alia medietate ha-
beat dñs farine dimidiã
et aliã dimidiã officialis
faciens executionem et te-
neantur dicti molendina-
rij tempore pluuioso portare
cuperitas super sacchũ grani
et farine ad penã quinqua-
ginta solidorum pro qualibet
salma immittenda et su-
pra etri dicti Molendina-
rij aliquã fraudẽ cõmitte-
rent in ipsa farina immit-
tendo terram uel lapides
uel aliam rem ut magis
ponderaret puniatur per
ipsũ põderatorem in uigin-
ti quinque libris den. et dictus
Ponderator ab ipsis molen-
dinarijs nõ possit accipere a-
liquã pecuniã de ipsis penis
uel alia aliqua causa seu
tangere sed bene teneatur
uidere ut ipse pecunie et
pena prẽdicte immittatur
in dicto cippo ad penam
centũ librarum den. pro qua-
libet uice qua cõtrafecerit
ad quam penã soluendã
per potestatem dicte Ciuitatis
de facto possit cogi et habeat
dictus Ponderator suũ debi-
tũ salariũ a dicto cõmuni
uel Camerario eiusdem per
bulletta de mense in mẽ-
sem et durante eius officio
nõ possit cõmedere nec bi-
bere cũ dictis molendina-
rijs ad penã decem librarum
pro qualibet uice auferen-
da tam per potestatem quam
per dños Conseruatores di-
cte Ciuitatis et per qualibet
uice qua nõ esset repertus
ad exercendũ eius officiũ
puniatur pena uiginti soli-
dorum p.d. Cõseruatores et
nisi habeatur teneatur ad oẽ da-
nũ et interesse illius qui per
eius absentiã danũ passus fuerit
et si nõ possit per aliquẽ substi-
tutũ eius officiũ exercere sine

licentia dnorum Conservatorum ad penam perditionis salarij et quinquaginta librarum den. et teneatur facere librum in quo describet quotidie omnem quantitatem grani et farine quam ponderaret et dni farine et grani et osten-dere unicuique postulanti et videre volenti ad dictam penam et si inveniretur i-psum ponderatorem non fecisse solvi debitam penam de-linquens vel obmitteret quavis causa puniatur per Potestatem dicte civitatis in quatruplum pene quam solve-re debuisset dictus Molendi-narius et sufficiat dictum unius testis teneatur in se-creto et possit contra ipsum pon-deratorem ex dicta causa tam durante eius officio quam per decenium posse procedi non obstantibus quibuscumque statutis in contrarium loquen-tibus.

De correctoribus statutorum artium et plebeiorum ci-vitatis urbis veteris:- xxviiij.

Correctores statutorum Ar-tium et plebeiorum Civi-tatis Urbisveteris ac Castrorum ipsius districtus extrahantur annuatim in conilio genera-li de bussulo officialium in fine mensis decembris Qui sint numero quatuor et boni iurisperiti et notarij eorumdem qui habeant videre corri-gere approbare et emendare omnia statuta artium dicte Civitatis plebeium et Ca-strorum eorumdem et si quid reperirent factum ordi-natum vel reformatum contra statum S.M.E. et pacificum statum civitatis ad publicam utilitatem vel bonos mores vel contra formam presentium

statutorum

statutorum illud cassent et aboleant et si non facerent per presens statutum intelligatur cassum et abolitum quicquid fieret contra predicta. Qui cor, rectores sint ueri Ciues et non forenses et matriculati in arti, bus et eorũ officiũ duret per an, num tantum et quicumq; fu, erit in dicto officio ad dictum of, ficium eligi nõ possit inde ad tres annos et si elegeretur aliqs consul alicuius uel aliquod statutum talia permittens illud statutum cassent et a, boleant et nõ possint recipe, re ab aliquo Castro quod fa, ceret centum foces pro dicta correctione ultra quinqua, ginta solidos ab inde uero in fra Viginti solidos à Cõsulibus et Camerario artis lanę qua, draginta solidos, à Consulibus artis Aromatariorum et mercia, tiũ triginta solidos, à Consuli, bus Calzolariorum solidos Trigin, ta, ab alijs uero artibus uigin, ti solidos tm et nots possit re, cipere pro quolibet Capto seu reformatione addenda qua, tuor solidos et non possit talis nots occasione signi uel aliqua alia causa aliquod ultra pe, tere, et statuta et reformatio, nes dictarum artium Castrorum et plebeiorum nullã obtinere fir, mitatem donec per ipsos cor, rectores fuerint approbata et teneantur infra terminũ u, nius mensis à die bandimẽ, ti fiendi ex parte dictorum corr, ectorum ipsa statuta presentare ad corrigendũ sub pena uiginti so, lidorum pro quolibet contrafaciẽte applicanda pro medietate di, ctis correctoribus et alia me, dietate in aedificimine Stradarum dictę Ciuitatis et de dicta ap, probatione appareat publicum instrumentũ manu dicti eorum notarij.

De fontane, rijs eligẽdis pro aquędu, ctu. XXIX.

Conseruatores de mense Maij et Junij teneantur bandiri facere q. quicumque vel- let manutenere dictum aque- ductum pro uno Anno tunc proxime futuro compareat coram ipsis dnis Conserua- toribus et qui pro minori pre- tio obtulerit manutenere et conseruare et tenere abun- dantem dictam Ciuitatem de aqua ad omnes fontes illi de- liberetur et talis fontaneri- us teneatur dare bonas cau- tiones dicto Coi de obseruando contenta in presenti statuto, et te- nere Ciuitatem abundantem ad oes fontes et cisternas de- putatas et consuetas et pro qua- libet vice qua non fecerit ue- nire aquam ad dictos fon- tes et Cisternas pro qualibet die et pro qualibet fonte qua- draginta solidos et qualibet die excomputentur de eorum sa- lario et mercede et promittat bene conseruare oia ferramen- ta et massaritias dicti Cois pro usu dicti Canellatus et fini- to eius officio consignare per inuentarium dnis Conseruato- ribus pro tempore existentibus et eius successori et non possit aliquam quantitatem plumbi eleuare de dicto canellatu si- ne licentia et presentia super- stitum ipsius Canellatus ad penam decem librarum den. pro qualibet libra plumbi quod eleuaretur et non possit aliquid accipere ab aliqua persona occasione ipsi- us aque dande vel concedende sub pena viginti quinque librarum den. et nulla persona possit de dicto Canellatu aquam extrahere ad penam decem librarum den. pro qualibet vice applicandarum pro medietate dicto Fontanerio et pro alia medietate Fabrice dicti Aque- ductus exceptis illis qui ha- bent ius ab ipsa Ciuitate et comuni et qui a viginti an- nis antea consueti fuissent habe- re de dicta aqua quibus lice- at ut in preteritum et hoc in Ciuitate tantum Et non extra. non obstanti- bus quibuscumque.

De oratoribus seu ambasiatoribus cōmunis: xxx.

Oratores seu Ambasiatores
Cois qn contingeret pro
negocijs Cois transmitti ad
summū Pontificem vel ad aliā
aliquam personam seu Cōmu,
nitatem nō possit modo ali,
quo transmitti nisi prius ele,
cti et obtenti fuerint in gene,
rali consilio dicte Civitatis qui
postq accesserunt ad locum de,
stinatum nō possint ibidem
stare ultra quindecim dies
sine expresso mandato dicti
consilij et elapso dicto termi,
no nihil possint recipere ā di,
cto cōmuni nisi tm pro tempr
transacto Quicunq fuerit ele,
ctus Orator cuiuscunq dignita,
tis et cōditionis existat non
possit secū ducere ultra unū
familiarem equestrem et unū
pedestrem et habeat ā dicto
cōmuni si accesserit ad locū di,
stantem ā Civitate Urbeve,
tana per viginti miliaria,
a quatraginta solidos pro
quolibet equo computantē
vectura et omnibus alijs
Et pro quolibet pedestri vi,
ginti solidos. Si aūt accesse,
rit ad locū distantem ab in,
desupra habeat pro quolibet
equo solidos quinquaginta
pro quolibet die et pro pede,
stri solidos vigintiquinq et
dicti Oratores teneantur sta,
tim se presētare postq ad
locū pervenerint et iuxta
formam Cōmissiones eorū
Ambasiatā exponere iuxta
formam Capitorū sibi cōsi,
gnatorū per dnos Conserva,
tores prout obtentū fuit in ge,
nerali cōsilio et siquis tātę
iniquitatis fuerit q cōtra for,
mā captorū et contra bonū
publicū loquerentur omnibus
officijs et beneficij dicti Cois
perpetuo sit privatus et ni,
hilominus ad oīa dāna et inter,
esse dicti Cois teneantur Et si
cōmitterent aliquod tradimē,

mentū uel proditionem in di,
cta ambasiata puniatur per
dnum Potestatem dictæ Ciui,
tatis pena capitis et tenean,
tur dicti oratores in eorum red,
ditu quęcunq; per eos gesta fu,
erint à die qua discesserint
à Ciuitate Vrbeuetana oīa
exponere in generali cōsilio
aliās nullū habeant salari,
um. pro alijs aūt rebus mi,
nimis nō importantibus pos,
sint mitti nutij siue orato,
res p dnōs Conseruatores unà
cū eorū cōsilio duodecim nō
tn̄ ad Sumū Pontifice uel
principalem aliquē uel ad
aliquam inclitā Ciuitatē.

De officio culctoris tertiariarum et subsidij: xxxj.

Ad soluendum debitum et cō, pletum subsidiū S. D. N. N. ducatos quatrigentos octua, ginta tres ad rationem librarū septem et solidorum quatuor denariorum pro quolibet ducato qui soliti sunt solui in tribus pagis N. in fine mensis Decembris in fine mensis Aprilis et in fine Mensis Augusti proponatur per dnōs Conseruatores annuatim in cōsilio generali si ui, detur q̄ dicta exactio venda, tur uel colligatur et si obten, tum fuerit q̄ vendetur, Ven, datur cū infrascriptis pactis Si aūt obtentū fuerit q̄ exiga, tur pro cōi eligatur ibidem per dictū consiliū more con, sueto unus bonus et idone, us exactor et culetor qui te, neatur etiam seruare oīa infrā et habeat pro salario du, os solidos cū dimidio pro quo, libet ducato de oī eo quod exegerit; et teneantur dicti Conseruatores Culetori consi, gnare librū dicti subsidij seri, bendū per scriptorem depu, tatū extrahendū de Catasto dicti cōis et nō de alijs libris et dictus culetor seu exactor teneatur dare idoneas ca, utiones dicto cōi de obser,

uando oīa infrascß; et tenea-
tur dictus Culetor omni cura
et studio ac diligentia uti in
exigendo tertiariariū infra
terminū duorꝫ mensium et
uiginti dierꝫ Vlterius mensis
de quatuor mensibus ipsius
tertiarię transactis dictis duo-
bus mensibus et uiginti die-
bus teneatur consignare exi-
tus male soluentium in suo
libro existentium statim ma-
gnificis dñis Conseruatoribꝫ
sub pena quatuor solidorꝫ pro
floreno quolibet et qualibet
uice de facto auferenda et
expendenda in concimi-
ne murorꝫ dictę Ciuitatis
et teneantur dicti Culetores
subsidiorꝫ soluere eorꝫ terti-
arias infra legitima tempo-
ra Thesaurario S. D. N. pa-
pę et de ipsa solutione qui-
etationem à dicto Thesaura-
rio pro Coī Vrbeuetano in ma-
nibus dictorꝫ D. Cōseruatorꝫ
dictę Ciuitatis reportare et
dictus Culetor habeat pro suo
uiatico si contingerit ire ad
ciuitatem pro solutione fienda
dicto Thesaurario sumptibus
dicti Cōis pro uiatico et pro
qualibet tertiaria libras sex
denꝫ et si infra terminum
duorꝫ dierꝫ post lapsū tēpus
comitati Vrbeuetane con-
cessū et suscriptū de tertia-
ria in tertiariam nō solue-
rit teneatur et obligatus sit
ad oīa damna et interesse
et solutiones in quibus dicta
cōitas occasione dictę solutio-
nis nō factę infra tempus
incurreret aut incurrere
posset Et si fuerit Culetori
pro cōi elapsis dictis qua-
tuor mensibus et decem di-
ebus sequentibus teneantur
reddere rationem reuisori-
bus dicti cōis extrahendis et
bussulo et si habuerit aliquas
pecunias residuatas tenea-
tur cōsignare in manibus
Culetoris successoris et si exe-
gisset tertiariā per totū an-
nū si per totum annū tres
tertiarias exegisset omne
residuū teneatur cōsignare
Camerario dicti Cōis detra-
cto tū salario reuisorꝫ et eorꝫ

notarij soluendo per ipsum
Culctorem fato calculo sicut
ipsum officium aliquis emerat
habeat rerigere possit à quo,
libet male soluenti ultra ha,
pitu quatuor mensium cedi,
midio duos solidos pro quali,
bet libra . si aut esset sim,
plex culctor pro Coitato cal,
culo per ipsos reuisores de
Residuum dictarum Tertianarum
describantur in libro specia,
li dicti Cois per scriptorem de,
putatum et ad dictam solutio,
nem dicti subsidij nisi aliter
reformaretur per genera,
le consilium dictæ Ciuitatis non
teneantur Ciues ab ipsa Ci,
uitate habitantes cotinuo cum
subsidio ipsorum Ciuium fuerit
impositum à pluribus annis
citra super gabella carnium
quæ venditur duplicata
et facilius exiguntur pe,
cuniæ pro supradicto re,
sidueo per dictam Gabellam
quam aliter exigendo et alij Ci,
ues habitantes in Comita,
tu licet plures veniant ad
Ciuitatem et aliquibus die,
bus habitent teneantur ad
ipsam solutionem subsidij et
Culctor seu Exactor qui
sua industria denuncia,
uerit dnis Conseruatoribus
dictæ Ciuitatis aliquam posses,
sionem quæ non esset alliba,
ta et deberet allibrari et
allibraretur effectualiter
habeat pecunias primæ Ter,
tiariæ dictæ possessionis et
de ea nihil cotribuat dicto
coi pro una Tertiaria tm
et teneantur actare omnes
soluentes illico in libris su,
is et si non actauerit incu,
dat in penam pro quolibet et
qualibet duorum flor norum
et conseruandum illum in,
demnem de solutione facta
et non possint dicti exacto,
res recipere exequtiones ni,
si de dannu quos effectualiter
exigent sub pena et non pos,
sint exigere plusquam sit descri,
ptum in libro quod si fece,
rint omnibus officijs di,
cti comunis per bienni,
um sint priuati —

.xxxij. # De culctore et diſpenſatore ſalis:-

Ad Euitandu expenſas que in ſolutione ſalis aliquan, do uiderunt obſeruentur infraſſs ordo q ſal ipſum debeat exigi per culetorem de buxulo extractum ſi cōſilio generali nō uideretur ipſam exactionem uendendā et ſi uenderetur Emptor dicte exactionis ſi aut nō uenderetur Culetor teneatur infraſcripta omnia et ſingula obſeruare et durāt eorum officium culetorie ſiue exactorie per annū unū continuū et ad ipsū librū exigendum nō poſſit eligi ueldt aliquis emere quin habeat ualorem in bonis ſtabilibus totius quantitatis ſalis per ipsū exigende et ni dbeat dare idoneos fideiuſſores teneatur de obſeruando infraſſs teneatur ſoluere effectualiter Theſaurario S. D. N. Pape ſi atr ab eius Sanctitate non obtineretur tertiā partē totius quantitatis per totum menſem Decembris, aliam tertiam partem in Carniſpriuio, et aliam tertiam partem in Paſcate reſurrectionis teneatur uti omni diligentia, cura, ac ſtudio in exigendo per uiginti dies antea quemlibet ipſorum termino, et pro occurrente quantitate debeat facere extractus omnium male ſoluentiū et cōſignare dnis Cōſeruatoribus qui ipsū extractū conſignet Poteſtati et ipse executionem faciet infra quinque dies ſub pena quatuor florenorum pro quolibet contrafaciente et qualibet uice et teneatur ſatiſfacere infra dictos terminos dicto Theſaurario et reportare quietationes pro dictis cōt dnis Cōſeruatoribus de Tertiaria in Tertiariam et pro eius Viatico et labore ſi cōtingeret ipsū ſoluere dictas pecunias extra ciuitatem habeat in totū per totum annū

sumptibus dicti cōis libras
decem et octo den., et si
dictus Culetor seu exactor
nō fecerit dictas solutiones
debitis temporibus tenean-
tur ad omnia damna et
interesse et expensas ac so-
lutiones in quibus quomo-
dolibet incurreret seu in-
currere posset dicta cōitas
occasione solutionis non
fiende den. qui essent
exacti per ipsū Culetorem
ad oīa damna et interesse
et expensas Ciuium uel
comitatiuorum que aliqua
damna uel impensas sub-
stinuissent occasione pre-
dicta et facta integra solu-
tione totius quantitatis ta-
lis debiti et expleto anno
dictus Culetor teneatur red-
dere rationem de eius ad-
ministratione et suū li-
bru consignare dnis Con-
seruatoribus qui ipsū con-
signent ad reuidendū
reuisoribus deputatis et
omnes pecunias residu-
atas teneatur soluere cā-
merario cōis ante calculū
ferendū sub pena quinqua-
ginta florenorum detractis tm
libris sex den. de dictis pecu-
nijs de salario ipsorum reuiso-
rum et eorum notarij et facto cal-
culo omnes debitores restan-
tes in dicto libro scribantur
in libro speculi per scriptorē
deputatū Et teneatur fa-
cere manu sua bullm om-
nibus soluentibus et saluo-
lentibus et tale bullm diri-
gatur dispensatoribus salis
sub pena quatuor flornorum
pro quolibet contrafaciente
et qualibet uice et tene-
atur actare in libris suis
omnes soluentes illico et
si nō actauerit incidat
in penam pro quolibet et
qualibet uice duorum florn.
et ad conseruandū illū in
dānū de solutione facta
et nō possint dicti culetores
exigere executiones nisi
de den. quos effectuatr exe-
gerint et non possint exige-
re plusquam sit descriptū in li-
bris quod si fecerint omnib.

officijs et beneficijs dicti Cois sint priuati et totum sal dicti cois quando nō venderetur dicta exactio debeat poni in una stantia seu mansione humiditatis carentis que habeat duas claves quarum unā retineant domini Conservatores et aliam Ciuis siue depositarius deputatus ad tenēdū computum cois qui cōsignet qualibet vice dispensatoribus mille libras salis et totidem vendentib(us) ad minutū et teneantur dictū cōputū dicti salis cōsignandi tam per dictū depositariū quam per Camerariū cois de per se et nō possit vendi dictū sal tam in grossū quam ad minutū ultra duodecim denariorum pro qualibet libra et finito anno vendetur ratio pecuniarum exactarum per Culletorem et salis cōsignati dispēsati et vēditi ad minutū per ipsos revisores et in comitatu habeat exigere dictus Culletor dictum sal sicut extitit cōsuetum et distributi, et durante salis abundantia in dicta Ciuitate nullus possit immittere aliquam quātitatem salis sub pena decem florenorum pro qualibet centinario salis applicand(a) pro tertia parte dicto culletori et pro alia tertia Camerę dictę Ciuitatis et pro alia officiali facienti executionē et portans abinde infra vel supra soluat pro rata penę et teneātur dicti dispensatores cōsignare sal statim recepto bullectino vel apodissa culetoris et dicti vendentes ad minutū vendere omnibus petentibus tam Ciuibus comitatinis quam forensibus in eo pondere quo vellet emere ad penā decem librarum pro qualibet contrafaciente et qualibet vice applicand(a) pro dimidia accusatori et pro alia dimidia Cammerę communis.

De ſcriptoribus librorum comunis:- xxxiij

Scriptores librorum datiarum et tertiariarum salis et alterius cuiuscumque impositionis extrahantur de buxulo officialium dicte Ciuitatis et eorum officium duret per annum qui sint boni scriptores et bene intelligant et scribant per litteras et dictiones et non per abreuiaturas et infra terminum octo dierum postquam eis manifestum fuerit per dominos Conseruatores describere effectualiter illum librum et eis consignare et exiberi ipsas tertiarias et subsidia de Catastis dicti comunis et non de alijs libris et quando contingeret describere omnia nomina Ciuium Comitatinorum et forensium debentium soluere subsidium habeat pro ipso libro pro eius mercede libras sex denariorum. Si autem expiceret comitatinos et forenses tantum habeat libras tres denariorum de alijs autem libris quorumcumque depositionum per ipsum scribendis habeat similiter dictas sex libras denariorum et pro remissione cuiuslibet libri in speculo habeat solidos quadraginta et si dictus scriptor obmiserit aliquem parum non scribendo in dicto libro pro quolibet obmisso teneatur ad penam decem librarum denariorum dicto comuni et seruare ipsum comune indampnum et nisi fuerit scribere teneatur ad dictam penam et habeat terminum trium dierum pro quolibet libro describendo in libro speculi a die precepti sibi facti per dominos Conseruatores quibus elapso dicto termino si esset negligens domini Conseruatores possint alterius committere prout eis videbitur nec ipsum comune aliquod detrimentum patiatur.

De aſsignatore aſsignę

A ssignator assignę annua,
tim de mense Octobris ex,
trahatur de buxulo officialium
dictę Civitatis ad penā decē
florenorꝫ Conseruatoribus
existentibus in officio si non
extrahent de dicto mense qui
assignator infra terminū
viginti dierꝫ à die extractio,
nis teneatur aucepisse per to,
tū comitatū et descripsisse
integram assignam omni,
um comitatiuorꝫ prout as,
signauerint eorꝫ medio iu,
ramento recolligisse in ę,
state et vindemmia tunc
pr̄terita et omne genus be,
stiarꝫ; et si quis fraudare,
uit in aliquo ipsam assignā
in non assignando inci,
dat in penam duorꝫ flor,
norꝫ pro qualibet re non
assignata de qua deberet
solui assigna et de dicta pena
habeat medietatē ipse assigna,
tor et aliam medietatem
habeat Camerarius Coīs et
habeat pro suo labore, via,
tico, et salario totius assi,
gnationis computatꝫ ve,
ctura equi libras sexagin,
ta deni et in comitatu ha,
beat expensas pro se et ba,
iulo expensis comitatiuorꝫ
et ipsam assignā infra ter,
minū trium dierꝫ à die
reuisionis consignasse do,
minis Cōseruatoribus qui
habeant consignare scripto,
ri librorꝫ deputato et dicto
scriptori terminū decem
dierꝫ statuat, ad scribendū
ipsū librū et si steterit negli,
gens aliū deputare possint.

De cultore libri aſsigne. xxxv.

C ultor assignę annua,
tim extrahatur de mē,
se Octobris de buxulo offici,
aliū dictę Civitatis qui sit
idoneus et aptus ad dictū
officium exercendū qui
omni cura, sollicitudine
et studio debeat exigere

ipsam assignam sm̄ taxā
appositam in dicto libro
infrass̄ modo describēdo
.vz. pro qualibet salma
uini solidos duos, pro qua,
libet salma grani den̄
sexdecim, pro qualibet
salma Ordei spelte milij
et similiū solidū unū pro
qualibet quattenus pro cicer̄
cicerchiar̄ et similium
denarior̄ sex pro qualibȝ
salma fabar̄ den̄ sex,
decim pro qualibȝ bestia
grossa baccina bufali,
na ab anno supra solidos
duos ab anno infra soli,
dū unū pro qualibet de
bestijs cauallinis asini,
nis et mulinis solidos du,
os cū dimidio pro qualibȝ
capite ab anno supra soli,
dum unū pro qualibet ab
anno infra den̄ octo pro
qualibet de Trois et Verris
den̄ sex pro qualibet de pe,
cudibus capris den̄ unū
pro qualibet, qui Culetor te,
neatur iurare in manibȝ
dnor̄ conseruator̄ de fide,
liter exercendo dictū offi,
cium et dare idoneas cau,
tiones de obseruando oīa
contenta in pn̄ti statuto
et debeat actare omnes sol,
uentes ad dictū librū ad pe,
nam duor̄ florenor̄ pro qua,
libet uice qua cōtrafecerit
et nihilhominus ad dāna
et interesse talis nō actati
teneatur et de dicto libro
exigat medietatem per
totū mensem Januariū
et aliam medietatē per
totū mensem Augusti et
elapsis dictis terminis
uel altero ipsor̄ possit dar
in extractos omnes ma,
lesoluētes p̄ discurrenti quā,
titate; et dictus Culetor
teneatur facere apodis,
sam cuilibet soluendi
et qualibet apodissa di,
ctus Culetor recipiat duo,
decim den̄ et finito an,
no cōsignare librū dnis
Cōseruatoribus et per
ipsū exactas ante cōsigna,
tionem dicti libri debeat
effectualr soluisse Camera,

rio dicti co͂munis et a dicto Camerario recipiat quietationem manu notarij camerarij de mense in mensem sub pena exigere, ut ad penam duorum flor. nos pro qualibet vice et facta co͂signatione ipsius libri dni Co͂servatores habeant consignare recuisoribus deputatis qui infra terminum decem dieru͂ debeant dedisse calculu͂ dicti libri et pro eorum salario habeant libras sex den. et omne residuu͂ dicti libri post latu͂ calculu͂ describatur in libro speculi per scriptorem depputatum.

XXXVI. ## De culctore libri speculi:

Cultor libri speculi extrahatur annuatim de mense Decembris de buxulo officialiu͂ dicte ciuitatis qui sit aptus et expertus et in dicto libro describantur omnia residua subsidiorum collectarum et aliarum quarumcumque impositionu͂ dicti co͂is et omnes co͂denati de maleficijs et dannos datis Et oe͂s alij debitores dicti co͂is et dicta residua describatur per scriptorem librorum depputatu͂ et co͂denationes per dnum notum sindicorum dicti officialis qui dictas co͂denationes dedit et dictus Cultor debeat iurare in manibus dnorum Co͂servatorum debeat exercendo dictu͂ officiu͂ et bene exigendo et prestare bonas cautiones de soluendo oe͂s quantitates per ipsu͂ exigendu͂ qui cultor teneatur cu͂ dicto libro interesse oi͂ executioni fiende de officialibus dicte ciuitatis et si tempore exactionem fuerit aliquis repertus descriptus de aliqua quantitate in dicto libro speculi siue iuste siue iniuste debeat cancellari et priuari de dicto officio qui Cultor habeat duos pro qualibet libra per ipsu͂ exigendu͂ exe-

47

pennis dicti soluentis et de co-
demnationibus decem soli-
dos et qualibet cōdēnatione
cuiuscūq quantitatis et nō
permittat q aliquis casset
dictas cōdēnationes nisi no-
tarius camerarij et omnes
pecunias per ipsū exigen-
das consignare teneatur
de mense in mensem
Camerario dicti Cōis ad pe-
nam duorū florenorū pro
qualibet vice qua cōtra
fecerit et finito anno cō-
signare ipsū librū dnis cō-
seruatoribus qui consignēt
reuisoribus et ipsi reuisores
infra terminū decem diē-
rū debeant reuidisse et de-
disse calculū et ipsū librum
postmodū habeant dicti
Conserū cōsignare succes-
sori in officio statim Et si
acciderit q exactus ad ali-
quod officiū soluisset et ne-
gligentia aut aliqua quacūq
causa Culetoris speculi aut
alterius cuiuscūq Culetoris
nō fuisset actatus q talis
culetor cui fuisset facta
solutio teneatur ad dāna
et interesse illius actati
et ad penā duorū florno-
rū et omnino ille actatus
laceretur et si culetor spe-
culi inuentus fuerit acta-
se aliquem per uiam de-
positi vel quacūq causa
et uia teneatur debitū
talis actati soluere irre-
missibiliter et ponatur ta-
lis quantitas illius sic ac-
tati ad introitū Culeto-
ris speculi et nō possit ā-
plius restitui neq̄ reuoca-
ri et cōsignasse omnem
pecuniam residuā camerario
dicti Cōis anteq̄ dicti re-
uisores calculū proferāt
ad penam dupli totius quā-
titatis quam haberet in
manibus.

De æstimatoribus cōmunis: xxxvij.

Æstimatores quorūcūq
damnorū fiendorū uel

datorum per quoscumq; Cives
vel forenses seu comitatiuos
vel pereuntes ad maritimã
vel peruenientes sub ea tam
cum bestijs q̃ cum sine eli,
gantur per dictum cõmune
et extrahantur de bursulo
officialium in consilio gene,
rali quorum officium duret
per annum et eligatur unus
pro quolibet quarterio et ad
ęstimandũ damna data
et sufficiant duo de nouo qua,
tuor qui iurant eorum officiũ
in manibus dñorum Cõserua,
torum et recipiant expensas
illius qui dãna dederit et
si dãnũ fuerit datũ in Ci,
uitate quinque solidos pro
quolibet si uero extra Ciuita,
tem fuerit datũ dãnũ re,
cipiant decem solidos pro quo,
libet et ultra dictos decem
solidos duos solidos pro quoli,
bet miliari quo cõtingeret
absentari à dicta Ciuitate
computato reddito et tene,
antur immediate post rẽd,
ditũ facere explanationem
de dicta ęstimatione si
dãnũ datũ penderet coram
officialibus damnorum datorum ipsi
officiales et rogatos facere eius
notariũ alius teneatur refer,
re Potestati dictę Ciuitatis
et rogatũ facere unũ de no,
tarijs bancę.

De notarijs causarum ciui,
lium:- xxxviij.

Quia temporibus retroactis formam statutorum posti,
uia dictorum notariorum primę
causę et alię cause ordinatis
sm̃ formam statutorum fuerunt
cognitę in curijs in quibus co,
gnosci nõ debebant statu,
imus et ordinamus q̃ de cẽto
notarijs qui fuerint extracti
et deputati ad causas ciuiles
pro Curia potestatis sint et
esse debeant notarij causarum
in Curia Gub.ris seu ciuis locũ,
tenentis et nemo alius possit
ea rogarẽ de aliquo actu Ciui,
li in aliqua dictarum curiarum
sine licentia dictorum deputa,

torum sub pena centum solidorum pro qualibet uice qui notarij extrahantur de bussulo officialium et eorum officium duret per sex menses et sint numero tres et ad removendam omnem discordiam omne lucrum quod percipiunt ad bandum de premis et scripturis sit comune inter eos et teneantur ipsi notarij et quilibet ipsorum describere in eorum libris omnes dies feriatos et omnes dies quibus contingerit iudicem non sedere et narrare causam propter quam non sedeat et dicti lucrum intelligatur inter presentes et qui starent uel irent ad dictum bandum ad dictum officium exercendum procederet alias presentes absenti non teneantur aliquod contribuere nisi quatenus procederet de eorum uoluntate et teneantur debitis horis et temporibus accedere ad eorum officium exercendum et si quis ob negligentiam alicuius notarij non euntes ad bandum et non interueniente legitima causa teneantur damnum passo ad omnia damna sua et nihilominus possint mulctari per iudicem usque in quantitatem uiginti solidorum pro qualibet uice.

Quod notarii scribant bona fide integre et non per sillabas et dictiones et de mercede scripturarum: XXXIX.

Notarij ne fraudem committant omnia instrumenta scribant bona fide integras. s. annos domini indictionem pontificatum quantitatem pecuniarum libras solidos et denarios per sillabas et dictiones integras et per literas speciales et dictum

et dictum cuiuslibet testis se-,
cretū et notarius teneatur o-,
mne instrumentū seu exē-,
plū vel copiam postq̄ fuerit
ei satisfactum infra octo dies
consignare si fuerit petitum
nisi notarius esset personater
impeditus aut amisisset pro-,
tocollum si iurauerit amis,
sisse abreuiaturas sine dolo
et culpa instrum̄ reddere nō
cogatur: Sed partes nō cōpel-,
lantur nouum facere instru-,
mentum et teneatur nota-,
rius scribere coram partibus
et testibus vel maiori par-,
te testium Protocolla et le-,
gere nec sit ibi superfluū
vel defectus et qui contrafe-,
cerit cōdēnetur in centum
solidis, et siquis nō r̄colli-,
geret instrum̄ infra tres di-,
es postq̄ a notario fuerit
requisitus et dedisset no-,
tario cartam ut scriberet
in ea ipsū instrum̄ soluat
nomine penę dupli pretij
instrumenti, hoc idem in-,
telligatur et obseruetur de
notario cuius relicta seu cō-,
missa sunt protocolla alicu-,
ius notarij mortui, et siqđ
instrum̄ peteretur a not:rio
refici quod diceretur amis-,
sū si tale est instrum̄ in quo
contineat alicui aliquod da-,
re seu soluendū vel facien-,
dū dandū notarius nō de-,
beat reficere dictū instrum̄
nisi citatione facta de per-,
sona aduersa et mandato
Judicis accedentis sub pena
vigintiquinq̄ librarū den.
et iudex nō possit manda-,
re ipsum instrumentum
refici nisi uocata altera par-,
te qua ueniente si iusta
causa cōdicitur allegabitur
instrum̄ nō reficiatur alio-,
quin p̄stetur iuramentū
illi qui petit refici instrum̄
quod re uera ipsū instrum̄
est amissū sine dolo et pa-,
rte sua et siquo tempore
reinuenerit unū ex
ipsis instrumentis assigna-,
bit notario et uno tm̄ ute-,
tur: Et si abruiatur seu
protocolla notariorū defun-,
ctorū inuenirentur defe-,

citra vel defectiue siue sit
scripta in cedulis siue in
quaternis refici possint
et debeant per notariu
cui commissa essent vel fu-
erint cu omnibus clausu-
lis consuetis sm formā commu-
nem et sm consuetudinem
aliarum scripturarum deponent sub-
stantia contractus nō muta-
ta. Qui notarij recipiant in-
frascripta pretia et mercedes pro
eorum mercede et scriptura
ac labore. v3. pro qualibet
petitione apud acta solidos
duos, pro exhibitione cu-
iuslibet libelli si fuerit u-
nus et singularis solidos du-
os, si fuerit duplicatus soli-
dos quatuor pro accusatio-
ne contumacie in secunda
citatione solidos duos pro
commissione tenute solidos
duos, pro examinatione
cuiuslibet testis solidos
octo, de quibus exami-
nationibus habeat me-
dietatem examinator,
pro relatione baiuli qui
referret consignationem

tenute solidos duos, pro legi-
timatione mandatorum
solidos quatuor, pro litis con-
testatione et termino dato
ad probandu solidos quatuor,
pro relatione cuiuslibet cete
solidos quinque, pro qualibet
parte: pro commissione exe-
cutionis solidos quatuor, de
alijs aut actis qui fierent ad
bancu, et exhibitione in-
strumentorum, et scripturarum
pro qualibet actu siue exi-
bitione solidos duos et pro
qualibet responsione cuius-
libet articuli per partem que
petit responderi den. sex,
p quolibet articulo pro qua-
libet copia quorumcumque actorum
et scripturarum solidos quatuor
pro qualibet carta que car-
ta contineat quelibet in fac-
ciata saltim viginti ver-
sus. Si vero dicte copie pu-
blicantur solidos quinque pro
qualibet carta pro qualibet
parte que daretur in publi-
cam formā recipiat nots
a parte obtinente unu so-
lidu cu dimidio pro quoli-

bet floreno ualoris contenti
in sntia, à parte uero suc,
cubentis si ipsa uoluerit in
publicam formā medietatē
dictę quantitatis, et nō pos,
sit cogi notarius ad dandū
copiam alicuius instrumēti
seu sntię nisi tm in publica
formā, Pro quolibet testamē,
to seu codicillo si exigeretur
ab aliquo extraneo et qui ats
nō successisset testatori ab in,
testato quinq florenos pro quo,
libet centinario et abinde
supra uel infra pro rata di,
ctę quantitatis; si uerò eēt
suus heres, et qui ats succes,
serit ab intestato medietatē
dictę quantitatis, Pro quo,
libet instrumēto donatio,
nis quod daretur in pub.ca
formā si esset quinquaginta
librarū uel ab inde infra tri,
ginta solidos abinde supra
tres solidos suiasset centū
librarū usq ad quinquaginta
quatraginta solidos abinde
supra tres solidos pro quoli,
bet floreni totius quātitatis
donatę, de alijs uerò instru,
mentis uenditionū, permu,
tationū, arbitramentorū
et aliorū quorūcūq si fue,
rint quinquaginta librarū
ab inde infra triginta soli,
dos abinde uero supra u,
nū solidū pro quolibet flo,
reno pro quolibet instrumē,
to mandati, pro quolibet
cōpromisso solidos triginta
pro quolibet instrumento
de alijs uerò instrumentis
nō descriptis superius reci,
piat dissimilibus ad dissi,
milia, et si aliqua cōtentio
oriretur occasione merce,
dis ipsarū scripturarū quę p
presens statutū nō esset de,
cisa stetur iudicio consulū
collegij notariorū.

Quod carnaioli et macellarij habeant unum statutum: XXXX.

Carnaiosi et Macellarij omnes habeant unu statutum et ad unu statutum constringantur q. ab eis et eorum expensis fieri et debeat et nullus possit facere carnes et macellare in Civitate ad minutu qui nõ sit iuratus in Arte macellariorum, et teneantur Consules dictæ artis et ceteri macellarij annuatim de mense Januarij ad penam decem librarum pro quolibet contrafaciente iurare coram Potestate dictæ Civitatis veraciter facere et vendere bonas carnes et nõ granellatas vel morbosas. nec presumat retinere in eorum banchis vel macellis sub dicta pena et dnus qui vendiderit dictu animal dicto macellario teneatur recipere dictu animal mortuu et restituere pretiu habitu et nulla transactio fieri possit inter eos de dictis carnibus et nullus possit vendere carnes porcinas à pascha maiori usq. ad festu omnium sanctorum neq. vendere carnem pro alia, nec submittere vel retinere carnes suinas cu porcinis in eodem disco et quotiens fecerit interrogatus teneatur respondere veritatem et nõ venu pro alio, nec sub dolo vel fallacia, et nõ retinere aliquas carnes morticinas, nec vendere carnes morticinas in Civitate vel burgis sicut carnes inflatas et nullus macellarius possit vendere in dicta Civitate aliquo tempore nisi ad portas ipsius Civitatis carnes allupatas sive vulneratas seu aliu aliquem defectu habentes montones capras vel hyrcos ad penam decem librarum pro quolibet contrafaciente et similiter agnos nõ possit vendere in Civitate nisi à Paschate maiori usq. ad dimidiu mensis Junij et nullus Carnaiolus emat carnes crudas causa revendendi seu animalia

quę essent infirma. Item
nullus macellarius occidat
aliquam bestiam baccinã
in macello, seu macellis
per quinquaginta brachia
i platea maiori nec in stra,
ta à porta maiori usq; ad
portam pusterulam et à
platea populi usq; ad Eccle,
siam sanctę Marię, et
nullus proiciat ossa siue
pedes bestiarũ in dictis locis.
Item interiora bestiarũ
nõ ponantur iuxta plateã
per centũ brachia sub di,
cta pena teneantur dicti
macellarij uendere coꝝ
carnes ad pondus bilan,
ciarũ ad decem lib. inclu,
siue infra et ponderare
ad bilancias iustas et lega,
les et dñi Conseruatores et
potestas teneantur semel
in mense proponere in
consilio de pretio carnium
et pro quanto pretio habe,
ant uendere dicti macel,
larij libram quarũlibet car,
niũ, et ponitores carnium
baccinarũ eligantur per dños
Conseruatores de quindecim
diebus in quindecim dies et
habeant dicti ponitores ab
emptore gabelle carnium
sexaginta solidos pro dictis
quindecim diebus inter
omnes et nõ possit eligi ad
dictũ officium aliquis nisi
semel in eodem quibus de,
feratur iuramentũ per di,
ctos .d. Conseruatores de fi,
deli ponendo dictas carnes
et dicti macellarij nõ pos,
sint uendere carnes ul,
tra pretiũ per dictos poni,
tores positum sub pena ui,
gintiquinq; librarũ pro quo,
libet contrafaciente et quali,
bet uice. XXXXj.

Quod bestię uendi possint ubiq; in ciui, tate exceptis locis infrascriptis

Licitum sit cuilibet per,
sone conducenti gra,
sciam porcorum uel aliarum besti,
arum ad Ciuitatem Urbeue,
tanam uendere in quacumque
partis Ciuitatis uoluerit sal,
uoque in Platea maiori Cois
et in Platea ecclesie sancte
Marie in quibus teneri et
uendi non possint ad pe,
nam centum solidorum.

De uēdito, ribus pisci, um :— xxxxij

Venditores pisciū uendāt
pisces in platea ante
fontem abeueratorie subtus
plateam maiorem et uen,
ditores pisciū nō sedeant
sed recti stent do nec pisces
uendiderint ad penam
quatragința solidorum et uē,
ditores pisciū undecumque fu,
erint omnes salmas pisciū
quas posuerit penes hospi,
tum teneantur simul de,
ferre ad uendendū in di,
cto loco uel hospes nō possit pe,
nes se uel in hospitio suo ali,
quam ex dictis salmis retine,
re, et teneatur uenditor pi,
sciū omnes pisces quos habet
uenales in disco seu in se,
delice discus esset capax
nec aliquis possit emere pi,
sces causa reuendendi et
qui cōtrafecerit perdat pi,
sces exceptis tabernarijs et
hortibus qui ipsos possint re,
uendere cottos et nō cru,
dos Qui Tabbernarij et al,
bergatores nō possint emer
pisces nisi post duas horas
postquam inceptū fuerit uendi
et Venditor nō possit repo,
nere pisces segregatim ut
uendat eis et nullus possit
extrahere pisces quos porta,
uerit ad uendendū et por,
tare alibi sub pena decem
librarum den. pro quolibet
contrafaciente et uicequa,
libet et nullus psumat uē,
dere pisces nisi prius fuerit
deputatū prtiū p dnos con,
seruatores dicte Ciuitatis
ad penam uigintiquinque

librarum denariorum pro qualibet contra-faciente et qualibet vice et venditores piscium fluminum seu alicuius lacus, vel piscare existentium in teni-mentorio dicte Civitatis non teneatur soluere nisi medietatem gabelle quod soluatur alijs de piscibus.

Quod potestas teneatur facere iurare treculos et olearios de mense ianuarij: xxxxiij.

De Mense Januarij annuatim omnes Treculolos et Treculolas Potestas faciat iurare non ponderare nisi ad pondus rectum dicti Communis et signatum ad penam uiginti solidorum pro qualibet uice, et stetur iuramento denuntiatoris et Olearij similiter iurent non uendere oleum nisi ad iustam mensuram, et non uendere oleum de lampadibus ad penam decem librarum denariorum uice qualibet.

De iuramento Molendinariorum et dictam artem exercentium: xxxxiiij.

Molendinarij ciuitatis nostre et eius comitatus et omnes farinam deferentes iurent annuatim eorum artem legaliter exercere et bonam farinam facere et bene macinare et bladum uel farinam non cambiare coram Potestate dicte Ciuitatis et seruare statutum supra positum sub rubrica de officio ponderatoris farine in omnibus partibus et capitis

loquentibus de dicti molendi-
narijs et liceat eis de vigin-
ti mensuris accipere unam
et nõ plus, et si dñus grani
portauerit granũ ad maci-
nandũ et reportauerit fari-
nam teneatur ad medieta-
tem dicte mutur: teneau-
tur habere mensuras ferra-
tas et signatas signo aquile
et adiustatas p superstites
cõis et tenere ligatas cũ cate-
na ferrea ad trimoiam
molendini et nõ mensu-
rare ad aliam mensurã
Et teneatur mensurare
totũ bladũ anteq mittatur
in trimoia et si Molẽdi-
narius reperiretur habere
coppam vel mensurã fal-
sam in centũ solidis cõdẽ-
netur si uẽ esset iusta
et nõ signata dicto anno
in quatraginta solidos pu-
niatur et nullus possit te-
nere aliquod molendinũ
nisi fuerit scriptus in ma-
tricula dicte artis molen-
dinariorum.

Quod fornarij iurent eoꝝ artem legaliter exercere: XXXXV.

Annuatim Potestas iura-
re facere teneatur fur-
narios et furnarias, et ab eis
fidem recipiat fundũ mun-
dare et panem bene coquer
ad uoluntatem dñi et eoꝝ
artem legaliter facere et p
quolibet quartenso recipere
quatuor solidos tm̃ et tene-
atur portare et reportare
panem et si non portaue-
rit habeat medietatem et
uti arte sua ut supra et
uenient furnarij uel for-
nariæ ad dõma dãdũ panẽ
ad omnẽ illius cuius fuerit
panis uoluntatẽ et rẽdere pa-
nẽ in uero numero ad pe-
nã dupli panis deficientis
et stetur iur:to dñi de pane
non reddito

non reddito saluo tn̄ dictis furnarijs iusto, et legitimo im, pedimento et nullus furnarius uel furnaria scaldet furnum nisi cū nucleis oliuaꝝ sub pe, na uiginti solidoꝝ et ꝗ non deneget coquere panem illi, us uel illi qui eū uel eam de, nuntiauerit de pr̄dictis uel aliquod pr̄dictoꝝ ad penam pr̄dictam et tenetur iuramē, to illius cui panem coquere denegauerit.

Quod potestas teneatur face, re iurare te, stores et te, strices: xxxxvj.

Testores et textrici guarnel, li panni lini et Canapis Potestas teneatur annuatim fa, cer ut eoꝝ artem legaliter et sine fraude faciant et t, dare panna ad brachiū cōis et teneantur facer guarnellos sa, pientes guarnelloꝝ longas et amplas ut bambacini de cr, mona ita ꝗ quelibet petia sit longa uiginti brachijs ad brachium cōis et nullus debeat uendere nisi sit longa et ampla ut dictum est ad penam uiginti quinq̄ libraꝝ denꝝ et testores et te, strices bambacinaꝝ obedir respondere teneantur cō, sulibus mercatoꝝ et dictiar, ti cōtribuere Et nō possint tollere uel petere ꝑ se uel ali, um pro textura panni lini uel Canapis ad decem lega, tis pro quolibet brachio sex denꝝ et de brachio sexdecim legatis sexdecim denarioꝝ et de brachio duodecim le, gatis quattuor denꝝ de qua, tuordecim legatis quinque denꝝ et de alijs brachijs dornu, is pro quolibet brachio et de biennis decem ligatis sex so, lidos et de benis nouem le, gatis quattuor solidos et de benis octo legatis decem et octo denꝝ. Si quis aūt predi, ctoꝝ pr̄dicta nō obseruaue,

rit seu destrafecerit qualibet vice in viginti solidis puniatur et restituat illud ultra quod accepit et de predictis stetur iuramento denuntiatoris saluis tamen pactis et quationibus partium. XXXXVIJ.

De officio superstitum nundinarum et de ipsis nundinis:

Domini Conservatores per octo dies antequam incipiant infrascripte nundine annuatim bandiri faciant per loca publica et consueta dicte civitatis per publicos precones ipsius civitatis quod venientes ad ipsas nundinas cum bestiis vel sine ipsis durantibus dictis diebus venire et stare et morari et recedere possint exceptis rebellibus et condemnatis nostri comunis et sancte matris ecclesie et dicte nundine intelligantur esse in infrascriptis temporibus. videlicet dies officii corporis christi cum octo diebus precedentibus et octo sequentibus, dies assumptionis beate marie Virginis de mense Augusti cum quatuor diebus precedentibus et quatuor sequentibus, dies festiuitatis sancti Britii cum tribus diebus precedentibus et tribus sequentibus et tempore ipsarum nundinarum Conseruatores pro tempore existentes eligant quatuor superstites. videlicet duos qui habeant continuo morari in Civitate et duos in campo nundinarum qui habeant cognoscere de omnibus litibus et controuersiis que orirentur dictis temporibus occasione bestiarum vel mercantiarum, et dictis temporibus unicuique liceat hospitari forenses absque eo quod aliquid prestare vel soluere teneantur arti hospitatorum dummodo colleictetur vinum et vendentes vinum ad minutum in campo nundinarum nullam gabellam soluere teneantur dictis temporibus et ementes bestias dantes in soccitam

uel diuidentes uel aliter quo-
cũq; cõtractantes in dicto cã-
po nũdinarũ dictis tẽporibus
et circumcirca ipsũ campũ per
tractũ balestrẽ et p oẽs stra-
das uenientes a dicto campo
ad Ciuitatem Vrbeuetanam
et p oẽs stradas et plateas intus
Ciuitatem nulla gabella solueri
teneantur et nulla gabella pos-
sit exigi ab aliquo forense im-
mittente uel extrahente di-
ctis temporibus aliquã mer-
cantiam, et sint et nundi-
ne in castro nouo Ciuitelle
aeliani annuatim ad bene
placitũ cõnsilij generalis in di-
em sancti Laurentij cũ uno di-
e sequenti et uno precedẽti
et in castro nri sancti Ve-
nantij quolibet die Mercu-
rij nulla tñ persona possit
immittere tpre nũdinarũ
dictarũ nec aliquo alio tpre
aliquã quãtitatẽ panni
forensis seu forestariũ uel
aliarũ rerũ de quibus esset co-
pia in Ciuitate nra et que
fieret abũdanter in Ciui-
tate uel eius comitatu sub pe-
na perditionis dictarũ mer-
cantiarũ, et rerũ omniũ et
quinquaginta ducatorũ ap-
plicandorũ pro medietate
cõsulibus dictẽ artis ipsã mer-
catiã fuicandibus in ipsa Ciui-
tate et comitatu et pro alia
medietate Camer cõis Vrbis-
uetis liceat tunc ciuibus et mer-
catoribus nrẽ Ciuitatis portare
pãnos ad Ciuitatẽ nrãm qui
essent ualoris uiginti librarũ
denarij pro qualibet tenna et
abinde supra extimatẽ p cõ-
sules mercatorũ et artis lanẽ
et nulla persona Ciuitatis predi-
ctẽ uel comitatus possit emere
aliquã quãtitatẽ panni exõditũ
terrimẽtũ de illa qualitate que
fieret abũdãter p artifices in
dicta Ciuitate sub pena decẽ
librarũ denarij pro quolibet bra-
chio et qualibet uice p medie-
tate cõsulibus artis lanẽ quar-
ta parte denũtiatori et pro
quarta parte Camer cõis
Vrbisuetis. XXXXViij.

Quod petra

ioli et cocia-
tores lapidū
et carriatores
arenę iurent
eorum artem
legaliter ex-
ercere :-

Petraioli et carriatores
lapidū et arenę in ma-
nibus Potestatis dictę Ciuita-
tis iurent artem eorum legaliter
exercere et nullam fraudē
in eis comittere et siquis eo-
rū fraudem comittet in cē-
tum solidis puniatur et Re-
naioli iurent deferre renū
mediale pro qualibet salma
et non minus ad domū em-
ptoris uel quo conuenerit et si
portatores arenę lapidū et
calcinę tegulorum et mattonū
sine aliquo interuallo non
portauerint, siue compleuerint
carriagium conuentū a dim-
pleuerint illud quod non
portauerint ad omnē requi-
sitionem dni seu conductoris
ad penam centū solidorum. Item
Petraioli qui laborauerint in
petrarijs alterius teneantur
dare partem contingentem do-
mino petrarię de lapidibus
bozzis pecunia et nō uen-
derit nec alienent lapides
uel remoueri faciat ipsi uel
alij pro eis sine requisitione
dnorum et seruare promissio-
nes quas fecisset occasione
artis prędictę ad penā quadra-
ginta solidorum nullus etiam faci-
at fieri lapides prope cilium
ripę Ciuitatis Urbisueteris per
quinquaginta braccia et
qui contrafecerit in quin-
quaginta libris denariorum pro
qualibet puniatur et ripe-
nam soluere nō poterit am-
putetur ei manus, et eam-
dem penam soluat qui fe-
cerit lapides uel foderit a-
renam uel calcem prope ri-
pas Ciuitatis per uigintiquinq;
bracchijs nec subtus ipsas rupes

et Potestas teneatur annuatim vinculo iuramenti hoc capitulum saltim semel tempore sui regiminis publice bandiri facere in locis publicis et consuetis dicte Civitatis nulla de persona et spiritualis dominus vel habitator domus seu stantie inferioris vel grupte petrariam vel lapides faciat vel fodiat seu cavet sub domo vel mansione superiori nec aliquam fenestram seu foramen vel aliud faciat quod spectet ad lesionem domini domus vel terreni superioris et qui contrafecerit in quinquaginta libris puniatur et nihilominus damnum emendet et ibidem murare teneatur suis expensis ad dictam penam et dominus domus et mansionis superioris non faciat aliquid quod spectet ad lesionem domini domus inferioris, et si contrafecerit arbitrio potestatis puniatur delicti et persone qualitate inspecta et Potestas quolibet mense ad petitionem cuiuslibet petentis teneatur inquirere contra cavatores arene, et si in predictis Potestas fuerit negligens centum libras denariorum de suo salario solvere compellatur.

Tegularij et mactonarij iurent contra artem: XXXXIX.

Tegularij et Mactonarij iurent contra artem in manibus domini Potestatis et teneantur facere tegulas et mactones ad mensuram ferratam communis de bona terra et bene coptos et vendere et dare eo pretio quo venderentur consilio duodecim si quis contrafecerit in aliquo predictorum solvat pro qualibet tabula canale vel mactone duos solidos et Potestas bis in anno ipsas mensuras faciat revidere, et si quis commiserit fraudem in predictis decem libras denariorum solvere teneatur et

tygularij teneantur ponere se,,
paratim tegolas calcinatas
à non cottis, seu magna,,
tis à sanis, et mattones
rottos à sanis et qui contra,,
fecerit soluat nomine pe,,
næ centu solidos Carriato,,
res aut qui portauerint te,,
gulas et mattones rottos
cu sanijs ad penã uiginti
solidorum nulla persona emat
tegulas mattonis et cana,,
les causa reuendendi ad
penam decem librarum den.
et stetur iuramento denu,,
tiatoris et habeat medieta,,
tem penæ. .L.

Quod calcina,, rij et carriato,, res iurent:.

Calcinarij et Carriatoris
Calcinæ iurent eorum ar,,
tem legaliter exercere in ma,,
nibus Potestatis et teneatur
coquere ad furnellu seu ad
uoltam et uendere calcim
bene cottam, et liceat calci,,
narijs laborare lapides pro calce
prope portã posterulam sine
pena causa aptandi uiam
itaque uia non deterioraretur
et teneatur dare duos quar,,
tengos calcis ad mensuram
Vrbeuetanam pro decem so,,
lidis et nõ plus, et nulla per,,
sona portet calcem extra di,,
strictu sine licentia dnorum Con,,
seruatorum, et Consilij duode,,
cim ad penã decem librarum.

Quod macella,, rij teneantur laborare:. LI.

Macinarij teneantur labo,,
rare in molaria et sil,,
ua Corbi à dictis confinibus in,,
fra uersus Ciuitatem et nõ
ultra dicta loca et contrafacientes
in quinquaginta librarum den.
puniatur et nullus trahat a,,
liquã macinã de aliqua ter,,
ra, uel de aliquo loco sine li,,
centia dnorum Conseruatorum
ad penam quatraginta libra,,
rum den. et liceat Ciuibus nris

assiduis libere emere a ma-
cinarijs macinas pro eorum mo-
lendinis et macinarij reci-
piant pro pretio macinarum
septem sumessorum quattuor li-
bras den. et non plus et de ma-
cinis trium pedium quinqua-
ginta solidos tantum et de ma-
nattis viginti solidos, et quod
dicti macinarij non possint fa-
cere aliquas macinas seu
lectos macinarum alicui forum
si sine licentia Camerarij
operis et fabrice sancte Marie
maioris ad penam quinqua-
ginta librarum den. pro qualibet vice qua fuerit contra
factum.

De consuetudinibus artium conservandis :- LII.

Omnes consuetudines arti-
um et societatum civita-
tis et comitatus utiles et hone-
stas potestas inter omnes artes
et Consules et alios de societate
faciat observari dummodo bo-
ne sint et eque et nor sint di-
craune ici Urbevetano nec
alicui statuto et reformati-
oni dicte civitatis. LIII.

De legum doctoribus et magistris liberalium artium et scolaribus conducendis :-

Omnes et singuli magistri
et professores qui veni-
rent ad Civitatem Urbevetanam
ad studendum vel legendum ob-
serventur et custodiantur in
personis et rebus ipsi et ipsorum
principes per totum nostrum comi-
tatum fortiam et districtum
non obstante aliquo capitulo posito
vel ponendo non obstantibus
quibuscumque represalijs et Pote-
stas teneatur bis publice in an-
no primo mense sui regimi-
nis et et mensis septembris

bandiri facere q omnes pre-
dicti secum ueniant sine pre-
statione alicuius gabelle tene-
atur potestas ad petitionem
quod legunt expensis cois mit-
tere litteras per omnes terras et
Civitates quas dicti Doctores
nominabunt et Potestas
impendat auxiliu et favo-
rem in predictis.

De intermezatoribus et mezanis. LIIII.

I ntermezatores siue
sensarij qui inter-
mezant inter contrahentes
iurent eorum artem de men-
se Januarij annuatim et
eorum officiu bona fide et le-
galiter exercere tam pro u-
na parte q pro alia et reci-
pere à qualibet parte decẽ
solidos usq ad quantitatẽ
quinquaginta librarum pro
quolibet centinario et à
mille libris supra quanti-
cumq fuerit uenditio duo de-
cim denarios pro quolibet centina-
rio à qualibet parte et plus pa-
tere uel habere nõ possint et
qui contrafecerit in aliquo pre-
dictorum soluat quinquaginta
libris den. et nihilominus
restituat quod ultra accepit.

De uẽditione piscationis fluminũ paleę et clanis. LV.

P iscatio fluminũ paleę
et Clanarum uendatur
annuatim à guado molę
versus Civitatem saluo q qui-
libet possit in ipsis fluminibus
libere pro suo comedere pi-
scari et liceat cuilibet edi-
ficia annuatim propria à
guado borge usq ad guadũ
more saluo iure nostrorum
ciuiũ et comitatus vz. in
dictis fluminibus uel qui haberent
piscationes in eorum possessio-
nibus et iuxta dicta flumina in
quibus locis nulla fiat nouatio.

De illo qui abſtulerit terras de aliqua communantia:- Lvi.

Si quis abſtulerit uel auferri fecerit per ſe uel aliū quocūq̄ tempor̄ terras cō-
munantię alicuius Caſtri uel Ville nr̄i deſtrictus Poteſtas et ſua Curia debeat requirer̄
et inuenire et cōmuni Vrbeuetano applicare quod ablatū eſt et de inueētione dictę
Terrę cōmunantię sacramento duorū Teſtiū et denūtiatori credatur et denū-
tiator habeat quartam partem ualoris dictę Terr̄ uel terrarū et teneatur ei cre-
dentiā et hoc locū habeat in pr̄dictis ſtatutis.

De imunitate cōcedenda uenientibus ad habitādū ad ciuitatem noſtram:- Lvij.

Quicumq̄ foręnsis et qui non ſit ſub dominio Ciuitatis Vrbis uetis et nō fecerit exomala carya
abrens à terra sua, et nō cōmiſerit aliquod homicidium, ſi fuerit approbatum per cōmune generale cōſilium habeat immunitatem per quindecim annos
à solutione gabellarū et ab alijs preſtantijs cōis, et dicta inmunitas nullo modo extendat se
ad impoſitas et factiones ad matriculam, ſiue ad onera artis quam exerceret dictus exemptus in dicta Ciuitate, sed ad dicta onera teneantur nō obſtante dicta exētione, dūmō
talis ars, et uniuerſitas ſit approbata per cōmunitatem, et oīs ars, et uniuerſitas quoad
hoc intelligatur approbata, quę habet propriū ſtatutū et matri-

colam et offerret cereũ in fe-
stiuitatibus corporis xpi, et
assumptionis beatę Marię Vir-
ginis, nec et dictus exemptus
gaudeat dicta exemptione
in rebus mobilibus vel immo-
bilibus et mercantijs quas e-
meret ut revendat nec et
gaudeat exemptione in socitis
et pasiuis suarum bestiarum videlicet
quod teneantur soluere omne
id et totum aliquod tenentur
Ciues excepta divisione soci-
tę aliquam non soluat gabellã
et hoc non preiudicat statuto et
reformationi facte super pa-
siuis, et teneantur dicti obti-
nentes immunitatem emere
possessiones in Ciuitate et di-
strictu infra terminũ duorũ
mensiũ a die sibi concesse im-
munitatis ad valorem et e-
stimationem dominorum Conserua-
torum, et consilij duodecim, et i-
psa bona vendere non possit
sine licentia consilij et Conserua-
torum, et si venderet venditio sit
nulla, et ipso iure applicetur
coi, et si non emeret ut supra
nullo gaudeat privilegio, et
si alicui Castro nostri comitatus fue-
rit immunitas per nostrũ com-
mune concessam, et dicti homines
non morarentur nec domus face-
rent ibidem, et morarentur in
alijs villis teneatur soluere datia
et collectas, et alia onera subire
cũ hominibus dictę villę in qui-
bus habitant et morantur non
obstante immunitate sibi facta
cũ a talibus cõmune nostrũ
decipiatur.

Quod ciues nostri habitantes poss[essiones] in districtu nostri habeant eas libras: - Lviij.

Ciues nostri qui nunc sunt et in antea erunt, omnes res et possessiones quas habent in nostro districtu habeant eas liberas et absolutas et nullũ datium seu prestantiam prestent univer-

ſitati illius loci, ſiue plebeij in
quo dictę poſſ. erunt, et nec eo,
rū Dñes manentes nec et bu,
bulci et laboratores noſtrorū
Ciuiū et qui morarentur in do,
mibus ipsorū Ciuiū pro poſſeſſio,
nibus ipsorū Ciuium ſint abſo,
luti et liberi ab omni datio one,
re, et obſeruantia pr̄ſtando
et faciendo illi loco in quo dicti
manentes habitant, excepto
iure parandis uijs fontibus
et portis dicti loci dicti labo,
ratores teneantur, prout alij
laboratores pro eorū rata, et ſi
quis Rector Vicarius domi,
nus ſeu uniuerſitas alicuius
terrę aliquod ordinamentū
faceret de nō loquendo alicuj
nr̄o ciue uel ſuo bubulco, et
interdiceret ignem, et ſi,
milia in centū libris den̄ari,
corum qualibet puniatur et tale
ordinamentū non teneat.
Si uero aliquis de his perſonis
uel uniuerſitas nr̄i Comi,
tatus uel diſtrictus poſſ. Po,
teſtas per l̄ras uel nūtiam
intulerit aliquod grauamē
contra talem nr̄um Ciuem uel
eius fideles ſeu manentes uel
bubulcos in centū libris puni,
atur et reficiat damnū paſſo da,
na quę acceperit et dñi Con,
ſeruatores ad petitionē nr̄orū
Ciuiū, quibus eſſet grauamē
illatū contra formā pr̄tis
ſtatuti et inferens nō deſiſte,
ret, debeant congregare conſili,
um generale et in eo propo,
nere predicta, et quicquid ſi,
unt per dictū conſiliū ordi,
natū executioni mandetur.

Lviiij.

De nouis edificijs facien, dis in ciuitate et comitatu.

Si quis noſter Ciuis in ci,
uitate nr̄a Vrbeuetana
in ſtrata à porta maiori uſq;
ad portam puſterulę fecerit
aliquod edificiū, dictū commune
teneatur et ſoluere dño dicti
palatij medietatem magiſte,
rij quod fieret à duobus balco,
nibus ſupra et ſi quis faceret

aliquam ciſternam in dicta Ci,
uitate habeat i dicto comuni
tertiam partem magiſterij
quod expenderetur in mu,
rando dictam Ciſternam
et siquis in Comitatu aliquod
palatiu seu villam vel ca,
ſtru edificari faceret habeat
immunitatem ipse et labora,
tores dicti loci ab omnibus gra,
uaminibus dicti loci que im,
ponerentur dicto caſtro vel vil,
le et occasione ipsius per quin,
quaginta annos.

De guerra mota et damno dato noſtris ciuibus extra iuriſdictionem noſtram:- Lx.

Si qua persona extra no,
ſtram Ciuitatem moue,
rit guerram alicui noſtro Ciui
vel damnu dederit seu fecerit
per se vel aliu Poteſtas tenea,
tur dictam persona et eius co,
plices et auxiliatores eodem,
nare tam ad pena q ad da,
nu illata et exequtionem
pro poſſe effectualiter facere
et ipsu nrum Ciuem iura,
re in omnibus et per omnia.

De officio caſtarior comunis:- Lxi.

Eligantur per dnos Con,
seruatores de mense De,
cembris annuatim quatuor ca,
taſtarij Vz. unus pro quolibet
Quarterio qui habeant officiu
accataſtandi oes poſſeſſio,
nes, que no eſſent accataſta,
te, et eas deſcribi facere per
notariu Cataſtor in Cata,
ſtis cois, et eſtimare et in,
quirere ex officio et procede,
re quocuq modo tam per
viam querele q denutie
vel accuſe cotra oes et sin,
gulas personas tam comita,
tiuas q forenſes que haberet

poss. nō accatastatas in dicto ter-
ritorio et ipsos condemnare ad pe-
nam medietatis valoris ipsarū
rerum nō accatastatarū ultimarū
è, et de facto sine aliquo or-
dinato processu vel sentẽtia sola
facti veritate inspecta et pe-
nas exigere quarū penarum
medietas sit ipsorū accata-
stantiū, et residuū dividatur
inter fabricam operis s.tæ Ma-
riæ et officialem exequutio-
nem facientem et q. dicti
accatastarij habeant iurisdi-
ctionem et arbitriū durante
eorū officio sup. oibus et singulis
dubijs qui emergerentur
tam inter privatas perso-
nas q̃ inter cōmune et pri-
vatū super dictis Catastis et
possessionibus accatastatis
vel accatastandis quocūq.
et qualitercūq. et eorū offi-
ciū duret per annū et solu-
tis penis, et nō solutis per nō
accatastantes nihilominus te-
neatur semper facere ac-
catastari possessiones nō ac-
catastatas qn. aut cōmu-
nitas vellet facere cata-

stū denuo hoc statuti non
habeat locū sed eligantur ca-
tastarij pro ut placuerit con-
silio generali dictæ Civitatis
habeant et arbitriū et iuris-
dictionem requirendi oēs fo-
renses, et debentes solvere eo-
rum datia et collectas in i-
psa Civitate pro eorū litras mit-
tendas per baiulū dicti cois
vel Curreriū cuius relati-
oni de præsentatione stetur
infra certum terminū per
eos in dictis litris declarandū
veniant ad satisfaciendū
dēo cū cōminatione q. sinō
venerint eorū possessiones pro
quibus solvere tenentur ter-
mino elapso ipsis amplius nō
citatis destrahentur plus offe-
renti et ipso termino elapso
tribus subhastationibus præmis-
sis dictas possessiones vendat
plus offerenti, et talis vendi-
tio valeat et teneat et retra-
ctari nō possit contra ave
nobiles vel potentes existen-
tes extra dictam Civitatē
in quocūq. loco habentur pro
Civibus in dicta Civitate et

soluere negligentes eorum datia
et collectas procedant. hoc
modo .vz. quod requirat eos
per eorum litteras ut ea persoluant
non requiratur dicta comi,
natio et si infra terminum
per eos assignandum non sol,
uerint possint de facto coge,
re et arrestare eorum labora,
tores et homines comitatiuos
seu fideles eorum bona et a,
nimalia quecumque et ipsa uen,
dere et distrahere et contra
eos eorum persona et bona pro,
cedere per uiam quamcumque
eis melius uidebitur expe,
dire penando multando
usque in quantitatem uigin,
tiquinque librarum denariorum arre,
stando, detinendo, et car,
cerando ita et taliter quod dicto
comuni sit plenarie satis,
factum et in quocumque casu suf,
ficiat iusta requisitio et de
predictis et quolibet predictorum
eorum emergentibus depen,
dentibus et conexis habeat
plenum arbitrium et omnes pe,
ne per eos apponende appli,
centur ut supra et sufficiant
tres qui fuerint in concordia
non obstante quod alter contra,
dixerit dummodo fuerit requi,
situs. LXij.

Quod artes ci,uitatis in pro,cessionibus corporis xpi et in uigilia assumptionis beate marie debeant procedere infrascripto modo et ad penam contrafacientes

Ad obuiandum rixis et
questionibus que acci,
dere possunt in futurum statu,
erunt et ordinauerunt quod

Consules artium cū eorꝫ iura-
tis et artificibus debeant proce-
dere in procemione officij cor-
poris xp̄i, et in procemione q̄
fieri consueuit in Vigilia S.tæ
Mariæ de mense Augusti et
in alijs processionibus et lo-
cis ubi accedere dicti Cōsules
et artifices deberent infrascri-
pto modo .Vz. q̄ post dnum
Gubernatorem Conseruato-
res et potestatem et alios offi-
ciales cōis debeant immedi-
ate sequi collegiorꝫ dnorꝫ Pi-
ctorꝫ, et literaliū artiū, et la-
bellionū dictæ Ciuitatis cū
eorꝫ cōsulibus et iuratis et
inde per ordinem infrascripti
Consules infrascriptarum artium cū
eorꝫ iuratis sequi debeant
ut infrascripti est .Vz. Consules
et ars mercatorꝫ, Consules
et artis lanæ, Consules et
ars Calsolariorꝫ seu cerdonū,
Consules et ars aromatariorꝫ,
Consules et ars macellariorꝫ,
Consules et ars fabrorum,
Consules et ars pelliciariorꝫ,
Consules et ars sutorum,
Consules et ars bubulcorū,
Consules et ars aurificum,
Consules et ars Pizicariorū,
Consules et ars Carpentariorꝫ,
Consules et ars Molendinariorꝫ,
Cōsules et ars Tabernariorꝫ,
Consules et ars Hospitatorū,
Consules et ars Hortulanorū,
Consules et ars Barbitōsorū,
Consules et ars Vascellariorꝫ,
Consules et ars Tegulariorū,
Consules et ars Marinariorꝫ,
Consules et ars Mulaecteriorꝫ,
Siquis uerò contra p̄dicta
facere presumpserit uel ante-
cederit quinquaginta libris
den. penam ipso facto con-
currat sine aliqua dimi-
nutione et sine aliquo pro-
cessu ab eis tollatur. LXiij.

Quod ciues nostri habitantes cō-tinuo in ciuita-te teneantur sol-uere oīa onera

et factiones quas soluunt hoies loci in quo habitant.

Omnes nri Cives, qui a quinq annis citra continue non habitauere, cu eor familia in Ciuitate Vrbeuetana, et habitauerint in aliquo loco seu Castro nri destrictus qui dicuntur Ciues saluatici, teneantur soluere omnia datia, onera, et seruitia, sicut alij Comitatini, et teneantur ad emendationem damnoru sicut hoies ipsius Castri, et obedire Vicarijs, et Potestatibus Castror, et siquis Comitatinus venerit ad habitandu in Ciuitate non habeatur pro Ciue, quin prius habitauerit in Ciuitate per decenniu cotinue cu tota eius familia, et emerit domos in ea.

Quod uilla sti leonardi et montanea carraiole sit sub iurisdictione et plebenio pineti:

Homines Villę sti leonardi de Montanea et Carraiolę sint de iurisdictione et plebeio Pineti, et cohabitantur per hoies ipsius plebeij, et si quis contradixerit in viginti quinq libris den puniatur. LXV.

Quod nulla persona cogatur seruire nisi per libram:

Nulla persona Ciuitatis uel Comitatus cogatur facere uel possit cogi ad faciendū aliquod seruitium solutionem pagamenti uel mutuum nisi per libram exceptis seruitijs uiarū fontiū et caualcatarū nec fideiubere nec bona sua obligare exceptis illis qui uocati ēent pro Ambasiatoribus Cōis q cogi possint aut Auctoritate generalis consilij soluto prius et satisfacto debito à cōi cū nemo suis expensis militare cogatur. .LXVI.

De cautione recipien à comitibus et alijs suspectis ne offendant ciue:

Si quis noster Ciuis habet uel habebit aliquem Comitem uicecomitem baronem uel aliā personam suspectam ne eum offendat Potestas ad ipsius nrī Ciuis petitionam teneatur talem compellere ad curandū de non offendendo per fide iussiones et cautiones et side negauerit ctra eū procedere possit donec prdicta fecerit et adimpleuerit. LXVIJ.

Quod pecudinarij extranei caueant d dāno nō faciēdo:

Pecudinarij extranei q uadunt et redeunt ī maritima cum pecudibus suis uel alienis uel cū alijs bestijs anteq intrent territoriū urbis uetē caueant p bonos fideiussores q si bestie ipsorū dānū dederint in bonis hominū Ciuitatis et Comitatus urbis, uete ipsi dānū emendabūt quos fideiussores recipiat in forma iuris ualida Cancellarius Cōis et sinō curaueūt et ipsos fideiussores nō dede,

rint, dnus rei cui fuerit da-
ti dan̄u propria autoritate
possit per se vel aliu quem
voluerit de bestijs dan̄u dan-
tibus capere et in duplu extimationis
seu valoris dan̄i
dati et de dicto dan̄o stetur
iuramento dicti dn̄i vel e-
ius qui dixerit inuenisse di-
ctas bestias dare dan̄um.
.LXviij.

De cautione recipienda à ciuibus euntibus ad officia:-

Si quis noster Ciuis ad aliquod officiu ex co-
mitatum et districtu Vrbisveteris
uocabitur anteq̄ uadat ad ipsu
officiu exercendu in mani-
bus dnorum Conseruatorum dicte Ci-
uitatis teneatur p idoneos fi-
deiussores cautelare et cauere
ipsu officiu bene et legaliter fa-
cere et exercere et si occasio-
ne dicti sui officij cōmune
Vrbeuetanu vel aliqua spe-
cialis persona de dicta Ciuitate
vel Comitatu aliquod dan̄um
substinuerit teneatur tam cō-
mune q̄ speciales personas cō-
seruare inden̄es nisi in abs-
olutione sui officij reportaue-
rit ab eius sindicis. LXIX.

De instrumentis et iuribus cōmunis:-

Instrumenta acta et iura
cōis Vrbeuetani que apud
ecclesiam s.ti Iohannis de platea
custodiebantur stent et ponan-
tur in loco securo et nō humi-
do et magis apto q̄ ibidem cū
pp humiditatem quamplura in-
strumenta fuerint annulla-
ta et p generale cōsiliu dicte
Ciuitatis deputetur locus ido-
neus et fiat inuentariu ex-
pensis cōis de omnibus dictis
instrumentis et ad guberna-
tionem et custodiam ipsorum
instrumentoru et iuriu de-
putetur unus notarius p dnos
Conseruatores et cōsilio duodecim

cim et pro labore impedẽdo ꝑ ipsũ notariũ in portando et reportando et ostendendo qñ expediret cõmuni uel singu-laribus personis habeat quoli-bet mense à dicto cõmuni quatraginta solidos denꝝ et ha-beat unam clauem dicti lo-ci ubi dicta instrumenta po-nentur, et aliam dñi conser-uatores et dictę scripture acta et instrumenta nemini pos-sint ostendi sine pñsentia di-cti notarij et saltim triũ ex dñis Conseruatoribus et di-ctũ officiũ durat per quinquẽ-nium . LXX.

Quatr reqratur plebaria et castra q ueniant ad festũ s. marię de mense augu-sti:-

Per quindecim dies ante festum gloriosę Virginis Marię de mense Augusti dñi Cõser-uatoris et Potestas dictę Ciuita-tis cũ lrĩs et dñi Gubernatoris habeant lrãs ꝑ oĩa pleberia et Castra dicti Comitatus et alia loca pcipiendo cuilibet dictoꝝ pleberioꝝ et Castroꝝ ac locoꝝ ut die Vigilię dicti festi de sero mit-tant ad dictum festũ et deferãt cereos ponderis ad pronũciã ipso-rũ dñoꝝ Cõseruatoꝝ qui pro tem-pore fuerint qui cerei omnes sĩt bonę cerę et saldę et q pro quo-libet pleberio et Castro ueniat unus cereus et cũ cereo sex ho-mines, et si nõ miserint et nõ uenerint in dicto festo quodlibet pleberiũ cõtrafaciens incurrat penam uigintiquinq librar de-narioꝝ et nihilominus infra octo dies post dictũ festũ teneatur pñ-sentare Camerario fabricę ma-ioris ecctię Vrbeuetanę dictũ cereum . LXXI.

Quod Consules et came-rarij artium teneantur in festo corporis xp̃i et s.tę Ma-rię de mense Augusti offerre

cereos et de pena contra facien̄

Consules et Camerarij artium dicte Ciuitatis annuatim in festo Corporis xpi faciant cereos. vz. unū pro qualibet arte ponderis ad uoluntatem dnoꝝ Conseruatorꝫ dicte Ciuitatis et portetur accensus in dicto festo post corpus xpi in processione et similiter omnes alij iurati ipsaꝝ artium portent cereos accensos et finita processione in introitu ecclesie s.te Marie dicti cerei assignentur Camerario fabrice dicte ecclesie pro dicta ecclesia Et similiter in vigilia festi s.te marie de mense Augusti dicti Cōsules faciant alios cereos ad uoluntatē ipsoꝝ dnoꝝ Cōseruatorꝫ et nō accendantur sed offerantur integri Camerario dicte fabrice. Artisque tn̄ in dicto festo portent facculas accensas et ipsas dimittant et penes dictū Camerariū finita processione et Consules et camerarij contrafacientes in predictis penam vigintiquinque libraꝝ den. incurrant et nihilominus post octo dies cereos pdictos assignare teneantur dicto Camerario.

De represalijs concedendis. LXXij.

Represalie nō possint alicui concedi nisi per Cōsilia dicte Ciuitatis aut Societatem Sabentia cū consensu dnī Gubernatoris et aliter concedi non possint.

LXXiij.

Quod dnī Conseruatores in primo generali cōsilio faciant propositā de tenutis comunis recuperādis.

Cum multe comunantie dicti comunis et tenimenta per guerras et partialitates ipsius Ciuitatis occupate fuerint in maximū danū et preiudiciū dicti cōis ordinamus q Cōseruatores pro tempore existentes in quolibet primo generali cōsilio fiendo tempore eoꝝ cōseruatores teneantur proponere dicto cōsilio de modo et forma adibendis in recuperando ipsas tenutas et quicquid reformatū fuerit in pdictis q cedat

in utilitatem cois proptesis recuperandis dicti dni Coseruatoris tene-antur exequi et si in predictis dicti dni Coseruatores fuerint negligentes incurrant penā uigintiquinq librarum den et proponere q cu Castru Sti Viti de Montanea sit pro maiori parte dirutu habeatur pecunia pro ipso reficiendo.

Quod Comitatini uenientes ad Ciuitatem nō possint capi. LXXIIIJ

Comitatini et destrictuales Ciuitatis nrē Vrbeuetanē accedentes ad ipsa Ciuitatem rōne uel alia causa uendendi uel emendi diebus Veneris Sabbati et die Dominico nō possint capi uel arrestari uel aliqua exequutio fieri in ipsa Ciuitate uel burgis, uel in uia qn redirent pro aliquo datio seu debito uel subsidio uel imposita cois sed libere et secure possint accedere uel recedere dictis diebus ad penā quinquaginta librarum den pro quolibet cōtrafacientium exceptis illis qui essent condemnati pro aliquo maleficio qui pro dicta causa possint capi. LXXV.

De arte hospitatorum

Hospitatores teneantur et debeant eorum artem fideliter exercere et omnes res eis cōsignatas per hospites teneantur fideliter consignare et restituere absq aliqua exceptione et de furto teneantur si sublate essent modo aliquo tn hospitatoris res et bona eis cōsignata uel in hospitio immissa retinere possint donec eis fuerit satisfactu de eorum debita mercede et subuentione quā hospitij causa recipere deberent ab illis qui immisissent uel cōsignassent. LXXVI.

Quod nullus habeat officium qui datia et banna coi Vrbeuetano nō prestat.

Nullus Ciuis Comitatinus uel incola habere possit aliquā dominationem in Ciuitate et Comitatu qui nō soluerit ad datia et banna et collias cu alijs

nostris Ciuibus si Ciuis fuerit vel
cum alijs hominibus illius Castri vel
ville. lxxvij.

De pena bestiarum pa-
scuantium in agro Vr-
beuetano.

Cum per antiquas reforma-
tiones et ordinamenta
dicti cōis ātis fuerit sollēniterre-
formatū et per scripta app^{ta}:
et presertim Nicholai pp quinti
approbatū et in libro reforma-
tionū S Johānis pirato de Pa-
dua Cācellarij dicti Cōis la-
tius cōtinetur. Volumus et
presentiū tenorē in quātū opus
sit denouo statuimus et de-
cernimus q nullus forensis
cuius cumque gradus ordinis
et cōditionis existat audeat
possit siue debeat immittere
seu tenere aut pascuare seu
pascuari facere nisi sint be-
stie transeuntes prout in sta-
tuto gabelle pedagij de bestijs
trāseuntibus determinatur.
Aliquod genus bestiarum grossarum
siue minutarum in territorio
siue tenimento dicte Ciuita-
tis Vrbisueteris ad penā quinque
librarum denariorum monete currentis
in dicta Ciuitate pro qualibet
bestia grossa et quinquagin-
ta librarum denariorum predicte mone-
te pro quolibet centenario be-
stiarum pecudinarum et caprinarum
et solidorum viginti pro quolibet
porco in quas penas incurrat
quilibet forensis cōtrafaciens
camere dicti cōis applicandis
et nihilhominus dicte bestie stare
non possint in dictis pascuis
et soluta pena et cuilibet re-
pertienti dictas bestias foren-
ses stare a pascuare in dicto
tenimento Vrbeuetano in
fortiam dicti Cōis liceat con-
ducere et habeat quartā par-
tem dictarum penarum et dnus Po-
testas dicte Ciuitatis qui pro
tempore fuerit teneatur facere
aut fieri facere debitā et ex-
peditam exequutionē et habe-
at solidū unū denariorum pro qua-
libet libra denariorum quos fecerit in-
trare in dicto cōi et nihilhominus
dicte bestie teneantur ad solu-
tionem pedagij in forma sta-
tutorum ipsius Pedagij et forenses

intelligantur omnes illi qui nō
habitant in hac Civitate vel
Comitatu et per quos stat quo,
minus inhabitent licet aliter
dici possint Cives et qui nō sub,
sistent nec faciant onera et
factiones cū dicta Civitate sal,
vis et reservatis omnibus sta,
tutis et ordinamentis sup dictā
gabellam pedagij alias factis
huic tn̄ statuto nō obstantibus
et addentes et forenses in Ter,
ritorio et districtu Urbevetan,
no aliquid possiderent. Ci,
ves aūt dictę Civitatis Urbis,
veteris tam oriundi q̄ ex decreto
facti habitantes familiariter cū
tota eorū familia in dicta Civitate
vel comitatu eius possint tene,
re et pasturare in dicto tenimēto
Urbevetano de bestijs eorū pro,
prijs vera proprietate vel in so,
cita vera et nō facta societate
cōductis pro quolibet centinario
libr seu allibratus. vz. terrarū
et vinearū cultarū viginti quinq
bestias grossas sup annū et cen,
tū minutas et pro quolibet cē,
tinario libre seu allibratus
terrarū incultivarū et sylvarū
tenere possit bestias quinqua,
ginta supra annū grossas et
ducentū bestias minutas. Et
hec intelligatur de illis Civibus
qui habent libram de centum
libris et abinde supra, et quili,
bet civis qui nō haberet librā
vel si haberet nō ascēderet ad
sūmā centū librarū vel abinde
infra possit tenere et pastu,
rare in dicto tenimento pro
quolibet capite hoīs à quatuor,
decim annis supra bestias gros,
sas et minutas sicuti tenere
possint Cives habentes librā
à centū libris supra pro quolibz
centinario libre et comitatē,
ses possint tenere et pro quo,
libet capite hoīs à quatuorde,
cim annis supra bestias vigīti
baccinas supra annū et ducen,
tū bestias minutas, et ultra
predictas quantitates tam Ci,
ves q̄ comitatenses possint
tenere pro quolibet pari boum
actualiter in pdicto tenimē,
to bestias quatuor pravas pi,
as proprias vel in vera soci,
ta cōductos ad pasturādum
in dicto tenimento. Et intel,

64v

ligatur Ciuis factus ex decreto et
comitatensis huius Ciuitatis q
fuerit in ipsa Ciuitate uel Comi-
tatu per decenniū continuū cum
eius familia et de cōtinuando
habitationem toto tempore ui-
te sue idonee satis dederit et
fecerit factiones sicut alij Ciues
uel Comitatenses dicte Ciui-
tatis uel comitatus oriundi,
et siquis Ciuis uel comitaten-
sis ut supra inuentus fuerit te-
nere ultra numerū supradi-
ctū bestias grossas aut minu-
tas supra annū dicte bestie
ex nunc sint perdite. Et ca-
mere dicti coīs cōfiscate cen-
seantur seruata diuisione in-
uentoris et cōductoris seu accu-
satoris et officialis exequutionē
facientis cū dicto cōmuni et
dicta gabella pedagij prout su-
pra extitit declaratum. Qui-
cumq̃ aut uenerit ad habitā-
dū familiariter cum tota sua
familia in hac Ciuitate Urbe-
uetana, uel eius comitatu
animo et intentione ibidem
perpetuū domiciliū faciendi
possit conducere et tenere in
dicto tenimento dicte Ciuitatis Ur-
bisuetis proquolibet par bobum quos
secum duxerit, et cū quibus actu-
aliter laborauerit quatuor paria
bestiarum bauinarum ~~indo~~ indomita-
rum dū tñ dictus talis forensis prestite-
rit idoneā et sufficientem cautio-
nem de inhabitando cōtinue di-
ctam Ciuitatem uel Comitatū et
de faciendo et substinēdo cuncta
onera tam tunc imposita q̃ in-
futurum imponēda sua uita du-
rante cū dicta Ciuitate uel Co-
mitatu alioquin humoi bestias
indomitas ullo pacto tener nō
possit sub pena perditionis dearum
bestiarum quas cōtra fōrmam prohi-
bitionē et ordinationē in pr di-
cto tenimento teneret. Hoc tñ ex-
cepto q siquis forensis uel habitus
in dicta Ciuitate uel comitatu
et nō substineris onera et factio-
nes cū dicta Ciuitate uel comi-
tatu fecerit aut fuerit aliquod
laboritiū in dicto tenimento Ur-
beuetano possit cōducer ad pa-
scuandū tres bestias pro uas p
qualibet salma terr quā labora-
uerit in eodem tenimēto. Qui
forensis laboritiū faciens teneatur

et debeat an-

et debeat anteq̃ cõducat dictas be,
stias pecuas in dicto tenimento
ad pascurandũ uenire ad can,
cellariũ dicti cõis ad assignan,
dũ et declarandũ quot salmas
trẽ laborat in dicto tenimento
cũ nõie patroni cuius sint et
loci ubi iacent et posite sint, et
accipere apodissam manu Ca,
cellarij prẽdicti de assignatione
huiusmoi. et sic imposterũ obser,
uetur per quoscunq̃ forenses labo,
rantes et laboratitia accipien,
tes in dicto tenimento Urbeuе,
tano. Quicumq̃ uero cõtrafe,
cisse et in aliquo defraudasse
inuentus fuerit penam perdi,
tionis bestiarũ quas teneret cõ,
tra prẽsentem ordinẽ ipsofacto
incurrat cãmere cõmunis appli,
candarũ, et quilibet possit accusarẽ
et denũtiarẽ et tales bestias in for,
ziam cõis cõducerẽ cuiuscunq̃ et
nõ officialis inuocato suffragio et
habeat ut supra in principio prẽdẽ
rubrice declaratur et Cancel,
larius dicti cõis qui pro tẽpore
fuerit teneatur dictas assigna,
tiones per dictos forenses faciendas
cũ dicta declaratione fideliter

scriberẽ et annotare in quodam
libro ad hoc ut semper cõmode
et clare reperiri et uideri pos,
sit, et pro qualibet apodissa quo
fuerint habere debeat a quo,
cumq̃ assignãte solidos duos de,
nariorũ et nõ ultra que apodissa
dẽt debeat signari et sigillari
paruo sigillo mag:[cor] dnorũ Conser,
uatorũ ac et gabellarij gabelle
pedagij pro temporẽ existentis;
Macellarijs aũt dicte Ciuita,
tis liceat sit impune in dicto te,
nimento tenerẽ quotcunq̃ bestias
uoluerint tam grossas q̃ mi,
nutas cuiuscunq̃ speciei sint
apte ad macellandũ et pro ma,
cellando in ipsa Ciuitate hac tñ
lege seruata q̃ quilibet macel,
larius dicte Ciuitatis qui immit,
terẽ uoluerit aliquam quãtita,
tem bestiarũ ad pascurandũ in
dicto tenimento occasione ma,
cellandi ut supra teneatur et
debeat si illas emerit extra
territorium Urbeuetanũ in,
fra triduũ a die immissionis
bestiarũ ipsarũ in dicto tenimẽ,
to, et in territorio prẽdicto eme,
rit a Ciuibus uel Comitatensibus

aut ab alijs à die emptionis et
traditionis in antea computan=
do camerario cois fideliter
et integre assignar in uero
et integro numero et cũ si=
gnis seu macchijs cũ quibus
signate fuerunt quas omnes
bestias dictus talis macellari=
us nõ possit tener in dicto te=
nimento nisi p unũ annũ
qui annus censeatur esse fi=
nitus in primo die quatra=
gesime cuiuslibet anni. hoc
tñ moderamine seruato q si
tunc de dictis bestijs ut supra
assignatis pro macellando
aliquę superessent de bestijs
minutis usq ad centũ quin=
quaginta, et de bestijs gros=
sis usq ad decem possint ipsi
macellarij impune tenere
ipsas bestias quę modo pre=
dicto superessent et nõ sint
perditę sed ab ipsa quantitate
supra pdicta esse intelli=
gantur Camar dicti Cois cõ=
fiscatas in quocũq numero r=
periantur et q huiõi bestias
occasione macelli emptas et
pro macellando siue sint gros=
sę siue minutę cuiuscũq ge=
neris sint nullo pacto possint
extrahi de territorio dictę ci=
uitatis et cuiuscũq tituli no=
mine uel quacũq de causa
et si extraxerit soluat pro qua=
libet centinario bestiaꝝ mi=
nutaꝝ ducatos decem et pro
qualibet bestia grossa ducatũ
unũ noĩe penę dicto coĩ appli=
cando ultra et pter solutionẽ
debitę gabellę, et hęc pena in=
telligatur cõmitti nisi illas uẽ=
diderit animo et intentione
ulterius nõ faciendi macellũ
quo casu subiaceant legi sicu=
ti alij et infra dictũ annũ ut
supra cõputandũ suprascriptas
bestias macellare teneantur et
de macellatis cũ eisdẽ signis
seu merchis cũ quibus uiuas as=
signauerũt dicto Camerario
cois teneantur et debeant rẽd=
dere rationem et bonũ ac ue=
rũ cõputũ: Insuper quilibet ma=
cellarius macellũ faciẽs eloꝝ di=
ctas bestias quas teneret ad
macellandũ tener possit dimi=
diã partem bestiaꝝ tam grossaꝝ
q minutaꝝ eaꝝ quas tener pot

alius Ciuis pro quolibet centina,
rio libr allibrata uel pro quolibet
capite hois ut declaratur supra
in principio si librã habuerit à
centũ libris supra uel nõ habu,
erit aliquam librã uel si habu,
erit habeat à centũ libris infra
et si aliquis dictorum macellariorum
in aliquo ex prdictis inuẽtus
fuerit cõtrafecisse penã perditi,
onis bestiarum fraudatarum ipso facto
incurrat cãmere dicti cois ir,
remissibiliter applicandarum et qui,
libet possit denũtiare et accusare
et habeat quartã partem pene
et eius nomen secretũ teneatur
et potestas dicte ciuitatis de
prdictis executionẽ faciat et
habeat quartam partem eius
quod puenire fecerit in coi: et
si Ciuis seu Comitatensis dicte
Ciuitatis emerit ab aliquo fo,
rense siue ab eo in societam
acceperit aliquod genus besti,
arum, et illas induxerit in dicto
tenimento Vrbisueteris tenea,
tur et debeat infra terminũ
octo dierum à die immissionis
bestiarum huiusmodi in prdicto tenimẽ,
to in actis numerandorum facere

ueram fidem magcis dnis Cõ,
seruatoribus et gabellarijs ga,
belle padagij dicte Ciuitatis ac
quatuor Ciuibus eligendis à
dictis dnis cõseruatoribus de di,
cta emptione seu societa per
publicũ instrumentũ manu
publici notarij cõfectũ aut per
fidedignos testes oia exceptio,
ne maiores qui dni Cõserua,
tores et gabellarij et quatuor Ci,
ues ut supra electi teneantur
et debeant et ultra prdicta sub,
tiliter inquirere et diligenter
inuestigare de ueritate prdi,
ctarum Emptionis et societe tã p
sacramentũ partiũ prdictarum
q per omnem aliũ modũ pos,
sibilem prout eorum discretioni
melius uidebitur expedire ne
dictũ comune in aliquo defra,
udatur circa prdictis declarã,
tes et statuentes et ordinantes
q nulla societa deinceps fieri
possit ullo pacto p aliquẽ ultra
quinquẽniũ et si dictũ tempus
quinquẽnij excesserit sit nul,
la et inualida et nullius ua,
loris carseatur ipso iure ipsis
et declarãtes q fructus seu fetus

ex ipsis sociitis peruenientur nõ cõputetur in numero so-, ciete pro eo tempore quo durabuat et quicunq̃ defrauda-, uerit dictũ comune in p̃di-, ctis ipso facto cadat in penam quinq̃ librarum den. pro quolibet centinario bestiarum minutarũ et uiginti solidorum pro qualibet bestia porcina cãmere p̃fati cõ-, munis applicãda et quilibet possit accusare et habeat quar-, tam partem dictarum penarum et Potestas exequtionẽ ut supra facere teneatur et habeat quar-, tam partem penarum ut supra et aliarum duarum partiũ una sit cõis altera gabellarij ga-, belle pedagij quarum omniũ et singularum penarum dñi cõ-, seruatores nõ possint alicui cõtrafacientes in p̃dictis aut in aliquo p̃dictorum aliquam gratiã seu taxationẽ uel remissionẽ facere in totũ uel in parte nec alicui licẽtiã dare cõtra p̃dicta ordinamẽta immittendi aliquod genus bestiarum in dicto tenimẽto Vr-, beueteri nec aliquo cõsilio speciali uel generali proponere aut arrengare seu proponi siue arrengari facere uel p̃mittere de aliqua gratia facienda cõ-, trafacientes in totũ uel in parte uel de dãdo licentiã alicui ta ciui q̃ forensi immittendi bestias in dicto tenimento cõ-, tra p̃dicta ordinamenta ad pasturandũ sub pena priua-, tionis omniũ officiorum dicti cõis p decenniũ et quinquaginta librarum den. cãmere cõis appli-, cãdorum et nihilominus totũ illud et quicquid p̃positũ factũ ar-, rengatũ et obtentũ fuerit p̃mis-, sorum occasione nõ ualeat nec teneat ipso iure.

Quod notarius decedens cõmittat abbreui-, aturas suas alicui bono notario. LXXVIIJ.

Notarius decadens cõmittat abreuiaturas suas proto-, colla et scripturas suas alicui bono notario et si nõ cõmiserit cõmittatur per potestatem postq̃ fuerit requisitus alicui bono no-, tario ad uoluntatẽ heredũ defuncti

et si heredes nō reperirentur di-
ctus Potestas teneatur ad volū-
tatem possessoris seu petentis et
dictus notarius possit et valeat
ipsas scripturas trāsumptare et
publicare absq; aliqua auctori-
tatione seu Judiciis decreto, et
ipsa instrumenta sic publicata
valeant et firmiter obseruē-
tur, et indubitata fides adhibe-
atur sicuti proprio originali di-
cti notarij, qui notarius tenea-
tur sollemniter iuramentū prē-
stare in manibus dicti dni
Potestatis de prēdictis instrumē-
tis fideliter faciendis trāsum-
ptandis publicandis et restitu-
endis petenti bona fide et sine
fraude, et si inuenerint aliqđ
instrumentū cācellatū ipsum
nō trāscribat seu exemplet
nisi primo uocetur ille cōtra
quem fuerit instrumentum
vel eius heredes vel fideiusso-
res et notarius qui scripserit
primas scripturas ne fraus cō-
mittatur in protocollis post mor-
tem notarij nomen persone
siue Ciuis vel forensis et nomē
terre sue et cōsules collegij nota-
riorū teneantur vinculo iura-
menti et ad penā viginti-
quinq; librarū denarij infra termi-
nū trium dierū à die obitus cu-
iuslibet notarij si dictus nota-
rius nō habuerit filiū vel ne-
potem vel aliū qui exerceat
artem notarie de familia sigil-
lar et sigillatas deponere di-
ctas scripturas dicti notarij de-
functi apud fidelē hominē pro
heredibus dicti notarij defuncti
cōseruandas donec cōmisse fu-
erint fideli notario ad publicā-
dū ut supra sub dicta pena di-
ctis heredibus si nō assignauerint
et dictus notarius cui cōmisse
fuerint dicte scripture habeat
pro rimatura cuiuslibet instru-
menti notarij defuncti unū so-
lidū pro quolibet anno à die in-
strumenti facti et rogati cōpu-
tando si instrumentū inuene-
rit et si dictū instrumentū pe-
titū nō inuenerit habeat à pe-
tente pro rimatura cuiuslibet
protocolli duos solidos et si dicte
scripture abbruiature seu proto-
colla inuenirentur defectiua
vel in cedulis posita dictus no-

tarius possit extendere in formā comunem nō mutata substantia cōtractus et possint publicari.

Quod ille qui emit res uel gabellas et nō soluit prētiū cogatur ad solutionem. LXXIX.

Si quis emerit aliquam rem seu gabellā à cōi prædicto et nō satisfecerit de prētio teneatur infra terminū unius mensis satisfacere cū effectu ad penā dupli et si qua uenditio donatio uel alienatio fieret de rbus et iuribus cōis ab alia persona q̄ à Sindico cōis habēte speciale mādatū talis rēs uēdita, alienata, aut donata deueniat in cōmune et dictū instrumentū sit nullius ualoris. LXXX.

De illo qui recepit pretium à cōi de aliqua re uel opere faciendo.

Si quis recepit aut recipiet à cōi vrbeuetano uel ab aliqua persona nomine cōis integrā mercedē aut pretiū ut faciat aliquod opus et nō fecerit infra terminū statutū teneatur facere dictū opus suis expensis integre, et id quod accepit de denarios restituere dicto cōi et si partem pretij recepit et nō fecerit opus saltim ascendens ad prētiū receptū simili pena puniatur et denūtiator habeat quartā partem penę et teneatur ei credentia, et hoc locū habeat in præteritis et futuris.

Quod contractus celebrati inter cōmune florentię et cōmune nostrum vrbeuetanū obseruentur. LXXXI.

Omnes et singuli cōtractus facti et fiendi inter cōe florentię ex una parte et cōe vrbisueteris ex alia obseruētur prout scripti sūt uel erūt manu cuiuscūq̄ notarij et maxime manu ser Prudentij et ser Guilielmi et florentini uadant

cedui per Civitatem et destri,
ctu̅ urbis uel sine solutione ali,
cuius gabelle uel pedagij si a̅ flo,
re̅ntinis et eoru̅ iurisdictioni sub,
positis fiet idem et sociden cu̅
quibuscu̅q̅ alijs personis cuius,
cu̅q̅ alterius Civitatis uel terre
observetur cui aliter uel co,
mitatiuo nr̅o no̅ tollatur pa,
dagiu̅ nisi quatenus ex forma
presentiu̅ statutoru̅ permittertur
ad pena̅ centu̅ librar̅ den̅ pro
quolibet co̅trafaciente.

Quicumq̄ operatur ar,, tem teneatur iurare ar,, tem consulibus illius artis. LXXXij.

Quicu̅q̄ operaratur aliquam
artem seu artes iurare te,
neatur co̅sulibus illius artis seu
artiu̅ quam et quas operartur
et cogatur sub co̅sulibus quibus
iurauerit sicuti alij ipsius ar,
tis seu artiu̅ co̅tribuere prorata
exercitij cuilibet dictaru̅ artiu̅
et possit cogi ad matricula̅
dicte artis et teneatur solue,
re omne id et totu̅ quod co̅,
tinetur in statuto dicte artis
pro dicta matricula uel illoru̅ ar,
ti qua̅ magis exercet teneā,
tur generaliter vendere adudu,
nantias et alia necessaria
prout uadu̅t alij iurati dicte
artis et ab alijs co̅sulibus non
possit cogi ad eundu̅ portatu̅
Tinctores, Conciatores, ualcato,
res, et textores pannoru̅ lane
parere et obedire teneantur
co̅sulibus artis lane et haber̅
debeant in co̅sules ipsos co̅sules
artis lane et sm̅ uoluntate̅
ipsoru̅ co̅sulu̅ cogantur si iuxta
ma̅dauerint. Quicu̅q̄ uero
teneret paxettu̅ uel libra̅ tene,
atur iurare mercatoribus et
omnes uendentes pa̅nos ad
minutu̅ in dicta Civitate uel
eius Comitatu uel retaglia,
uerint teneatur co̅tribuere
arti mercatoru̅ et quicu̅q̄
uenderent pa̅nos a porta
maiori usq̄ ad portam pusti,
rula̅ per strata̅ recta̅ in platea
populi et a dicta platea ad
hospitale s.te Marie de stella
per strata̅ soluere et co̅tribuere
teneantur ac iurare ipsam

artem mercatorum: In alijs aut
lis vendentes ad minutu
no teneantur iurare sed te,
neantur cotribuere pro medi,
etate qua solueront iurati di,
cte artis. Et sallarij teneantur
sub Cosulibus artis mercantiu
et omnes et singuli forenses
uenientes in dicta Ciuitate
ad aliqua artem exerce,
des libere uenire possint du,
modo faciant et obseruent
ea que faciunt nri Ciues et
iurati.

Quod no recipiatur aliquid de arte la, ne in pignore LXXXiij.

Nullus possit accipere in
pignore uel in uenditi,
one aliquid quod ptineat ad
artem lane sine uoluntate do,
mini cuius fuerit sub pena
decem librarum den. Et ni,
hillominus restituat quod accepit
et Pocesbus teneantur de pre,
dictis inquirere ad uolunta,
te dni rei et nihillominus tene,
atur talem rem recipiens
eam restituat domino rei si,
ne aliquo prtio uel merce,
de.

De modo procedendi in causis Ciuilibus et ordine.

·I·

Ad ordinate uiuendū et ꝑlixitatem litiū amputandū necessario sanciuit R.P. Jura dictarunt, ciuilibus institutionibus, et priorū decretis monemur, plebiscitaq illustriū Ciuitatum ordinate uiuentiū imitamur et sacre can: sanctiones præcipiunt cohortantur; et unanimis ciuiū et pleberiorū auida uoluntas in Ciuilibus litibus et causis in futurū mouenđ inter Ciues comitatiuos Incolas, et accolas huius inclitæ Ciuitatis Vrbeuetanæ limitato tempore dirimenđ ordo daretur, cupientes sapientiū curas in quātū possumus. R.P. proficere et nihil utiliter et ꝓ eo imperfectū relinquere: Aduertentes ad manutentionem et obseruationem R.P. Ciuitatis Vrbisueteris, uigili cura et mētis oculis uacantes. Infrascripta statuta, decreta, et ordinamenta sæpe reuoluta et diu excogitata Imposterū ꝓ statutis decretis, et ordinamētis causarū Ciuiliū obseruanda statuimus, ordinamus, et compilamus, et decernimus Infrascripta statuta ordinamēta atq decreta Quę pro statutis decretis et ordinamētis et legibus municipalibus in modo et ordine procedenđ haberi uolumus et mādamus. ~

De productione Mandatorū et legitimatione personarum .. ·II·

Cum in omni Judicio prius de personis est querendū statuimus et ordinamus, quod si quis actor, uel reus ꝑ procuratorem, tutorem, curatorem, actorem, sindicū, uel aliū mādatariū In Judicio comparuerit, teneatur actor producere mādatū suū In prima sua comparitione anteq reus citetur uel saltim in termino citationis facte de reo coram Judice realiter et in publica forma manu publici notarij quod si nō

fecerit, actor pro cōtumacia
habeatur pro illa citatione
tm̄, reo tn̄ citato cōparente
et cōtumaciā ipsius actoris
accusante, et de cetero nō au,
diatur actor, nisi prius r̄fecbi
expensis reo illius cōtuma,
cię: vz. quinq̄ solidos den.:
et intelligatur et mādatū
realiter produci, si produca,
tur instrumentū publicū ta,
lis mandati et in plena for,
ma, siue fiat fides p aliquē
notariū banceę et si nō esset
notarius causę qui diceret
se rogatū de talibus mādatis
et ēt si protocollū ostēderet
uel exhiberet eum: In mā,
datis pro magna parte fun,
detur Judicium ut Reus pos,
sit habere copiam taliū mā,
datorꝫ à notario causę et ta,
le instrumētū uel instrumē,
ta remaneant apud di,
ctū notariū in filça. Siue,
ro pro parte rei aliquis compau,
erit allegans se habere aliquod
mandatū nullatenus audia,
tur nisi prius ipsū mandatū
realr produxerit in ipsa com,
paritione uel infra terminum
competentem arbitrio Judicis
statuen̄ cum nō sit in pote,
state rei qn̄ conueniatur, et nō
pot paratus uenire: Si tn̄ fu,
erit proc.^or actor uel Curator
ad causas constitutus de quo
fuerit rogatus aliquis ex no,
tarijs causarꝫ Ciuilium ex
parte rei, nō teneatur mā,
datū realiter producere sed
sufficiat qd producatur uer,
bo, dūmodo habita fide à
notario cāꝫ Ciuilium dictę
Ciuitatis presentialr existen,
te tunc tpris mandati pro,
ducen̄: et dictus notarius te,
neatur et debeat dictū mā,
datum extendere in actis
in plena, et ualida forma
tam mandatum actoris q̄
rei, et si partes cōsenserint,
Judex statim pronunciet
mandata legitima: Si uero
non consenserint, statuat
Judex terminū ad accipien.
copiam mandatorꝫ hinc in,
de, et ad dicen̄ contra duo,
rꝫ dierū proxime futurorꝫ
à die datę copię expensis

petend, nisi fuerit tutela sive cura, sive actoria, sive sindicatus, contra quas assignetur terminus trium dierū, in quo termino si nihil fuerit oppositum, intelligatur mandatum et personas pro legitimatas sine aliqua pronunciatione. Si vero aliquid esset oppositū quod de iure non obstaret Judex pronūcii, et mandata legitima, sive rò exceptiones viderentur obstantes et altera pars voluerit replicare, habeat terminū duorum dierum proxime futurorum ad accipiend copiam et replicand: Si vero dictę exceptiones, sive replicationes cognitionem et probationem facti habentis impedire mandatū requirerent, statuatur terminus octo dierum ad probandū et probatum habend omnia incumbentia partibus super mandatis, oppositis et replicatis, quatenus tangit, super quibus exceptionibus, et replicationibus teneatur, et debeat Judex pronunciare infra quatuor dies post lapsū dictorum terminorum proxime sequend, mandata fore, vel non fore legitima. si vero cognitionem Juris exceptiones oppositę contra mandatū requirerent; tunc Judex teneatur pronunciare super mandatis infra duos dies proxime sequend, et condemnare partem non producentem legitimū mandatū in expensis Victori: quas taxatas faciat resarcire, et refici cum effectu, et omnes termini impediti in quibus venit exhibend copia parti, terminus non currat nisi à die datę copię, quam Notarius teneatur dare, et facere expensis petentis infra terminū à Judice statuend; et si notarius fuerit negligēs incidat in pena. xx.ti solidorum pro qualibet vice de facto exigend à dicto notario et applicand in acconcimine Palatij ipsius Potestatis.

De interrogationibus in causis facien ad pre,

paratione[m] litis.

.iii.

Volens agere contra ali,,
quem, et aliquas in,,
terrogationes ad preparatio,,
nem litis mouen[di] fieri facer[e]
per Judicem, super quibus
de iure esset respondendu[m], te,,
neatur illas interrogationes
producere coram Judice p[er] se
uel procuratorem suu[m] seu a,,
liam personam legitimam
et super ipsis Interrogationi,,
bus reum citari facere per
publicu[m] baylum Co[mun]is quat[enus]
prima die Juridica imme,,
diate sequen[ti] compareat p[er],,
sonal[ite]r in Judicio ad respon,,
dendu[m] dictis Interrogatio,,
nibus, et talis ad Judiciu[m] ci,,
tatus habita copia si uoluerit
dictar[um] Interrogationu[m] ad p[re],,
paratione[m] litis mouen[de] produ,,
ctar[um], teneatur et debeat per,,
sonal[ite]r respondere prima die
Juridica immediate sequen[ti],
et ipso citato comparente si qui,,
dem fuerit interrogatus si est
uel uult esse heres alicuius de,,
functi persone debeat respon,,
dere clare eodem die uel se,,
quen[ti], at[que] contra eu[m] possit pro,,
cedi tam[en] contra heredem qui
adiuerit, si dicte interrogatio,,
nes facte fuerint ad petitionem
creditoris hereditatis uel legata,,
rij, si aut[em] facte fuerint ad pe,,
titionem heredis substituti per
defuncti, tali uocato habeatur
pro n[on] adeunte. Si uero petie,,
rit tempus ad deliberan[dum], an
uelit esse heres habeat termi,,
nu[m] peremptoriu[m] triginta di,,
eru[m] continuor[um] et n[on] plurium,
quam deliberationem infra
dictu[m] terminu[m] facere tene,,
atur in Judicio altera parte
p[rese]nte, uel saltim personal[ite]r uel
domi citata, de qua delibera,,
tione appareat publica scri,,
ptura manu notarij Bance
causar[um] Ciuiliu[m], Quod si in,,
fra dictu[m] terminu[m] n[on] delibe,,
rauerit habeatur hereditas
pro adita uel n[on] adita s[ecundu]m
formam Juris ut supra di,,
stinguitur, an ad petitione[m]
creditoris uel substituti, si q[ui]s
aut[em] uoluerit adire heredi,,
tatem alicuius defuncti cu[m]

beneficio legis et Inuentarij, ter,
minu habeat ad conficiendu
initian, et perficien triginta
dierz continuoz, et non pluriu
ita tn qd omni tpre possit p,
cedere ad confectionem dicti In,
uentarij no obstan ferijs qui,
buscumq; ad utilitatem homi,
num introductis, si aut dicte
feriae inductae sint in honorem
Dei. Vt Paschatis resurrectionis
uel natiuitatis dni nri cu di,
ebus precedent, et sequen feria,
tis, restituatur conficiens in di,
ctis diebus feriatis In honorem
Dei quo termino elapso no ha,
beat beneficiu inuentarij si
inuentariu no perfecerit, et
possit procedi contra eu tamq
contra heredem adeuntem
inconsulte, Si quis uero cita,
tus in Judicio ut supra perso,
natr comparuerit et inter,
rogatus ad preparationem
litis, an possideat rem ali,
quam, uel ne, teneatur re,
spondere clare eadem die,
si uero pecierit terminu as,
signetur sibi terminus duoz
dierz ad respondendu deli,
berate, data sibi copia prius
dicte interrogationis expensis
ipsius quo termino elapso et
dicte Interrogationi no re,
sponden clare habeatur pro
negante, et possidere, et co,
tra eu possit procedi tamq ne,
gantem se possidere, si fuerit
interrogatus ille a quo debet
res uendicari. In petitione
uero hereditatis simili co,
parens no respondens infra
terminu sibi datu ut supra
clare se possidere, pro posses,
sore uel pro herede, habeatur
pro negante. Si uero dixerit
se possidere titulo habito an,
te mortem defuncti. Inter,
rogetur per Judicem cu Ju,
ramento si humoi titulu alle,
gatu habeat realr penes se
uel in sua facultate eum p,
ducen, et si dixerit q sic de,
tur sibi terminus perempto,
rius ad producendu in Ju,
diciu humoi titulu duoz di,
eru proxime sequen: et si di,
xerit no habere titulu penes
se, uel no esse tunc in sua
potestate producen tunc de,

tur ubi terminus decem di, erum ad producendum reatur huiusmodi titulum, quod si in dicto termino non produxerit huiusmodi titulum allegatum habeatur possidens pro possessore licet in processu causae et litis non probaretur, nisi allegans dictum titulum in dicto termino non possit dictum titulum producere et probare ex aliquo iusto impedimento sive causa aliqua vel obstaculo, et relinquatur provisioni, et discretioni Judicis, eo casu an dictus terminus sit prorogandus, sive attendendus aut denegandus petenti, obviando subterfugijs, et malitijs, quae habent litem differre; sive vero quis citatus ad dictam praeparationem distulerit comparere cogatur remedijs iuris et mulcta indicta semel et pluries et quousque dictus citatus comparuerit, et se curie representaverit, sinisi talis citatus fuerit absens a Civitate et comitatu Urbis, vel et in remotis partibus diceretur illum degere, et eo casu Judex habeat allegantem absentiam, et ipsi absenti terminum decem dierum ad compa, rendum in praedictis et plus et minus secundum distantiam loci ubi dictus absens diceretur morari, et super dictis praeparatorijs nullus pro parte rei admittatur procurator, nisi ad allegandum causas absentie, vel impedimenti convenienti. Sed si fuerit conventa aliqua mulier vel alius qui sit excusatus comparere in iudicio ex aliqua iusta causa, sufficiat fieri responsio notario bancae eunti de commissione Judicis ad recipiendum responsionem super talibus praeparatorijs presente, citata, vel monita altera parte. Declarantes quod in dictis praeparatorijs debeat contineri quantitas certa, sive res quae peti debet tam in Judicio universali quam particulari, et debeant dicte interrogationes esse clare et tales quibus de iure responderi debeat ante litem contestatam, et non teneatur interrogandus

72R

respondere nec sibi labatur terminus, nec interrogatio admittatur per Judicem.

De libelli oblatione et Citatione. IIII.

Item statuimus et ordinamus quod volens contra aliquem agere in causa in qua non esset summarie procedendum, actor ante citationem rei conveniendi offerat libellum Judici, quo facto ad eius petitionem citetur reus, ex commissione Judicis per baylum dicti comunis cum copia dicti libelli relaxanda dicto citato, vel ad domum ipsius, ad comparendum in Judicio coram dicto Judice, et respondendum dicto libello deliberate, et ad suas exceptiones proponendas, et si domum habitationis habuerit in Civitate assignetur eidem terminus quinque dierum proxime sequentium a die citationis fiende computandus si personaliter fuerit citatus, sive ad domum sue solite habitationis. si vero domum habitationis habuerit in Comitatu et non in Civitate assignetur terminus octo dierum proxime futurorum, post citationem de eo personaliter sive domi factam, et si habitationem non habuerit in Civitate vel comitatu, tunc fiat citatio de tali reo conveniendo ad portas palatij populi dicte Civitatis in quo ius ministratur cum relaxatione et affixione in valvis dicti Palatij, copie dicti libelli cum termino arbitrio Judicis assignando per distantiam loci in quo est vel habitat citandus, ita quod semper ultra dietas eundi et redeundi habeat octo dies. Que citatio sic ad portas palatij facta valeat, et teneat ac si esset personaliter vel domi sollemniter facta. In causis vero summarijs sufficiat unica citatio personaliter facta oretenus per baylum comunis vel domi solite habitationis dicatur civibus et oretenus ut compareat die sequenti, et predicta habeant locum in civibus vel comitatinis

habitatoribus Civitatis, contra aut habitantes in comitatu et comitatinos sufficiat unica citatio personaliter vel domi facta absque relaxatione copie alicuius libelli vel petitionis. Si aut citandus esset forensis vel non habitans in dicta Civitate, vel comitatu et haberet domum propriam vel conductam in civitate vel comitatu, sufficiat unica citatio facta per baylum dicti comunis dummodo baylus portet cedulam continentem tenorem qualis qualis petitionis contra ipsum facte, et ipsam affigat in ostio dicte domus, cum termino Judicis arbitrio statuendo ad comparendum in presentia duorum vicinorum, quorum nomina describantur in actis. Si aut non haberet domum in Civitate vel comitatu tunc citetur cum Tuba ad lodiam palatii per publicum tubicinem dicti comunis, et nihilominus per baylum comunis apponatur cedula predicta cum termino in valvis dicti Palatii in presentia duorum testium quorum nomina etiam scribantur in actis.

Ordo agendi contra heredes incertos. V.

Si quis voluerit contra heredes ~~incertos~~ alicuius defuncte persone agere et non sit aliquis heres certus, quod tunc ad petitionem volentis agere fiat citatio nominatim de eo quem actor putaverit habere primam causam successionis et si non comparuerit in termino prime citationis ponatur edictum ad valvas Palatii populi dicte Civitatis cum copia libelli sive petitionis producte in iudicio contra heredes, et volentes esse heredes, et pro heredibus respondere et bonorum possessores, et bona defendere, et fiat generalis proclama per preconem comunis sono tube premisso ex commissione Judicis ad domum defuncti, de heredibus volentibus etiam heredes et pro heredibus respondere, et bonorum possessoribus, et volentibus

bona defuncti

bona defuncti defendere.
Quod infra terminum triu
dierum proxime futurorum legi,
time comparant in iudicio
responsuri de iure dicto a,
gere uolenti, dato et exibito
prius libello Judici et in Judi,
cio et Jurum postea renouan,
do in personam curatoris
et contra curatorem datum
cum quo Judicium agitabitur per
contra defensorem qui se Ju,
dicio obtulerit, et si non compa,
rerit principalis heres uel debitor ut
reus conueniendus, seu aliquis ex
citatis, et comparuerit alia per,
sona loco conuenti seu citati
sine mandato et uelit in se
suscipere Judicium, teneatur
primo dare talis comparensi,
doneas satisdationes de rato
et iudicatum soluendo, et hic
contra eum agatur tamquam contra
principalem. Si uero aliquis exci,
tatis ut supra ad talem cita,
tionem comparuerit faci,
ens se legitimum contradictore
suo nomine uel alieno nomine
cum mandato legitimo proce,
datur contra eum prout infra
disponitur contra comparentem
et predicta locum habeant in
causis ordinarijs, et in quibus
esset ordinarie agendum. In
causis uero summarijs sufficit,
et bina citatio oretenus fa,
cta ad domum dicti defuncti
in presentia duorum uicinorum uarijs
diebus de heredibus uolentibus esse
heredes, et pro heredibus re,
spondere, et bonorum possessionibus
et bona defendere, proceda,
tur ut infra in sequenti capitulo
de causis summarijs disponi,
tur contra non comparentes.

De curatore dando ad lites. VI.

Si uero nullus in dicto termino comparuerit
tunc per iudicem ad petitio,
nem partis agere uolentis de,
tur curator hereditati Jacenti
et bonis talis defuncti, uocatis
duobus proximioribus agnatis,
et duobus proximioribus co,
gnatis talis defuncti et duobus
uel tribus ex proximioribus
uicinis nominatim, et cete,

is alijs cognatis, et agnatis
et uicinis talis defuncti: qui
si comparuerit infra terminum
trium dierum possint, teneantur
et debeant nominare ali-
quem in curatorem bono-
rum talis defuncti infra ter-
minum decem dierum proxime
futurorum à die facti precepti
dictis agnatis, cognatis, et
uicinis, qui noluerit dictus
curator acceptare uel tales agna-
ti, cognati, uel uicini non no-
minarent aliquem infra
dictum terminum Judex possit
providere ad petitionem
actoris, et constituere illum in
curatorem qui noluerit accep-
tare, sine quocumque alium qui
esse uelit curator, nemo tamen
possit cogi inuitus ad dictam
curam. Qui cu-
rator qualitercumque datus tene-
atur et debeat facere inuen-
tarium bonorum, et rerum defuncti
et cogantur possessores seu de-
tentores bonorum, et rerum defuncti
remedijs iuris ad permittendum fi-
eri huiusmodi inuentarium: quod
fecisse teneatur infra termi-

num uiginti dierum continuorum postquam
datus fuerit, et si dictus Cura-
tor distulerit infra dictum ter-
minum ipsum inuentarium conficere
ex tunc incidat in penam
pro qualibet die qua obmi-
serit facere dictum inuentarium
post dictos uiginti dies uiginti
solidorum denariorum, ipso iure de fa-
cto, et sine aliquo processu si-
bi auferendorum, et nihilominus in-
uentarium facere compellatur,
et potestas teneatur dicto
curatori ad omnem eius
petitionem in conficiendo di-
ctum inuentarium dare offici-
ales et familiam expedientem,
sub pena centum librarum denariorum
à dicto Potestate auferendorum pro
quolibet et qualibet uice. Et
acta facta cum tali Curatore
ualeant et teneant ac si
essent facta cum principalibus
qui conueniri deberent, que
acta non possint fieri contra eum
nisi elapsis dictis uiginti di-
ebus uel inuentarium perfece-
rit, et debeat talis curator
conueniri dato sibi libello, et
lite contestata cum eo per legitimas

probationes, non per sua cõfessio-
nem, uel sua cõtumaciam, et
dictus curator faciat expensas
huiusmodi litigij de bonis et de reb;
hereditatis: Qui quidem Cu-
rator pro dictis expensis facien-
dis sibi liceat et possit de bonis
dicti defuncti, primo mobiliũ
et quę seruando seruari nõ
possunt; deinde immobiliũ et
quorũcumq; bonorũ cũ decreto
Judicis prmissis subhastationib;
uendere distrahere et plus offe-
renti dare citatis et requisitis
dictę uenditioni prdictorũ bonorũ
duobus uel tribus agnatis uel
cognatis, et duobus uicinis ta-
lis defuncti de proximioribus,
Quibus uel alteri ipsorũ pro pa-
ri prtio dictę res uendi debe-
ant, si uoluerint emere: atq;
intersint uenditioni prdictę
et talis uenditio hoc modo fa-
cta Valeat, et teneat ipso iure
et nõ possit retractari aliquo
modo, et si curator prdictus suc-
cubuerit in causa nõ possit nec
teneatur appellare, sed si fiat
exequtio sententię in bonis
hereditarijs et à quibuscumq;
occupatis uel possessis post mor-
tem defuncti, citatis tñ prdi-
ctis occupatoribus et possessori-
bus cũ termino triũ dierũ ad
contradicend Quare dicta exe-
qutio nõ debeat fieri in bonis
predictis et audiatur et pro-
cedatur in predictis ac si pro-
cederetur iuxta testamento
sm beneficium edito in. l.
fi. C. de edic. di. adri. tol:
et nõ atr: possit tñ cũ cura-
tore prdicto in causa adesse,
et si uoluerit talis occupator
uel possessor ad defensam
et audiatur pro suo interesse,
et si fuerit citatus necesse ha-
beat comparere. Si uero nul-
lus qui uellet esse Curator
bonorũ talis defuncti reperi-
atur, procedatur ad primũ
decretũ cõtra bona et here-
ditatem iacentem ut in ipsa
dispõnitur, cõtra cõtumacem
ad primũ decretũ et ad om-
nes actus, ipsius cõtumacia
nõ obstante, factis prius duo-
bus alijs proclamis ut supra
ad domũ talis defuncti cum
termino triũ dierũ pro quolib;

proclama, et posito edicto ad ualuas ut supra in principio disponitur, et si aliquis cōpa„ ruerit indictis terminis au„ diatur refectis expensis factis ocasione sue cōtumacie, ser„ uatis sollemnitatibus, que re„ quiruntur circa expensas ut infra disponitur. si uero nullus cōparuerit in dictis a„ lijs proclamis procedatur ut dictū est contra bona ad pri„ mū decretū, et ad omnes alios actus Justitia mediante et im formam preūm statutoꝝ. sa saluo et declarato q̄ predicte sol„ lemnitates, et inquisitio dicti Curatoris fiat et obseruetur qn̄ esset questio L.ᵗᵃ librꝭ den̄ uel rei totidem ualentis et abinde supra, si uero esset questio minoris ualoris, pro„ cedatur cōtra bona, et here„ ditatem iacentem factis dictis tribus proclamis, nō discusso de curatore, nisi aliquis com„ paruerit, qui curā talem in se suscipere uellet, nam tūc et eo casu dictus Curator ad„ mittatur et audiatur, et alio modo q̄ predicto modo, nō pos„ sit procedi cōtra heredes incer„ tos et cōtumaces, et acta facta nō ualeant, nisi appareat p̄ publicā scripturam de aditi„ one hereditatis: quo casu possit procedi contra talem heredem cōtumacem, ac si procederetur cōtra aliam personam absentem con„ tumacem, et petitio heredi„ tatis competat de cōtra pos„ sidentem titulo habito à quocūq̄ post mortem de„ functi de cuius hereditate queritur.

De Aduocato et Pro„ curatore dando par„ tibus. vij.

Iudex ad penā uigin„ tiquinq̄ librarū den̄ cū requisitus fuerit teneatur et debeat prouidere utriq̄ parti de Aduocatis et Procu„ ratoribus, Itaq̄ equa sit di„ stributio inter actorem et re„ um prouiden̄ et distribuen̄

de consensu partium, si partes
consenserint sue prouisioni et
distributioni per singulos et pos,,
sint et debeant per Judicem
Aduocati, et procuratores cogi
personaliter ad acceptandum, uel per
interdictionem officij per annum
recepta, seu deposita competenti
mercede, et quousque partibus
petentibus, de Aduocatis et procu,,
ratoribus non fuerit prouisum
predicti Rectoris: nec in causa pos,,
sit procedi. Aduocati uero uel
Procuratores qui libellum dicta,,
uerint uel se subscripserint, uel
alia acta, non possint cogi
esse pro reo, nisi actor mali,,
tiose omnes, siue maiorem par,,
tem aduocatorum, et procuratorum
conduxerit, de quibus dictis ductis
debeat unum retinere, et reli,,
quos relaxare pro reo, siue
quem elegerit reus et dicte pe,,
tens merces intelligatur ter,,
tia pars, que in principio ca,,
use solui debet secundum quantitatem
et qualitatem ipsius cause et
secundum modum infrascriptum. Videlicet
si fuerit causa centum librarum
Ven. uel abinde infra Aduoca,,
tus et Procurator non possint pe,,
tere pro eorum mercede pro tota
causa ultra L.ta solidos abin,,
de uero supra usque ad centan,,
tos florenos non possint habe,,
re inter ambos ultra quinque
florenos pro quolibet centina,,
rio florenorum: abinde uero su,,
pra cuiuscumque sint quantitatis
uel ualoris inter ambos non
possint recipere ultra tres flo,,
renos pro quolibet centinario
florenorum, et predicta intelli,,
gantur in causis ordinarijs:
In causis uero appellationum et in ca,,
usis summarijs, et executio,,
num instrumentorum, uel alio,,
rum quorumcumque que summarie
cognosci deberent medieta,,
tem suprascriptarum quanti,,
tatum recipere possint, et si
essent plures Aduocati uel
Procuratores in eadem cau,,
sa pro una parte diuidatur
inter eos. Si autem esset causa
criminalis et esset pena pe,,
cuniaria recipere possint me,,
dietatem ultra suprascriptas
quantitates. Si autem esset
pena corporalis uel mortis

75v

recipere possint, si atr par,
tes non se cocordauerint
usq ad decem duc pica,
tam obtinerent, sed si nō
obtinerent mediatatem se,
cunda uero pars dictorz sa,
larioz soluatur in publica,
tione processus et residuum
in calculo ferende sententie.

De iuramento litis de, cisiuo. viij.

Cum maximū reme,
dium dissinien̄ liti,
um iusiurandū introductū
sit uolumus q si quis fecerit
petitionem contra aliquem
de aliqua quantitate pe,
cuniarz uel alicuius rei et
fecerit citare aduersarium
ad partitum. v3 q iuret
uel referat deferenti, siqui,
dem citatus fuerit personatr
et nō cōparuerit, et fuerit
per aduersariū accusata
contumacia, citetur iterū
cum cedula cōtinente effe,
ctū petitionis, et partitū qd
infra terminū duorz dierz
compareat ad iurandū uel
referen̄, uel liti renuntiet, et
si pars denegauerit p̄dicta
facere, uel citatus personatr
uel postea cū cedula p̄sonatr
uel bis domi cū cedula haba,
atur pro cōfesso et cōuicto de
omni eo qd cōtinetur in par,
tito, pro ut magis nocet ut
obest debenti respondere et
iuuat facienti partitū; et qn
ipsū partitū esset in aliqua par,
te obscurū, iudex teneatur de,
clarare, uel notificare decla,
rari; et notificari facere, per
partem petentem, et facienti
partitum, ita et taliter q lis et
causa sit finita tam sup pe,
titione q sup peractione sum:
ad hoc ne aliqua partiū decipi,
atur, et lis ex lite oriatur, et
ipso iuramento delato ut sup
uel habito pro cōfesso in cōtuma,
cia, habeatur pro indubitata
ueritate et pro legitima proba,
tione in causa, nō obstan̄ qui,
buscūq in cōtrariū facien̄, et iu,
dex statuat terminū decem
dierz ad soluendū, uel ad fa,
ciendū cōtenta sm̄ forma

dicti Juramenti et ipso termi,
no elapso possit cõmitti execu,
tio, et Juramentũ nõ possit mo,
do aliquo reprobari, nec cõtra ta,
lem iurantem procedi in ali,
qua cimĩa civiliter vel crimi,
naliter, nisi de cõsensu partiũ
citati fuisset datũ iuramẽtum
predictũ cũ ipsa cõdictione et
pacto reprobandi, et talis iurans
solũ Deũ habeat ultorem, et
tali iuramento nõ possit uti
contra habentes iustam cam̃
ignorantię, seu legitimã exo,
cusationem de nõ habendo
informationẽ veritatis: et
qñ talis citatus ad partitũ
ut supra esset contumax, et
iusto impedimento esset im,
peditus, possit purgare morã
suã infra terminũ à Judice
statuendũ sm̃ qualitatem
impedimenti, et qualitatẽ
personę, omnibus bene con,
sideratis per ipsũ Judicem.

De Contumacia Acto, ris vel rei. .ix.

Statuimus et ordina,
mus qđ in ter.^no^ primę cita,
tionis factę de reo cũ copia
libelli tam actor q̃ reus tene,
atur per se vel aliũ legitime
comparere, et si actor non
comparuerit, et in dicto ter.^no^
se nõ representaverit, si pro
parte rei fuerit accusata cõn,
tumacia, sit citatio circũ,
data, et de cetero nõ audia,
tur actor contumax, nisi re,
fectis expensis ipsi reo. vz. so,
lidis viginti et maiori sũma
si Judex videerit reũ citatũ
maiores expensas fecisse, et
totum resideat in arbitrio, et
discretione Judicis, Jur.^to^
rei probanđ: et si quidem
Reus citatus personaliter non
cõparuerit, et in predicto ter.^no^
pro parte actoris fuerit con,
tumacia accusata nõ com,
parentis habeatur pro legiti,
mo cõtumace, et nõ cite,
tur ulterius, sed procedatur
contra eum tamq̃ verũ et
legitimũ cõtumacem, sive,
ro nõ fuerit psonaliter citatus
sed domi solitę habitationis i,
psius rei, tunc siquidem ha,

bitationem habet in Ciuitate, citetur iterum per baylum dicti communis, qui si personaliter fuerit citatus, et non comparuerit habeatur pro contumace et alia citatio non requiratur. Si uero non fuerit personaliter citatus sed domi eius solitę habitationis, citetur tertio cum cedula ad domum habitationis dicti rei, cum termino trium dierum proxime futurorum ad comparendum et deliberate respondendum et exceptiones suas proponendum, et dictum terminum et habeat in qualibet dictarum citationum, et ipsa cedula affigatur in Ostio dicti citati in presentia trium proximorum vicinorum, quorum nomina scribantur in relatione nuncij, qui si non comparuerit legitime habeatur et sit uerus contumax, et contra eum procedatur, tamquam contra reum, et legitimum contumacem. Si uero citatus non habuerit habitationem in Ciuitate sed in Comitatu, et ad primam citationem de eo factam non comparuerit citetur secundo tuba per preconem ad fenestras palatij Populi, ubi ius redditur cum termino quinque dierum proxime futurorum ad comparendum legitime et respondendum et exceptiones proponendum contra libellum, et si non comparuerit non citetur ulterius, sed habeatur et sit contumax, et contra eum procedatur tamquam contra contumacem. Si uero non habitauerit in Ciuitate uel comitatu sed extra ubicumque habitauerit, et ad primam citationem non comparuerit legitime citetur iterum cum tuba per preconem communis ad fenestras Palatij populi cum termino octo dierum ad comparendum et legitime et deliberate respondendum et exceptiones proponendum, et si non comparuerit habeatur et sit contumax, et contra eum tamquam contra contumacem procedatur, et pro dicta locum habeant in causis ordinarijs In causis uero summarijs seruentur ea quę supra descripta sunt in statuto posito sub rubrica de

rubrica de libelli oblatione et citatione circa finem, quibus servatis, si non comparuerint procedatur contra eos tamquam contra veros contumaces.

De tenuta danda ex primo decreto. X.

Si Reus citatus reputatus contumax in forma presentium Statutorum indictis terminis non comparuerit legitime accusata eius contumacia, et Juramento calumnie prestito pro parte actoris, pronuncietur, et committatur a Judice tenuta contra eum ex primo decreto de bonis rei videlicet in actione personali pro quantitate petita et pro expensis, primo bonorum mobilium, secundo immobilium, et tertio nominum debitorum, accipiendum per baylum dicti comunis modo predicto, et excussione facta et super excussione predicta sufficiat relatio Bayli. In actione vero reali committatur tenuta de re petita; sed si actor tenutam non elegerit sed voluerit ad sententiam diffinitivam devenire contra reum contumacem possit, et habita prius rei contumacia pro lite contestata, procedatur in causa et in eius absentia, citato tamen reo si habitaverit in Civitate ad omnes actus sibi preiudiciales, si vero habitaverit in comitatu personaliter vel ad domum citetur, sive ro extra districtum ad fenestras Palatij cum tuba, unica citatione pro omnibus quod assistat et compareat ad omnes actus incumbentes, usque ad sententiam diffinitivam exclusive, nec requiratur alia aliqua citatio nisi ad sententiam audiendum, et processus taliter factus valeat, ac si esset contra presentem factus; hoc addito quod in nulla parte Judicij de habitantibus in Civitate vel in comitatu possit fieri aliqua citatio nisi una die pro alia, et aliter citatio facta non teneat. Si vero ageretur de iuribus incorporalibus vel alijs causis

in quibus proprie nõ possit cõ,
mitti tenuta, tunc possit deue,
niri ad diffinitiuam sntiam,
cognito de causa et factis pro,
bationibus, et lite nõ cõtestata,
citato tñ reo semel uel pluri,
es ut supra proxime dispo,
nitur, siue habitauerit in ci,
uitate, siue extra ciuitatem.

De reuocatione Tenu, te date ex primo de, creto. xi.

Et dictam tenutam ex
primo decreto datam,
si fuerit res immobilis, Reus
possit refectis expensis suæ cõ,
tumaciæ, et prestita satisdatio,
ne de stando iuri cũ actore re,
uocari facere infra uiginti di,
es cõtinuos, uel prima die iu,
ridica immediate sequenti
post dictos uiginti dies. Siue,
rò fuerit mobilis infra decem
dies cõtinuos uel prima die
iuridica post dictos decem di,
es, et dicti dies incipiant cur,
rere à die notificationis, et
protestationis factæ reo uel do,
mi eius solitæ habitationis et
ad alia loca ubi citationes fiõ,
ri debent in forma pntium
statutorũ: Quæ notificatio et
protestatio fieri debeat per ba,
ylũ dicti cõmunis, quãs in,
fra terminũ presentis statuti
debeat dictã tenutam recolli,
gere, et pdicta locũ habeant
qñ agetur de debito actione
personali. In actione uerò
reali ubi facta fuerit immis,
sio in rem petitam, Reus cõ,
tumax habeat terminũ ad
reuocañ huiõi tenutam ac,
ceptam de rebus mobilibus in,
fra uiginti dies cõtinuos à die
notificationis; de rebus uerò im,
mobilibus habeat ad reuocañ
huiõi tenutæ terminũ Lxta
dies cõtinuos à die notifica,
tionis siue protestationis com,
putañ, primo et ante oĩa, et
in omnibus dictis casibus re,
fectis expensis, et prestita sa,
tisdatione de stando iuri et
iudicatũ soluañ; hoc tñ ad,
dentes ne actor grauetur du,
plici termino quod si Reus

comparuerit et contumax fuerit post refectionem expensarum habeat terminum sex dierum ad solvendum; et hoc intelligatur de contumacibus reficien. expensas, de comparentibus vero in primis citationibus servetur terminus decem dierum et ultra si de consensu partium processerit, et si reus negaverit tenuta comittatur contra eum executio realis et personalis que executio revocari possit refectis expensis ut supra.

xii.

De refectione expensarum.

Possit reus contra quem fuerit facta immissio ex primo decreto, tenutam in supradictis terminis revocare servatis supradictis in proximo preceden. capitulo descriptis et ille tamen expense veniant reficiende et illorum actorum, quas pars comparens non fecisset, si altera pars que fuit contumax comparuisset. et intelligatur in omni causa facta refectio expensarum, si fuerint per Iudicem taxate vel si pars noluerit recipere fuerit facta depositio quantitatis certe apud aliquam personam. Itaque pars cui debent refici expense possit ad omnem eius voluntatem sine contradictione habere; et fideiussores intelligantur si presentetur in Iudicio Iudici stipulanti et recipienti pro eo cui debent prestari, et talis prestatio valeat, et sortiatur effectum ac si fuisset prestita parti presenti stipulanti et recipienti. hoc addito quod si ille qui semel fuerit contumax et refecerit expensas, et monitus non respondeat, et secundo fuerit contumax, quia crescente contumacia crescere debet pena non audiatur secunda vice nisi ultra refectionem expensarum duplicaverit expensas actori, et si tertia vice fuerit contumax, et refecerit expensas, et monitus non responderit habeatur pro confesso et non audiatur ulterius.

De secundo decreto et venditione Tenute xiij ex primo decreto.

Elapsis dictis Terminis datis ad reluen[dum] tenutam ex primo decreto datam, si aliquis nō cōparuerit sed in sua contumacia perseueraverit, et actor velit venire ad secundū decretū, teneatur debitū suū liquidare per legitimas probationes dicto contumace legitime citato modo et forma qua disponitur in casu quo actor in cōtumaciam rei voluerit devenire ad sententiam diffinitivam; exceptoq[uo]d a viginti quinq[ue] libris infra nō requiratur liquidatio debiti p[er] Testes, sed cōtumacia rei cū iuram[en]to actoris parte legitime citata habeatur pro legitima probatione, quo debito liquidato Judex habeat interloqui debitū esse liquidatū, et probatū et esse devenien[dum] ad distractionem talis tenute, et tunc dicta tenuta iure creditoris possit, et valeat vendi per ipsum creditorem, precedentibus tribus bannimentis diversis dieb[us] facien[dis] per preconē dicti com[munis] ex comissione Judicis ad lodia dicti Palatij; et plus offerenti vendatur cū clausulis solitis et cōsuetis, et decreto Judicis, que omnia describantur et annotentur per notariū cause, et predicta locū habeant q[uando] fuerit actum actione personali: Tenuta vero cōmissa in actione reali adiudicetur actori decreto Judicis et fiat refectio expensarū accipien[do] tenutam debitoris ut supra disponitur, possit tamen reus si nō cōparuerit in primo decreto comparere in dicto processu facien[do] ex secundo decreto quandocunq[ue] ante distractionem, et venditionē dicte tenute, refectis tamen omnibus et singulis expensis advocatorum et procuratorum instrumentorum et omnium quorūcumq[ue] actorum in causa factorum

taxatione Judicis precedente
et Juramento partis, et presti-
ta satisdatione de judicio si-
sti et Judicatum solven(do), cum Jur(amen)to
quo aio calumnie, et malitio-
se non facit, que expense et
satisdationes prestentur mo-
do et forma quibus supra di-
sponitur in primo decreto;
hoc tamen salvo quod attestationes
si que facte fuissent in causa
possit quelibet parti(um) uti, in
alio quocumque Judicio sequen(ti) nisi
libello predicto primitus produ-
cto contra talem contumaciem,
salvis reo exceptionibus tam
contra personas quam dicta testi-
um opponen(dis), et si dicta te-
nuta accepta non esset suffi-
ciens pro debito quantitatis
petite et expensis ponatur a-
ctor in tenuta aliarum rerum et
sic usque ad satisfactionem debiti
et distrahantur et vendantur
omni iuris ordine servato
et pretermisso, et non teneatur
actor servare ultra terminum pri-
me tenute aliu(m) terminum in aliis
tenutis distrahen(dis) sed possit im-
mediate vender(e) premissis tamen di-
ctis subhastationibus, si vero te-
nuta accepta venderetur
plus debito et expensis illud
plus reddatur et restituatur
ipsi reo.

De processu facien(do) parte comparente in litis contestatione et iuramento calumnie. xiiij.

Statuimus, et ordina-
mus quod si reus conventus
legitime comparuerit in terminis
predictis, seu in aliquo dictorum
terminorum, et deliberaverit
velle contendere, opponen(do) ex-
ceptiones suas tunc actor
habeat terminum duorum dierum
proxime sequen(tium) ad replican(dum)
si voluerit, et si reus volue-
rit duplicare habeat termi-
num ad accipien(dum) copiam repli-
cationum et duplican(dum) duorum dierum
et elapsis dictis terminis legitime,
cur mandata, et facta legiti-
matione mandatorum de manda-
to iudicis infra duos dies pro-
xime sequentes ostendantur hi
per partes, et elapsis dictis duo-
bus diebus si partes voluerint

litem contestari uel fuerint negligentes habeatur lis indicta causa pro legitime contestata. In contestatione uero litis facta per partes siue prosa, cum habita eam formam presentis statuti, intelligantur et sint seruatę oẽs et singulę exceptiones et defensiones hinc inde oppositę competentes et competitur, et oppositiones cuiusuis generis sint et si de suj natura haberent opponi, et cognosci ante litem contestatam, et de ois possit in processu causę opponi discuti et cognosci et in diffinitiua sntia iudicari et terminari, nisi essent exceptiones litis finitę, impedientes litis ingressũ. Vz. solutionis rei iudicatę, transactionis, acceptilationis, et iurisiurañ sup quibus nõ habẽtibus rej requiren altiorem indaginem debeat cognosci et iudicari ante litem contestatam; si uero altiorem indaginẽ requirerent, reseruentur post litem cõtestatam et partes causantes prĩstent et cogantur prĩstare legitime reatr et perscrutatr iuramentũ calũnię per Judicẽ in qualibet causa si fuerit petitum.

De termino dando ad probandum. XV.

Facta litis cõtestatione siue pro facta habita partes hinc inde habeant terminũ triginta diez cõtinuorũ a presenti statuto ad probañ incũbentia utriq parti tam actiue q̃ defensiue et facien iurasse et deposuisse testes quos induxerint, et iurare fecerint legitime in dicto terno et dictus ternus intelligatur et sit peremptorius, et nõ possit per Judicem prorogari, siue augeri, et dictus terminus probatorius. xxx.ta diez, nõ currat diebus feriatis tp̃re messiũ, nũdinarũ, et uindẽmiarũ, et diebus feriatis ppr ferias repẽtinas ut sibi fuerit p Judicẽ

qui non sederit, vel ius nō rdi-
dit.

De positionibus et articu-lis, et responsione facien-dū per partes . XVI.

In suprascripto ter: XXX. no ta
die z partes tam actor q̄
reus teneatur produxisse po-
sitiones, et articulos totiens
quotiens eis uidebitur et pla-
cebit infra dictū terminū et
producens artos et positiones
anteq̄ respōdeatur p̄ partem
teneatur iurare de calūnia,
q̄ posita in dictis artis et posi-
tionibus credit vera esse et
Judex teneatur facere respō-
deri p̄ legitimam pena super
dictis positionibus, et artis per
uerbū credit ut nō credit infra
terminū duor dierū proxime
sequen post productionē di-
ctor articulor et positionū iuris
r̄ medijs, ad petitionē cuiusli-
bet partis ad pena quinqua-
ginta librar dan eidē Judi-
ci negligenti auferenda, Qui-
bus possit responderi p̄ procura-
torem uel aliū quemlibet
legitimū mādatariū iurantē
in anima ipsius cōstituantis
et hoc qn̄ prin: lis esset minor
uel absens, uel impeditus ali-
quo impedimento probabili,
de quibus absentia et proba-
bili impedimēto stetur iur to:
dicti mādatarij approbato
p̄ Judicem, alis semp̄ r̄spon-
deatur p̄ principalem medio
iuramēto amoto proc: re et ad-
uocato r̄spōdentis, alī si in
dicto termino pars nō r̄spon-
derit habeantur pro cōfessa-
tis, v3. positiones illę quibus
nō esset respōsū modo et for-
ma p̄dictis ut habeatur pro
negatis p̄m q̄ plas obesset il-
li qui respondere deberet
hoc salvo q̄ possit talis debēs
respōdere purgare morā suā
infra alios duos dies proxime
sequentes postq̄ accusata fue-
rit cōtumacia ipsius, et cite-
tur cū cedula cōtinēte q̄ si
nō purgauerit morā suam
in respōdendo positionibus
et artis p̄ductis p̄ ad: riū ampli-
us purgare nō possit, et dicta
cedula p̄sentetur p̄ sonatr

debenti respondere p baylũ
cōis uel de mi in p̄ntia lu,
as testiũ quor noīa scribã,
tur in relatione nancij et
elapsis dictis terminis et
accusata eius cōtumacia
nō admittatur amplius ad
r̄ndend, nisi procederet
de volũtate producentis, ut
esset impeditus aliquo iusto
impedimento de quo stetur
Judicio iudicis et debens
respondere teneatur respō,
dere simplr et clare et si
non purgauerit moram
suã ut supra ē q in in,
tegrũ r̄stitutionem, ut p
aliud auxiliũ nō admitta,
tur Et si cōtingeret respon,
deri positionibus, et artis im,
pertinen et ad cām nō facī,
en implicitis negatiuis cri,
minosis et non admitten
de iur, tales r̄nsiones con,
fessiones uel negationes nō
p̄iudicent respondenti,
et habeatur ac si nō foret
r̄nsum, et talis articulans
nō sit releuatus ab oner pbã,
di tales positiones et articulos.

De productione inter,
rogatorij et testium
examinatione . xvij.

Pars que r̄spōderit ar,
ticulis teneatur et de,
beat assignare interroga,
toriũ, si ipm facere uolue,
rit et protestabi fuerit eodē
die uel sequenti facta tñ
respōsione et habita copia
ipsor articulor si uoluerit, q̄d
Judex possit retracare put
sibi uidebitur, et elapso di,
cto ter.^no si nō fuerit pductũ
uel nō fuerit ptestatũ, te,
stes possint et debeant exa,
minari sine aliquo interro,
gatorio, et teneatur Judex
examinare testes p tãtum
scire, et nō p uera esse, et
ipsos interrogare in causa
sciencię, loco, tpre, et p̄ñe,
tibus et si cōtingeret q foret
aliqua cōmissio extra terri,
toriũ de testibus examinan
et testes nō essent examinati
p tñ scire, sed p uera esse
talis examinatio nō debeat
nocere parti et uigore pre,

sentis statuti

sentis statuti nō ualeat et te-
neat. xviij

De Testibus examinādis.

Infra dictū terminū tri-
ginta dierū datū ad pro-
bandū tam actor q̄ reus pos-
sit et ualeat producere et no-
minare et iurari facere te-
stes suos quos in causa produ-
cere, et examinare uolue-
rit, qui testes per partes no-
minati teneantur ad pri-
mam citationem de eis factā
comparere in Judicio et iura-
re alr cogantur remedijs iu-
ris ad iurañ et deponeñ: Qui
testes si fuerint in comita-
tu uel laboratores possint
petere et habere salariū à
producente eos pro illo die
quem perdiderint. Siue-
ro fuerint extra destrictum
uel egregia persona, quibus
non esset honor in Judicio cō-
parere ut alr impediti pos-
sit teneatur et debeat Ju-
dex ad petitionem petentis
cōmittere uni ex notarijs
bancę uel alicui alteri cui pla-
cebit, et de quo partes fuerint
concordes et dictos testes abſē-
tes, egregios uel alr impeditos
recipiat ad iuramentū et di-
cta monita uel citata alte-
ra parte qđ intersit iuramē-
to si idesse uoluerit et se per
in Juramentis testiū intelli-
gantur et sint reseruatę ex-
ceptiones aduersę partis tā
contra personas dictorū testiū
q̄ eorū dicta et depositiones si
fuerint protestatę siue non,
et nō possit una partiū in
una causa producere et e-
xaminare plures q̄ uigin-
ti testes, Qui testes debeant
p Judicem examinari nisi
de uoluntate partiū cōmittere-
tur p Judicem alteri exami-
natori: possint tñ sup uno ar-
ticulo oēs testes producti exa-
minari. Quo termino tri-
ginta dierū elapso si oēs te-
stes inducti nō fuerint exa-
minati p negligentia uel impe-
dimētū examinatoris, nota-
rij, siue testis, tūc iudex pos-
sit ad petitionē petentis dare

ultra terminũ p̃dictũ decẽ dies ɔtineos, et peremptorie ad sciẽtiã depoſuiſſe te-, stes iuratos de quibus impe-, dimentis stetur iuramẽto talis impediti.

XIX.

De publicatione processus.

Elapso dicto termino statuto ad probañ, testes p̃ducti et examinati et totus processus habeatur et sint p̃ apertis et publicatis. Que pu-, blicatio et apertura, parte citata ad petitionẽ alte-, rius partis petentis ꝑ Iudi-, cem fiat, et habeant partes terminũ ad accipiendam copiam testiũ et ipsorum depositionũ, et totius proces-, sus ad opponeñ contra x.^cim dierũ Immediate sequeñ post dictã aperturã et publica-, tionẽ et notarius causę te-, neatur dare copiã recepta competenti mercede infra quinq̃ dies, et si notarius fuerit negligens possit mul-, ctari in quatraginta solidis denariis et nõ ultra, quo casu si steterit ꝑ notariũ terminus nõ currat, sed si notarius fue-, rit impeditus similiter ter-minus nõ currat de quo impedimẽ-, to stetur eius iuramẽto appro-, bañ per Iudicem, et nõ tene-, atur ad aliquam penam.

De probatione exceptionum contra testes et processum.

.XX.

Quod si aliquid fuerit op-, positũ ɔtra testes dicta et depositiones testiũ q̃ haberet infringere depositiones, et op-, positiones vellet probare ꝑ eũ opposita, que in facto ɔsistant tunc p̃stito ꝑ eũ iur.^to calũ-, nię vel malitię habeat termi-, nũ decem dies ad probañ et probatũ habeñ à die productio-, onis ipsarũ exceptionũ ɔputañ nisi esset exceptio falsitatis ɔ-, tra testes quo casu habeat ter-, minũ ad probañ triginta dies et pẽdente ter.^no ad reprobañ te-, stes nõ currat Instantia, et nõ probans talem exceptionem falsitatis puniatur pena du-,

centum librarum debeat et maiori si iudici videbitur inspecta qualitate cause et petitionis, et qualitate personarum, testium, et partium litigantium, quo termino elapso habeantur testes inducti ad probationem dictarum exceptionum et eorum dicta pro apertis et publicatis et aperiantur et publicentur.

De productione instrumentorum et exceptionibus contra ipsa et probatione ipsarum .xxi.

Et facta publicatione testium et processus et exceptionibus oppositis et probatis immediate dicte partes habeant terminum sex dierum proxime sequentium ad inducendum et producendum instrumenta et iura ipsarum partium et cuiusque ipsarum et si aliqua dictarum partium vellet aliquid opponere contra dicta instrumenta producta habeat terminum trium dierum tunc proxime sequentium a die productionis computandum ad accipiendum copiam et opponendum, et si opposite fuerint exceptiones que haberent infringere fidem et probationem dictorum instrumentorum et pars vellit probare dictas exceptiones tunc habeat terminum ad probandum octo dierum continuorum a die oppositionis facte computandum, et elapso dicto termino testes inducti ad probationem dictarum exceptionum contra instrumenta et eorum dicta habeantur pro apertis et publicatis, et pro conclusio in causa, quibus partibus iudex assignet terminum octo dierum ad portandum sibi acta et ad informandum eum de meritis cause et ad examinandum processum quo facto et termino elapso iudex assignet terminum partibus ad allegandum secundum quod sibi videbitur quod suppetit de instantia cause, et allegationes audiat tam in scriptis quam in verbo usque ad sententiam, et si allegationes fuerint presentate in scriptis decernat parti adverse copiam et si voluerit respondere voce vel in scriptis audiatur.

De tempore ferende sen-tentie. xxij.

Elapsis vero dictis terminis supra statutis Judex sudeat teneatur et debeat ad penam ducentarum librarum denariorum diffinire et terminare per sententiam diffinitiuam condemnando uel absoluendo ad petitionem cuiuscumque partis petentis facta citatione uel monitione partium ad audiendum sententiam personaliter uel domi et unica citatio uel monitio sufficiat et censeatur peremptoria.

De consilio sapientis in causa dando. xxiij.

Item statuimus et ordinamus quod quelibet partium suis tamen sumptibus et expensis super diffinitiua sententia et non super alijs incidentibus nisi esset talis interlocutoria que haberet uim diffinitiue et non expectaret post se diffinitiuam possit petere consilium sapientis quandocumque ante finem Instantie per octo dies et infra terminum citationis de eo facte ad audiendum sententiam, quod post consilium redditum Judex habeat octo dies de Instantia, et Judex teneatur dare et concedere consilium sapientis habendum sumptibus petentis, et pars petens consilium teneatur post duos dies deposuisse salarium pro consulente et nuncio declarandum per Judicem eo die quo fuerit petitum, et indicto termino duorum dierum dicte partes debeant dare nomina consulentium suspectorum et fidatorum, et dictum consilium committi debeat uni siue pluribus doctoribus, siue alicui collegio doctorum partibus non suspectis, et si partes non fuerint concordes de consultore eligatur sorte uel per Judicem, quem uoluerit de non nominatis, nec possint partes nominare aliquos fidatos, ceteros suspectos, sed nominatim declarare suspectos, et petens consilium infra sex dies proxime succedentes debeat dedisse et consignasse acta totius cause

que debeant transmitti consulenti, siue consulentibus, et si non produxerit sibi imputetur, et post productionem omnium actorum siue post dictos sex dies infra duos dies Iudex teneatur mittere pro dicto consilio habendo, et expectatis duodecim diebus vel pluribus secundum distantiam loci, habito consilio vel non Iudex teneatur ferre sententiam prout sibi melius de iure videbitur infra terminum Instantie ad penam ducentarum librarum denariorum Quam ipso facto incurrat, et nihillominus teneatur eam expedire per sententiam infra alios quatuor dies cum noua pena incurrenda quotiens negligens fuerit de quatuor dies in quatuor dies quousque expediuerit et sindici si fuerit petitum vel eis denunciatum per aliquam partium possint teneantur et debeant in ipsa supradicta pena ipsum Iudicem condenare aliis dicti sindici et eorum Iudex intelligantur condenati communiter indicta pena et quantitate, qua dictus Iudex potestatis veniret condenandus per formam presentis statuti.

De termino Instantie cause ordinarie. xxiiij.

Instantia cause ordinarie duret quatuor mensibus a die contestate litis numerandum et elapsis dictis quatuor mensibus si dicta causa non fuerit expedita intelligatur instantia perempta, et actor nihillominus teneatur vero ad omnes et singulas expensas Aduocatorum, procuratorum, et scripturarum in lite et in Iudicio factarum, et Iudex singuli gens fuerit teneatur ad penam suis in proximo capitulo limitatam et statuta modo et forma quibus in dicto capitulo disponitur. Si vero facta fuerit diligentia per actorem et protestatum Iudici per causam terminet et diffiniat infra terminum Instantie, et non fuerit

terminata actori Instantia non pereat, sed Iudex teneatur ad penam predictam et expensas reficere Reo, et nihilhominus causam expedire teneatur infra quod supra statutum est, et in termino dicte Instantie non computentur ferie messium, vindemiarum, paschatis resurrectionis, natiuitatis domini cum diebus precedentibus et sequentibus feriatis, et termini dati ad redarguendum testes de falso, et omnes termini dati pro consilio habendo, possit tamen iudex terminos supra assignatos minuere et minores terminos et dilationes dare quam supra fuerit limitatum et statutum de voluntate partium et aliter non prolungare aut seu prorogare aliquem terminum non possit et si partes fuerint in discordia nisi terminum datum ad allegandum, qui possit prolungari quousque durat Instantia quam si perierit actori et Iudici imputetur ut supra termini supra assignati statuti et limitati dantur immediate finita prima dilatione iam data ad unum actum, Itaque in quacumque parte Iudicij fuerit commissa negligentia per actorem sibi imputetur uel Iudici si ipse negligens fuerit, et Iudex successor qui interuenerit causam inceptam et non dum finitam teneatur seruare terminos, et dilationes in causis prout supra statutum est et ordinatum: et similiter causam expedire infra terminum instantie supradicte, hoc addito et declarato quod si de Instantia modicum superesset Itaque iudex occupatus circa facta officij non possit se informare de meritis cause suppleatur dicte instantie unus mensis computandus a die Introitus sui officij, siue alij dies suppleantur ad instantiam quod Iudex successor habeat saltim unum mensem ad decidendum sententiam, et terminandum causam a die introitus sui officij computatis diebus qui superessent de instantia, siuero

de Instantia superesset unus mensis nihil addatur Judicis successori sed teneatur infra illos dies superexstantes de Instantia cam expedire ad penas predictas.

De Tertio contradictore.

XXV.

Et si aliquis veniret co,, tradicturus ad aliquam causā que ageretur inter aliquos pro suo forsitan in,, teresse, primo et ante oīa probato suo interesse saltim p iuramentū audiatur et ser,, ventur omnes termi: pntis sta,, tuti et similiter si aliquis cōpa,, reret ad aliquod edictū cita,, toriū generale audiatur, pro interesse allegato legitime et probato primitus saltim per iuramentū et si voluerit se facere contradictorem, detur si,, bi libellus, et servetur in ca ventilanda Judiciarius ordo supradictus; et actor dicatur qui citationē fieri fecerit, tā semp in cognitione cause in,, teresse contradicentis de,, beat plene et legitime proba,, ri sm iura coia vel statuta disponentia super hoc.

Quod victus victori in ex,, pensis codemnetur.

XXVI.

Et semp in omnibus ca,, usis fiat codēnatio ex,, pensarum et victus victori co,, dēnetur in expensis, nisi habuerit iustam cam litiga,, di, et Judex qui nō codēna,, verit in expensis cogatur de facto in sindicatu r sarcire expensas de suo proprio parti cui debebat fieri codēnatio, et sufficiat contra eū ostēdere ntiam suā sine codēnati,, one expensarum ad convincen eū dūmō ostendat expēsas factas que taxari possint, et de,, beant per Judicē et notariū sindicorum et iurariorum petentē

Quod predicta statuta ser,, ventur. .XXVij.

Iudex et officiales tene,, antur, et debeant di,,

eta statuta, et ordinamenta per singula membra et capitula sus et infra posita obseruare et obseruari facere et sequi sub pena et ad penam in ipsis statutis contentam et ubi non esset pena declarata ad penam uigintiquinque librarum denariorum pro quolibet et qualibet uice qua contrafactum fuerit in predictis uel aliquo predictorum tempore sui sindicatus de facto auferendam sine aliquo processu et sine figura Iudicij, et si dictus Iudex uel aliusofficialis tulerit aliquam malam sententiam teneatur parti aduersae ad interesse et in expensis non obstante quod a sententia fuerit appellatum et appellatio penderet uel esset decisa de quo interesse stetur declarationi Iudicis sindicorum cum consilio collateralis domini Potestatis qui successerit in officio.

De causis summarie cognoscendis. xxviij.

Statuimus et ordinamus quod omnes et singulae causae et questiones sint ordinariae preterquam causae et questiones consistentes in quantitatibus et rebus mobilibus a quinquaginta libris denariorum infra inclusiue quae non dependeret a maiori summa et omnes causae alimentorum, et omnes causae piae usque ad centum libras denariorum uel de re ualente centum libras et abinde infra: abinde uero supra causa pia sit ordinaria, et omnes causae salariorum et mercedum quantecumque quantitatis essent et omnes causae uertentes inter consanguineos et affines usque in tertium gradum secundum ius canonicum computandum, quae non essent decisae per compromissum semel factum inter consanguineos predictos et omnes causae confinium et diuisionum fiendarum inter habentes rem communem, et denunciatione noui operis et damni infecti, executionis sententiarum latarum per quoscumque officiales ecclesiasticos uel seculares Ciuitatis

Urbisueteris, uel

Vrbis veteris, vel alibi dummodo
exequtio sit facienda in Vrbe,
vel, et exequtionis laudi, et
similiter omnes causę in quibus ap-
paret apodissa scripta manu
propria conventi, facta recogni-
tione tam vel comparitione si-
militer sit sumaria, quatenus
quod sit quantitatis vel rei et omnes
causę servitutis et stillicidii,
orum, et omnes causę vertentes in-
ter dominum et colonum vel ficti-
arium vel pensionarium, quacumque
que de causa vel occasione pen-
sionis prestantiae seu fructuum et
bestiarum, et causę vertentes inter
socios occasione societatis initę
In quacumque causa negocii, sive ex-
ercitii sive animalibus vel be-
stijs quibuscumque: quę causę et quę-
libet ipsarum cognoscantur sumarie
simpliciter et de plano sine strepitu
et figura iudicij sola facti ve-
ritate inspecta, Ita tamen quod de de-
bito legitime constet, et defen-
siones debitę et legitime con-
venti non obmittantur, pre-
stito tamen iuramento calumnię
vel malitiae si peterit petitum
ab aliqua partium, et dictę ca-

usę et quę libet ipsarum debeant
expediri per dominum potestatem
vel eius Iudicem infra unum
mensem continuum a die factę
seu porrectę petitionis apud
acta qualis, qualis conume-
randum sub pena centum librarum
denariorum pro qualibet et qualibet
vice qua contrafecerint, et
dictus mensis sit terminus
Instantię carum predictarum in
quo tempore non computentur ferię
inductę in honorem Dei quę
essent quatuor dierum continu-
orum et ab inde supra, et tim-
pus latum ad opponendum contra ma-
lata et legitimationem manda-
torum: et predicta intelligantur
et observentur partibus pre-
sentibus, et in contradictorio
iudicio, Reo vero citato, ad
primam citationem non comparente
fiant omnes alię citationes
per trumpam in forma ordina-
mento disponitur ad consti-
tuendum eum in contumacia et
ipso contumace existente ser-
vatis modis supra datis de
tenuta et in tenuta et in
revocatione tenutę et pur-

gatione contumacie, et termini in dictis capitulis supra positis et ordinatis.

De causis pertinentibus ad militem socium. XXIX.

Socius miles Potestatis habeat arbitriũ Iurisdictionem et baliam procedeñ cognoscendi et decideñ in civilibus causis usq; ad quantitatem decem librarũ deñ inclusive, summarie simplr et de plano sine strepitu et figura Iudicij sola facti veritate inspecta, iuris et iudiciorũ ordine nõ servato, remotis exceptionibus et cavillationibus frivolis, nõ obstañ ferijs quibuscũq; ad utilitatem tñ hominũ introductis, et nõ obstante q̄ cõparens coram eo fuerit filius familias dũtamẽ pater nõ cõtradicat, et infra viginti dies à die petitionis qualis fieñ numerañdos debeat et teneatur terminasse et expediuisse dictas causas ad penã decem librarũ deñ pro qualibet vice et causa per eius defectũ et culpã nõ terminata. Ita tñ q̄ de debito legitime cõstet et cõvenienti defensiones nõ obmittantur, et dicti viginti dies sint terminus instantie. In quibus nõ cõputentur ferie inducte in honorem Dei, que essent quatuor dierũ cõtinuorũ vel abinde sup̄ à s̄ntia vero militis possit recurri et appellari ad Potestatẽ, qui Potestas habeat arbitriũ et iurisdictionem videñ cognosceñ et terminandi prout sup̄ habetur in causis sumarijs, si vero quis fuerit cõtumax in citatione facta coram milite, fiant alie citationes excepto q̄ cũ tuba ad domũ habitationis in civitate, et alij termini observentur, abreviatis tñ dilationibus prout dicto militi videbitur et placebit.

De causis sindicatus officialium. XXX.

In sindicatu Potestatis et aliorum officialium forensium dicte Civitatis super quibuscunque petitionibus tam inscriptis quam verbotenus factis procedatur cognoscatur et decidatur per sindicos et eorum Iudicem summarie simpliciter et de plano sola facti veritate inspecta et per presumptiones et coniecturas et per publicam vocem et famam et quocunque modo prout Iudici et sindicis in concordia videbitur et placebit iuris et Iudiciorum ordine non servato ferijs quibuscunque non obstantibus etiam in honorem Dei introductis, et non obstantibus quibuscunque statutis, et ordinamentis positis vel ponendis in contrarium quibus per presens statutum intelligatur et sit expresse derogatum.

De causis compromittendis et compromissis. XXXI.

Statuimus et ordinamus quod omnes cause lites seu questiones mote per libelli oblationem vel qualiscunque petitionis apud acta inter coniunctos, sanguineos et affines usque in tertium gradum secundum ius Canonicum computandum vel que iam incepte essent coram aliquo officiali dicte civitatis, dummodo tamen non fuerint lis contestata, et ante litem contestatam quelibet partium possit petere compromissum de dicta causa lite seu questione, et Iudex et Potestas teneantur et debeant cogere partes, et quorum interest dictas causas motas ad compromittendum et compromissum faciendum de iure et de facto in unum vel duos consanguineos ut amicos communes eligendos per partes prout fuerint in concordia, videlicet pro qualibet parte unum alteri verisimiliter non suspectum: et fiat compromissum prout solitum est fieri in forma communi cum pactis, obligationibus, pena, renuntiationibus, iuramento, et alijs sollennitatibus que in dictis instrumentis compromissorum

Statutum de compromissis fiendis, comprehendit non solum lites existentes, sed que oriri vel esse possit. ita Paul. de Castro in cons. LXXVI. Cur.

apponi consueuerunt: Et ta,
les arbitri et arbitratores electi
à dictis partibus teneantur et
debeant statim cū requisiti
fuerint acceptare cōpromis,
sū in eos factū et cōparere
in iudicio ad acceptan̄ corā
Judice et notario cau: et co,
gnoscent de cōtentis in cō,
promisso diebus feriatis et
nō feriatis sine scriptura et
cū scriptura prout in cōpro,
misso in eos facto cōtinebitur,
in quo si de uoluntate par,
tiū nō fuerit tempus apposi,
tum, debeant diffinire, de,
cidere, terminare, lauda,
re, sētentiare, arbitrari, et
arbitramētū dare et profer,
re infra triginta dies cōtinu,
os à die acceptationis cōpro,
missi cōnumerādos de cōcor,
dia omniū arbitroꝝ uel ma,
ioris partis: qui si nō fuerint
in cōcordia possint, tenean,
tur, et debeant in Judicio
coram Judice cōparere et
petere q eis detur tertius
arbiter et arbitrator ꝑ par,
tes eligendus de cōi cōcor,
dia uel ꝑ Judicē eligatur sor,
te, et per brisciulos, unus nomi,
natoꝝ per partes: qui teneatur
cōpromissū acceptare et cōparere
ad acceptan̄ statim cū requi,
situs fuerit à die petitionis
dicti Tertij arbitrij, et quo usq;
nō acceptauerit nō currat
dictus terminus triginta di,
eꝝ: Qui Tertius arbiter unà
cū dictis arbitris primo nomi,
natis uel cū altero ipsoꝝ, uel
illi duo primi possint, tene,
antur, et debeant cām et
causas expedire, et termi,
nare et diffinire infra resi,
duū dictoꝝ triginta dieꝝ, et
nihilominus ad petitionē et in,
stantiam alterius partis in,
fra dictū terminū cōpromissi
possint et debeant ꝑ Judi,
cē cogi et cōstringi detineri
et arrestari in Palatio popu,
li dictę Ciuitatis simul cū
partibus, et dictus ordo uale,
at, et prceteris alijs obserue,
tur nō obstan̄ quibuscūq;. Et
dicti Arbitri, si uoluerint sa,
lariū à dictis partibus possint
et debeant petere ante sen,

entiam et laudū et habere sex denarios pro libra, ualoris rei de qua fuerit factū cōpromissū pro quolibet arbitro; et cōpromisso semel facto nō possit cogi alia pars ad cōpromissū iterū faciend. sed debeat dicta causa dictorū cōsāguineorū per Judicē terminari ut supra disponitur, nisi essēt ambę partes cōcordes de iterū cōpromittendo uel dictū terminū mensis prorogare de cōi cōsensu q̄ tunc possint, possit tn̄ à laudo dato p̄ dictos arbitros et arbitratores p̄ qualibet partiū, que sentiret se lęsā recurri et peti reductio dicti laudi ad arbitriū boni uiri infra x.^em^ dies à die notificationis sibi factę protantū rogati de dicto laudo coram duobus testibus de qua notificatione credatur suprascr. dicti notarij: Et de dicta causa recursus debeat per Judicē siue Potestatem cognosci, terminari, et diffiniri, prout alię causę sumarię, positę et nominatę infra, tuto de causis sumarie cognoscen. Et prędicta quę dicta sunt in cōpromissis termi seruentur in cōpromissis factis p̄ alios nō cōsāguineos in quibus terminus nō fuerit appositus, et de salario arbitri nō fuerit p̄ partes cōuentū et similiter de portione reductionis.

Quod ordo predictus sit ordo Judiciarius et seruetur. XXXII.

Forma superius data in omnibus causis mouend. à die publicationis p̄ntis Statuti citra sed nō in iam motis et inceptis debeat obseruari et similiter in omnibus causis quę cōtingeret cōmitti per aliquē dnm Locūtenentem uel rectorem dictę Ciuitatis alicui officiali forensi dictę Ciuitatis, que deberent in eadem Ciuitate cognosci et diffiniri nō obstante quacūque alia expressione uel modificatione facta in sua cōmis,

niona salvo q Judex comis,,
sarius supradictos terminos
supra assignatos abbreviare
possit pro expeditione causę
et diffinire debeat infra
terminum instantię quatu,,
or mensium supradictę et
nullum salarium recipiat ui,,
gore dictę comissionis ad
penam predictam, declarando
q omnes supradicti termini
intelligantur et sint per,,
emptorij preterq terminus
ad allegandum, et si ultima di,,
es alicuius termini fuerit
feriata cadat in proximam
sequentem diem non feria,,
tam, quia ius redditum fue,,
rit, et omnes dicti termini et
dilationes dentur per Ju,,
dicem, et ministrum Judi,,
cantis ad petitionem par,,
tis, et si pars non petierit
sibi imputetur. Judex ve,,
ro teneatur et debeat ad,,
uocatos, et procuratores causarum
audire in et super omni
dubio et maxime in cal,,
culo ferendę sententię

De limitatione feriarum. xxxiiij.

In causis Civilibus or,,
dinarijs et sumarijs
sint et esse intelligantur
ferię et tempora feriata, ex,,
ceptis causis mercedum,
et sumarijs a vigintiquin,,
que libras infra, in quibus
non obstent ferię Inducte in
utilitatem dominum. v3.

Omnes dies Dominicales.
Dies Nativitatis dni nri yhu
xpi. cum uno die precedente
et omnibus diebus sequentibus
usq ad primam diem Janua,,
rij inclusive.
Dies circumcisionis dni
Dies Epiphanię
Omnes festivitates beatę ma,,
rię Virginis.
Omnes festivitates principa,,
les apostolorum.
Quatuor Euangelistarum: Marci
Lucę, Matthei, et Johis
Sancti Augustini Episcopi.
Sancti Ambrosi Episcopi.
Sancti Hieronymi et
Sancti Gregorij

Sancti Iohannis bapte Natiuitas.
Dies sancti Bernardi.
Dies sancte Lucie.
Dies sancti Maurinij.
Sancti Francisci.
Sancti Dominici.
Sancti Nicholaj Epi.
Sancti Laurentij.
Sancte Vrsule.
Sancti Constantij Martiris.
Sancti Antonij Abbatis.
Sancte Crucis de mense Maij.
Septem dies dominice passionis immediate precedentes.
Pascha resurrectionis cum duobus diebus sequentibus et durant per totam octavam pasce.
Dies processionum et Letaniarum.
Dies ascensionis dni nri yhu xpi.
Dies sacratissimi corporis xpi cum duobus diebus sequentibus et duobus precedentibus.
Dies assumptionis beate marie Virginis de mense Augusti cum uno die precedenti et uno sequenti.
Dies sancti Britij cum uno die precedenti et uno sequenti.
Item dies carnisprivij in quibus fiant astiludia. videlicet dies Iouis, Lune, et martis.
Dies Cineris.
Sancti Angeli de mense septembris.
Sancte marie magdalene.
Dies decollationis sancti Iohannis.
Sancti Martini.
Sancti Egidij.
Sancte Catherine Martiris.
Sancti Antonij de Padua.
Sancti Sebastiani.
Dies omnium sanctorum cum die mortuorum de mane.
Dies sancti Blasij.
Dies sancti Pancratij.
Dies sancti Thome de Aquino.
Dies sancti Bernardini.
Sancti Leonardi de Silva.
Item ferie messium anno quolibet incipiant a die festiuitatis sancti Iohannis baptiste de mense Junij et durent usque ad festum sancte Marie de mense Augusti.
Item ferie Vindemiarum anno quolibet incipiant a die festiuitatis sancte Crucis de mense Septembris et durent usque ad festum sancti Luce de mense octobris.

Item oẽs illi dies in quibus in,
dicerentur feriæ repentinæ per
habentem potestatẽ indicend.
Item omnes illi dies quibus d,
cxerit per Judicem Jus nõ rd,
di uel sedere ad bancũ iuris.
Item oẽs dies quatragesimæ et
mane, sed inmediate post
prædicationem sedeatur ad bã,
cũ et sit iuridica hora præter
quam omnibus diebus veneris de
mense Martij qui sint in
totum feriati.
Item sit feriatum et sint fe,
riæ in die festiuitatis pasca,
tis Pentecostes cũ duobus di,
ebus sequentibus: Et dictæ fe,
riæ nõ possint per aliquam
cõmissionẽ relaxari nisi de
uoluntate partiũ expresse
processerit et maxime feriæ
in utilitatem hominum
introductæ Et quilibet no,
tarius bancæ in principio sui
registri teneatur facere ca,
lendariũ de diebus feriatis
ut possit haberi certa notitia
quãdo ius reddi et mini,
strari debeat.

De termino dando ad
soluendũ. xxxiiij.

Si quis per se uel per
procuratorem suũ
uel aliũ quẽcũque mãdatã,
riũ cõfessus fuerit qñcũque ante
sentiam et cõfessus fuerit quã,
titatem uel rem petitam
in partem uel in totum
Judex statuat terminũ
dicto cõfitenti decem dies
proxime futuros ad soluen,
et tradendũ quantitatem seu
rem petitam et cõsecuti
et expensas, Quo termino
elapso si talis cõfitens nõ
satisfecerit, effectualiter texe,
atur Judex ad instantia
creditoris, ipso cõfitente ul,
terius nõ citato, cõmittere
executionẽ realẽ et perso,
nalẽ, et ponatur ad bãcã,
delle militis. Si quis aut
produxerit sententiã uel
laudũ, quæ uel quod trã,
sierit in rem iudicatã
per desertionẽ appellationis
per lapsũ fataliũ uel per par,
tis acceptationẽ tacitam ut
expressam, et pars cõtra quã
producceretur

produceretur esset citata, et
nō opponeret aliquā exceptio-
onem, que nō requireret
altiorem indaginem, que
incōtinenti probari posset
ex inspectione processus ut
sententię, que haberet im-
pedire seu retardare exe-
qutionē, sicut̄ cōmitta-
tur exequtio realis et per-
nalis cōtra illū cōtra quē
esset lata sententia uel
laudū pro quantitate et
re in eis contentis et pona-
tur ad bastardellū ut sup.
Si uero opponeret aliquam
exceptionem que incōti-
nenti posset probari et haberet
impedire exequtionem, audiatur
sm̄ formam iuris, si aūt petierit
copiam sententie uel laudi cum
termino ad dicen̄ causā quare
exequtio cōmitti nō deberet, ha-
beat terminū duorꝫ dierꝫ ad ac-
cipien̄ copiam, et opponen̄ quo e-
lapso, parte citata cōmittatur e-
xequtio ut supra disponitur. Mi-
les aūt postq̄ fuerit missus aliqs
ad bastardellū teneatur infra
duos dies facere exequtionem r-
alem, uel personalem ad ele-
ctam creditoris, et si continge-
ret quōmodo personalr̄ haberi
non posset als̄ teneatur soluere
de suo et non requiratur alia
protestatio creditoris et solū
sufficiat ad constituen̄ eū in
mora et negligentia, qđ per
creditorem probetur talem de-
bitorem fuisse in bonis soluen̄-
do, uel eius personā cōmode
haberi potuisse. In exeqution-
ne uero reali seruetur infra-
scriptus ordo. vꝫ. q̄ primo faci-
at exequtionem in rebus mo-
bilibus, et si nō inueniret mo-
bilia, secūdo faciat in rebus
immobilibus, quas si nō in-
uenerit faciat exequtionem
in nominibus debitorꝫ, et in
qualibet exequtione fienda
realr̄, ducat secū baylum cō-
munis, cuius relationi stetur
circa obseruantiā p̄dictorꝫ
et de eo q̄ gesserit miles tam
contra se q̄ pro se. Si autem
esset sn̄tia lata in actione rea-
li ponat actorem seu uictorē
in corporalem possessionē rei
contentę. In laudo uel sen-

tentia et ex tunc talis in possessionem positus faciat fructus suos, nisi esset ex tali causa, uel actione in qua fructus deberent cōputari in sortem: pignora aut que auferret in actione personali debeat immediate cōsignare depositario deputato sup dictis pignoribus, et ipse faciat notare per notariū cause, et ex tunc liceat creditori ipsa pignora uendere et distrahere, citato debitore ad uidenđ cōmitti subhastationes, et premissis tribus subhastationibus faciat uenditionē iure creditoris cum citatione partis et Judicis decreto. Qui ordo et forma seruetur in quibuscumq executionibus fienđ per militem uel alios officiales cōmissis per iudicem uel in curia domini gubernatoris uel Consules artium uel in quacumq curia, et pignora subhastentur ad lodiam dñi Potestatis et si executio fuerit cōmissa per aliam curiam, et Bayulus qui uadit cū milite nō possit petere nisi duos solidos, Jn uenditione aut pignoris debeat interuenire pretiū et creditor iuret qđ nō cōmisit aliquam fraudem, et cōtra tales uenditiones debitor nō possit aliquid opponere.

Quod pro debito Ciuili uel criminali nō mittatur quis in carcerem si idonee satis dederit uel satisdare uoluerit de nō discedendo de palatio et de requisitione presentie.

.XXXV.

Si quis pro aliquo debito Ciuili, uel causa criminali, que in defectu pecuniarie esset corporalis ex forma presentium statutorum, et satisdederit, seu satisdare uoluerit Jn continenti idonee de nō discedendo de Palatio, non possit mitti modo aliquo in carceribus sub pena quingentarum librarum denariorum cuilibet officiali cōtrafacienti, et si quis dederit dictos fideiussores de nō discedenđ et postea dimesserit, ad instantiā creditoris nisi:

seu Camerarij cois si esset cā
Criminalis, esset requisita eius
presentia per bayulū cois ex cō-
missione Judicis et nō esset re-
perta cogantur tam prin:les q̄
fideiussores eiusdem ad sol-
uend quatraginta solidos expē-
densi per Camerariū cois in
acconcimine stratarum, et mu-
rorum portę riuarię, quę re-
quisitio possit fieri bis in die,
et si fuerit requisita pntia cō-
tra aliquem p tres dies cōtinu-
os, et nō fuerit reperta, ultra
solutionem suprascriptę penę,
cogantur prin:les et fideiussores
ad electam creditoris seu
Camerarij in carceribus do-
nec debitū uel penā malefi-
tij persoluerint, et nō possint
amplius dictos fideiussores da-
re, nisi procederet de uolun-
tate creditoris seu dnorum con-
seruatorum si esset causa cri-
minalis, et predicta et uendi-
cent sibi locū cōtra illū qui
absq; cōmissione alicuius exe-
quutionis obligaret se stare ad
debitū p aliqua den quanti-
tate uel alijs rebus.

De suspecto et fugitiuo capi-
endo.

XXXVI.

Si quis aliquem iurauerit suspectū et fugitiuū
iudex teneatur cōmittere e-
xequtionē realem et psonalē,
et si talis iuratus personaliter ca-
ptus fideiusserit de iudicio
sisti et iudicatū soluendo tūc
laxetur et exequtio soluatur
per iurantem, reseruato si-
bi iure agendi, hoc tū addito
q̄ si ipse iuratus suspectus et
fugitiuus postea fuerit reper-
tus debitor et contra ipsum
fuerit pronūciatū, teneatur
soluere dictam exequtionē
et alias expensas factas per iu-
rantem, sed si nō fuerit reper-
tus debitor, siue nō fuerit pro-
batū esse debitorem, et fuerit
absolutus a petitione iurātis
ipse iurans incidat in penā
quinq; librarum den ipso facto cā-
mere cois applicand quā pe-
nā ipse Potestas sine aliqua
cōdēnatione teneatur exi-
gere ab ipso iurante, saluo
iure iurati pro suo interesse

expensis et iniuria: et nullus noster Ciuis uel Comitatinus possit iurari suspectus et fugitiuus simplici iuramento sed requiratur probatio saltim per unũ testem omni exceptione maiorem Qui deponeret ipsũ Ciuem uel comitatinũ esse suspectũ de fuga et deteriorasse cõditionem suã post cõtractũ debitũ, et idem intelligatur de habitantibus continue cũ eius familia in ciuitate uel comitatu. Siquis aũt noster Ciuis effectus fuerit creditor alicuius forensis et cũ eo cõtraxerit et eidem aliquid crediderit sub certo termino uel dilatione pendente dicto termino nõ possit ipsũ iurare suspectũ et fugitiuũ nisi probauerit ipsũ deteriorasse cõditionẽ suam et nulla mulier uel minor duodecim annorum possit iurari pro suspecto et fugitiuo pro debito ciuili, nec personaliter capi, et si iurans formã dictorum statutorum fuerit repertus non seruasse cõtenetur in predicta pena et expensis et interesse; et talis exequtio nõ ualeat nec teneat, si quis aũt uiderit aliquẽ eius debitorum discedere de Ciuitate uel comitatu, et nõ haberet copiã alicuius officialis ut ipsũ caperet et arrestari faceret, possit propria auctoritate pignorare, et arrestare dictũ eius debitorem, et ipsũ incõtinenti assignare curie potestatis dicte ciuitatis, si aũt haberet copiã alicuius officialis teneatur ad instantiã dicti creditoris talẽ debitorem capere et arrestare nõ obstante, q nõ fuerit cõmissa aliqua exequtio per Judicem, et hoc locũ habeat in debitoribus discedentibus non relicta familia uel aliquibus bonis in dicta Ciuitate, et similiter in omnibus uagabundis qui huc et illuc transmigrãdo nullũ sibi cõstituunt proprium domicilium.

Quod pro debito uniuersitatis quilibet de dicta uniuersitate possit capi.

.xxxvij.

Si coitas pleberiũ uel

universitas aliqua obligata est alicui nro Civi vel comitatensi omnes et singule persone illius coitatis plebeis et universitatis pignorari et capi possint, pro debita quantitate.

Quod boves et Vacce et bestie ferentes grasciam, et abrevi, atur alicuius notarij nõ ac, cipiantur in tenutam pro aliquo debito. XXXVIIJ.

Pro debito vel opere civi, li, datio vel collecta, vel, li auferantur boves, vel Vac, ce et eorum arneses, Zappe, Vangre, securis, abbreviatu, r alicuius notarij, vel bestie portantes grasciam ad Civita, tem et ipsa grascia de dorso vel de lecto ad penam centu solidorum vice qualibet, et quod acceptum fuerit omni appella, tione cessante Potestas resti, tui faciat, et si ater penam sol, vere nõ poterit mittatur in Carceribus per quatuor dies et stetur iuramento de, nutiantis, et presens capi,

tulum nõ habeat locum in comi, tibus nobilibus vel baronibus et fideiussoribus eorum, nec in alijs destrictualibus qui non solvunt datia cõtinue in Ci, vitate vel comitatu.

De debito unde apparet pu, blicum instrumentum. XXXIX.

Si quis deberet aliquid recipere ab aliquo tam Cive quam Comitatino de quo li, quidum et publicum apparet in, strumentum, et de ipso queri, moniam posuerit tam per se quam per eius procuratorem legitimum coram aliqua curia in Civi, tate Urbisveteris: Quod citetur et si venerit cogatur et con, stringatur personaliter in Pala, tio vel satisdet idonee de nõ discedendo de Palatio cõis et populi donec de illo debito satisfecerit creditori: et si nõ venerit, et fuerit semel per, sonaliter citatus vel domi eius solite habitationis, bis cum ce, dula cõtinente cam citati, onis affixe ad ostium dicti ci,

tati cū ter.^no triū dieꝝ ad co-
parenđ, et si nō cōparuerit
personalr vel p procurato-
rem, tunc viso instro pub.^co
debiti supradicti cōmittatur
exequtio realis vel psonalis
contra dictū debitorem co-
traque instrumēta nulla
alia exceptio vel defensio
audiatur, nisi pr̄scriptio-
nis, rei iudicatę, seu deci-
sę, vel facti de nō petēdo
vel temporis prorogationis,
vel simulationis, vel falsita-
tis, aut exceptio defectus p-
sonę quę haberet instru-
mentū vel cōtractū uitia-
re aut nullū rēddere, quas
exceptiones vel ipsaꝝ alte-
ram proponens, probare de-
beat et probatam haberē et
ostendere infra decē dies
et postq ipsa vel ipsas pro-
duxerit, et si nō probaret
in duobus solidis denř pro
qualibet libra debiti seu
aestimationis rei de qua es-
set questio, pro medietate ex-
pendenđ in aeedimine aque-
ductus dicte Ciuitatis et pro
alia medietate parti cōdem-
netur, et de facto soluere cō-
pellatur, et debitū soluere sit
coactus et proponens excepti-
ones pr̄dictas vel alteram
ipsaꝝ nihilhom.^s sit coactus
donec probauerit vel satisde-
derit de nō discedendo de
palatio, et si exiuerit vel di-
scesserit de palatio et requi-
sita fuerit pr̄sentia sua ad
instantiam creditoris, solui-
dat in pena quinquaginta
libraꝝ denř expendenř in
aedificatione muroꝝ para-
petti portę uinarię, et itēꝝ
cōstringatur, et teneatur,
et non audiatur in aliqua
re nisi primo soluerit pr̄di-
ctā penā, et pr̄dicta locū ha-
beant in cōtractibus et debitis
factis et faciendis in pr̄te-
ritis, pr̄sentibus, et futuris.

De pena petentis debitū
iam solutum.

.XXXX.

Si quis p se vel p procura-
torem suū vel aliū legi-
timū mādatariū petierit ab

aliquo aliquod debitũ, et debi-
tor ostenderet ꝑ instrumẽtũ
repetitionis debiti vel alr per
testes seu aliũ legitimũ modũ
soluisse debitũ petitũ liberetur
reus, et dictus petens cõdẽne-
tur in quadruplũ quãtitatis
petitæ applicañ pro dimidia
parti, et pro alia dimidia cõi
pro acconcimine aqueduc-
tus, et pr̃dicta locũ habeat
et in petente partẽ debiti
solutã, et petens si ante sen-
tentiã cesserit liti, et renũ-
ciauerit petitiõni sue non
incurrat in penã sed ad ex-
pensas, damna, et interesse,
parti conuentæ.

Qualiter reddatur ius fo-
rensi contra Ciuem.

.xxxxi.

Illud ius reddatur forn-
si contra Ciuem nostrũ
quod r̃ddiditur Ciui nostro in
loco siue terra dicti forensis,
et si nõ cõstaret r̃ddatur il-
lud ius quod r̃dditur alijs
Ciuibus dũmodo dictus foren-
sis idonee satis det iudi-
cio sisti, et iudicatum sol-
uendo.

Quod debitor cogatur serua-
re promissionem et pactũ
creditori suo.

xxxxij

Quamcũq̃ promissionẽ et pa-
ctũ fecerit debitor cũ suo cr̃-
ditore dicta promissio et pa-
ctũ ã debitore obseruetur nõ
obstante aliquo capitulo po-
sito vel ponendo, dũmodo
talia pacta et promissiões
legitime sint.

Quod fideiussor ã fideiusso-
re conseruetur indẽnis.

xxxxiij.

Si quis fideiussor vel ali-
us qui bona sua obliga-
uit, seu pro alio se pagatorẽ
cõstituit, siue pro speciali per-
sona, siue pro uniuersitate
passus fuerit aliquod dãnum
occasiõne supradictis, cõserue-
tur indemnes pr̃dictæ perso-
næ, et stetur sacramento eo-
rũ et cuiuslibet eorũ hereditã
tam de dãnis et expensis

q̃ de ſorte prin.li et omnium
illorum que occaſione prin.lis cõ,
tractus per ſe vel aliũ dixe,
rit ſe feciſſe vel ſubſtinuiſſe,
et hoc obtineat locũ in pñti,
bus et futuris, et Poteſtas et a,
lij officiales poſtq̃ fuerint re,
quiſiti ingra tridenũ teneā,
tur dictas perſonas indẽnes
cõſeruari facere ad ipſarum
uoluntatem, procedendo cõtra
eas, et exequen ratr et per,
ſonatr per uiam ex bãnimẽ,
torum, et tenutarum; et ſi pre,
dictę perſonę vel aliqua ea,
rũ tenutam aliquã habuiſſe,
rint cõtra reos ſuos, rei uel
reus vel eorum heredes teneā,
tur ipsã tenutã diſcõmera,
re ad petitionẽ pñdictarum per,
ſonarum, que tenutã habueſſe,
rint, et ab uſu dictę tenutę
ceſſare, et ſi nõ ceſſarent pro
qualibet die ſoluãt nomine
pene uiginti ſolidos; appli,
cãn in audiẽmine Palatij
poteſtatis, et fideiuſſor non
cogatur reſpondere illi pro
quo fideiuſſit pro aliqua
alia cauſa vel debito niſi
primo ab eo fideiuſſor cõſer,
uetur indẽnis: Quicunq̃ aut
fideiuſſerit mãdato alicuius
apud aliquẽ et in fideiuſſi,
one ſteterit duobus annis,
talis fideiuſſor à fideiuſſi,
one tali, ab illo pro quo fide,
iuſſerit abſoluatur et libe,
retur niſi ex cõuẽtione con,
trahentiũ vel natura cõtra,
ctus eſſet obligatio in tẽpore
longiori etiam per heredes
et bonorum poſſeſſores ipſius
principalis, et Poteſtas tene,
atur cõpellere talem pro
quo fideiuſſio facta fuerit
ad petitionẽ talis fideiuſſo,
ris ad pñdicta omnia obſer,
uanñ, et que dicta ſunt de
fideiuſſore habeat locũ in
pagatoribus, et omnibus alijs
perſonis que pro alio obligatę
ſunt. Et locũ habeat tam
cõtra minores q̃ et cõtra oẽs
alias perſonas, et remane,
at in prouiſione Poteſtatis et
ſuę curię de dãno paſſo per
fideiuſſorẽ et expenſis, in,
ſpecta qualitate perſonę, et
ſi in pñdictis Poteſtas fuerit
negligens, vel

negligens vel remissus inveni-, tiguin(?) libris dcti contenetur, et in omnem casum et even-, tum conveniatur tam princip(alis) quam fideiussor, et facta discussi-, one de princ(ipa)li debitore et non reperto idoneo ad solvendum con-, veniatur fideiussor, et si duo vel plures in aliquo contractu fu-, erint principaliter in solidum obliga-, ti et aliquis cognoverit debitum esse suum cogatur prius ipse ad solvendum deinde facta discus-, sione de eo, conveniatur ad aliquos socios, et si fuerint plu-, res debitores vel fideiussores in-, solidum obligati apud aliquem, et omnes idonei ad solvendum, quilibet tamen pro rata debeat conveniri non obstante quod in-, solidum fuerint obligati.

De illo qui voluerit ceder bonis

.xxxxiiij.

Si quis voluerit cedere bo-, nis suis, iur(amen)to prius pre-, stito, ante cessionem predictam, teneatur dare in scriptis Judi-, ci dni Potestatis, citatis omni-, bus suis creditoribus, omnia et singula bona Mobilia et im-, mobilia, et si post dictam cessio-, nem, talis cedens fuerit inven-, tus aliquid aliud per se, vel a-, lium habere, tenere, vel possi-, dere, quod dedisset in scriptis, vel si post dictam cessionem dictus cedens suo nomine vel alieno per se vel alium teneret, vel pos-, sideret aliquid ex dictis bo-, nis, vel aliquibus ex ipsis bo-, nis assignatis, vel non assigna-, tis utatur, ex tunc dictus cedens ad petitionem sui cre-, ditoris vel suorum creditorum per-, sonaliter capiatur, et in carce-, ribus tamen Palatio detineatur ad voluntatem ipsius credi-, toris donec fuerit satisfa-, ctum sibi de debita quanti-, tate non obstante cessione predicta, quibus omnibus sic peractis cedens, nudus, ex-, calciatus cum serrabulis tamen veniat cum duobus preconibus cois, qui cum eo tubando ve-, niant, et exeant per portam Palatij Potestatis, et vadant ad colunam positam ante

ecclesiam sancti Andreę, et ad dictam columnā tribus uicibus natis percutiat, dicēs in qualibet percussione, cedo bonis, coram notario et septem testibus et hoc fiat, et ab hora tertia usq; ad vasperas, ut clam hoc fieri nō possit, et hęc omnia locū habeant tam in his qui hactenus cesserūt q̄ in alijs qui cedere uoluerint in futurū et quicumq; cesserit bonis suis, modo prędicto pro tēpore futuro nō stet nec stare possit in Ciuitate postea per tempus decem annorū, et si uenerit et steterit capiatur et cōstringatur in Palatio et in Carceribus ad petitionem creditorū donec creditoribus satisfecerit cū effectu, et Potestas, et eius Iudices teneantur prędicta obseruare ad penā centū librarū den̄ qualibz uice.

Quod Ciues habitantes in Ciuitate nō possint conueniri in Comitatu.

·XXXXV·

Nullus nr̄ Ciuis habitans in Ciuitate teneatur respondere in aliqua curia Comitatus, seu in curia alicuius Baronis, comitatus, pro aliquo dāno dato uel de lite pecuniaria nisi procederet de uoluntate propria ipsius Ciuis, et si secus fecerit, quicquid sequeretur nō teneat ipso iure.

Quod nullus recipiat ab extraneo iura contra Ciuem.

·XXXXVI·

Nulla persona nr̄i Comitatus uel districtus emat uel acquirat aliquod ius ab aliqua extranea persona cōtra aliquem nostrū Ciuē uel Comitatinū nisi de uoluntate debitoris, uel nisi acquireret à fratre uel sorore sua extraneis, et qui cōtrafecerit in quinquaginta libris den̄ puniatur, et cessio facta nō teneat, exceptis mercatoribus nrę Ciuitatis, qui à mercatoribus extraneis, cōtra mercatores huius Ciuitatis iura acquirere possint, et exceptis

illis qui occasione alicuius no-,
stri Ciuis vel Comitatini gra-,
uarentur ab aliquo extra-,
neo Qui omnes acquirere
possint iura predicta, et
si qua persona cessit vel ces-,
serit imposterū, aliquo titu-,
lo alicui dericō contra ali-,
quem nostrū Ciuē vel co-,
mitatinū vel cōtra cōmu-,
ne Vrbisueteris, vel aliquā v-,
niuersitatem nostri Comi-,
tatus in quinquaginta li-,
bris denār puniatur et ces-,
sio nō teneat, et siquis ces-,
serit aliquod ius alteri quo-,
cunq; titulo ille qui tale ius
recipit teneatur cedenti
suis qua actione quę cō-,
peteret illi cōtra quam ces-,
set facta cessiō, contra il-,
lum qui cessit defendetur,
et tam cōpensatio q̄ omnis
alia exceptio quę cōtra ce-,
dentem debitori cōpeteret
obici possit cōtra illū qui
iuris cessionē recipit.

Quod alienatiō facta occa-,
sione maleficij perpetrañ
non ualeat.

.xxxxvij.

Nulla venditiō, aliena-,
tio, emancipatiō, seu
permutatio facta, vel quę
fieret ab aliquo imposterum
occasione alicuius malefi-,
cij perpetrandi, nō teneat
et sit cassa, nisi malefa-,
ctor curaret curā de ma-,
leficio quod cōmiserit de pe-,
nis soluenñ, et nisi in alijs su-,
is bonis exequutiō fieri posset
Quod si malefactor nō cura-,
uerit vel exequutio in alijs
suis bonis fieri nō poterit tūc
eam de dictis bonis aliena-,
tis q̄ de alijs bonis dicti ma-,
lefactoris soluatur pena, et
prēsumatur dicta alienatiō
fore facta occasione malefi-,
cij perpetrandi si fuerit fa-,
cta infra annū cōputañ à
diē alienationis prēdictę, et
hoc locum habeat dūmodo ma-,
lefactor fuerit odiosus ante
alienationem prēdictam.

De illo qui malefecerit facta
sua. xxxxviij.

Si quis male indoaret uti substantia sua Potestas teneatur inquirere ad petitionem cuiuscumque eidem dixerit, et si probabitur per opinionem uel famam quod quis predicta faciat banniatur publice per Civitatem quod nullus cum eo contrahat, et contractus postea factus non teneat et si cui est bonis interdictum uel fuerit et postea authoritate curie generalis fuerit bannitum quod possit contrahere, contractus postea facti ualeant: et si banniretur quod nullus contrahat cum tale malefaciente facta sua nullus ducat ipsum ad bibendum et comedendum in domo sua exceptis patre, fratre, socero, cognato, et aliis coniunctis personis usque in tertium gradum ad penam uiginti quinque librarum den., et Potestas teneatur tales malefacientes facta sua legi facere in consilio generali dicte Civitatis.

Qualiter procedatur in questionibus: libellariis, et emphiteoticis et aliis prestationibus.

XXXXIX.

De pensionibus libellariis, emphiteoticis et omnibus aliis prestationibus servitutum si fuerit questio, iuretur de calumnia et ueritate dicenda, et si reus confessus fuerit condemnetur, et si negauerit queratur ab utraque parte, si super quo est questio, aliqua earum habeat publicum instrumentum, et si habet teneatur ostendere parti et curie, et speciatim instrumentum emptionis rei, cui instrumento stetur et secundum ipsum pronuncietur, si uero ueritas inueniri non posset et actor probauerit quod a triginta annis citra proxime preteritis reus uel ille a quo causam habet uel alius pro eo actori uel aliis pro eo suis predecessoribus pro re cuius occasione est questio, quod petitur prestiterit una uice tantum, tunc ad solutionem compellatur et in eo compellatur, et idem

seruetur in seruitutibus, suprascriptis aut hoc seruetur quod quecumque persona obligata est per se vel alium reddere alicuique quod fictum, super tenimentis aut si questio fuerit, si probauerit per duos testes quod ubi fuerit concessum vel ipsum habuerit pro suo tenimento à triginta annis citra continue, habeat dictum tenimentum, et predicta omnia habeant locum in omnibus rebus ex quibus debetur pensio vel liuellus à nostris Ciuibus, vel comitatinis, alicui ecclesie, vel clerico, et si dicte persone ecclesiastice nollent stare presenti statuto seruetur pro eis, et contra eos ius commune; laborator aut tenimentis sine laborauerit totum quod laborari potest, non debeat metere, seu battere, seu bladum extrahere ad penam centum solidorum, et si laborator requisiuerit dominum, quod recipiat partem suam, et non receperit partem suam, postquam fuerit requisitus, liceat tali laboratori partem suam fructum de campo extrahere.

Quater et quando ad Potestatem appelletur.

· L ·

Ab omnibus et singulis laudis et sententiis ferendis per arbitros et arbitratores, uiarios vel partitores, vicarios seu Vicecomites comitatus et à sententiis consulum artium infra decem dies à die late sententie seu arbitramenti appellari, et recurri possit ad Potestatem et si fuerit causa quinquaginta librarum denariorum vel abinde infra sufficiat appellatio oraculo uiue uocis facta, si autem fuerit à quinquaginta libris denariorum supra fiat appellatio in scriptis, in qua allegentur grauamina illata vel alia, que pars ipsorum grauaminum, et dicte cause, et que libet ipsarum debeant cognosci et terminari per potestatem et eius collateralem infra triginta dies, incipiendi immediate finitis suprascriptis decem diebus et

cognoscantur summarie eo modo et forma ut supra latius declaratur sub rubrica de causis summarie cognoscendis et si dicta appellatio non fuerit prosequta infra dictum tempus, sententia et laudum mandetur executioni, et ipsa appellatio vel recursus sit penitus desertus.

De appellationibus et querelis interponendis ab interlocutoria et gravaminibus.

.LI.

Statuimus et ordinamus quod quicumque sentiret se gravatum ab aliqua interlocutoria, precepto vel gravamine, quod diceretur dicto vel facto inferri a tali gravamine, interlocutoria et precepto, possit provocare et appellare et de nullitate dicere, et querelare infra quatuor dies a die scientie numerandos, aliter non audiatur, et teneatur suam appellationem in scriptis producere, et interponere, et infra quinque alios dies a die introducte appellationis debeat docere de omni causa gravaminis, iniustitie vel querele ex actis coram primo factis in causa et non ex actis de novo faciendis, post quos terminos pars appellans teneatur causam dicte sue appellationis finiri fecisse per sententiam infra terminum viginti dierum utilium, qui terminus prorogari non possit et de consensu partium, et appellans si succubuerit, teneatur ad expensas et predicta intelligantur in causis ascendentibus ad summam quinquaginta librarum denariorum, abinde vero infra ab interlocutoria appellari non possit.

De appellationibus interponendis a diffinitivis.

.LII.

Attendentes quod illud iudicium recte dicitur veritate fulciri quod plurimorum sententia comprobatur, statuimus quod quilibet qui sentiret se gravatum vel gravari posse ab aliqua diffinitiva sententia, possit et sibi

liceat uiua uoce, tempore late
sntię appellare, postea uero d,,
beat in scriptis infra decem
dierū terminū appellare à
diē latę sntię co(m)putandū et
appellans, teneatur introducerē
appellationē coram Judice ap,,
pellationis si fuerit appellatū
ad Gubernatorē uel eius locū,,
tenen(tem), et infra quinq(ue) dies in,,
biberi faciat, et si fuerit ap,,
pellatū ad ro: cu: teneatur
infra terminū uiginti dierū
presentasse, et inhiberi fecisse,
et appellans ad Gubernatorē(m)
uel eius locumtenen(tem), teneatur r,,
colligere totū processū suis ex,,
pensis et ipsū producere corā
Judice appellationis, et cau(sa)m
ipsā terminari fecisse infra
terminū triginta dierū uti,,
liū; quod si nō fecerit app(ella)tio
ipsa sit deserta et in omnē
euentū appellans et succū,,
bens teneatur reficere ex,,
pensas et nō uitietur app(ella)tio
si apostoli nō fuerint petiti,
et si fuerint lata sntia secunda
conformis primę habeatur pro
ultima et ulterius nō possit
appellari.

Quod nullus inuadat sua
authoritate tenutā bonorū,
huius defuncti.

.L iij.

Nulla persona audeat in,,
uadere tenutā bonorū
alicuius defuncti ab intestato
uel ex testamento, nisi esset
filius uel filia, uel hęres insti,,
tutus, uel substitutus, quibus
licitū sit sua authoritate sine
pena capere, et hoc q(uan)dū p(re)dicta
bona essent uacantia uel à
nemine possessa, et qui co(n),,
trafecerit in uigintiquinq(ue)
libris den(ariorum) puniatur, et de tenu,,
ta nullū co(m)modū assequatur,
et q(uod) nulla persona possit cape(re)
possessionē propria authori,,
tate alicuius rei, ab aliquo
possesse, nisi mediante iu,,
sto titulo habito à uero d(omi)nō et
possessore, uel de licentia Judi,,
cis data seruato ordine Ju,,
diciario, et qui contrafecerit sol,,
uat nomine penę centum
libras den(ariorum), et talis possessio ha,,
beatur p(ro) nō possessa et ex ea

nulla possit causari p̄scri-, ptio.

De illo qui rem aliquam possedit bona fide pacio decem annorum.

.L iiij.

Si quis rē aliquam non per dolū, sed iusto ti-, tulo aquisitā, in tenutam auctoritate propria receptā, bona fide habuerit, pacifice et quiete, tempore decē an-, norum et plurium iusto titulo, cōfirmato copie auctorum, et antecessorum vel auctoritate curie, ut dictū est, sibi et suis heredibus nulla lis et cōtrouersia moueri possit ab aliqua persona, ut ab a-, liquibus curijs Ciuitatum et querimonia exinde nul-, latenus audiatur, nec re-, cipiatur saluis pactis in-, ter emptorē, et venditorem, uel alios cōtrahētes factis et spetr de reuenditione fui-, erit, rei vendite, quod pa-, ctū reuenditionis probari possit p publicum instrumētū vel p testes qui interfuerunt venditioni illius rei nomi-, natos et scriptos in instrumēto venditionis, saluo et q̄ ista p̄scriptio nō currat ipso iure pupillis, et alijs personis, que agere nō potuerunt infra tē-, pus dicte p̄scriptionis.

De successione ab intestato.

.L V.

Statuerunt et ordinaue-, runt q̄ si quis decesserit intestatus relictis descēdētibus masculis et feminis, masculi suc-, cedant exclusis feminis, qui masculi teneantur sufficien-, ter dotare dictas feminas s̄m qualitatem patrimonij, et cō-, ditionem personarum, si prius dotate nō extiterint. Si ue-, ro decesserit intestatus reli-, ctis filiabus feminis tantum tunc dicte filie succedant in totum, exclusis quibus-, cumq̄ cognatis, et agnatis. Si uero quis decesserit nullis descēdentibus superstitibus tunc proximiores agnati, u-, sq̄ in tertiū gradū succedat, s̄m ius canoni-,

ſm ius Canonicū cōputandū exclusis cognatis et ex matre, fratrū qȝ masculi fominis prę, ferantur, quando essent in pari gradu, saluo qd tertia bonorū hereditatis dicti defuncti, quam ipsa mater habere possit et debeat dummo mater seruauerit ea ad quę de iure tenetur ſm aut. de funcis. C. ad tertullia. Si uero quis decesserit nullis descendentibus superstitibus masculis uel fominis neqȝ superstitibus agnatis infra dictum gradū, tunc proximiores cōsanguinej ex parte patris + in patrimonio et proximiores cōsanguinej ex parte matris in matrimonio ~~succedant~~ Et uoluerunt nullam mulierē uenire appellatione agnatorū nisi sororem utriqȝ coniunctam, et sororem ex parte patris. Item uoluerunt qȝ si quis decesserit sine descendentibus et sine fratribus utrinqȝ coniunctis, superstitibus sibi duobus uel pluribus fratribus uterinis et partim consanguineis qd in bonis peruenientibus à patre dicti defuncti succedat frater cōsanguineus et in bonis peruenientibus à matre dicti defuncti succedat frater uterinus, exclusis fratre consanguineo, et agnatis. Si uero decesserit quis, nullis relictis fratribus utrinqȝ cōiunctis uel filijs fratrum, sed solūmodo sororibus partim cōsanguineis et partim uterinis, sorores ex parte patris succedant in patrimonio, et sorores ex parte matris succedant in matrimonio, et quod dictū est de fratibus et sororibus intelligatur et de filijs fratrum et sororum in reliquis uerò seruetur quod dictū est sup. de agnatis.

+ succedant

Nulla mulier dotata uel dotanda succedat in bonis paternis neqȝ maternis si sup. sunt fratres carnales.

N. LVI.

Nulla mulier dotata

vel dotanda succedat in bo-
nis patris neque matris si supersunt
fratres carnales ex utroque pa-
rente. Item quod nulla mulier
dotata vel dotanda succedat
in bonis patris stantibus fra-
tribus ex parte patris, et hoc
locum habeat quando talis mu-
lier est dotata vel dotanda
de bonis dicti Patris; sive
non dotata esset ab extraneo
non contemplatione patris sue,
cadat in legitima. sed si
qua mulier decesserit inte-
stata relictis filijs vel filiabus
ex diversis matrimonijs, dicti
filij et filie succedant in capi-
ta pro equali portione, subla-
ta qualibet differentia sexus.
Et quod dictum est de filijs, et fi-
liabus intelligatur de nepo-
tibus et descendentibus. Fra-
tres autem teneantur dotare
sorores vel sororem cum etatem
excesserint sedecim an-
norum, vel dent eis partem quo-
usque maritentur, et si nolu-
erint dare, possint petere
partem, et si dicte sorores non
fuerint maritate a dictis fra-
tribus antequam etatem perfece-
rint quindecim annorum, li-
ceat proximioribus consangui-
neis ex tunc eam vel eas
maritare de dicta parte ei
vel eis contingente de bonis
patris sui, et quicquid dicti
consanguinei fecerint super
his ratum sit et firmum et nul-
latenus retractetur non obstan-
te aliquo capitulo in contrarium
disponente, et hoc locum habe-
at in preteritis et futuris, Et
omnia predicta locum habeant
si Pater decesserit intestatus,
in filijs legitimis et na-
turalibus si extant et si non
extant naturales et legiti-
mi, in legitimis tantum, et etiam in
Civibus et Comitatinis Urbis,
[illegible], et talis soror non possit ce-
dere iura sua, que habet in
bonis patris, et matris alicuius,
et si concederet non valeat ipso
iure; si vero pater quanti-
tatem dotis declaraverit in
testamento, heres patris dictam
dotem declaratam mulieri
dare integre teneatur, et si
heredes eam non maritaverint

cum ipsa dote, proximiores cō-
sanguinei possint ipsā p illa
quantitate maritare ut su-
perius dictū est.

Quod mulier nō possit renū-
ciare bonis paternis, neq
maternis.

.lvij.

Nulla mulier per uiam
renunciationis, donatio-
nis, uel aliū cōtractū lucrati-
uū possit r̄nunciare pater-
ne hereditati uel materne
et si renūciauerit, talis re-
nunciatio, uel cōtractus nō
ualeat ipso iure, et si fuerit
iurata. Si qua aūt muli-
er sub promissione alicuius
quantitatis que sibi pmitte-
retur pro dote uel p aliam
uiam, r̄nūciauerit pater-
ne uel materne hereditati
que ad se pertineret uel
ad se pertinere speraret
si dictā hereditatem dona-
uerit, uel p aliā uia cōcesse-
rit, et in dicto cōtractu fuerit
lesa ultra dimidiam iusti
ptij, talis cōtractus nō ualeat
nec teneat ipso iure et si fue-
rit iuratus: Item q si quis
habens filiam uel neptem
et maritauerit, et eidem cō-
stituendo dotem dixit, quod
dotat de bonis maternis
et paternis intelligatur do-
tasse de suo si dictus dotans
et talis cōditionis q sibi cō-
ueniat de suo proprio dictā
dotem cōstituere, cui statu-
to nullo modo possit renū-
tiari et per iuramentū,
et Potestas integrā dotem
faciat adimpleri ab here-
dibus supradictis, et si quis
heres qui sorores suas nō
dotauerit in tempore in p-
ximo capto descripto, uen-
diderit de bonis cōibus talis
uenditiō nō teneat p parte
sororis in p̄iudiciū ipsius
sororis, et nulla p̄scriptio
ei obstet nisi longissima, et
si talis mulier nō haberet
unde uiueret cogātur qui
habuerint hereditatē, ei-
dem mulieri quousq̄ uixe-
rit dare uictū et uestitū
sm̄ hereditatis qualitatem

et ei necessaria ministrare et assignare quousque nupserit. Si vero mulier dotata fuerit de bonis patris seu matris non possit redire post mortem mariti vel ante mortem ad bona paterna, nec expensas petere nisi de voluntate fratrum processerit vel nisi dotem reduceret ad eosdem, quousque vellet iterum maritare. Item si aliquis sine filijs vel filiabus ab intestato decesserit, frater vel filij fratris masculi tantum succedant in totum et praeferantur sororibus sed si praedicti postea decesserint sine liberis talis hereditas deveniat ad sorores defuncti, et praedicta locum habeant in preteritis et futuris.

De Muliere decedente masculina vel feminina prole relicta.

.Lviij.

Si qua mulier decesserit masculina vel feminina prole relicta, sive habuerit filios ex diversis maritis, sive non, nulli persone possit relinquere bona sua mobilia et immobilia, donare, nec vendere, relinquere, vel alio modo dare, nisi filijs vel filiabus pro equali portione et in capita, et quae contrafecerit, non valeat nec teneat quod fecerit ipso iure. Si autem dicta mulier decesserit nullis descendentibus superstitibus et fuerit dotata ab extraneo, dos praedicta deveniat ad illum qui dotem dedit vel eius heredes dummodo talis extraneus dotem dans habuerit filios vel filias vel nepotes ex filio vel fratrem carnalem aut si filios vel filias, vel nepotes vel fratrem non habuerit ut supra dictum est, dicta persona dotata pro anima, et corpore de tali dote possit dispositionem facere prout de sua processerit voluntate post mortem dicti dotantis non eo vivente, nisi appareret dictam dotem datam fuisse de bonis dicte mulieris dotate, ac et volentes quod praesens capitulum ubi loquitur de muliere decedente in principio

mi habeat locū tam in mulier decedente q̄ inter uiuos, Itaq nullo modo possit neq̄ inter uiuos neq̄ decedens disponer de rebus suis, nisi ut supradi, ctū est, Volentes tn̄ q siqua mulier habens filios uel filias et nō habens unde se guber, nare possit nisi de bonis suis et requisiuerit coram Judice ipsos filios uel filias ut eidem cōmode uictū et uestitū prē, stent, alant, et gubernent, et tales filij uel filię id effectu, aliter nō fecerint, et adim, pleuerint tunc obtenta licē, tiā á Potestate uel Judice, qui in tali casu ipsā licētiam da, re teneatur, q possit distra, here de bonis suis pro ipsius su, bstentatione, et Judex á quo esset petita dicta licentia seu Potestas teneatur infra de, cem dies á die petitę licētię sup dicta licentia et omnib; oppositis cōtra ipsā et emer, gentibus et cōnexis pronun, ciare cognoscendo sūmarie simplr et deplano sola facti ueritate inspecta sine stre, pitu et figura Judicij ferijs quibuscūq̄ nō obstantibus sub pena centum librarū den.

Quod Tutela, tutricis nuben, tis cōcedatur proximiori, et digniori Consanguineo

.LIX.

Tutrix si traderet se nu, ptui, tutela ipsa pximiori et legitimo cōsanguineo pupil, li et digniori concedatur, et si atr fieret nō ualeat ipso iur, et quis fuerit dignior rema, neat in arbitrio Potestatis et eius Judicis, Ita q nulla muli, er supposita nrē iurisdictionis possit dari in Tutricē alicui pupillo uel pupille si bonos fi, deiussores nō dederit, et ido, neos, saltim q ipsorū fideiussorū bona ualeant medietatem omniū et singulorū bonorū pu, pillorū uel pupillarū, quorū uel quarū aliquis esset tutor uel Tutrix ad penā centū librarū den. Et quilibet Tutor et Tutrix quo, libet anno teneatur et debeat de administratione assignar et reddere rationē coram Ju,

dice dni Potestatis et coram duobus fidedignis hominibus Civibus Urbevetanis de regione pupillorum vel pupillarum ad penam centum librarum den. pro quolibet contrafaciente, et Potestas teneatur in primo pro sui regiminis predicta banniri facere, et diligenter inquirere contra ipsos Tutores vel tutrices, et repertos culpabiles punire et condemnare in dictam penam, applicandam pro medietate in acconcimine stratarum porte vivarie et pro alia medietate in acconcimine palatij dnorum conservatorum.

Quod tutor teneatur reddere rationem.

.LX.

Si quis tutor vel Tutrix sive fuerit relictus in testamento sive fuerit datus per Judicem teneatur reddere rationem finita tutela non obstante quod in Testamento contineretur non teneri ad reddendum rationem.

De probatione consanguinitatis, affinitatis, mortis, etatis et notariatus.

.LXI.

Ad probationem consanguinitatis, affinitatis, etatis, mortis alterius, vel quod aliquis non civis sit vel fuerit notarius, vel Judex ordinarius sufficiat probatio plenam in qualibet causa et testes super hoc producti non possint impugnari vel reprobari et si fuerint de domo, et qui contra predicta fecerit vel negaverit in decem libr. den. puniatur nisi forte contrarium probaretur et dicta pena locum non habeat contra illos qui non crederent vel negarent etatem.

Quod in ultimis voluntatibus non requiratur numerus testium à lege introductus.

.LXII.

In testamento non requiratur numerus testium à legibus introductus sed probetur voluntas testatoris per quinque testes masculos puberes, et libe-

res in codicillis uerò et in alijs ultimis uoluntatibus sufficiant tres testes.

De herede et quando quis heredem se facit.

·Lxiij·

Si quis se heredem dixerit, et ostenderit instrumentũ manu alicuius notarij tale instrumentũ nõ possit impugnari uel reprobari, nisi contrariũ appareret, et quando cuiq. testamentũ uel ultimam uoluntatem fecerit pr, et fecerit dispositionem inter filios uel filias uel nepotes, uel neptes, ratũ et firmũ sit et à nemine retractetur, saluo q si habuerit filios ex diuersis uxoribus nõ possit plus relinquere uni q alteri, nec plus filijs secũdi matrimonij q primi.

Quod decedens uiuente filio, uxori aliquid legare uel donare nõ possit.

·Lxiiij·

Si quis decesserit uiuente filio uel filia, uel pluribus filijs, uxori sue uel alij pro ea suo nomine aliquid tam in morte q inter uiuos dare, legare, donare, uel relinquere, uel alio modo aliquid dare nõ possit ultra dotem suã nisi uictũ et uestitũ, et uite sue necessaria, secũdũ facultatem possidentis, et hoc locũ habeat in presentibus et futuris.

De Vsufructu relicto Vxori à Viro.

·LXV·

Si alicui mulieri à Viro suo relictus sit usufructus aliquarũ rerũ suarũ siue habitatio domus, dotem eius petere nõ possit si habitationẽ, et usufructũ predictũ habuerit, et si peteret coram Iudice siue hoc libellũ, uel petitionem offerendo, ex tunc ab usufructu habitatione et legatis ipso iure cadat et ipsa nõ habeat.

Quod filia paterna bona occupare possit donec de relicto

sibi fuerit satisfactum.

. Lxvi.

Si quis decesserit filia ut filiabus relictis, et aliqd ipsi filie uel filiabus reliquerit, et alia sua bona alicui altero legauerit uel reliquerit ipsa filia uel filie, uel earum tutor siue Curator possint eorum auctoritate recipere et possidere omnia bona tam legata q alia, no obstante quocumque alio legato, quousque fuerit ei uel eis plenarie satisfactum, et si legatarius uel alter heres institutus extraneus antequam eis satisfecerit de relicto eam uel eas molestauerit in centum solidis den. uicequalibet puniatur, et hoc locum habeat in preteritis, et futuris, et predicta et locum habeant in sorore, cui frater reliquit legatum et decessit filia uel filiabus una uel pluribus relictis.

Quod filij pro uite necessarijs de bonis hereditatis et de donatione et fideicomisso no obstante de bonis hereditatis uendere possint.

. Lxvij.

Si quis decesserit filijs ut filiabus uel filia, nepotibus uel neptibus relictis et disposuerit q decedens ex eis sine filijs uel alijs desendentibus, bona sua deueniant uel deuenire debeant ad aliu. Si ipsi filij uel nepotes no possent de bonis eorum ducere uitam suam, possint de bonis predictis uendere et alienare no obstante substitutione uel legato. Idem intelligatur si quis donauerit bona sua siue retento usufructu siue non, et de fructibus uiuere no possit, quod uendere et alienare possit de rebus donatis pro uita et uite sue necessarijs, et talis alienatio ualeat, et teneat et reuocari no possit et hoc obtineat in preteritis et futuris.

Quod institutus et substitutus integram habeant hereditatem.

. Lxviij.

Si quis fecerit

Si quis fecerit testamẽtum et instituerit aliquẽ heredem, uel substituerit in sua hereditate institutus uel substitutus integram habeant hereditatem sine diminutione quarte Trebellianice, et hoc obtineat in pr̃teritis et futuris, aliquo capitulo nõ obstãte posito uel ponendo

Quod nulla persona audeat maritare pupillam.

. LXIX.

Nulla persona audeat maritare pupillã uel pupillas, nisi tutor uel tutrix cũ earũ uoluntate et ipsa tutela durante, sed postquam excesserint ętatem duodecim annorũ, accedente uoluntate ipsius pupille, uel pupillarũ, habeatur cõsensus à quatuor proximioribus cõsanguineis, quorũ duo sint ex parte patris et duo ex parte matris, et si superesset auus maternus possit maritari sine cõsensu suorũ cõsanguineorũ et eodem modo procedatur ad puellã copulãdã matrimonio cũ decem annos excesserit, et si sup hoc cõsanguinei essent discordes, mater mulieris seu puelle, et auus maternus si superessent ipsam puellam matrimonio cõiungãt ut eis uidebitur; et si cõtra pr̃dicta factũ fuerit liceat fratri uel tutori dotem retinere et cõtrafaciens in centũ libris denariorum cõdẽnetur, sed si à patre puelle aliter fuerit stabilitum robur obtineat firmitatem, et pr̃dicta locũ habeant in pr̃teritis et futuris.

Quod auus et patruus teneantur dotare neptes.

. LXX.

Auus uel patruus seu patrui teneantur maritare et dotare neptem eorũ secundum cõditionẽ persone et facultatem eorũ bonorũ cũ erit in ętate quindecim annorũ et si eam nõ maritarent et nõ dotarent ut dictum est proximiores cõsanguinei ex parte matris dicte filie maritare possint, et habeat

dicta filia pro dote sua integrã tertiam sibi debitam iure naturę in bonis avi sui paterni nõ obstante aliquo testamento, uel aliqua alia ultima uoluntate facto uel facta ab avo et nõ obstante aliquo statuto cõis Urbis ueteris.

Quod Maritus bona uxoris nostrę Jurisdictionis alienare nõ possit.

LXXI.

Si quis alterius Jurisdictionis uxorẽ acceperit iurisdictionis nrę, bona dictę suę uxoris uel filiorũ uel filiarũ suarũ uendere et alienare nõ possit quod si cõtra factũ fuerit alienatio nõ teneat, et bona alienata ad cõmune Urbis ueteris deueniant.

Quod Mulier alterius Jurisdictionis possit relinquere dotẽ suã cui uoluerit.

LXXII.

Si Mulier alterius iurisdictionis, quę dominẽ nostrę iurisdictionis habuerit uel habet in virũ decesserit filijs nõ relictis, liceat ei relinquere dotem suã, et omnia bona sua cui uoluerit.

De terminanda re dotali cum alia re cõiuncta.

LXXIII.

Si quis rem aliquã pro dote acceperit immobilem uel cõfessus fuerit recepisse ab aliqua persona, et cõtingat q iuxta rem dotalem fuerit facta aliqua ẽmptio, uel aliquo alio titulo acquisitũ aliquid à viro uel ab alio p eo, et taliter cõtinuata seu cõiuncta sit rei dotali ut distingui nõ possit, Vir et eius heredes qui talem uenditionem, seu titulũ lucratiuũ allegarent, probare habeãt, et si nõ probabiter tota illa res pro dotali habeatur.

De dote restituenda matrimonio soluto.

LXXIIII.

Si dos in pecunia numera-
ta uel alijs rebus extima-
tis uel nõ extimatis data fuerit
uel erit, et matrimoniũ sit
solutũ morte uiri, mulier siue
superstint filij ex uiro defuncto
siue nõ recipiat integrã dotẽ quã
dedit: et si dos fuerit quinqua-
ginta flor[e]nos, seu ab inde infra
habeat de bonis uiri defuncti flo-
r[e]nos quatuor, et si fuerit à quin-
quaginta supra usq; ad cẽtũ ha-
beat flor[e]nos quinq; et à centũ
supra pro rata ad rationem quinq;
flor[e]nos pro quolibet centinario,
et nihil plus de bonis uiri peter[e]
possit, seu occasione donationis
ꝑꝑ nuptias seu quacunq; alia ex
causa matrimoniũ respiciẽ-
te, et p̃dictas pecunias tene-
atur oĩo ipsa mulier expener[e]
in uestibus lugubribus in me-
moriã et honorẽ mariti de-
functi. Decedente uero uxo-
re sine filijs legitimis et na-
turalibus ex suo legitimo ma-
trimonio natis superstite ui-
ro, uir lucretur et habeat et
habere debeat tertiã partẽ
dotis dictæ dnæ eius Vxoris

quam recepit ipse uel alius pro
uel promissa fuerit à memo-
rata dna uel alio promittẽte
seu dante pro ea, et hoc qd
de uiro dicitur locũ nõ habe-
at si de dicta mulĩere super-
sit aliquis filius uel filia ex
quocunq; alio primo matri-
monio, augumẽtũ aut p̃-
dictũ neutra pars lucretur,
nisi postq; Vir et Vxor cohabi-
tauerint simul, et cõsumatũ
fuerit matrimoniũ, si ita
reputetur in cõuicinio absq;
aliqua alia ꝓbatione. Mulier
aũt defuncto uiro habeat ali-
menta de bonis Viri secũdũ
facultatẽ poteris ubicũq; steter-
it donec ei de dote et au-
gumento p̃dicto fuerit ubi
plenariè satisfactũ, et hoc locũ
habeat in p̃teritis et futuris,
et si aliquis nr̃ Ciuis, uel Co-
mitatinus receperit uel ha-
buerit Vxorẽ de alĩena Iu-
risdictiõne et matrimoniũ
solutũ fuerit inter eos morte
mulĩeris filio uel filia nõ exta-
tibus de tali matrimonio, et ta-
lis maritus pecuniã nõ habert

102v

uel aliquod mobile unde dictam dotem restituere possit, dictus maritus de bonis suis immobilibus, illis quibus talis restitutio dotis deberetur, pro restitutione dotis insolutum dare teneatur et hoc locum habeat in preteritis et futuris.

De dote restituenda mulieri pro maleficio à Viro commisso.

LXXV.

Si quis fuerit pro maleficio condenatus Uxor, seu mater, uel heredes eius recipiant de bonis et rebus dicti malefactoris quod sufficiant ad dotem et ad estimationem dotis, et aliarum rerum de quibus esset creditrix uxor ad estimationem duorum Virorum legalium qui eligantur per Potestatem.

De Uxore uolente agere contra uirum uergentem ad inopiam.

.LXXVI.

Si qua mulier contra Virum uergentem ad inopiam agere uoluerit et petere dotem suam, non possit agere in ciuitate Urbeuetana, nisi coram Iudice Potestatis; in comitatu uero coram Vicarijs et Potestatibus, et banniatur publice ad fenestram Palatij communis uel ad lodiam quod dos predicta petitur; et si mulier bona viri propter inopiam eius, eo uiuente uel post mortem suam pro dote inuenta fuerit detinere de bonis iam dictis, uel eius heredes secundum estimationem duorum Virorum, quorum unus sit ex parte Uxoris, et heredum si ipsa decesserit et alter ex parte creditorum, et heredum mariti quando maritus decesserit, qui rei notitiam habeant, et mulier et eius heredes recipiant tantum quantum dos fuerit cum augumento quando uiueret maritus, et si mortuus esset non extantibus filijs, reliqua bona creditoribus mariti dentur, et assignentur, et si heredes mariti seu creditores uellent soluere dictam dotem mulier uel

eius heredes bona predicta di-
mittant, et iura que habeant
pro dicta dote in dictis bonis
et promittant que iura earum al-
teri non cesserunt, et habeatur
semper ratio meliorationis
facte in bonis predictis per u-
rem uel suos heredes, quam
Creditores et heredes viri re-
stituere teneantur, et Mu-
lier recipiens dotem eorum-
cum et debeat coram predicto
Potestatis eius medio iura-
mento dicere et assignare
omnia bona et res mariti
que et quas scit et habuit
penes se uel alios pro ea dotem
dedit, et si predicta mulier
post sacramentum prestitum reperta
fuerit deierasse soluat pro
pena uiginti quinque libras
den. de dote sua, et nihilomi-
nus res restituat et as-
signare teneatur, et hoc lo-
cum habeat in preteritis et fu-
turis.

Quod Ciues non uendant
possessiones alicui extra-
neo. LXXVij.

Statuimus et ordina-
mus quod nullus noster
Ciuis siue districtualis uen-
dere possit alicui extraneo
aliquam possessionem positam
in tenimento nostro Vrbeue-
tano ad penam ducentorum du-
catorum et perditionis rei uen-
dite, pro medietate applicand.
pro aedificatione porte Viua-
rie, et stradarum, et pro alia me-
dietate fabrice s.te Marie ma-
ioris, et talis uenditio sit
irrita ipso iure et ipsa pos-
sessio comuni Vrbeuetano ap-
plicetur; et si quis extraneus
in preteritum emisset aliquam
possessionem que esset prope so-
finia nostri tenimenti per me-
dium miliare intus tenimentum
teneatur ipsam uendere infra
triennium ciui nostro per comuni-
enti pretio, ad extimationem
duorum declarando, quod si
non fecerit de dicta eius pos-
sessione totaliter sit priuatus
et comuni Vrbeuetano ap-
plicetur.

. LXXViij.

Quod si pro familias maior. xiiij

annis contraxerit coram Iudice contractus teneat.

~~[illegible]~~

Si quis Pater familias maior quatuordecim annis et minor uiginti quinque contractum aliquem fecerit coram Iudice communis Urbis ueteris et cum eius authoritate et decreto, talis contractus ualeat et teneat, ac si curatorem habuerit, et eius authoritas interuenirit, et hoc locum habeat siue curatorem habuerit siue non, et gesta per eos non possint petere restitutionem in integrum ex dicta causa.

Quod contractus filij familias non teneant nisi publice negotientur.

LXXIX.

Si filius familias contractum fecerit, talis contractus non teneat, nisi publice negotiaretur uel nisi fecerit de uoluntate et mandato patris, et si filius familias maior uiginti quatuor annis fuerit condemnatus in aliqua causa criminali talis condemnatio ualeat, et teneat.

De famulis certa mercede conductis.

LXXX.

Si quis uel si qua certa mercede conductus aut conducta infra tempus locationis discederet et non rediret ad dominum, ad petitionem ipsius perdat salarium suum totum, et nulla persona contra uoluntatem talis domini possit ipsum uel ipsam tenere infra tempus sue locationis, et Potestas et eius Curia obseruent et obseruari faciat omnia pacta et conuentiones legitimas inter dictos dominos et famulos facta et factas.

Contra illos quibus est bonis interdictum.

LXXXI.

Potestas teneatur uinculo iuramenti infra mensem in principio sui regiminis publice bannum facere per Ciuitatem in locis consuetis quod omnes illi quibus est bonis interdi-

cum veniant coram dño Po-
testate, et scribantur nomina ta-
lium per notariũ reforma-
tionũ, et siquis nõ reperire-
tur scriptus infra terminũ
assignatũ manu dicti nota-
rij, tale interdictũ nõ obstet cre-
ditoribus nec illis qui pro eo
essent obligati.

Quod qui laborauerit in Ma-
gesi laboret in culta.

LXXXij.

Laborator qui laborauerit
et seminauerit terrã
alicuius in Magesi, teneatur
eam seminare in culta si
fuerit de voluntate domini
terrę sub pena centũ solidorũ
et dãnũ emendet dño terr
ad ęstimationẽ duorũ dominũ
de estrada, et quicũq; labo-
rauerit partem terr cõducte
et malitiose partem aliquã
dimiserit et nõ laborauerit,
ut emendet dãnũ dño Ca-
pi de illa parte quã nõ labo-
raret ad ęstimationem du-
orũ dominũ estradę, et soluat
quatraginta solidos pro pena
et pars laboratoris, fructuũ ter-
rę laboratę remaneat in se-
questro: Item si laborator ali-
cuius vel aliquis de sua fami-
lia extraxerit vel extrahi fe-
cerit bladũ de terra quã ha-
bet ad laboritiũ sine licentia
et requisitione domini terrę
quã laborauerit vel illius à
quo habet ad laboritiũ, puni-
atur pena decem librarũ den,
et dãnũ emendet illi à quo
habet dictam terrã vel suis
hęredibus cũ sacramento, et
sufficiat domino probare bla-
dum nõ esse in dicta pos-
sessione et fuisse extractũ:

De illis qui cõduxerint sil-
uas ad extirpandum.

LXXXiij.

Siquis siluas ad extir-
pandũ, seu diroiandũ
cõduxerit et nõ extirpaue-
rit, tam per totũ mensem
Augusti, amittat totũ extir-
padi, et diroiatũ nisi infir-
mitate vel legitimo impedi-
mento impeditus esset saluis
tñ pactis factis inter domi-

num, et conductorem.

Quod Pastinarius perdat possitiū, si nō laborauerit congruo tempore.

.LXXiiij

S i Pastinarius nō laborauerit congruo tempore possitiū, bona fide, nō potando, nō ligando, uel nō palando, uel nō zappando, uel nō occando, congruo tempore perdat possitiū, sed defectu trium, uel quatuor operū tantū teneatur ad emendationem dāni, et nō perdat possitiū, et teneatur Pastinarius ad uineare totam vineam quā habat ad possitiū infra annū, post denuntiationem sibi factam à dño, alioquin totū perdat possitiū, et si aliquis Pastinarius habuerit rem suam propriā iuxta possitiū et usurpauerit de terra possitij perdat possitiū, et tenimentū totum, et usurpatū restituat, et in decem libris puniatur, et Pastinarij uinearū colligāt oliuas et alias arbores et reddant de fructibus medietatem dño, et qñ Pastinarius uoluerit colligere pdicta, teneatur dicere dño ut eat uel mittat ad uidendum et si nō iuerit uel miserit liceat ei colligere, et Pastinarius incidat in penā uiginti solidorū qualibet uice qua contra fecerit et emendet dannum sacramento dñi pdicti, et Pastinarij teneantur deferr medietatem musti puri quo dño placuerit in Ciuitatē et si Pastinarius inciserit arbores nisi pro palis faciendis dño inrequisito, emendet domino duplū ualoris arboris incise et sine uoluntate domini nō seminet in possitio pse uel aliū aliquod bladum, linū, uel canapim uel aliqd quod noceat possitio ad penā uiginti solidorū et pdat quod seminauit de eo aut quod seminatum est contra uoluntatem dñi in possitio teneatur reddere medietatē et idem intelligatur de laboratoribus.

boratoribus hortorum qui aliquid seminant in ipsis et omnia prędicta quę in pastinarijs dicta sunt locum habeant ibi laboratoribus vinearum alienarum: saluis tamen in prędictis pactis et conventionibus factis inter partes; quicumque laborauerit seu ad possitum habuerit aliquam uineam possitiam, hortum seu terram teneatur ibidem plantare qualibet anno tres arbores domesticas ad instantiam et requisitionem domini ad penam decem solidorum pro qualibet arbore deficiente, et stetur sacramento domini rei, et Pastinarij, et laboratores teneantur potare uineas et zappare per totum mensem martij, et palare, et occare per totum mensem aprilis et Maij, quod si non fecerit Pastinarius perdat Possitium, et laborator laboritium, et teneatur uineas bene claudere ad penam uiginti solidorum.

Quod Potestas seruet et seruari faciat pacta et conventiones inter dominos et manentes.

.LXXXV.

Potestas et eius curia obseruent et obseruari faciant omnia pacta et conuentiones legitimas factas et faciendas inter dominos et manentes, et nihilominus qui non obseruauerit in centum solidis puniatur, et damnum passo emendet et famulus qui per certum tempus promiserit stare cum aliquo teneatur ipsum tempus perficere et inlicentiatus discedens perdat salarium suum totum, et durante dicto tempore non possit se cum alio conducere nec alicui liceat ipsum in famulum acceptare.

De permutatione facta cum aliquo extraneo ab homine nostrę Iurisdictioni subiecto.

.LXXXVI.

Si quis fecerit uel faciet permutationem aliquarum rerum cum aliqua ecclesia uel prelato eius, et ille qui permutationem fecit uel eius heres ue-

diderit res quas ab ecclesia
recepit alicui nostro Ciui uel
comitatiuo, emptor habe,
at possessiones illas, et pos,
sideat liberas et expeditas
et absolutas, et de ipsis ab
ecclesia illa nō debeat mole,
stari, Itemque si quis nostrę
Jurisdictionis permutauit
seu pmutabit cū aliquo ex,
traneo aliquā rem mobilem
et res dicto nostro Ciui in cā,
biū data fuerit molestata
ille comitatiuus rem quā
dedit recuperare possit pro,
pria authoritate sine pena
et iuris ordine prtermisso,
et si quis in rem prdictam
prtenderet aliquod ius ha,
bere seruetur idem :

De socita facta cum ru,
stico. LXXXViij

Quicumque habuit uel ha,
buerit socitam cū ali,
quo rustico uel manente
et dns Rustici uel aliquis
alius bestiam seu bestias quę
datę erunt in socitam ali,
qua ex causa abstulerit, et pro,
batū fuerit quod habuerit dictam
socitam cū dicto Rustico uel
manente, declaratione facta
pars dictarum bestiarum quę decla,
rata fuerit, ille qui bestias abs,
tulerit restituere teneatur ad
penā decem librarum den, me,
diētas cuius penę sit cōis et a,
lia socii et nihilominus par,
tem dictarum bestiarum restitue,
re teneatur.

Quando Contractus presu,
mantur simulati.
. LXXXViiij..

Omnis contractus et alie,
natio rei alicuius factus
uel qui fieret in fraudem simu,
latus uel simulata prsuma,
tur et habeatur, si alienator
post cōtractū uel alienationē
per se uel aliū pro eo rem a,
lienatam inuentus fuerit pos,
sidere seu fructus ex ea per,
cipere, et talis cōtractus et a,
lienationes pro cassis et irri,
tis habeantur et nō ualeant
ipso iure, et pro ipsa re alie,
nata teneatur tamen posses,

sor omnibus respondere, non obstante si in cõtractu uenditionis uel alienationis talis possessor se nomine emptoris cõstituerit possidere uel aliquo cõtractu locationis cũ emptore facto.

Similis est reformatio in libro reformationũ manu ser Pancratij Lutij de Urbeuett Cancellarij cõis sub anno .1391. et die .xxiiij. mensis Martij.

Item quia multę alienationes fiunt in fraudem et quandocunq; simulatę prouiderunt et ordinauerunt q quęlibet alienatio psumatur simulata si alienator post alienationem per annum cõtinue à die alienationis numerandũ possederit rem alienatam et fructus exinde percepit pacifice et quiete quo casu alienatio ipso iure nõ teneat, non obstante aliquo capitulo in cõtrariũ loquente remanente cũ statuto in eo q loquitur in sui roboris firmitate.

Explicit secũdus liber statutorum Causarũ Ciuilium.

De officio Judicis.

. I.

Quoniam procliuis est hominum cursus ad uoluptates, et natura imitatrix uitiorum que nisi per Judices penis debitis compescantur, pullulantur, et Ciuitates adducunt sepissime in ruinam: Ideo hac saluberrima lege sancimus quod Iudex maleficiorum habeat Jurisdictionem et merum imperium, in omnibus et singulis maleficijs et delictis ac et de omnibus et singulis malitijs criminibus et delictis commissis et que infuturum committerentur in Ciuitate, comitatu et destrictu Vrbis ueteris tam ex suo mero officio quam etiam per denunciationem cuiuslibet denunciantis dummodo pena ueniret imponenda decem libr. den. et abinde supra per inquisitionem procedere exceptis dumtaxat delictis infrascriptis, et infrascriptis casibus vz. de malitijs et delictis commissis et que committerentur per aliquem popularem uel artificem dicte Ciuitatis et de dicto delicto seu malitio ueniret pena imponenda tresdecim libr. et abinde infra non possit per inquisitionem procedi, sed per accusationem tantum, et exceptis adulterio, incestu, stupro cum mulieribus, et exceptis malitijs commissis per annum ante principium sui regiminis; postea uero excepto crimine proditionis contra commune nostrum de quo possit perpetuo procedi secundum Juris dispositionem, procedi non possit per inquisitionem, et exceptis delictis commissis ~~per minorem: qua~~tuordecim annorum et delictis commissis inter virum et vxorem, et inter consanguineos, et attinentes quocumque et affines usque in tertium gradum inclusiue secundum ius canonicum computandum. In quibus omnibus procedi possit per accusationem tantum productam per iniuria passum exceptis homicidio, ossium fractura, membri debilitatione et uulnere cum enormi cicatrice in facie, In quibus possit per inquisitionem procedere contra

quoscumque comittentes, ac etiam possit
et debeat de omnibus et sin-
gulis criminibus et delictis per
inquisitionem procedere, et
si fuerit negligens in predictis
vel aliquo predictorum ipso facto
incurrat penam centum librarum
et teneatur dictus Iudex co-
piam totius inquisitionis for-
mate et totius accusationis pro-
ducte infra duos dies à die
inchoationis vel productionis
mittere copiam ad cameram dominorum
Conservatorum dicte Civi-
tatis apud Cancellarium qui pro
~~tempore~~ fuerit sub pena me-
dietatis eius quantitatis que
veniret pro delicto seu deli-
ctis in accusatione vel inqui-
sitione de dictis imponenda
si veniret pena personalis im-
ponenda incurrat penam
quinquaginta librarum et tene-
atur iudex expedire processum
contra contumaces infra mensem
à die inchoati processus per sen-
tentiam diffinitivam in compa-
rentes vero infra quadraginta
dies à die responsionis facte
super accusam vel inquisitio-
nem nisi in processu oppona-
tur questio falsitatis vel in-
strumentorum, que si fuerit in-
cidenter opposita debeat expe-
diri infra mensem à die dicte
oppositionis incidenter facte.

Qualiter procedatur in delictis
contra contumaces.

.II.

Quia omne Iudicium inci-
pit à citatione ideo sta-
tuimus et ordinamus quod si contra
aliquem fuerit formata inqui-
sitio vel accusatio producta, et
accusatus vel inquisitus Civis
vel alius habitator nostre Civi-
tatis quod debeat citari cum ce-
dula continente totum malleficium
et delictum cum omnibus qualita-
tibus de quibus procederetur
contra eum termino trium dierum
à die citationis de quo facte
que semel tantum fieri sufficiat si
personaliter fuerit inventus ci-
tetur domi bis cum cedula su-
pradicti tenoris, et cum supradi-
ctis terminis, et elapso termi-
no quando fuerit personaliter inventus
vel elapsis dictis duobus termi-

nis qui non fuerit personaliter inve-
ventus et non comparuerit legi-
time ponatur in bano per pu-
blicum preconem com̃is Urbisveteris
ad scalam palatij residentie of-
ficialis precedentis in quo banno
exprimatur nomen, pronomen
seu cognomen accusati vel
inquisiti et totum delictum et pe-
na imponenda pro delicto cum
termino trium dierum ad comparen-
dum. si autem fuerit civis comita-
tinus destrictualis vel alius ha-
bitans in comitatu vel destri-
ctu Urbisveteris citetur semel tantum
personaliter vel ad domum habita-
tionis citati vel ad ianuam
Castri in quo habitaverit cum
cedula supradicte continentie
cum termino quinque dierum, et si
fuerit contumax ponatur in
banno ut supradictum est cum
proximo termino supradicto.
si vero fuerit civis forensis ut
alius non habitans in Civitate
comitatu vel destrictu cite-
tur semel cum cedula supra-
dicti tenoris affixa in porta
Palatij residentie predicti
dn̄i Potestatis, et terminus
assignetur secundum loci distantiam
arbitrio Iudicis et similiter po-
natur in banno ut supradi-
ctum est cum termino arbitrio
Iudicis statuendo, et in om-
nibus supradictis citationibus
Nuntius debeat cedulam re-
lassare citato si personaliter
inventus fuerit vel domi
ipsius rei vel in porta Castri
vel Palatij affixam quando Reus
non habitaverit cum presentia
duorum testium civium Urbe-
veteris quorum testium nomina, prono-
mina, seu cognomina in
relatione Nuntij scribantur,
et elapso termino banni Re-
us qui non comparuerit habea-
tur pro confesso omnia, et singu-
la in accusatione, seu inqui-
sitione contenta, et feratur
diffinitiva sententia contra Re-
um possit tamen reus post ter-
minum banni comparere dum-
modo solverit Camerario
com̃is ante suam responsionem
quadraginta solidos et aliter
non audiatur.

Qualiter procedatur in de-

fictis contra Reum compa-
rentem.

iij.

Statuerunt et ordi-
nauerunt q si Reus
accusatus uel inquisitus ad
mandata Judicis cōparu-
erit, et respondere accusa-
tioni uel inquisitioni volu-
erit, dato eidem prius cor-
porali iur.^to de ueritate
dicenda per Judicem re-
spondere teneatur accusa-
tioni uel inquisitioni sim-
pliciter confitendo, uel ne-
gando, et omnes exceptio-
nes tam dilatoriç q̄ perem-
ptoriç intelligantur et sint
tali respondenti omnimo
reseruatç, et post dictam
responsionem Reus tenea-
tur incontinenti satisdare
de Judicio sisti cū idoneis fi-
deiussoribus uno uel pluri-
bus approbato uel approbatis
p Camerariū cōis Urbisueteris
si poterit fideiussores prsta-
re, uel depositū facere penes
Camerariū de tota pena, si
pena imponenda esset pecu-
niaria, et prstita satisdatione
prdicta uel facto deposito pr-
dicto, nō possit detineri occa-
sione dicti processus, nisi post
publicationem processus contra
Reū qui negauerit appareat
legitima iudicia cū quibus
possit torqueri sm formā sta-
tuti, et qn apparerent legi-
tima Judicia citetur cū ce-
dula dictus accusatus uel in-
quisitus in qua appareat q cū
appareant legitima iudicia
contra eū de processu per eū
negato q compareat ad cōfitē-
dū ipsū delictū, seu delicta
quo uel quibus appareant
legitima iudicia uel ad su-
biciendū se torturç quod si
nō fecerit infra terminum
quinqz dierz et fuerit perso-
naliter citatus, uel si fuerit do-
mi citatus citetur iterū cum
cedula continente dictum
effectū et si in dictis termi-
nis nō cōparuerit habeatur
pro cōfesso et conuicto si
uero cōparuerit et voluer-
it se subicere torture sm
iudicia procedatur et in

omnem casū

omnem casu per quem ueni, ret pena corporalis imponen, da in defectu pecuniarie pr, stita satisdatione uel dato deposito accusatus uel inqui, situs nō possit detineri nisi modo subscripto et Judex post dictam responsionem et sa, tisdationem assignet partibus decem dierum uel plurium arbi, trio Judicis ad probandum et probationē habendum incumbenda per omnem speciem proba, tionis quo termino elapso si nihil fuerit oppositum feratur sntia, et si nō potuerint di, ctam satisdationē prstare quia fideiussores nō inuene, rit uel depositum nō fecerit ut supra dictum est, uel quia pe, na imponenda esset corpora, lis simpliciter uel sub cōditione mittatur in carceribus cōis et inde nō debeat relaxari donec fuerit integratr absolu, tus aut cōdenatus et sntia integratr exegutioni man, data, et notarius malltiorum teneatur facere copiam descri, bendo oīa acta cuicumque pe, tenti ad penā quinquaginta librarum den pro qualibet uice qua cōtrafecerit soluendam omnimodo et quod dictum est in fideiussore prstando per Reū et idem ratio sit et es, se intelligatur in accusa, tore et comparentibus sequatur processus in forma cū publi, catione processus et alijs que re, quiruntur que pectore sindi, cantis relinquntur dūmodo causa et processus expedia, tur prout sup existit decla, ratū in primo malltiorum sta, tuto si in prdictis uel aliquo prdictorum dicti officiales fuerit negligentes et remissi pro ta, li neglientia sindicentur et reperti culpabiles penas imponendas delinquentibus incurrant et soluere tene, antur nō obstantibus quod aliqua dictorum sollemnitatum fuerit omissa uel aliqua non obser, uata.

iiij

De pena imponenda accu, sationibus et sindicis Comitatus nō deferentibus malltia.

Ne mattia que occurrit
et fient ne remane-
ant impunita statuimus
et ordinamus q si quod de-
lictu comissu fuerit in ci-
vitate Urbisveteris burgis et
subburgis eiusdem per ali-
quem cuiuscumque gradus con-
ditionis et status existat c̄o-
tra aliquem in persona vel
rebus que tunc anteriores
regionis in qua mattium
comissu fuerit infra octo di-
es a die comissi maleficii te-
neantur et debeant vinc-
lo iuramenti et pena de-
cem librarum, et minori pe-
na arbitrio Judicis auferen-
da inspecta qualitate de-
licti ore tenus tamen denuntia-
re et revelare supradicto
dno Judici et eius curie di-
cta mattia seu delicta com-
missa cu testibus que inter-
fuerunt delicto si aut dictis
anterioribus fuerit protesta-
tu a die protestationis facte
infra tres dies teneantur, et
debeant pena viginti quinque
librarum pro quolibet delicto r̄-

ferre apportare et denuntiare
ut supra dictu est supradicto
dno Judici et eius curie et q
sic teneantur facere anterio-
res bannitu facere teneantur
officiales Urbevetani in prin-
cipio mensis regiminis eorum
q post bannimentu tenean-
tur et obligantur ad predicta
anteriores predicti et non antea,
et qui sentit onus sentire de-
bet et comodu, decreverunt
q supradicti anteriores sint
et esse intelligantur exem-
pti et immunes ab omni one-
re personali. Vz. a custodiis
sotie cavalcata et his simili-
bus in quibus vel ad que one-
ra nullo aliquo quesito color
ingenio facienda cogantur
per aliquos officiales et si quis
officialis in predictis contrafece-
rit decem librarum pena vi-
ce qualibet puniatur. Si aut
delictu aliquod comissu fuerit
vel perpetratu in comitatu Ur-
bisveteris vel destrictu quod sin-
dici plebariorum comitatus et
destrictus Civitatis predicte
teneantur et debeant vin-

culo iuramenti, et pena decem librarum pro quolibet sindico mattia, et delicta comissa in corpore plebeio Castro Villa vel uniuersitatis infra octo dies denuntiare et referre supradicto dno Judici à die maleficij comissi computandos cum loco, tempore, et testibus qui interfuerint delicto et alijs comitantibus. Si aut dictis sindicis denuntiatum est et protestatum fuerit tale delictum fore comissum, et non reportauerint et denuntiauerint ut supra dictum est dicto dno Judici infra quatuor dies à die protestationis factę, quod tunc ipsis sindicis incurrant penam uigintiquinque librarum ipso facto et nihilominus denuntiare teneantur dicta delicta comissa sub dicta pena.

De mitigatione penarum.

.V.

Si quis accusatus denuntiatus uel inquisitus in sua pria excusatione pure et simpliciter delictum fuerit confessus quarta pars penę pecuniarię imponendę ei remittantur, et si pacem habuerint ab offenso uel eius hęredibus et pacem ipsam in publicam formam ante sententiam produxerit coram Judice seu officialibus mattiorum de maleficio et delicto cognoscentibus alia quarta pars penę originalis tollatur et remittatur eidem, et si quis condemnatus condemnationem suam pecuniariam soluerit camerario comunis infra decem dies à die latę sententię, et condemnationis computandos si à tali sententia non fuerit appellatum, et si fuerit appellatum infra decem dies à die sententię latę per iudicem appellationum primam confirmantem remittatur quarta pars condemnationis eidem et si infra dictos decem dies dictam suam condemnationem non soluerit soluat et soluere teneatur et debeat duos solidos pro qualibet libra ultra condemnationem de eo factam.

MOV

In quibus casibus penę duplicantur.

.vi.

Delinquentibus et delicta committentibus in supradictis locis et temporibus penę statutę pro ipsis duplicentur et duplicari debeant si commissa fuerint in nostra venerabili ecclesia Cathedrali et iuxta et prope per triginta pedes et in tota platea dictę ecclesię et in quacumque alia curia in palatio alicuius officialis tam officialis civis quam forensis in platea maiori et populi in consilio seu parlamento exercitu, hoste, seu cavalcata, nuptijs, seu sponsalitijs, in luctu, seu funere alicuius defuncti vel quando iretur ad consilium pro ambasiata communis vel quando advocati et procuratores accederent ad palatium officij, illuc vel inde redirent domum habitationis vel in potheca propria vel conducta offensi iuxta et prope per quinquaginta pedes et in aliqua quacumque possessione offensi de nocte post sonum campanę quę pulsatur de sero pro penis duplicandis, et ante sonum campanę quę pulsatur pro die in aurora diei in festivitatibus et indulgentijs ro hi. NZ. corporis xpi et sti Britij de mense Novembris et in festivitatibus dni. NZ. in vigilia cum tribus diebus sequentibus in festo assumptionis beatę Marię Virginis de mense Augusti cum duobus diebus sequentibus et duobus precedentibus in die palmarum cum tota integra hebdomada sancta in pasca resurrectionis cum tribus diebus sequentibus et in diebus in quibus nundinę servarentur in festo carnis privij et pena semel duplicata ex una dictarum causarum non possit per aliquam aliam causam ulterius augeri, sive duplicari.

De pena non probantis accusam.

.vij.

Quicumq accusauerit ali-
quem de aliquo crimi-
ne ex quo pena mortis prin-
cipaliter uel in defectu ali-
cuius conditionis ueniret im-
ponenda, et ipsa nō probaue-
rit in quinquaginta libris
den. cortonensiu accusans
condēnetur. si aūt accusans
porrexerit de aliquo delicto
uel crimine ex quo sequi
deberet principaliter uel in de-
fectū alicuius conditionis in
aliqua alia corporalis pena
q mors tunc accusans condē-
netur et punietur in uigin-
ti quinq libris denariorum ac-
cusans uero aliquē de priua-
to carcere et probauerit di-
ctā accusā tunc in quinqua-
ginta libris puniatur et con-
demnetur in certis aut de-
lictis accusator nō probans
si pena ueniret imponē-
da pro tali delicto a quinqua-
ginta libris sus inclusiue tūc
in quinq libris puniatur, si
aūt imponeretur pena a
quinquaginta libr infra u-
sq ad uigintiquinq libris
inclusiue in quatraginta
solidis puniatur. si uero pe-
na ueniret imponenda
a uigintiquinq libris infra
in uiginti solidis puniatur
addentes q si accusator in-
uentus fuerit tergeuersari
et dolose et malitiose nō pro-
bare uel nō probari fecere
accusā porrectam q tunc
a prdictis officialibus dictus
accusator condēnetur penis
et banno qua puniti fuis-
sent accusati si fuissent cul-
pabiles reperti.

De abolitione concedenda
uel non.

VIIJ.

Quia primi motus nō
sunt in potestate do-
minū, statuimus et ordina-
mus q qui per errorē, uel
iudiam uel furorēm aliquā
accusā produxerit cōtra ali-
quē de aliquo delicto in qua-
cumq curia coram quocumq
officiale Ciuitatis urbisuetis
q talis accusator possit et ei li-
ceat ante sententiā primo pr-

stito corporali iuramento
q nō iracundię fecerit suro,
ris uel erroris siue accusā
renūtiare et eam detra,
here et hoc locū habeat et
obseruetur in maleficijs
et delictis tm̄ inquibus per
statutū imponeretur pena
decem librarū. et abinde in,
fra: primo et ante oīa pro
quolibet accusato uiginti so,
lidis solutis camerario dicti
cōis in dānis datis antē et
accusis dānorū datorū in re
propria uel cōducta et in
accusationibus de turbata
possessione quātcumq̄ quan,
titatis pena imponeretur
renūtiare liceat et possit si,
ne pr̄dicti iuramenti pre,
statione, et talis rēnūciatio
admittatur et recipiatur p
dictos officiales quādo cūq̄
antē sententiā solutis primo
quindecim solidis den̄ pro
quolibet accusato camera,
rio supradicto in maleficijs
uero pro quibꝫ imponitur pe,
na á decem libris supra re,
nūtiatio siue abolitio nulla,
tenus admittatur.

In quibus casibus quis potest
poni ad torturam.

.IX.

Quia sepe Judices gloriam
immoderatę seueritatis
affectant et et in leuibus et iu,
ris ordine nō seruato ad tor,
menta prorūpunt ideo sta,
tuerūt q nullus possit poni
ad torturā nisi in delictis
et criminalibus infrass. NB.
in crimine lesę maiestatis
proditionis, homicidij, furti
rapinę, robbarię, incendij, fra,
ctur omis, in debilitatione
membri, in uulneribꝫ in fa,
cie cū cicatrice, in uitio su,
bdomitico, in uiolatione mo,
nialiū, in sacrilegijs, in om,
nibus delictis cōmissis de nocte
in nocturnis depopulatoribꝫ
et deuastatoribus bonorū, in
falsitatibus, in destructoribus
defractoribus bonorū in pla,
giarijs, in assassinis, et fieri
facientibus assassinaria, in
crimine priuati carceris
seu priuatę detentionis et

in predictis delictis, seu crimi-nalibus nullus possit poni ad torturã nisi præcedentibus legi-timis inditijs quorum inditiorum te-nentur dare copiam cuilibet postulanti et terminum competentem quinque dierum, et plus ar-bitrio Judicis ad reprobãdum in-ditia, et super ipsis inditijs alle-gationes audire teneatur an-tequam ad torturã deveniat, et si officiales contrafecerit puniat' in quinquaginta libr. den. in quolibet dictorum casuum et cre-datur de tortura iuramento tor-mentati cum quatuor testibus de publica voce et fama vel per unum idoneum testem de visu.

De sententijs ferendis et mo-do in ipsis retinendo.

.X.

Sententiæ sive corporales si-ve pecuniariæ sint feran-tur per officiales Potestatem vel capitaneum in cuius curia de delicto processum extitit in eorum palatijs ad solitum bancum iu-ris maleficiorum hoc ordine quia per unum diem antea ad lo-giam dicti eorum Palatij per præ-conem cõis publice banniri fa-ciant quod quicumque aliquid fa-cere habet in eorum curijs pro delictis aliquibus quod compareat et comparere debeat die sequen-ti post bãnum hora consueta ad audiendum sententias que super di-ctis delictis fieri debent et hoc bãnum sufficiat ad sen-tentiã audiendã, et die quo sententie ferri debent de mane per præconem bãniatur con-silium generale quod ueniant hora sententiarum ferendarum ad sonum campane, que campa-na pulsari debeat ante sen-tentias ferndas tribus vicibus ordine et more consuetis in quo quidẽ consilio per dictos officiales sententiæ ferantur cum presentia notarij camerarij et testium fide dignorum qui notarius ha-beat et habere debeat a dictis officialibus in cartis pecudi-nis de verbo ad verbum in publicã formã copia dictarum sententiarum quã copiã ad cãme-rã cõis portet et admittet et alia sententia principaliter per nota-

uis mattiaz scriptis in cartis ba,
bicinis publicate in publicã for,
mam remaneant, et re,
manere debeant pares dictos
officiales.

De exequtoribus sententi,
arum per officiales fiendarum.

.xi.

Cum parũ esset sententias
ferre nisi debite execu,
tioni mandarentur ideo san,
citũ est, et ordinatũ fuit quod
officiales teneantur, et debeãt
omnes s'ntias eorum tempore la,
tas et etiã processus debite exe,
cutioni mandare et ipsas
exequi infra viginti dies post
decem dies qui in s'ntijs appo,
nuntur numerandos et cõ,
putandos si p'dicti cõdemna,
ti p'stiterint fideiussores ut
aliquid haberent de quo dicta
exequutio fieri possit de quibus
cõdẽnatis diligens inquisi,
tio, et discussio fieri debeat
si aliquid habeant vel ne et
in p'dictis vel aliquo p'di,
ctorum supradicti officiales repe,
rint negligentes cõdẽnatur
in simili pena qua cõdẽnatus
soluere tenebatur declaran,
tes quod si supradicti officiales in,
fra dictos viginti dies execu,
tionem in aliquo casu vel
causa nõ fecerint quod teneãtur
ultimum facere tempore eorum
officij quã si fecerit media
pena quã incurrissent per
exequutionẽ nõ factam di,
ctis officialibus diminuatur.

De pena blasfemantiũ et
coniurantiũ Deũ, virginẽ
Mariã, et alios sanctos.

.xij.

Quia per blasfemas subuer,
siones terrarum, terremo,
tus et pericula humano gene,
ri oriuntur, statuerunt, et or,
dinauerunt quod quicumque blasfe,
mauerit Deũ aut gloriosam
virginem Mariam seu tur,
piter maledixerit penã sol,
uat quinque libras den. sine
aliqua diminutione pene vi,
ce qualibet puniatur qua blas,
femauerit, et si dictã penam
nõ soluerit infra quindecim
dies fustigetur per totã terrã
et amputetur

et amputetur ei lingua si vero
alios sanctos vel sanctas blas-
femaverit seu maledixerit
puniatur pena decem librarum
pro qualibet vice sine aliqua
diminutione et stetur sacra-
mento denuntiatoris cum uno te-
ste bone fame in casibus supra-
dictis accusatori seu denuntia-
tori teneatur credentia nisi
peteret declarari seu nomi-
nari testem vel testes testem
vel testes reprobaret, et officia-
les predicti ex eorum officiis possint
invenire predicta et teneantur
vinculo iuramenti inquisi-
tionem facere ad petitionem
cuiuslibet postulantis. si vero
iuraverit per corpus seu sangui-
nem Xpi, aut Virginis Marie
in modum voti vel aliter loquendo
solvat pro qualibet vice de fa-
cto solidos viginti si vero iu-
raverit per vulvam vel ali-
ud membrum dispectuosum dei
vel virginis Marie solvat pe-
nam decem librarum de facto
pro qualibet vice aliqua sine
diminutione et credatur et
stetur iuramento accusatoris
honesti tamen et bone fame et
teneatur in credentia si
vero iuraverit per sanguinem
seu corpus aliorum sanctorum et
sanctarum solvat decem soli-
dos pro qualibet vice de fa-
cto ut supra et predicti officiales te-
neantur et debeant in prin-
cipio sui officii banniri facere
publice in locis consuetis dicte
Civitatis et inquisitionem
facere de predictis qualibet
mense.

De pena homicidij et vene-
ficij.

.xiij.

Cum facies hominis creata
sit ad similitudinem
celestis maiestatis quam extin-
guere nephas est et scelus ne-
fandissimum statuerunt, et ordi-
naverunt quod siquis vel siqua
hominem occiderit vel occidi fe-
cerit pena capitis puniatur,
et omnia bona dicti occisoris mo-
bilia et immobilia Comuni Urbeve-
tano confiscentur et applicen-
tur nisi extarent descenden-
tes per lineam directam que si de

113v

ocidere fieret iustitia et pe,
na capitis sublineret. tunc
bona supradicta nō applican,
tur cōi sed solūmodo madi,
etis de scēdētibus rstingeatur
et inomnē casu detrahātur
dotes mulierū et alia debita
que de iure detrahi debant
addentes et declarātes q dic,
tus homicida ab omnibus in ci,
uitate burgis comitatu et da,
strictu possit capi, impediri,
arrestari, detineri, et offendi
usq ad mortem inclusiue
sine aliqua pena et dictū
homicidā uiuū seu mortuū
curie p̄dictorū officialiū pre,
sentare seu notificare infra
terminū trium dierū à lieca,
ptionis siue mortis de dicto
homicida facte teneatur si
aut p̄sentare seu notificar
neglexerint capientes homi,
cidam uel mortem seu per,
cussiones in eū inferentes
tunc et eo casu tales penam
centū librarū denr̄ incurrāt
si aut quis ausu temerario
et diabolico, p̄sumserit ali,
quem ueneno ocidere, et
extinguere, pena capitis puni,
atur, et bona ut supra publi,
centur, et confiscentur. si aut
attentauerit ueneno extin,
guere et ad actum proximū
deuenerit, et nō perfecerit,
penā quingentarū librarū denr̄
incurrat quam si infra ter,
minū statutū nō soluerit am,
bobus oculis excecetur et pri,
uetur.

De offensionibus et percussio,
nibus factis cū armis et lapi,
dibus, et quod liceat percusso,
repercutere percussorē suū.
xiiij.

Et omnis malitia delin,
quere uolentibus tota,
liter auferatur, statuerūt, et or,
dinauerūt q si quis uel si qua
aliquem percusserit studio,
se cū cultello, ense, falcione,
lanceas, sbiedo, triferro,
claua ferrata, uel ferrea,
mannaiola, secure uel ac,
cetta, beuda canare, braccia,
iola, massa ferrata, zappa
ferrea, bidente, aliquo ligno
malitioso, uel ferrō, uel qui,

buscumque aliis generibus armorum
malitiosis, si in facie et sanguis
exierit in ducentis libris puni-
atur pro qualibet percussione
et vulnere et si signum vitu-
perabile et enorme vel cica-
trix remanserit perpetuo vel
remansura fuerit in facie di-
cti percussi, quod tunc et eo ca-
su pena duplicetur, de quo si-
gno vel cicatrice stetur et cre-
datur iudicio medici communis
vel officialium eligendi; quam
quidem penam si solvere non
poterit infra tempus statutum
eidem manus penitus am-
putentur, si autem sanguis non
exierit percutiens cum dictis
armis in facie in centum
libris puniatur et si dictam pe-
nam solvere non poterit infra tem-
pus limitatum fustigetur per
totam civitatem in locis publi-
cis et consuetis, et sic fustigatus
relaxetur sine pene predicte
solutione; si quis autem percus-
serit in capite seu vulnera-
verit cum dictis armis cum san-
guine in centum quinquagin-
ta libris puniatur pro qualibet

vulnere, et percussione, et si
ossis fractura intervenerit,
sit pena duplicetur de quo
verbo medici stetur ut supra.
Si autem sine sanguine in ca-
pite cum dictis armis percusse-
rit in septuaginta quinque
libris puniatur pro qualibet per-
cussione, addentes quod in om-
nibus casibus supradictis fi-
deiussores dari et prestari de
solvendo possint ac accepta-
ri per officiales debeant appro-
bari ut statutum est per camme-
rarium itaque commune perfecte
et effectualiter cautum sit. Sive-
ro oculum nasum manum pe-
dem maxillam vel aliud mem-
brum percussus amiserit, per-
cutiens seu vulnerans in
quatringentis libris denariorum pu-
niatur, si vero percussus di-
gitum manum vel pes vel aliud
officium membri amiserit in
totum vel in partem de ipsis
debilitatus fuerit pro quolibet
predictorum in ducentis libris
condemnetur, si vero de tem-
pus cadere fecerit cum armis
predictis puniatur in centum

libris pro quolibet dente.
Si quis autem percusserit in a-
lia parte corporis cum predictis
armis si cum sanguinis effusi-
one in centum libris pro qua-
libet percussione puniatur si
autem sine sanguine in quin-
quaginta libris denariorum pu-
niatur, si autem cum lapide, ba-
stone non ferrato uel alijs
armis percusserit in facie
cum sanguine in libris
quinquaginta, si sine san-
guine in libris uigintiquinque
si sanguis non exierit in
libris decem puniatur pro
qualibet percussione, si ue-
ro liuor sanguinis interue-
nerit in supradictis casibus
seu quocumque ipsorum pro sangui-
nis effusione habeatur et re-
putetur, uolentes ac statu-
entes quod si quis lanceaue-
rit iniuriose contra aliquem
aliqua arma malitiosa et
acta ad mortem seu percussi-
ones graues et non percusserit
quod tunc et eo casu centum li-
bras nomine pene soluere
teneatur et sic sit, et intel-
ligatur de sagittatione et ba-
listatione cum sagittis. Si uero
baculus uel lapis proiecti fu-
erint tunc proicientes Iu-
dicis arbitrio puniantur, con-
sideratis supradictis armis et
persona delinquente et iniu-
riata, si qua autem persona cum
armis aliquem percusserit et sta-
tim fuerit repercussa quibuscumque
armis a percusso, qui postre-
mo percussit non soluat penam
addentes quod percutientes cum
dictis armis, et uulnerantes
cum sanguinis effusione cogan-
tur, teneantur et debeant
omnes expensas et medica-
menta dicto percusso reficere
et resarcire si autem aliquis
adminauerit contra aliquem
cum dictis armis puniatur in
decem libris.

De pena percutientium sine ar-
mis et spuentium in facie uel
alia parte corporis et quod lice-
at percusso repercutere per-
cussorem. XV.

Et delicta non remaneant

impunita, et pena condigna
sequatur, statuerũt et ordi-
nauerũt q si quis uel siqua
manu uacua percusserit ali-
quem in facie pugno uel ala-
pa uel alr et sanguis exiuerit,
pro qualibet percussione et sã-
guinis tumefactione in uigin-
tiquinq̃ libris den̄ puniatur.
si uero quis aliquem in capite
seu gula percusserit manu ua-
cua nõ sanguine pro qualibet
percussione penam quinde-
cim librarũ incurrat, et si
sanguis nõ exierit de capite
uel gula p̄dicta penã decẽ
librarũ soluere teneantur in
capite uero sine sanguine pe-
na quinq̃ librarũ puniatur si
uero quispiam percusserit in
alijs partibus corporis manu
uacua pro qualibet percussi-
one et calce cũ sanguinis effu-
sione penã decem librarũ sol-
uere teneatur, si uero sine sã-
guine penã librarũ quinq̃ in-
currat. Si aũt aliquis alicu-
ius barbę pilos traxerit muti-
lauerit pena uigintiquinq̃
librarũ puniatur, et si in ter-
ram cadere fecerit et sanguis
exiuerit libras uigintiquinq̃
penę nõie puniatur si sine
sanguine in decem libris pu-
niatur, si impinserit et fecerit
cadere in terram nomine
penę centũ solidos soluat, si
quis aũt p̄ pannos ceperit et
laceratio aliqua interue-
nerit q tunc et eo casu in
quinq̃ libris puniatur et dã-
num emendet. Si uero ad-
minatio interuenerit ma-
nu uacua centum solidorũ pe-
nã incurrat pro qualibet ad-
minatione dũmodo dicta
adminatio fiat de propin-
quo inter iniuriantẽ et in-
iuriatũ per unũ passũ. Si
quis aũt aliquem p̄ capillos
ceperit seu discapellauerit
aut capitiũ de capite extra-
xerit manu uacua tunc et
eo casu pro qualibet uice in
omni casu penã decem librarũ
incurrat addentes qđ ī percu-
tiens indistincte equali percussi-
one percussorem suũ nõ tenea-
tur ad penã addentes q si quis
spuerit in faciẽ alteri aliquẽ

puniatur pena decem librarum
si autem in alia parte corporis
puniatur pena quadraginta
solidorum.

De Assassino et fieri facienti assassinariam et delicta.

.XVI.

Statuerunt et ordinaverunt quod quicumque aliquem prece pretio vel aliqua re data vel recepta seu promissa offenderit et ex tali offensione quis moriretur dictus assassinus trasinetur per totam civitatem in locis publicis et consuetis ad caudam asini quo trasinato ducatur ad locum iustitie consuetum et ibidem caput a spatulis eidem amputetur ita quod penitus moriatur et bona sua publicentur et applicentur hereditatibus communis ut supra statutum est in homicidio si autem contumax fuerit in supradictis penis condemnetur et puniatur fieri autem facere supradictas penas incurrat. Si autem dictus Assassinus et delictum committens per assassinariam aliquem offenderit et ex tali offensione mors non sequatur tunc talis offensor penam duplicatam incurrat attentis statutis de talibus delictis loquentibus fieri autem mandans talem assassinariam et delictum substineat et habeat penas duplicatas pensatis et attentis statutis de tali delicto loquentibus et in supradictis casibus fieri facientes et si dicti Assassini contumaces et inobedientes nostris officialibus quod tunc ultra supradictas penas predicti officiales habeant arbitrium, potestatem, et baliam contra prefatos contumaces et inobedientes condemnandi prout eis convenire videbitur secundum qualitatem personarum et delicti et si supradicti officiales in predictis fuerint negligentes pro quolibet et qualibet vice penam quinquaginta librarum incurrant addentes quod supradicti assassini et fieri facientes assassinariam penas pecuniarias supradictis infra tempus statuti et limitatum cum effectu non solverit quod tunc et eo casu manus dextra talibus

pertractibus incidatur itaque
brachio separetur.

De pena insultantis cũ armis
uel sine armis et de pena p=
hibentis alicui ne transeat
ante domũ suam.
.xvij.

Vt pax et requies in nr̃a
Ciuitate cõseruetur et
maleficijs inquãtũ possemus ob=
uietur, statuimus, et ordina=
mus q̃ si quis aliquẽ insul=
tauerit cũ aliquo gener̃ armo=
rũ ad domũ, apotecã, capũ,
uineã, aream, hortũ propri=
um, uel cõductũ uel ad eccle=
sias uel qñ irẽt ad palatiũ ali=
quorũ officialiũ ciuiũ, uel foren=
siũ uel q̃ ad nuptias uel funus
uel dũ morãtus sociaretur a=
liqua mulier bone famẽ q̃ tũc
insultans cũ dictis armis ui=
gintiquinq̃ libras nõte pene
soluere teneatur in alijs aut
locis et casibus quam supradictis
dictis insultans medietatem
penẽ incurrat. Si aũt quis
insultauerit aliquẽ sine ar=
mis in locis et casibus supra=
dictis et specificatis insultans
decem librarũ penã soluer̃
cogatur. Si aut in alijs locis
sine armis quinq̃ libras de=
nariorũ persoluant. Siquis ue=
ro insultans associauerit qui=
libet associans penas supradi=
ctas soluere teneatur quas et
ipse insultans addentes q̃ ã
p̃dictis insultantibus insul=
tati possint se defendere cũ
moderamine inculpatẽ tute=
le addito q̃ nullus possit alicui
prohibere ne transeat ante do=
mũ suã nisi esset rectus uici=
nalis in quo domũ nõ haberet
transiens ad penã decem li=
brarũ.

De pena dicentis alicui uer=
ba iniuriosa.
xviij.

Quia per uerba iniuriosa
rixẽ et scandala oriun=
tur, statuerũt et ordinaue=
rũt q̃ quicunq̃ protulerit seu
dixerit uerba iniuriosa cõtra
aliquẽ .videlicet. traditor̃, falsa=
rio, latro, cornuto, uel alia
similia uerba sine consilio

Ciuitatis uel coram aliqua curia uel officiali in decem libris nomine penę muletatur si aut in alijs locis solidos centũ soluere teneatur. Si aut dicta fuerint alia uerba iniuriosa quam supradicta in supradictis locis. specificatis soluat et soluere teneatur solidos quatraginta, si aut in alijs locis solidos uiginti soluere teneat' et p(re)dicta intelligantur pro qualibet uice, et qualib; uerbo. si aut aliqua uerba iniuriosa dicta fuerint cõtra aliquos officiales ciues uel forenses tunc p(re)dicti in omni eorum casu duplicentur Additum q si quis uerba iniuriosa dixerit cõtra dños cõseruatores uel aliquẽ ipsorum dñorum Potestatem uel capitaneũ sca ficas fecerit tenequinquaginta librarum penã incurrat. Si aut quis reprobauerit alicui mortem alicuius attinẽtis usq ad tertiũ gradũ inclusiue uel aliquã iniuriã seu uituperiũ quod uerum fuerit et sit, et de tali morte seu iniuria pax facta fuerit uiginti quinq libras soluere teneatur aliqua sine diminutione, si aut pax fuerit in medietatem dictę penę cõdãnetur sine diminutione uel sup. si uero aliquid uel aliqua uerba fuerint probata iniuriosa et dicta fuerint in festo carnis priuij seu ad domum alicuius facientis nuptias et in ipsis nuptijs cõtra aliquos uel aliquas de die seu de nocte uel aliquod turpe dictum seu factũ fuerit q tunc et eo casu pro quolibet uerbo et qualibet uice in pena decem librarum muletetur sine aliqua diminutione de facto in quo casu officialis procedere et punire possit iuris ordine non seruato quod aut non sit turpe uel nõ arbitrio Iudicis relinquatur.

De pena inceptoris rixę.

.XIX.

Quicumq fuerit inceptor rixę de qua bellũ oriatur in centum

tur in cantū libris cōdēnetur
et ultra dictā penam puniatur
de offensa illata sm̄ formam
statuti et siquis extraneus in
auxiliū talis inceptoris ri-
xe armatus uenerit armaque
habuerit perdat et arbitrio
iudicis puniatur ultra dicta
penā. Et si sine armis arbi-
trio Judicis puniatur, et si il-
le ad quem uenerit nō licē-
tiauerit et remiserit eum
statim in ducentis libris pu-
niatur, Additū q̄ si aliquis fo-
rensis ad nram Ciuitatē cā
turbationis et dissentionis ipsi-
us uenerit perdat manū et
pedem, et sit de Ciuitate nra
perpetuo exbānitus et qui talē
receptauerit quingentas libras
nomine penę soluat et si penā
soluere nō poterit amputetur
ei pes et predicta omnia et sin-
gula locū habeant in comita-
tensibus et alijs forensibus. Si
autē rumor seu tumultus oc-
casione rixę in ciuitate orbus
fuerit in supradictis penis pu-
niatur, et plus arbitrio Judicis ha-
bita cōsideratione facti et penę.

De pena Ponentis seu mittentis
aliquid turpe in os uel ad col-
lū alicuius uel alr̄ in perso-
nā.

.XX.

Si quis aliquā turpitudi-
nē uel aliquid turpe
in os alicuius immiserit uel
ad collū uel in psonā iniuri-
ose, si in platea cōis in Pala-
tio uel ecclesia in ducentum
libris uice qualibet puniatur.
Si uero in alijs locis dicta tur-
pitudo facta et pperata cum
centū libras de nō soluat et si
predictas tales turpitudines in-
ferentes penā soluere nō potue-
rint infra tempus limitatū ta-
lia perpetrantes fustigentur p tota
Ciuitatem si uero proiecerit de
remoto loco aliquid turpe uel
turpitudinis cōtra aliquē in ui-
ginti quinq̄ libris noīe penę mul-
ctetur. Quod autē sit turpe et
iniuriose factū iudicantes ar-
bitrio relinquatur et quod iudica-
tū fuerit obseruetur. Si autē aliquis
ad domū habitationis uel apotecā
alicuius iniuriā habitatis posue-
rit pena centū solidorum puniatur.

De pena derobantis et per,
tis et desfractoribus domorū
et de acceptatoribus per eum.
XXI.

Statuerunt et ordina,
uerūt q si quis animo
et intentione derobandi et
robbariā cōmittendi aliquem
uel robbauerit per uim in stra,
tis publicis in ciuitate comita,
tu uel districtu Ciuitatis Vr,
biuetis uel alibi quocunq loco si
ī centū solidis sup usq ad decē
libras ītē libris quinq infra ī
libris ducentis puniatur quas
penas si nō soluerit infra de,
cem dies amputetur sibi pes ī
decem libris sup de furtis la,
queo suspendatur ita q mo,
riatur et si aliquid de dictis
furtis exoruerit seu aliquam
cōtra affidamentū fecerit cā
cū derobandi propria uice
in ducātū libris cōdēnetur et
si infra decē dies nō soluerit
amputetur ei manus et qd
in prdictis officiales possint
procedere et punire et co,
gnoscere tormentando et ōi
alio modo quo eis melius ui,
sū fuerit. Volentes q si qua rēs
ablata diceretur in Ciuitate
uel alijs locis qd sine iusta
causa subest pena imponen,
da uel nō imponenda pro di,
cta ablatione pectore iudicātis
remaneant inspectis perso,
nis, locis, et causis supra di,
ctis prdicti aut nri officiales
in furtis et pro furtis infrascri,
pto modo penas imponant.
Nā q si aliquis furtū fecerit ali,
cui persone et talis res sit ualo,
ris centū libr et abinde sup qt
talis furans laqueo suspēdatur
ita q ōio moriatur. Si aut fu,
erit publicus, et famosus latro
sea fur et furtū sua ascēde,
rint ad quātitatem uiginti,
quinq librarū q pena superiori p,
xima dicta puniatur, et in pr,
dictis casibus possint torquere
cognoscere, et punire, ut eis of,
ficialibus uidebitur, et placebit.
Si uero quis furtus fecerit ā cētū
libris infra usq ad quinquaginta
pena nomine soluere teneatur
quinquaginta libras den qua
penā si soluere nō poterit infra
tempus statutū manus ei dextra

incidatur itaq̃ à brachio sepa-
retur. Si aut̃ furtũ cõmissũ fu-
erit à quinquaginta libris in-
fra usq̃ ad uigintiquinq̃ libras
penã ducentarũ librarũ incur-
rat quã si nõ soluerit infra tẽ-
pus limitatum per totã ciuita-
tem fustigabitur et in carcerib;
remittatur donec dictã penã
persoluat. Si quis aũt furtum
cõmiserit in uigintiquinq̃ li-
bris uel abinde infra usq̃ ad
ducentarũ librarũ pena puniã-
tur quã si nõ soluerit infra
tempus limitatũ per tres dies
cõtinuos poni debeat in ca-
thena et ibidem coram oĩb;
stare debeat itaq̃ ab omnibus
publice uideri possit, et nihil-
hominus reponatur, et retineatur
in carceribus, donec supradi-
ctã penã soluerit cũ effectu si
aut̃ à decem libris infra usq̃
in quinq̃ uigintiquinq̃ librarũ
penã incurrat, quam penã
si nõ soluerit infra tempus,
duplicetur si furtũ fuerit cõ-
missũ à quinq̃ libris infra tũc
pena arbitrio officialis impo-
natur dũmõ nõ excedat pe-

nã proxime declaratã et si
furta predicta cõmissa fuerit
de nocte in omni et quolibet
casu pena sit et esse intel-
ligatur duplicata addentes
ultra penas supradictas q̃ si
quis domũ fregerit, molendi-
nũ, uel palumbariã intra-
uerit preter et cõtra uolũ-
tatem dñi possessoris uel cõ-
ductoris q̃ tunc quinquaginta
libras den̄ soluere teneatur.
si casinã, grleptã, seu cap-
pannã serratas uel clausas
intrauerit in libris decem
noĩe penę uice qualibet pu-
niatur si de nocte in libris cẽ-
tũ in quo delicto nocturno
liceat sit dñis dictorũ locorũ et
cõuicinis ingredientes caper̃,
detiner̃, et eurrestare per unũ
diem naturalẽ et manibus
curiq̃ assignare siue penar̃
captoris aut̃ supradictas furtã
tũ similibus penis, stringãtur
et alligentur put et sicut fu-
res puniantur, et indi et quo-
libet casu supradictis furis cogã-
tur et cõpellatur ad emẽdati-
onẽ rerũ furatarũ et ablatarũ

et ad eorum extimationē dnus
dicta furta et dānis possis.
in quibus ut et sicut in di,
ctis penis cōdēnari debeat.

De facientibus alicui priua,
tū carcerem.

xxij.

Detineas aliquem in pri,
uatum carcerem ul,
tra diem naturalem pena
capitis puniatur minus uero
detinens si fuerit, comes, baro,
miles, vel alter nobilis bnes ca,
strum vel factum castri per
unū diem artificialē vel in,
fra in mille libris puniatur.
si aūt fuerit alia persona pr,
ter prdictos que detinuerit
aliquem per diem artificia,
lem vel infra pena quingen,
tarum librarum cōdemnetur et
puniatur quas penas sinō sol,
uerit supradicti in quocumque
dictorum casuum infra terminū
statutum et ordinatū post
condemnationem de eis fa,
ctam computetur ei pro et tri
ppr uetitum carceris aliquid
ab dis carceratis fuerit extor,
tum vel ablatū ultra predi,
ctas penas puniantur priua,
tum carcerem facientes ac si
uiolenter derobassent et si pr,
fatū carceratū ad aliquid qui,
etandū, remittendū vel se obli,
gandū coegerint terrore et me,
tu dicti carceris sit et ac si
derobassent et quod factū vel
promissū fuerit nō ualeat nec
teneat ipso iure sed semper sit
uanū, irritū, et nullius mo,
menti sic que inobligatur et
sit si aliquod fecerit testamētū
instrumentū uel pturā publi,
cam vel priuatam, vel aliqd
aliud illicitū de quibus omni,
bus prdictū priuatum carce,
rem facientes puniantur et
puniri debeant sm formam
statuti et de predictis dictis
vel factis per tales carceratos
numquam vel aliquo tempore per
officiales possit cognosci et pro,
cedi sed contra tales talia p,
petrantes debeant et possint
cognoscere et procedere puni,
re et cōdemnare ut ipsis of,
ficialibus melius et iustius
uidebitur et placebit Adden,

tis q̃d de carceratione et de, tentio ne predictis et de tẽpore quo quis dicitur fuisse carce, ratus seu detentũ stetur et credatur iuramento ipsius carcerati seu detenti cũ du, obus testibus de publica uoce et fama et sequatũ ad uel, lationem actus celebrati in carceribus et restitutione a, blatarum.

De pena cõmittentis falsita, tem in scripturis monetis ut alijs rebus quibuscumq̃.

xxiiij.

Hac lege inperpetuũ ualitura statuerunt et ordinauerũt q̃ siquis sci, enter et dolose fecerit seu fie, ri mandauerit aliquam scripturã, aliquod instrumẽ, tum, uel testamẽtũ in publi, cam formã, falsam uel falsũ, in totum uel in ali, qua parte p̃dictarum q̃d tunc facientes, et fieri mãdantes, reperti culpabiles de p̃dictis, et pro qualibet scriptura, te, stamento, seu instrumẽto falso, seu ipsorum et ipsarum parti, cula et membro, puniantur et puniri debeant pena quin, gentarum librarum et mãtietur quas penas si cõdẽnatus non soluerit infra tempus statutũ et limitatũ manus dextra ei, dem abscindatur ita q̃ a bra, chio separetur et si in aliquo iu, dicio producta fuerint scienter coram quocumq̃ officiali forne uel Ciue et falsa appareant q̃ tunc p̃dicta pena duplice, tur, et sic duplicata pro pena originali intelligatur et in defectu solutionis nõ factis pe, na manus et mitria succe, dat, et in omnem euentũ ultẽs, et producens eam perdat, sicq̃ intelligatur et sit de scri, entibus seu fieri mãdantibus fal, sam monetã in omnibus et per omnia ut supradictum est de facient(ibus) seu fieri mã, dantibus falsũ instrum(entum); siquis autem falso modo et causa fal, sitatem cõmittendi in dãnũ et detrimentũ alicuius ali, quod testamentũ, instrum(entum), scripturas, uel cartas librorum

laceraverit, furatus fuerit,
abraserit, cancellaverit, seu
celaverit, tunc penā mitrię
et quingentarum librarum pro qua,
libet scriptura seu membro
ipsius, et qualibet vice incur,
rat, quam penā si nō solue,
rit manus ei supra ascinda,
tur, et in omnibus casibus sup,
dictis si dānū aliquod per fal,
sitatem cōmittentem alicui
evenirit, quod ad emendā
et extimam prdicti dāni
teneatur in quibus omnibus
per officiales cōdēnētur. Siquis
verò aliquā monetā aureā,
argenteam, seu eream ton,
derit vel aliter falsificaverit
repertus culpabilis per supradictos of,
ficiales cōdēnetur et cōdēnari
debeat in ducentū quinqua,
ginta libris cū missione et
impositione mitrię qua penā
si nō soluerit infra tempus sta,
tuti, et limitatū, sic mitri,
atus per totam civitatem fusti,
getur, et nihilhominus positus in
carceribus ad penā prdictā
soluendā cogatur, si quis fal,
sam monetā scienter et dolo,
se expenderit seu expendi fece,
rit prdicto casu prdictus expen,
dens, et expendi faciens pro qua,
libet moneta, et qualibet vice
si aurea fuerit in ducentum
libris denā, si argentea fuerit
in centū, si in erea in quin,
quaginta puniatur, ubi aut
aliqua falsitas per aliquē arti,
ficem in arte sua cōmissa fu,
erit et reperiatur quod tunc et eo
casu pena imponatur et poni
debeat iudicantis arbitrio, per
sona falsitatem cōmittens, et
re in qua ipsa falsitas cōmitti,
tur cōsideratis, dūmodo penā
centū librarum nō excedat, vole,
tesque si quis produxerit, seu in,
duxerit aliquā privatā scriptu,
ram falsam in aliqua curia
coram quocumque officiale ci,
ve vel forense, inducens et pro,
ducens quingentarum librarum pe,
nā soluere cōpellatur, quam
si nō soluerit mitrietur et sic mi,
triatus ad locū iustitię cōsuetū
per totam civitatem ducatur et
ibi manus dextra à brachio in,
cidatur ita quod à brachio sepa,
retur, et in omnem eventū

causam perdat. Si vero quis falsu testimoniu perhibuerit seu dici madaverit inqua, cuq curia coram quocumq officiale, ciue, vel forense pp quod damnu, seu verecun, dia alicui eveniat q tune dicens, et dici faciens si que, stio et causa fuerit d centu libris supra tunc in lingua et quinquaginta libris den puni, atur si aut fuerit a centum libris infra pena sit ducetaru libraru et mitriatus p loca pu, blica Civitatis ducatur, Ad, dentes q si quis in supradictis casibus reptus fuerit eidem ra, tus licet penam solverit seu se, tentia fuerit eitra eu execu, tioni madata nullo tempore in nra Civitate aliquod offici, um habere possit in coi vel ar, te aliqua, et sit et esse intel, ligatur ipso iure infamis, itaq ab omnibus honoribus et officiis totalr repellatur et officiales nri in omnibus supradictis possint pcedere p accusa, de, nuntiatione, et inquisitione, qui officiales si fuerint negli, gentes in supradictis incognoscen, do et puniendo p qualibet vice et quolibet casu pena mille li, braru incurrant.

De pena proditoris communis Urbisueteris.

xxiiij.

Cum Andreas Raynerij Manentis quonda comi, tis Sertiani tamq proditor co, munis nra Civitatis Urbeue, tana tenere calcatis rebelli, onis erexerit se protectione se, nensiu inimicoru nror pro, digatr supponendo et contra comune Urbevetanu eiusq terras et homines cu predictis Senensibus guerram di ati, us et dara quibus insole, tias simulant nec no rom, bottus Bernardini Rimbotti et Raynerius Ramondi quod, da comitis Sertiani ne fandis, simi proditores iniquitatis a, liu prefati castru Sertiani ad cuius gubernatione ac custo, diam et tutela coe Urbevee, tanu propiis stipendiis fidu, ciatr deputauit cu quibusda

eorum sequacibus castrum illud
Sertiani incompetentum et opro-
brium communis nostri Urbevetanis
dam promissa et fiducia clam
in perfidia commutantes commu-
ni seram proditorie et dolose
submiserunt, ordinamus ac
stabili ordinatione firma-
mus ad hoc ut iuxta ma-
gnitudine perpetrati scele-
ris prodeat iudicium ultionis
et pena perpetrati debeant
proditores prefati orrende pro-
ditionis nephandissimi co-
mittentes tamquam communis urbis veteris
rebelles publici proditores sint
et habeantur de civitate Ur-
bevetana et eius districtu per-
petuo exbanniti in persona et
rebus quolibet impediri itaque
nullo umquam tempore in Civitate et
districtu urbisveteris aliquate-
nus stare possint sed quilibet
eorum possit et valeat offendi in
persona et in rebus quolibet
impediri et siquo tempore in for-
tiam communis pervenerint capite
puniatur et sententia et sine sen-
tentia lata et late et pendente
contra eos et quemlibet eorum

per Potestatem, et Capitaneum
robur obtineant perpetuo firmi-
tatis nec possint modo aliquo re-
tractari, et nemine vindicta
quam memoria protegatur casti-
verunt quod predicti Andreas, Ra-
bottus, Rainerius eorumque nati
et nascituri nec non solum eorum
progenie ultio imponatur
quod omni iure et iurisdictione
qualibet quod et quam ipsi et
sui antecessores in castro Ser-
tiani eiusque curia perpetuo sint
privati atque ius predictum et iu-
risdictio valeat ad commune
Urbevetanum et si ipsum Castrum
ibi et alibi nisi de mandato
communis urbisveteris construi con-
tingerit sit et esse debeat ter-
ra communantie itaque ipsa
terra, et omnes habitantes in ea
nulli alii quam communi Urbeve-
tano sint subiecti sed ab om-
nibus et singulis preterquam a communi
Urbevetano sint liberi et
immunes tam in personis
quam in rebus ad Secretiam Rim-
bottus cigneus de danzano
Philippucius Raineriis con-
tesse de Sertiano predictorum
inherentes

inherentes prodigijs in ipsa pro,
ditione fuerunt socij partici,
pes et consortes hoc speciali or,
dine firmamus q. predicti Ram,
bottus, Philipputius, et cugnatus
de Ciuitate et destricte perpetuo
sint exbanniti et bona ipsorum
omnia et singula siqua in
Sartiano et destricte habent
comuni Vrbeuetano confiscen,
tur. et si quo tempore in fortiam
cois peruenerit capite puniantur,
tur firmantes qd nullus in con,
silio uel arrengam dicere au,
deat qd aliquis predictorum ex
bannimentis et facientis hu,
moi relaxetur et qd ad cois
Vrbeuetani gratiam recipia,
tur aut in sertiano uel eius
destricte aliquod ius habeant
uel q. Castrum Sertiani non sit
terra comunantie, et q. omnes
habitantes in eo postq iuris,
dictioni cois Vrbis ueteris subie,
cti fuerint non sint liberi et
immunes ut superius est ex,
pressum et qui contra fecerit in
centum marchijs argenti si,
militer puniatur statuentes et
q. omnes et singuli qui contra
commune Vrbeuetanum in
sertiano se incastellauerint
penas similibus debeant sub,
iacere et hec omnia et singula
supradicta solummodo uen,
dicent sibi locum contra illos
filios Raynerij manentis
monachum Andream monaci
cittonem alboretti centomis
et cechum gritium quondam ca,
porsei, et sit supradicti co,
mites, et filij predicti ab omni
iure et iurisdictione siqua
haberent uel uideretur habe,
re in aliquo loco uel terra
Vrbeuetana iurisdictioni
subiectis. Quicumque aut de Ci,
uitate uel destricte Vrbis ueteris
prestiterit auxilium, consilium, et
fauorem siue ducatum siue scor,
tiam senennibus quondam
inimicis uel guerram facienti,
bus nro comuni et terris no,
stre iurisdictionis uel in cen,
tum prestabit in omnibus et per
omnia penis subiaceant pre,
dictis quicumque autem aliquem
ex dictis comitibus et mona,
chum supradictum in fortiam cois
adduxerit habeat a coi quin,

Q

quaginta libras cortonensiu
venu qui bigalissimi virido,
minus peso Burgarollus et
Sumbottus dni tamcredi à
fide et devotione cois Vr,
bisveteris nullatenus devi,
auunt sed fuerint vigiles
et constantes volumus ōia
et singula in iuribus eoꝝ
et cuiusq; eoꝝ dicti costii e,
iusq; de hictibus nullu' priu,
dicium generari salvo q; si
emisserit vel acquisivisset
aliquid à p̄dictis que eoꝝ
iuribus sunt privati talis
emptio vel acquisitio non
prosit nec valeat sed peni,
tus sit inanis Hoc aut ca,
p̄tum per singula membra
de anno in annu' in c̄sti,
tutionibus ponatur et ipsum
Potestas et ceterus officialis c̄,
munis Vrbisveteris servare
teneatur vinculo iuramē,
ti. Addentes q; siquis spiri,
tu diabolico instigatus fuerit
aliquā proditionē nr̄o coi
Vrbevetano, seu facere at,
tentaverit vel p̄sumpserit
vz. in rebellando civitatē
ipsam alicui dnō Tiranno vel
comitatus, submittendo vel ali,
quod castrū, vel terras iurisdi,
ctioni nr̄e cois subiectas q; tūc
crimen lesę maiestatis commi,
sisse dicatur et intelligatur ac
si contra Romanū pontificem
c̄misisset et [struck] dispositionem
iuris cois c̄mittentes dictā pro,
ditionem puniantur et puni,
ri debeant loquentes de dicto
crimine lesę maiestatis et sic
facientes et fieri mandantes et
consentientes dantesq; c̄silium
auxiliū et favorem supradicta
pena pariter puniatur siquis
aūt specialr vel in speciali p̄,
sona aliquā proditionē c̄mi,
serit ipsis personis et proditio,
nibus pensatis et consideratis
p̄dictis officialiū equitati et di,
scretioni miserit ut possint
et valeant penas imponere
c̄dempnare et punire roti fa,
cti exigentia exposcit, et requi,
rit et p̄dicta sunt in comi,
tentibus ita et sic intelligatur et
c̄dēnetur mādatis quibus oībus su,
pradictis cognosci, pcedi, et inquiri offi,
cialibus pprocio pmittatur et licitu' sit.

De exbannitis et eorum receptatoribus.

XXV.

Statuerunt et ordinaverunt quisquis per aliquos officiales Civitatis Urbis, vel iurisdictionem habentes fuerit exbannitus et in banno positus pro tradimento nostre Civitatis terrarum et Castrorum ipsius homicidio alicuius robaria falsitate furto a centum libris usque quod nullus audeat vel presumat in civitate predicta comitatu vel destrictu ipsius stare vel morari ad penam dupli quod quis fecerit exbannitus si pena pecuniaria fuerit si autem personalis esset imposita ipsis exbannitis augumentetur et alteretur arbitrio officialium si predicti exbanniti contra predicta fecerint receptatores aut scientes supradictorum exbannitorum in persona vel in mille libris vel abinde supra puniantur pena quingentarum librarum receptatores aut exbannitorum condemnatorum a mille libris infra usque ad quingentas libras condemnetur pena tricentarum librarum et a quingentis usque ad centum in quinquaginta libris condemnetur a centum infra condemnetur receptatores in decem libris puniantur, Receptare aut exbannitos intelligatur si comedunt, bibunt, vel dormiunt in domibus vel receptaculis receptantium propriis vel conductis et de predictis dicti officiales teneantur vinculo iuramenti et pena centum librarum proquolibet, et qualibet vice ipsis officialibus auferenda inquirere in Civitate et comitatu et destrictu secrete et occulte cum anterioribus et sindicis et aliis bonis hominibus, quibus dictis officialibus videbitur, et teneantur in credentia, et si predicti exbanniti haberi potuerint teneantur dicti officiales eos punire et executionem facere in forma statutorum accoletes quod exbannitis vel aliquibus procis intervenientibus vel

lum ius reddatur in ci-
vili vel criminali dāna-
tes et declarantes quod exbā-
niti in persona vel in quin-
gentis libris et abinde supra
pro delicto possint ab omnibus
capi, detineri, arrestari, et
offendi iure, et persona vel
ad mortem inclusive, itaque
offendentes sint impunes et
ad penā aliquā nō teneatur,
quem exbānitū vivū, seu
mortuū presentare, aut noti-
ficare debeant coram offici-
alibus infra duos dies ad pe-
nā centū librarum denariorum pro quo-
libet contrafaciente, et qua-
libet vice, et si in predictis of-
ficiales fuerint tardi, remissi
et negligentes pena quinqua-
ginta librarum ipso facto incurrat
et teneantur dicti officiales pri-
mari pro exbannitis, et si quis
exbānitū defenderet aut
rimari pro exbannito non
permitteret, seu quoquomodo
familiam vel aliā personā
capere volentem impediret
in capiendo dictū exbānitū,
puniatur ea pena qua ex-
bannitus puniri debeat, et si-
quis sienter dederit au-
xiliū, consiliū vel fauorem
verbo facto vel sociando co-
medendo seu bibendo supra-
dictis exbannitis, vel alicui
ipsorum exbānitorum receptatores,
addentes quod magnates et a-
lij nobiles comitatus et distri-
ctus civitatis Urbisveteris et co-
munantiæ eiusdem Civita-
tis si passi et passe fuerint ta-
lem et tales exbannitos rece-
ptari in eorum terris, locis, seu
comunantijs puniantur et
puniri debeant pena dupli
predictarum penarum sup(ra) recepta-
toribus impositarum, addito
quod si quis exbannitū ceperit
et sienter relaxaverit tamquam
receptator puniatur.

De pena committentis adul-
terium.

XXVI.

Quicumque comiserit Adulte-
riū, stuprū, aut ince-
stū cū muliere honesta vi-
te, violenter pena capitis pu-
niatur, si aūt cū muliere

turpe aut questu sui corporis faciens puniatur pena quinquaginta librarum, si aut sine violentia predicta comiserit. si cum muliere honeste vite et bone fame puniatur pena centum librarum, et in omnibus supradictis casibus inquibus supradicta delicta sine violentia comissa fuerint mulier puniatur in dimidia pena, qua punitur vir addito quod siquis carnaliter cognouit aliquam monialem cuiuscumque monasterij cum violentia vel sine quomodocumque vel qualitercumque pena capitis puniatur, et quod de predictis officiales non possint procedere per inquisitionem excepto quod de monialibus sed per accusam dumtaxat et accusandum solummodo ... admittantur videlicet Pater, maritus, frater carnalis, et filius ipsius mulieris.

De pena comittentis uelus subdomiticum.

XXVij.

Officiales et eorum curia teneantur et debeat uinculo iuramenti procedere ex eorum officio, et inquisitionem facere contra subdomitas qui tempore sui officij et per annum ante dictum uelus committerent aut dicerentur comisisse agendo vel patiendo et quos culpabiles inuenerit, uiui, flammis ignis comburantur, exceptis pueris a quatuordecim annis infra, qui non teneantur ad penam predictam, sed puniantur usque ad uigintiquinque libras arbitrio officialium si sunt de licapaces.

De pena lenonum, siue lenarum mulierum.

XXViij.

Si quis uel si qua comiserit lenocinium ad uitium subdomiticum committendum siue attentauerit uel perfecerit puniatur et puniri debeat pena ducentarum librarum, et nihilominus nudis carnibus fustigetur per totam ci-

uitatem et de ciuitate ex-
pellatur adquam perpetuo
redire nõ possit si aũt fuerit
leno uel lena in adulte-
rio, incestu, aut stupro cũ
mulieribus honestis bone ui-
te et fame in cẽtũ libris pu-
niatur, et similiter fustige-
tur et expellatur de ciuitate
adeoq nũq possit redire, et
si per dicta lenocinia aliqd
datũ fuerit, et receptũ à dictis
lenonibus de facto p officiales
auferatur et nrõ cõi applice-
tur, et siquis accusauerit ali-
quem, seu aliquã de lenoci-
nio honestarũ dnarũ et ipsam
nõ probauerit pena talio-
nis puniatur.

Quod nulla mulier teneat
filiã uel aliam in postribulo.
XXIX.

Siqua mulier suã fili-
am uel cõsanguineã
usq in tertiũ gradũ inclusi-
ue tenuerit in postribulo seu
lupanari uel alio modo pro-
stituerit ita q questũ sui cor-
poris fecerit fustigetur per
totam Ciuitatem et sit ex-
bãnita perpetuo de Ciuitate
et comitatu Vrbeuetano.

De Malefigis, et mathema-
ticis
XXX.

Si quis uel siqua male-
ficus uel malefica ma-
thematicis uel mathematica
maleficiũ aut herbas mathe-
maticũ quãdocũq aut qua-
litercũq cõmiserit aut cõmit-
tere tentauerit pena capi-
tis puniatur. Si aũt crimi-
na predicta dolose cõmittere
simulauerit puniatur pena
quingentarũ librarũ et in pre-
dictis casibus officiales tenean-
tur quolibet mense inquirere
et repertos culpabiles de pre-
dictis punire cõdemnare sub
pena quingentarũ librarũ de
suo salario.

De hereticis, et receptatori-
bus eorumdem.
XXXI.

Si quis inuenerit ali-
quem maleficiũ et ca-

pere potuit et non ceperit
dolose in vigintiquinq libris
puniatur, et si quis scienter
domu sua locauerit paterno
vel alij concesserit domus su-
dictus destruatur et soluat quin-
quaginta libras pene nomine
et teneatur Potestas et Capi-
taneus contra hereticos obserua-
re quicquid contra eos ordinatu
est per dnum Gregoriu pp no-
num et nullus patarenus ciuis,
cumq sepe ad honorem ali-
quem officiu vel testimoniu
admittatur nec ad aliquam
societatem vel artem pro disci-
pulo vel magistro sit receptus
sed exinde expellatur, et pu-
niatur in decem libris omni-
um et hereticorum predictorum de-
tinentiu et receptatorum fau-
torum, et defensorum qui p dnum
Epum et alios inquisitores ec-
clesiae dānorum iura et actiones
infra octo dies postq condēna-
ti fuerint publicentur ita q u-
nā partem recipiant qui eos
reuellauerint, et Potestas si-
ue Capitaneus altera pro coi
altera rectoribus pontiu, ui-
arum, et hospitaliu deputetur
heretici et predicti credentes
receptatores et defensores eo-
rum a potestate seu capita-
neo in principio sui regimi-
nis exbanniantur de ciui-
tate et destruantur domus aut
illorum in qua aliqui heretici
recepti fuerint scienter vel
in qua manus impositio fa-
cta esset nullo reficiende
tpre funditus diruantur re-
ceptores, et defensores hereti-
corum scienter in tertia parte bo-
norum suorum mulctentur et pre-
dicte persone nō audiatur
de aliquo conquerentes nec
ipsis aduocati nec tabellio-
nes sub officij pena impedi-
ant auxiliu nec predicte
persone ad consilium elegerit
in quinquaginta libris pu-
niatur tamq fautor hereti-
corum quicumq aut sciuerit
hereticos in ciuitate mora-
ri, et nō reuelauerit dno
Epo pro tempore existenti
centu libras soluere compelle-
tur, et si penas soluere non
poterit exbanniatur Potestas,

et Capitaneus prdicta oia
sinon seruauerint in du-
centu marchijs argenti cd-
demnentur per Sindicu et
qd potestas uel iudex non obedi-
atur, et nullus eos sequi tene-
atur, et fide exequendo pre-
stiterit iuramentu, et quae co-
trafecerint nullam habeant fir-
mitatem, et hoc capitulum
de anno in annu in cstituti;
onibus ponatur, et siquid in
hoc statuto positu fuerit q pre-
fatis hereticis uideatur prsta-
re fauorem, pro non apposito ha-
beatur saluis omnibus alijs
capitulis contra hereticos or-
dinatis nullus exbanitus per
inquisitores heretice prauita-
tis, nec et exbaniendus occa-
sione criminis heresis aliquo
tempore rebanniantur et rba-
niri possint p ordinamentu,
statutum, consiliu, uel arra-
gam qui aut cotrariu arraga-
uerit in quatricentis libris pu-
niatur. nullus aut talem exba-
nitu sciencter receptet, uel sipr-
stat auxiliu uel fauorem siue
sit uniuersitatis siue specia-
lis persona ad pena quinga-
ta libraz, si uero aliquis pr-
dictos electus fuerit ad offici-
um uel consiliu aliquod cotra
forma superius scripta ele-
ctio non teneat, et q electus
gesserit non teneat ipso iure.
si aliquis familiaris uel offi-
cialis olim inquisit heretice
prauitatis occasione officij, et
occasione inquisitionis ab a-
liquo dannum uel iniuria sub-
stinuerit in persona uel rebus
a coi Urbeuetano cdseruetur
indamnis p camerariu cois infra
unu mense post cd stituerit il-
lu qui fecit de hereri cdemnatus
uel infamatus fuisset et fau-
ens ei aliquam iniuriam pu-
niatur in triplo pena capitali
constituta oes, et singule uendi-
tiones facte et fiende per in-
quisitores heretice prauitatis
et Sindicu cois Urbisueteris
de bonis hereticoz et creden-
tiu eoz sint rate et firme per-
petuo et non possint aliquate-
nus reuocari et illi qui dicta
bona ement sint sub protecti-
one cois et non possint in pos-
sessione de

cessione de prdictor bonorū per aliquos molestari, nec eos nec aliquos ullo tempore ali, quis audiat, et si audireat quod factū amet cōtra eos nō teneat ipso iure saluis, et re, servatis oībus cōstitutionibus per Romanā ecclesiā editis vel p imperatorem cōtra he, reticā pravitatem, et officio inquisitoris quibus per pñtes capitulū in nullo derogen, tur.

De Magnatibus et alijs nobi, libus populares cives et Comi, tatinos offendentibus et offendi mandantibus.

xxxij.

Si aliquis nr Civis comi, tatinus vel districtua, lis ab aliquo barone Comite vel nobili et eor descendentibus fidelibus vel familiaribus ut famulis eor offenderetur tūc et eo casu omnes penę imposite pro similibus delictis dupli, centur et duplicari debeant, prdictis delicta comittentibus per officiales cognoscentes, et procedentes, qui vinculo iu, ramenti teneantur, et pena quinquaginta librar de de, lictis commissis per supradi, ctos contra eos inquirere, co, gnoscere, et procedere, et re, pertos culpabiles cōdemnare et punire in dictis penis, et pr, dicti magnates, et nobiles te, neantur ad penas prdictas. et pro penis dictor eor descē, dentiū et familiariū fideli, um, et famulor de facto oī iuris sollemnitate obmissa et in prdictis, et quolibet predi, ctor prdicti officiales habeāt largam potestatem, arbitri, um, et baliam in procedendo, cognoscendo, et exequendo et ad Sindicatū de prdictis mi, nime teneantur nisi de ne, gligentia tm, et eadem pena superius dicta sit et esse intel, ligatur in prdictis nobilibus fie, ri mandantibus, familiares ve, rò sint, et esse intelligantur illi qui morantur cū supradi, ctis ad salariū vel provisionē vel ad venū panē et vinū vel alr quocūq mō, q indi,

cantis arbitrio relinquatur. Declarantes q supradicta maleficia committentes pdictos magnates pnti consignati et deuti fuerint in fortiam cois et officialiu ad pdictas penas minime teneantur, et in omnibus casibus pdictis licitu sit popularibus Civibus, et comitatinos contra pdictos magnates et alios cis pdensos in casibus supradictis q ad pena aliqua ns teneantur.

Quod illa questio dicatur criminalis pro qua pena imponitur.

xxxiij.

Illa questio dicatur criminalis sine causa maleficij vel pdicti sup qua imponitur pena per legem vel per statutu siue ordinamentu, cu cuius pena in totu vel in partem applicetur coi Urbevetano.

Quod procedatur de similibus ad similia ubi certa pena non reperitur.

xxxiiij.

Omnia maleficia et delicta super quibus no est imposita nec declarata pena de similibus ad similia vel quasi similia ubi similia no reperiuntur, puniantur sicut melius et sine dolo et fraude potuerit adaptari inspectis et pensatis ipsis delictis qualitatibus, et conditionibus personarum, que fiat et fieri debeat si delictu occurreret in curia potestatis vel Capitaneo et si occurrerit in curia Capitanei cu ptu, et si aliquis pdictorum Potestatis et Capitanei no esset cu Judice appellationu et si no esset cu sindico cois si aut pdicti omnes officiales defecerint officiales cognoscens ex se ipso faciat pura fide, et bono animo.

De pena offendentiu consultorem, et alios officiales.

xxxv.

Quicumque aliquem offenderit

uel offendi fecerit qui surrexerit in consilio uel arenga siue parlamento cõsulendo q cõi siue populo Ciuitatis uel in quocumque facto seu casu occasione dictorum diciarum uel aliquem officialem ciuem cois fabrice s.te marie maioris uel notarium uel aduocatorum siue procuratores soluat et soluere teneatur quatuplicatam penam ceterorum pene que imponeretur pro tali delicto per formam statutorum et ordinamentorum si alium offenderet, et secutum iuramento talis offensi quod dicta occasione fuerit offensus dicto modo de maleficio constet.

De Armis non portandis et ipsarum pena.

xxxvi.

Nullus per Ciuitatem Urbeuetana portet aliqua arma non ligata sine licentia officialium. uz. pro quolibet genere armorum offendibilium scilicet cultello, daga, uel quatrilletto ad penam quinque librarum, et perditionis armorum applicandam camere cois si palam portauerit uel ad centenam si aut clam portauerit, pena duplicetur sine aliqua diminutione pro qualibet spatha, lancea, mannaria, dardo, stido, clauerina, et p dictis similibus pena quatraginta solidorum pro quolibet genere incurrat, et pro armis defendibilibus pena uiginti solidorum pro quolibet genere puniatur, et non intelligatur de illis qui irent seu redirent ab exeundo, uel redeundo recta uia ad domum eorum solitae habitationis et quod et forensibus uenientibus ad ciuitatem liceat arma portare legata intro ciuitatem, et alia arma cum aliquo signo in ferro infixo, et cum fuerit hospitatus ipse arma dimittat et eundem hic hospes docere teneatur. Et si hospes dicto forensi non doceret et forensis arma portaret soluat hospes quatraginta solidos pro pena et forensi arma ablata illa

de emendatione teneatur
exceptis his qui traherent
ad rumorem ignis vel la-
tronū seu portarent ubicūq;
per civitatem vel burgos oc-
casione alicuius cavalcatę
vel offensionis contra civita-
tem facte qui cū quibuscūq;
armis offendibilibus et defen-
sibilibus quādocūq; īpune
trahere possint et exceptis
ambasciatoribus et aliis qui-
buscūq; euntibus eundo vel
redeundo irent vel redi-
rent ne usq; recta linea ad
domū eius solitę habitationis
declarantes qđ quicūq; nō per-
miserit se rimari pro armis
p̄ familiā officialiū cōdemne-
tur, et si cultellū portaret et de
his credatur dicto birriterij ut
nūptij officialis et hoc et nō in-
telligatur de portantibus cul-
tellū pro affectando panē sine
cuspide et sit longitudinis uni-
us spannę quē quicūq; portare
possit sine pena. Additumq;
quicūq; aufugerit ante fami-
liam quando vadunt per ci-
vitatem rimando pro armis
puniantur ac si portavert
cultellū dam.

De pena euntiū post tertiū
sonū campanę.

. XXXVij.

Nullus vadat de nocte
p̄ civitatem sine licē-
tia officialiū nec habet pris post
tertiū sonū usq; ad sonū dictę
campanę quę pulsatur de
mane pena centū solidorum
et pulsari debeat continue oī
mane in aurora diei nisi
iusta causa iret cū lumine
igneo pub.co et absconso et u-
nū lumen sufficiat decem p̄-
sonis assistentibus et nox ul-
tra tñ inventi cū dicto lumi-
ne debeant idonee satisda-
re officialibus curię de se re-
presentando personaliter vel le-
gitime ad mandata dictorū
officialiū et curię ad hoc ut sci-
atur si sunt bonę famę et
cōditionis vel ne vel si sūt
cōdamnati et ctrafaciātes
in prędictis pro quolibet, et qua-
libet vice pena centū solidorū
incurrant, et si malę famę

conditionis, et opinionis re-
periantur tunc prȩdicti offici-
ales ad logiam cum Palatij ba-
niri faciant in hac forma, cu
talis sit captus si alicui esta-
liquid oblatum, derobatum, vel
malefactum quod debeant infra
duos dias comparere per quos di-
es dictus inuentus malȩ fa-
mȩ retineatur et retineri de-
beat, et si culpabilis fuerit re-
pertus condemnetur in decem
libris qui inuentus de noctȩ et
de alijs delictis secundum formam
statutorum si culpabilis fuerit et
non reperto culpabili relaxetur
et tertius sonus campanȩ intel-
ligatur et sit ille qui pulsatur
de sero et duret et pulsari de-
beat quantum persona ire
posset a porta maiori usque ad
portam pusterulem in taber-
na aut nullus de noctȩ mora-
tur post secundum sonum dictȩ cam-
panȩ quȩ pulsatur de sero ad
penam stantes et morantes,
et inuenti in dicta taberna
uiginti solidorum qua pena et
tabernarius incurrat si di-
cta taberna apertam tenu-
erint qua taberna clausa li-
citum sit dicto tabernario
et domino domus et alijs de di-
cta domo impune stare et
morari addito quod si quis in-
uentus fuerit stare seu ire
post sonum campane propa do-
mum sua per quatuor domos
et si fuerit bonȩ famȩ non
teneantur ad penam et etiam non
teneatur si quis traxerit pro
igne extinguendo.

De pena ludentium ad taxillos vel aliud ludum uetitum in taberna uel alibi.

xxxviij.

Si quis luserit ad zardum
uel aliud ludum in quo denarij
amittantur uel aliud quod
ascenderit ad extimationem
uiginti solidorum inter duos col-
lusores quolibet die in taberna
uel alio loco in ciuitatȩ uel
extra per unum miliare pro
quolibet et qualibet uice in
centum solidis puniatur sine
diminutione, et talis ludus
fuerit et receptaret et retine-
ret uoluntarie et uolunta-

1270

rius receptator intelligatur nisi publice fuerit lusoribus protestatus ne ludant, pena uigintiquinque librarum uice qualibet puniatur et condemnetur, Mutuantes uero aliquid in ludo mutuum perdant et sibi ius agendi pro mutuo to, tatr precludatur quia qui turpitudinem allegant nullatenus audiri debent immo eorum damnum pena simili superius proxime dicta puniantur, et quicumque suspectus de ludo inuentus fuerit in loco aliquo suspecto per familiam potestatis tamquam ludens puniatur pena centum solidorum sine diminutione utriusque et officiales teneantur bis in hebdomada mittere familiam suam per tabernas et alia loca suspecta ad inquirendum et rimandum pro lusoribus et receptatoribus, et si predictis officialibus, uel familiaribus officialium fuerint ostia taberne et alterius loci clausa, uel clausa aperiri denegata, et hoc ipso tam ipsi inuenti quam tabernarius, uel receptatores puniantur in penis predictis si quis uero uoluerit ludere ad aleas scacos gaelfa mulellos alios, cos uel cum baliste seu sagiptario seu arcu nd cum in taberna uel locis suspectis sine pena ludere permittantur et quod quilibet possit accusare tales ludentes et tabernarios receptatores, et credatur iuramento accusatoris cum uno teste de uisu bone fame cuius nomen in credentia teneatur et dicatur talis accusans habeat medietatem pene et officiales teneantur et debeant uinculo iuramenti et pena decem librarum suis predictis et quolibet predictorum suo officio inquirere et procedere et delinquentes punire de facto sine aliquo processu et inctis iuris sollemnitatibus pretermissis in penis superius declaratis.

De pena dantium consilium, auxilium, et fauorem.

xxxix.

Ne aliqui maiorum per,

sationibus audaciã assumã-
tur, et pereant, statuerũt
q si quis uel siqui in aliqui-
bus delictis cõmittendis, pre-
stiterint alicui auxiliũ, cõ-
siliũ, opem, uel fauorem, in
currant penam medietatis
illius penę pecuniarię quę
pro tali delicto imponeretur
si pena fuerit pecuniaria, ut
cõditionalis, si autẽ fuerit ca-
pitalis et uitę hominis ablan-
tiua, puniatur et puniri de-
beat pena mille librarum den,
si pena fuerit membralis sim-
pliciter, consiliũ, auxilium,
et fauorem dantes penam
ducentarum librarum incurrant,
et ad eamdem persoluẽdã
cogatur et cõpellatur, et si
in prędictis et quolibet prędi-
ctorum officiales fuerint negli-
gentes, tardi, uel remissi,
sindicentur, et sindicari de-
beant de prędictis et repertos
culpabiles puniri debeant
eadem pena qua cõmitten-
tes talia punirentur.

.XXXX.

De modo Muletarũ.

Si ille cui officialis ma-
ior uel sui iudicis uel
alter eorum occasione eorum offi-
cij iuste preceperit per sacra-
mentũ uel pręceptũ et negle-
xerit adimplere uel obserua-
re dictus officialis et Iudex
possit ipsũ muletare et pu-
nire usque in quatraginta so-
lidos den cortonen et prędi-
cta locũ habeant in ciuilibus
tm, in criminalibus uero uel
occasione maleficij possit mul-
ctam imponere centũ solidorum
eorum officio et nulla denũpti-
atiõne uel accusatione inter-
uenientum nisi iusta et proba-
bili causa proponeretur ppt
pręceptũ nõ potuerit adimpleri
quę causa probetur dictis of-
ficialibus et iudicibus et sup
eodem die prĩcipere milites
uero in quantitatem decem
solidorum in ciuilibus et crimi-
nalibus uiginti solidorum mul-
tandi arbitriũ habeant.

Quę pena auferatur profi-
tẽ delinquentum.

XXXXI.

Si quis unum vel plures fi-
lios haberet, et aliquis eo-
rum committeret malleficium, pro
quo puniri deberet legitima
dictorum filiorum debeat assigna-
ri filijs pro patrem in quo filie
non nupte in dicto numero fi-
liorum computentur, et ex deu-
tiò pene fiat in parte filij de-
linquentis, que partes fiant à
partitoribus coīs, et partemali-
orum filiorum, et filiarum, et suam
recipiat pater, et pater qui pro di-
cto filij semel solverit legitimam
non cogatur ulterius pro eodem
filio et eius delicto solvere pe-
nam, et quod officialis et eius curia
quando filius alicuius committeret
maleficium non faciat aliquam
executionem in bonis pa-
tris, nisi prius dividantur,
que bona dividantur infra
decem dies post latam sen-
tentiam, vel extunc quando sibi pla-
cuerit faciat dividere bona
paterna, detractis debitis he-
reditatis predictis, et in parte
obvenienti dicto filio delin-
quenti fiat processus sicut
videbitur dicto officiali.

De fractoribus pacis facte
.xxxxv.

Ne aliquis sub pacis colore
facte decipiatur ordi-
namus quod paces, et reconciliati-
ones facte, et fiende pro statu
pace, et quiete nostre Civitatis
Castrorum, terrarum, et villarum, Co-
mitatus et districtus eiusdem
accidentis serventur inviola-
biliter custodiantur si vero
aliqua Civitas, terra, castrum,
universitas, comes, baro, mi-
les, nobilis, vel alia singularis
persona in futurum violare et
respondere turbare directe
vel indirecte presumpserit sicut
semper nostre Civitatis rebelles, et
exbanniti censeri debeant et
reputentur, et nihilominus si ha-
beri potuerint pena capitis puni-
antur et omnia eorum, et cuiuslibet
eorum bona mobilia et immobi-
lia ad perpetuam rei memoriam de-
struantur, et sint fundibus era-
dicata, diruta, et destructa sint
comuni Urbevetano confiscata, et
attributa, et quod omnes et singuli pa-
ces facte et que fierent in futurum
inter speciales personas que per

publicum

publicum apparerent instru-
mentum per singula capitu-
la secundum tenorem contractus et
continentiam ipsorum inuiola-
biliter obseruendum, sed si quis
fuerit tantæ temeritatis ut
pacem factam per publicum in-
strumentum ut dictum est, infr-
angere præsumpserit si de
homicidio facta fuerit, adulterio
falsitate, incendio, robbaria, pro-
ditione, et de alijs casibus
supradictis similibus qui ar-
bitrio officialium cognoscentium
relinquuntur tales pacis fra-
ctores puniantur et puniri
debeant in simili et eadem
pena qua pro eodem delicto
punirentur et nihilominus de
delictis, et maleficijs quæ com-
mitterentur in fractione pa-
cis puniantur, et puniri de-
beant penis quæ per statuta
imponentur et si pena personalis
imponeretur et talis frangens
pacem haberi non poterit per of-
ficiales tunc et eo casu in perso-
ne amissione et confiscatione
omnium suorum bonorum mobilium
et immobilium iurium et actio-
num cameræ curiæ applicandum et
confiscandum quarum penarum supra-
dictarum medietas sit cameræ
curiæ supradictæ et alia illius con-
tra quem pax rumpitur, sive
ro in alijs casibus quibus supradi-
ctis pax rupta fuerit, personis
et qualitatibus delictorum pensa-
tis et ponderatis arbitrio et
discretioni officialium cognoscen-
tium relinquerunt et medietas
ut dictum est curiæ et aliqua
medietas parti læse appli-
cetur non obstante aliqua do-
natione, vel cessione bonorum
suorum in totum vel in partem
ab eo vel altero facta si post
dictam donationem vel cessi-
onem dictus malefactor in-
uentus fuerit per se vel ali-
um possidere et si capi non
potuerint dicti pacis fractores
nihilominus in dictis penis conte-
nentur et puniantur. Qui
autem pro dictis fractoribus pa-
cis obligati fuerint in contractu
pacis secundum tenorem ipsius con-
tractus ad executionem ipsarum
penarum per officiales cognoscen-
tes compellentur qua semel

soluta per aliquem contra alios non procedatur, pax dicta facta intelligatur si percussserit in persona illa qui pacem fecit filius uel nepos ex filio frater carnalis uel consobrinus qui ex parte patris est ab illo qui pacem fecit uel aliquo ex illis qui comprehenduntur in dicto contractu pacis, et quicumque frangentem pacem receptauerit puniatur et condemnetur in medietate penę illius pacem frangentis nisi ipsi officiali cognoscenti uel ad mandatum ipsius presentauerit et si aliquis attentauerit pacem frangere de nuptialibus fecerit teneatur ipse officialis illum capere, et ab eo idoneas cautiones recipere quod toto tempore sui regiminis neminem offendat, et si capi non poterit uel cautionem non prestiterit de ciuitate, comitatu, et districtu exbanniatur, et super predictis omnibus, et singulis predicti officiales et eorum iudices possint suo officio sine accusatione, uel denumptiatione inquirere ueritatem, et penas infringere supradictas et hęc omnia predicta locum habeant in omnibus pacibus factis cum minoribus cuiuscumque etatis non obseruentur ac si maiores essent.

De illo qui offenderit aliquem ex consanguineis sui offendentis.

xxxxiij.

Et consanguinei illius qui maleficium commiserit, et uadant per Ciuitatem tute et secure, statuerunt quod si quis offensus per se uel alium uel ipsius filij aliquem ex consanguineis sui offendentis offenderent usque in tertium gradum inclusiue quod talis offendens uel offendi faciens pena dupli puniatur respectu habito ad principalem penam que pro primo delicto imponitur.

De pena illius qui se incastellauerit seu rebellauerit contra commune Vrbeuetanum.

xxxxiiij.

Quecumq; persona se in-
castellauerit contra coe
et populu cois Urbisueteris in
quocumq; loco uel per se uel
mandato dicti cois et populi
nō fecerit dče requisitionis uel
mandati facti eodem uel se-
quenti die puniatur quilibet
qui se incastellauerint, seu
rebellauerint, et puniri de-
beant per officiales dictę Ciui-
tatis pena capitis et confiscati-
one bonorum omni ſollemnita-
te iuris et ſtatutorum cois et or-
dinamentorum omissis et ſub-
ſtantialibus quibuscumq;.

De pena laborantiū terras
exbannitorum ſitas in nro de-
ſtrictu.

.XXXXV.

Possessiones et bona ex-
bannitorum cois Urbisueteris
a nemine in ciuitate et de-
ſtrictu laborentur et qui co-
trafecerit pro qualibet uice
soluat, et soluere teneatur
ducentū libras, et si Poteſtas
et Capitaneus ſuper his fuerint
negligentes, et remissi con-
demnentur per sindicum
cois in pena predicta saluo
laboratoris legitima excusa-
tione, Additū huic capto qd
cuilibet liceat occidere et
magagnare boues et alias
beſtias cū quibus laborarentur
in dictis terris sine pena.

De pena percutientiū aliquē
de alto cū lapide uel alia re
et proicientiū lapides uel a-
liud ſuper domū alicuius.

.XXXXVI.

Si quis animo iniuriādi
proiecerit de alto lapides
uel aliud et aliquē percusse-
rit pena dupli puniatur, Si
autē nō percusserit pena de-
cem librarum pro quolibet la-
pide proiecto uel aliare pu-
niatur, Additū q; unicuiq;
liceat lapides proiicere cōtra
eū qui fecerit insultū ad do-
mū habitationis proicientis
et ipsū moderate percutere,
Item q; nullus audeat in Ci-
uitate uel extra balistare cū ar-
cu uel balista ad aliquā eccle-
siam, turrim, palatiū, co-

lumbarda, seu domum alicuius
ad penam centum solidorum pro
qualibet vice.

De pena turbantis et mole-
stantis aliquem in tenuta
et possessione.

XXXXVij.

Hac saluberrima lege
imperpetuum valitura
statuerunt et ordinauerunt
strictissime inhibentes quod si a-
liqua ciuitas, castrum, vel uni-
uersitas, comes, baro, miles,
vel nobiles vel alia quecumque
persona habens castrum vel par-
tem alicuius cuiuscumque condi-
tionis seu gradus existat ex-
ceptis popularibus continue ha-
bitantibus in ciuitate qui pu-
niri debeant in omnibus ut
populares, sua aut doritate pro-
pria ausus fuerit rem im-
mobilem, corporalem, seu in-
corporalem apud alium existentem
tutam inuadere vel aliquem
in sua possessione turbare,
molestare, vel inquietare,
et inhibere dicto vel facto
possessionis ciuium, vel comita-
tensium penam incurrant pro qua-
libet turbatione, molestatione,
inquietatione vel inhibitio-
ne quingentarum librarum denariorum
pro qualibet vice qua contrafe-
cerit fieri vel mandauerit et
ultra dictam penam, possessio-
nem seu tenutam, et bona
ablata contrafaciens in predictis
compellatur reddere, et resti-
tuere omnes fructus per eos perceptos
et percipiendos, et qui percipe-
re potuissent damna et in-
teresse de quibus omnibus per
dictos officiales procedi possit
et teneatur et debeat cum ca-
usa, de nuptia vel sine et
per ea inquisitionis prout di-
ctis officialibus videbitur et
placebit, et de his statur de
iuramento damni passi inspecta
qualitate sue persone, ipse
fructibus damno dato, et inter-
esse et non de pena aut cre-
datur et statur iuramento et di-
cto dicti damni passi cum uno te-
ste bone fame et sufficiat in
dictis casibus dicti laborato-
ris vel conductoris passi qui di-
xerit sibi fuisse inhibitum et ha-

beatur pro plena probatione, et repertis supradictis culpabilibus exequutio in predictis fiat et possit per supradictos officiales tam contra dictos delinquentes quam et contra eorum dominos et habitatores in dictis terris, et locis, et laboratores supradictorum delinquentium, et in predictis et quolibet predictorum officiales possint, et debeant inquirere, et investigare, cognoscere, et procedere eorum arbitrio, sed si qua persona aliquem in rei mobilis, tenuta, uel in possessione molestauerit, inquietauerit, uel turbauerit, uel prohibuerit uerbo, uel facto seu extraxerit talis persona delinquens qui sua propria auctoritate sic fecerit sine aditione iudicis et ipsius auctoritate pro quolibet uice qua contrafecerit, in pena incurrat quinquaginta librarum denariorum et nihilominus possessione restituat et bona que cum molestata, et turbata sic quod omnes fructus perceptos et qui percipi possent ac damno passo cum taxatione iudicis de possessione aut molestata et turbata fuerit, et credatur duobus testibus fidedignis.

Quod habitatores nostri comitatus possessiones ciuium et comitatinorum laborare teneantur.

XXXVIIJ.

Homines et personae habitantes in locis Ciuitatis Urbisueteris ubi site sunt possessiones ciuium uel comitatensium laborare teneantur, et cultiuare debeant quod si non fecerint damnum quod euenerit resarcire debeant damnum passo et hoc locum habeat precedente primo mandato dictis hominibus fiendo per litteras Vicarij ad requisitionem postulantis descriptionem ipsius Vicarij.

De pena facientium caualcatam contra Ciuitatem.

XXXXIX.

Si qua persona, comunitas, siue uniuersitas caualcatam contra nostram Ciui-

tatem Urbevetanam, comitatum, et districtum fecerit, vel fieri mandaverit in damnum verecundiam, vel vilipendium dicte civitatis, qui tunc tales facientes cavalcatam vel fieri mandantes si haberi poterunt pena capitis puniantur et eorum bona devastentur et destruantur, quibus destructis et devastatis camerarie comunis applicentur, et exbanniantur, si autem capi et haberi non possint in supradictam penam incidere nentur et rebelles, de eorum bonis fiat ut supra. Siquis autem civis, comitatinus, vel districtualis, vel habitator civitatis Urbisvetere fecerit tante temeritatis vel sine mandato, et expressa licentia dominorum conservatorum, et officialium aliquam cavalcatam versus comitatum et districtum fecerit ad aliquem locum recedendo a dicta civitate, comitatu, et districtu predictis vel postquam dictam cavalcatam reverterendo ad dictam civitatem, comitatum, vel districtum, qui talia perpetrans et admittens pro qualibet cavalcata penam quingentarum librarum denariorum incurrat, et nihilhominus si ex dicta cavalcata et per ipsam aliquis noster civis, comitatinus, vel districtualis damnum aliquod habuerit, seu substinuerit qui talis cavalcatam faciens, seu fieri mandans ad petitionem dicti damnum passi, et substinentis agatur, et compellatur ad amendationem totius damni illati, et de omnibus supradictis per officiales possit cognosci, procedi, et puniri omni tempore fide veridica habita de predictis.

Quod homines, et persone nostri Comitatus teneantur, et debeant insequi malefactores.

L.

Vt timore pena delicta coerceantur, statuerunt et ordinaverunt quod si delicti aliquid emerserit in aliquo loco comitatus, et districtus civitatis Urbisvetere quod universitas, homines, et persone dicti loci teneantur et debeant malefactores et

delinquentes in eorum territorio impedire campanis pulsatis rumoribus elevatis et dictos delinquentes persequi ipsosque detinere et arrestare et in fortiam cois Urbisveteris et nostrorum officialium deducere ita quod delinquentes non permaneant impuniti iuxta predictarum possibilitatem et si in predictis vel aliquo predictorum loco, aliqua universitas, castrum, sindicus, vel comites negligentes fuerint pigri, tardi, vel remissi quod in penam incidant pro qualibet vice et quolibet delinquente, et quolibet delicto tricentarum librarum den. si homicidium fuerit commissum vel aliud delictum pro quo pena capitalis veniret imponenda si autem malefactor aliud delictum committit pro quod puniri debeat pena membrali, pena centum quinquaginta librarum den. incurrat pro qualibet vice et quolibet delicto, si vero pena pecuniaria tali delinquenti non soluto veniret imponenda, negligentes si in predictis simili pena puniantur in qua delinquens veniret condemnandus et quod de predictis et quolibet predictorum officiales nostre civitatis teneantur et debeant inquisitionem facere sollemnem in scriptis contra suprascriptos et si supradicti fuerint negligentes semel omni mense et repertos culpabiles condemnare in penis in presenti statuto inscriptis, quam inquisitionem si non fecerint, repertosque culpabiles non condemnaverint, et punierint vice qualibet quinquaginta librarum de sua pena condemnentur et puniantur et quod presens statutum per predictos officiales banniri fieri debeat infra mensem in principio sui regiminis, et officij ne ignorantia pretendatur et omnibus pateat manifeste.

De creatione sindicorum comitatus et eorum officio.

.Li.

Quodlibet plebatum nostri comitatus cuiuscumque universitatis, vel congregationis pe-

rit teneatur et debeat sindicos facere ordinare et constituere ad denumptiandum, et reperiendum omnia maleficia, et delicta quecumque fierent in eorum plebeijs, terri, torijs, et tenuta de semestre in semestri itaque numquam uacet tale officium sindicorum tempore unius sindici finito debeat esse, aut alius sindicus de quo sin, dicatum publice appareat, et apparere debeat instrumentum itaque sit solemne et substantiale et si in predictis contrafactum fuerit qualibet uice dictum plebeium puniri debeat pena uiginti, quinque librarum den. et nihilhominus infra octo dies sequentes quod dictum est facere teneantur qui sindici postquam facti et or, dinati fuerint solemniter in eorum adunantijs, et uniuersi, tatibus teneantur et debeant infra tres dies officium per nostros officiales primo prestito eis iu, ramento bene perfecte et le, galiter facere, et exercere si, ne dolo et fraude et machi, natione sollicite et attente cum dicto instrumento publico eorum sindi, catus se ipsos representare infra octo dies post factum banimentum coram quacumque Curia nostre Ciui, tatis, et officiali cum bonis, et ido, neis fideiussoribus approbatis per Camerarium communis defendendis omnibus maleficijs, et delictis et se repre, sentando, parendo, et obedien, do mandatis dictorum officialium de quindecim diebus et plus et minus loci distantia con, cederit arbitrio officialis, et si in predictis supradicti sindi, ci fuerint negligentes et ino, bedientes uice qualibet qua, draginta solidis puniantur et puniri possint, et ualeat, et nihilhominus si commissum fuerit aliquid per dictum sindicum qui fecerunt et ordinauerunt dictum sindicum teneantur infra alios quindecim dies tales delinquentes et malefica commissa reperire et denumptiare officiali, pectum ut eis melius uidebitur ad penam uniuersitatis dicti plebeij tale sindicum facienti et ordinanti per qualibet uice et qualibet delicto quinqua, ginta librarum den. quam incurrant octo dies elapsis post octo dies sindicandi re, ferendum si in predictis fuerint negligentes.

De pena amo,

De pena amouentiũ termi-
nos et supra apprehendẽtiũ de poss
alicuius.

L ii.

Quicumq̃ ter[mi]nos positos ĩ via-
rijs seu ĩ partitoribus cõis
uel alijs de consensu partiũ uel
alr iuridico mõ uel terminos
quatrecũq̃ perquinquenniũ siue
tra affixos amouerit seu extra-
xerit malitiose uel ter[mi]nos mite-
rit ignoranter dño uel illo cũ
quo cõfinat inquinquaginta
libris dend cõdẽnetur et punia-
tur pro medietate cõi et pro me-
dietate cõquerenti, et si probar
nõ poterit querelans ter[mi]nos ipsis
se amotos de nouo iuret accu-
satus, seu denuntiatus q̃ nõ amo-
uerit, et purget innocentiam
suã, et absoluatur accusans,
et accusatus, itaq̃ accusans ad
penam aliquã nõ teneatur et
ter[mi]ni reponantur in loco ubi erant
prius et ad p̃dicta probanda
quoad r̃positionẽ terminos cre-
datur, et stetur iur[amento] querelãtis
cũ uno teste idoneo de uisu pro-
bantis q̃ termini erant et sta-
bant in loco de quo essent que-
sti; si uero supra apprehẽderit
de possessione alicuius labora-
do, cultiuando, seminãdo, uel
alr faciendo, uel exgrappando
uel murũ eleuando inuito
dño talis possessionis decem li-
bras dend penam incurrat, et
restituat dãno passo facta pro-
batione per iur[amen]tũ dñi dicte pos-
sessionis apprehense et per unũ
testem bone fame, et plui, et
minori pena arbitrio officialis
cognoscentis puniantur cõsi-
derata quantitate possessionis
apprehense, uel per aliã personã
legitimã noie dicti dñi semel
cũ duobus testibus tali apprehẽ-
dente poss alterius, et nõ desti-
terit post protestatione facta
penã uigintiquinq̃ librarũ in-
currat.

De appontimine precario con-
cesso.

L iij.

Si appontimen aliquod
fuerit alicui cõcessum uel
cõuencõi uel alijs sup solũ alte-
rius qs edificauerit uel edifica-
tũ tenet, teneatur ille qui ap-

pertinen vel edificiū tale, aut removere nulla p̄scriptione obstante.

De igne nō faciendo in aliqua festivitate, et lignis nō accipiendis.

Liiij

Quicumq; sine licentia officialis fecerit ignē in aliqua festivitate de nocte in civitate in quatraginta solidis denariorum puniatur vice qualibet excepta festivitate sancti Johis bapte de mense Junij, et qui in illa nocte furatus fuerit, vel abstulerit ligna, vel tabulas alterius in libris decem denariorum puniatur et dampnū emendet in duplū.

De pena vulnerantis vel interficientis animal vel bestias alicuius, et destruentis cupellos apiū.

.LV.

Si quis alicuius animal vel bestiam interfecerit equum, mulū, asinū, bovem, et his similia, capellatur, et distringatur, et teneatur ad emendam talis animalis dño rei et ultra dictā emendā camerario nri cois solvat p pena et noie pene decem libras pro qualibet bestia. Si aūt interfecta fuerit aliqua bestia minuta .v3. porcus, pecus, capra, et his similia, seu destruxerit cupellos apiū ad emendam p̄dictas dño rei interficientes et destruentes sūmi teneantur ultra dicta pena emendā in centum solidis denariorum pro qualibet bestia, et quolibet cupello coi Urbevetano condemnetur et quibus emendationibus stetur, et credatur iur.to dñi dictarum bestiarum et cupellorum cū uno teste probato de valore talis bestie seu cupelli. Si quis aūt aliquā dictarum bestiarum vulneraverit, ut alr dampnificaverit, vel impediverit p tales vulnerantes, percutientes, et impedientes teneantur et debeant ipsas bestias vulneratas, et impeditas curarr, et liberarr, et medicarr, et expensas darr dño bestie omnibus suis sumptibus et expensis aut ipsas bestias emendarr cū digna extimatione, et nihilom.s p quo

uulnerato, et impedito et his similibus tamen communis certus solidos denariorum solvere teneatur nomine pene pro aliis bestiis minutis ut predicitur vulneratis et impeditis solidos viginti pro pena solvere compellatur et et ad emendationem danni in omnibus casibus predictis quod dannum et extimetur et taxetur possibile [illegible] primo predicto iuramento per dominum dannum passi et probatione facta cum uno teste et per dictum statuti non derogetur nec derogatum sit statutis loquentibus, et permittentibus occisionem bestiarum in damnis datis.

Quod nullus prohibeat alium edificare nisi in secunda iura.

LVI.

Nullus prohibeat alium edificare nisi secundum iura proprio iure servando, et qui alterum prohibuerit solvat decem libras denariorum nomine pene, et edificare permittat, si autem [illegible] iura denuptiatum fuerit non possit nec debeat quis edificare nisi idonea prestita satisdatio, ne ab eo de opere denuntiando suis expensis si succuberit, et si ille qui denuptiaverit succumberit tota salaria non solvat. Additum quod quicumque habuerit possessionem prope rupes Civitatis et voluerit facere gruptam, seu columbaria, uel cellaria in dicta sua possessione, uel in ripa iuxta ipsam possessionem liceat ei prosicere terram sub rupibus Civitatis, sine pena [illegible] et facere gruptam et columbaria, sive cellaria non incidendo propterea de [illegible] ripe Civitatis non obstante aliquo capitulo constitutionis posito uel ponendo.

Quomodo minores quattuordecim annorum in delictis puniantur.

LVII.

Minores quattuordecim annorum in delictis taliter puniantur vz. si quis maior decem annorum minor vero quatuordecim proiecerit lapides cum ieculis, fundis, vice in ma,

lesiijs, et delictis et dannis debi-
ti ubi pena ueniret imponenda
à uiginti quinque libris infra
puniatur, et puniri debeat
media pena et si dicti mino-
res essent dicte etatis quatuor-
decim annorum proximi pro ætate
maiores, et tales essent quod ma-
litia suppleret etatem cuius
etatis et malitia declaratio-
ni discretioni officialium relinque-
quimus tunc puniantur et
puniri debeant arbitrio offi-
cialium in dicta pena, et ma-
iori, ut dictis officialibus ui-
debitur conuenire attento de-
licto etate, et persona deli-
ctum committente.

Quod nulla communantia no-
stri districtus recipiat aliquem
officialem nisi eum qui mitte-
tur à communi nostro.

LVIIJ.

Nulla communantia alicu-
ius terre uel castri nostri co-
mitatus, et districtus recipiat in
suis officialem aliquam personam
que non committeretur à communi Ur-
beuetano, et qui contrafecerit
puniatur in quinquaginta li-
bris denariorum uice qualibet, et pro qua-
libet persona, et ille qui dictum offi-
cium aliter quam à nostro communi sibi cum acce-
ptaret, uel exerceret incur-
rat in penam predictam super quibus
teneantur officiales inquirere
et contrafacientes punire, et con-
demnare.

De adiuuando exfortiatum et
de represalijs.

LIX.

Si quis noster Ciuis uel Comita-
tinus fuit uel fuerit derro-
batus uel exfortiatus in terra,
uel iurisdictione Comitis, Vi-
cecomitis uel baronis nostri distri-
ctus, siue alicuius communantie
nostri Comitatus, alicuius terre nostri
Comitatus Urbisueteris, uel pedagi-
um fuit uel fuerit sibi ablatum
in aliquo dictorum locorum uel alibi
per districtum nostrum per quascumque perso-
nas dominus, Potestas, et Capitaneus
et eorum curie teneantur uinculo
iuramenti ad penam ducentarum librarum
denariorum cortonensium talem derroba-
tum, uel exfortiatum, siue aliter dam-
nificatum, et iniuriatum defendere

et iuuare, et robbariã, et res
exfortiatas et danna illata pa,
cere integrẽ emendari iux: to ta,
lis derobati, uel exfortiati per
derobatores, uel tales barones, co,
mites, Vicecomites, uel fideiu,
sores eorum, seu comunantiã, uel
Terram nri Comitatus, et destri,
ctus in cuius territorio, seu iu,
risdictione, seu tenuta deroba,
tus, seu exfortiatus, siue ali
damnificatus fuisset inspecta
qualitate persone derobate, ut
exfortiate, et quantitate roba,
rie, seu exfortiamenti, et dãni
facti, seu pedagijs accepti. Quicumq
uero fuit, uel fuerit derobatus
ext iurisdictionem dicte Ciui,
tatis Vrbisueteris ab aliqua psona
seu comunantia in Territo,
rio, seu tenuta, uel possessione
alicuius Ciuitatis, Castri, uel
Terre, seu Comitis, dni, uel
baronis, talis Ciuitas, Terra,
seu comes, dnus, uel baro requiratur p lras nri cois Vrbis,
ueteris semel uel bis et pertoase,
uel p ambasiatores pro emẽ,
datione, et satisfactione fienda
tali nro Ciui, uel Comitatiuo

de robbaria, et dãno sibi illa,
to, seu rebus, et bonis eidem a,
blatis, que requisitiones seri,
bantur, itaq, appareant ma,
nu notarij reformationũ cõsi,
liorum Vrbisueteris et si tali trobato
uel exfortiato, seu dãnificato
robauerit, et dãnũ factũ non
emendauerit, et satisfecerit
dni Potestas, Capitaneus, et Pre,
sidentes, qui pro tpre fuerint
teneantur, et debeant uinculo
iuramenti ad petitionem talis dero,
bati uel exfortiati seu alr dã,
nificati Ciuis, uel comitatiuus
nri cõsiliũ duodecim bonorũ
uirorum et generale, et speciale
Ciuitatis pdicte sup pdictis et
quolibet pdictorum cõuocari, et
cõgregari facere semel, et in eo,
dem cõsilio proponere, et legi
facere petitionẽ ipsius sup re,
presalijs cõcedendis eidem et
facto et misso sdem in partito
in eodem consilio ad bussulas
et fabas sup dicta pposita, et pe,
titione quicquid et totũ fuerit
p dictũ cõsiliũ reformatũ, sta,
bilitũ, et ordinatũ, ualeat,
et teneat, et a quolibet tam

officiale cois Ciuitatis nostre
quam alijs debeat inuiolabiter
obseruari, et exequtioni mā-
dari, et si p totū cōmune dicte
Ciuitatis reformatū et ordina-
tū esset nō obstante aliquo capto
posito uel ponendo qd in contrari-
um loqueretur, et si aliter uel ab
alia psona represalie alicui cō-
cederentur nō ualeant ipso
iure, et pdicta oia uendicet
sibi locū in pteritis, pntibus, et
futuris, si autē pdicta, uel
aliquod pdictorum cōmitteren-
tur uel fierent cōtra aliquē
Ciuem uel comitatinum no-
strū in aliquo loco nri comi-
tatus uel desbictus ipse dns
Potestas, et Capitaneus tenea-
tur, et debeat ad petitionē ta-
lis nri Ciuis, uel comitatensis
qui se diceret derobatū, uel
exfortiatū, siue dānificatū,
uel sibi pedagiū fuisse abla-
tū mittere p illo comite uice co-
mite, uel barone, seu cōmu-
nantia, uel terra nri comita-
tus, uel desbictus in cuius ter-
ritorio, tenuta, uel possessio-
ne talis robaria facta uel dā-
nū illatū esset uel fuerit ut in-
fra terminū trium dierum debe-
at coram ipso dno potate, seu
Capitaneo et sua curia perso-
naliter cōparere, et si uenerit do-
minus Potestas, et Capitaneus
cogant eū emendare dānū
et robbariā ad simplicē uer-
bū derobati, exfortiati, uel dā-
nificati cū sacramēto pcū pre-
standa, et expensas recipere
quas fecisset uel faciet occa-
sione dicte robarie, uel exfor-
tiamenti, seu dāni illorum, et ul-
tra hoc puniatur talis baro Co-
mes, uice comes, uel cōmunan-
tia, seu terra, si robbaria, seu
exfortiamentū, seu dānū illa-
tū fuerit uiginti libras infra in
quinquaginta libris den. si
à uiginti libris supra usque ad
sūmā uiginti quinque librarum in
centū libris den. Si à uiginti
quinque libris supra in quingētis li-
bris cortonen. puniatur et cōdē-
netur et si ferita fieret et mors
sequeretur puniatur in pena du-
pli que cōtinetur in capto
constituti cois quas penas dnus
Potestas, et Capitaneus qui pro

cum por fuerint effectualiter exigere teneantur si aut pr dictis vel alter eorum cum fuerit requisitis ut dictum est et contumax fuerit, et non venerit in dicto termino trium dierum coram dno potestate, vel Capitaneo et sua curia teneatur et debeat dictus dns Potestas, et sua curia, et capitaneus incontinenti aliqua sine mora facere executionem contra illum contumacem, qui si dictum exercitum exportaverit eius castra, et loca ut tale Castrum, terra, seu comunantia quae vel quod contumax esset et exercitum expectaverit destrui, et dissipari debeat, et destructa in coi Urbaneta no deveniant, et semper esse debeant cois pr dictis de capitulum sit precisum quod tolli vel mutari non possit.

De pena tenentis aliquem notarium extraneum in aliquo officio districtibus Urbisveteris.

.LX.

Quicumque habuerit aliquod officium in comitatu seu districtibus Urbisveteris non debeat nec teneat in dicto officio aliquem notarium qui non sit de nostra iurisdictione ad penam viginti quinque librarum. Additum quod quicumque notarius fuerit in aliquo vice comitatu in eodem officio esse non possit inde ad decem annos nisi placuerit dominibus vicecomitatus eiusdem plebeij, vel maiori parti ipsorum.

De pena corrumpentis officiale.

LXI.

Si quis pr sumpserit corrumpere seu corrumpi facere aliquem officialem nostre Civitatis sive comitatus et districtus eiusdem verbo vel facto in promittendo, offerendo, vel dando aliquam quantitatem pecuniarum et pro qualibet re pena incidat centum librarum, et plus arbitrio officialium de talibus cognoscentium quam penam si solvere non poterit talia perpetrans mitriatus fustigetur per totam civitatem cum tali pecunia vel re ad collum posita itaque omnibus transeat in exemplum

qua purgatione facta ad penā predictam minime teneatur et in prdictis officiales nři habeant arbitriū in cognoscendo et procedendo. Si aūt officiales attentarentur corrumpi q̄ prdicta nō revellaverint nō cognoverint et ad penā non processerint ad penā supradictā tenentur compellantur et condēnentur, et puniantur et de prdictis et quolibet prdictoꝝ quilibet legitimus accusator et denuntiator existat.

De pena periurantis.

LXij.

Vt periuria tollantur, et refrenentur presenti statuto ordinamus, et statuimus qđ quicūq; de facto suo proprio in aliqua sua causa civili vel criminali ordinaria vel extraordinaria deiuraverit in decisionibus alicuius causę facti vel rei et de tali periurio legitime reprobatus fuerit penā incidat viginti quinq; libraꝝ denꝛ pro qualibet causa re vel facto decisa vel deciso et nihilominus facta dicta accepta seu ablata restituantur et in pristinū statū reponantur itaqđ factū fuerit vigore talis periurij nō valeat nec teneat ullo unq; tempore, nec sit alicuius valoris efficacię vel momenti prdicta aūt nō intelligantur, nec locū habeat in actis, et actitatis que quotidie fiant coram officialibus nře Civitatis prsidentibus qđ in minimis, et in alijs circa prdicta que viginti quinq; libras nō excederint cognoscēde et puniende liberū habeant arbitriū, et prdicta nō vendicent sibi locū in iuramentis delatis à parte parti quo casu dispositioni iuris relinquatur.

De pena ementiū bladum in platea causa revēdendi.

LXiij.

Nullus Bradulus vel aliqua alia persona audeat vel prsumat in platea ubi

sit forum

fit forũ bladi vel in aliquo
alio loco nr̃ę Civitatis emer
aliquod genus bladi causa rẽ,
vendendi ad penã viginti,
quinq̃ librar ꝫ den̄ pro quali,
bet salma, et abinde infra ꝑ
rata quam penam officiales
pr̃dicti teneantur et debeãt
vinculo iur ꝫ.° et ad penã vi,
gintiquinq̃ librar ꝫ eidem con,
travenienti auferre itaq̃ dicta
pena effectuatr Cãmere cõis
Urbisvet ꝫ persolvatur et pr̃,
dicta nõ intelligantur in ta,
bernis, et hospitatoribus qui
post nonas possint emere
causa revendendi spelta,
ordeũ, panicũ, milium,
et omnia legumina.

Quod nullus trahat Civem
vel Comitatinũ ad aliquam
Curiam.

LXIIIJ.

Quicumq̃ nr̃ Civis, vel Co,
mitatinus, sive distri,
ctualis Civitatis Urbisveteris
traheret, vocaret, vel banniri
faceret aliquẽ nr̃um Civem
vel Comitatinũ, sive distri,
ctualem cõis Urbisvet ꝫ alib,
quã aliam curiã ꝙ ad curiã
Civitatis Urbisvet ꝫ. statuimus
et ordinamus ꝙ talis voca,
tus invetur expensis cõis
Urbisvet ꝫ, quas expensas of,
ficiales dictę nr̃ę Civitatis
eifacere teneantur contra ta,
lem vocantem, seu banniri
seu trahi facientem, et pre,
dicta dicti officiales contra
ipsũ, et eum punire debeãt
eor ꝫ arbitrio s̃m qualitatem vi,
debitur expedire re atr et
personatr et si dicti officiales
facere omiserint in ducatũ
libris penę noĩe punientur et
condemnentur, et de hoc pos,
sint à quolibet sindicari, et
appellari salvo ꝙ nõ intelliga,
tur, nec locũ habeat in illis
personis, quę litigarent in a,
liqua Curia ecclesiastica et
qui ab aliqua sentẽtia vel pro,
cessu ipsius curię ecclesiasti,
cę appellarent ad aliquam
curiam ecclesiasticã superio,
rem quo casu tñ possit ad ali,
quã superiorẽ curiã ecclesiasticã
quemlibet traher̃ et vocare

S

sine pena.

De pena proiicientium lapides

LXV.

Statuimus, et ordinamus quod nulla persona masculus, sive femina parvus vel magnus proiiciat aliquos lapides ad muros dictos nove maioris ecclesie S.te Marie maioris Virginis de Urbeveteri et contrafaciens solvat qualibet vice centum solidos den. et si proiecerit lapides seu percurret cum aliqua alia re ad muros seu lapides muratos et muratos in bassamento fenestris seu portis, et pariete anteriori dicte ecclesie, vel in aliis portis et bassamentis et fenestris ipsius ecclesie, vel in aliqua earum parte quicumque fecerit contra predicta vel aliquod predictorum solvat qualibet vice nomine pene decem libras den. et si per talem proiectionem seu percussionem vel eius occasione ruperet seu frangeret vel guastrumque devastaret aliquas figuras ut figuram in totum vel in parte seu particulam solvat nomine pene viginti quinque libras den. corten., et semper damnum emendet et emendare teneatur in duplum et si proiecerit cum arcu ad pallottas, vel cum balista ut cum reculo infra muros vel ad tectum vel parietes dicte ecclesie solvat qualibet vice nomine pene quadraginta solidos den., et damnum emendet in duplum, et si proiciens vel faciens aliquid predictorum fuerit minor quatuordecim annis maior tamen novem annis pater et mater seu alii proximiores consanguinei solvant nomine pene viginti solidos pro qualibet vice et semper damnum emendet in duplum officiales et operarii dicte ecclesie et quilibet eorum possit contrafacientes contra predicta vel aliquod predictorum expellere, corrigere percutere, et verberare sine aliqua pena et de predictis et quolibet predictorum dicti officiales nec limitatis qui pro tempore fuerint

et eorum Curia possint, et debe-
ant inquirere, et investi-
gare eorum officio, et contrafaci-
entes punire et condemnare in
penis predictis, et nihilominus
quilibet possit de predictis et
quolibet predictorum tamquam de pu-
blico crimine accusare, et
eius iuramento credatur cum uno te-
ste fide digno et bone fame quo-
rum penarum et cuiuslibet earum
quarta pars sit comunis Urbisveteris
alia quarta pars sit dictorum of-
ficialium, alia quarta pars sit
accusatoris, et alia quarta
pars dicti operis sancte marie
et nulla persona ponat seu
poni faciat ante parietem
anteriorem dicte ecclesie nec
in platea que est ante dictam
ecclesiam, nec ante parietes et
portas eiusdem ecclesie vel
prope eam per decem pas-
sus aliquas pelles rossas seu
lanas vel aliquem pannum
lane, seu lini, vel canapis,
nec faciat, vel ponat aliquam
sorditiam vel immunditiam
sive terram ponat vel pro-
iciat, vel proici faciat, et qui
contra predicta vel aliquod pre-
dictorum fecerit solvat nomine
pene quadraginta solidos denariorum
pro qualibet vice, et quilibet
possit dictas pelles lanas ros-
sas et pannos inde proi-
cere, incidere et devasta-
stare sine pena, et contradi-
ctione alicuius persone, et
quilibet possit contrafacientes
accusare, et habeat medie-
tatem pene, et credatur iuramento
accusatoris et eidem credentia
teneatur.

Quod nullus vendat rem
quam alius possidet.

LXXVI.

Nullus vendat nec aliquo
alio titulo in alium trans-
ferat sine licentia possessoris ali-
quam rem immobilem que
ab alio possideatur nisi iure
creditoris vendiderit secundum quam
in tenutam haberet pro suo cre-
dito contra ipsum possessorem, et
qui contrafecerit tam emptor
quam venditor teneatur ad pe-
nam centum librarum denariorum corto-
nensium et talis venditio, et ali-

eratio nō ualeat, nec teneat ipso iure sed cassa et irritā ha-beatur.

Quod nullus in nrā Ciuitate condemnatus uel exbānitus possit habere aliquod officiū.

LXVij.

Siquis in nrā Ciuitate uel alibi fuerit cōdem-natus uel exbānitus pro in-frascriptis mallitijs vz. pro cri-mine lesę maiestatis falsi-tatis proditione, barattaria, seu simonia nō possit ipse uel filij sui in dicta nrā Ciui-tate uel eius Comitatus et d-strictus aliquod officiū nomi-nari extrahi uel deputari aut eligi aliquo quesito colore, et cōtrafactū fuerit cōtra sta-tutū predictum puniatur pro qualibet in libris quinquagintis den, et officiū exercere non possit, et eligentes, nominā-tes, extrahentes, et deputantes scienter aliquis officialis contra formam predictā simili pena puniantur, et predictū statu-tum inseri debeat in electi-one omniū officialiū eligen-dorum pena cācellario cōis cē-tū librarum den si in predictis negligens fuerit similiterq statuimus et ordinamus q nullus cōdemnatus uel ex-bannitus de terra nra uel alibi pro supradictis mallitijs nō possit uel debeat in di-cta nrā ciuitate uel eius Co-mitatu, et destrictu aliquod officiū habere petinere uel ex-ercere ad penā supradictam nisi de tali delicto habuerit absolutionē et remissionem quam ostendere possit offici-alibus dictę Ciuitatis, fideq facere per publicū instrumen-tum, uel alias quascumq pro-bationes idoneas, et legiti-mas, et de predictis, et quolibet predictorum predicti nri officiales possint inquirere, cognoscere et punire, et predictū statutū semel in cōsilio generali legi facere itaq ōibus innotescat nec ignorantia pretendi possit sed si licitū nō fuerit predicti nri offi-ciales penā incurrant quinquaginta li-brarum den, inquantū per sindicos cōis

condemnari possint, et debe-
ant.

Quod officiales et dni Conserva-
tores nre Civitatis teneantur
quolibet mense fieri facere con-
silium generale.

LXviij.

Hac sanctione perpetua
ordinamus, et statuimus
q dni conservatores et alij offici-
ales nre Civitatis quolibet men-
se eorum regiminis in principio fa-
cere teneantur consiliu genera-
le in quo quidem consilio nihil
aliud proponatur vel dici possit
nisi q sit de utilitate, pace, u-
nione, concordia, et statu nre
Civitatis et q de omnibus que
dicentur ubi due partes concor-
daverint predictorum consiliorum illud
fiat et exequtioni mandetur
volentes, et expresse mandantes
q in dicto consilio qn declaraui con-
tigerit nulla propositio fieri pos-
sit, vel aliquid arrengari qd
si aliquatr, vel modo aliquo fie-
ret non valeat nec teneat ipso
iure immo nullius sit affectus effi-
cacie vel momenti et nihillominus

officiales permittentes aliquid
proponi vel arrengari ultra
statuta et utilitatem Civitatis
nre in quingentis libris denariorum
pro qualibet vice, quolibet actu
vel consilio condemnetur per sin-
dicos cois deputandos in eo sin-
dicatu. Qui vero arrengaverit
contra utilitatem nri cois
in vigintiquinque libris denariorum
puniatur et minus arbitrio con-
servatorum pacis qui officiales
et arrengatores a predictis pe-
nis absolvi non possint nec debe-
ant per consiliu, vel arrengam,
vel aliquam personam, vel aliquem
officialem, et nri officiales
penas supradictas exigere in-
fra decem dies teneantur
postq eis fuerit denuntiatu
ad petitionem cuiuslibet de-
ferentis ad penam predictam.

Quod nullus audeat aliquid
facere, et procurare contra no-
strum commune.

LXix.

Nullus civis vel Comita-
tinus noster aut quivis
alius cuiuscunque status et conditionis

S. 3

existat, vel dignitatis audeat, vel presumat vulgariter vel literaliter actu dicto vel facto per se vel aliu dicere, advocare, procurare, vel patrocinium aliquod prestare, vel prestari facere seu mandare contra et adversus comune nostrum Urbevetanum, et iura ipsius merum et mixtum imperium et iurisdictionem nostri cois et qui contra predicta aliquo modo vel quesito colore attentaverit, fecerit, assentiret, vel fieri mandaret in sexcentis libris pene nostre puniatur pro qualibet vice per dnos officiales nostre Civitatis ad quam penam exigendam predicti nostri officiales presidentes largum habeant arbitrium, et potestatem in cognoscendo, procedendo, et puniendo, ut eidem videbitur, et placebit persona et delicto vicis ac consideratis in quibus et de quibus dicti nostri officiales non valeant nec debeant sindicari, et predicta locum habeant tamen ubi et quando tractaretur de aliqua iurisdictione mero et mixto imperio alicuius Terre, castri, fortilitij, territorij, vel tenimenti predicte nostre Civitatis Urbis veteris in omnibus aut alijs casibus civilibus et criminalibus occurrentibus licitum sit advocare procurare et patrocinium prestare sine pena et impune habita primo licentia ab officialibus Civitatis Urbisveteris cognoscentibus, et non aliter.

De non offendendo aliam personam quam personas offendentes. LXX.

Ut pena suos viros teneant auctores et non alios innocentes statuimus, et ordinamus quod si quis offenderit aliquem personaliter et ille offensus et alius consanguineus cuius vel de eius familia vel stirpe seu quivis alius de eius mandato, et voluntate offenderit aliquem consanguineum ipsius offendentis ipsa de causa vel propter vindictam delicti primo commissi cum armis et sanguinis effusione, et mors

inquiratur quod omnia sua bona de,
struantur, et destructa appli,
centur, et ueniant in coi, et
captus trasinetur ad caudā asi,
ni per totam Civitatem et finaliter
pena ultimi supplitij puniatur
sicque condemnetur si contumax
fuerit, et haberi non possit sive,
ro alio modo offenderit reatus
vel personaliter dupli puniatur cu,
ius pene que alias per formam sta,
tutorum imponeretur ratione ta,
lis delicti saluo quod predicta non
vendicent sibi locum in offensis,
omnibus que fierent in personam
exbannitorum, uel condenatorum di,
cti cois qui per formam statuti
possint offendi.

De modo tenendo quando cam,
pana populi pulsatur ad mar,
tellum.

LXXI.

Quando Campana populi
nostre Ciuitatis pulsatur
ad martellum siue ad rumorem
oms artifices et alij populares di,
cte ciuitatis cuiuscunque conditio,
nis existant armati omnibus
armis trahere, accedere, et
currere debeant ad Palatium
dnorum Conservatorum pacis et ca,
pitanei dicte Ciuitatis pari,
turi mandantis dictorum dnorum
Conservatorum que facienda di,
xerint pro statu dicti populi
et artium dicte Ciuitatis presen,
tes ad penam decem librarum den.
pro quolibet contrafacienti et
nullus audeat offendere talem
venientem, et accedentem
ad palatium predictorum dnorum Conser,
uatorum, et capitanei et qui con,
trafecerit in aere et persona
arbitrio officialis presidentis pu,
niatur et quando dicta campana pul,
saretur modo predicto seu pulsa,
a nullus artifex vel quivis
alius de populo trahere uel ac,
cedere debeat ad domum alicu,
ius nobilis, comitis, uel baronis
uel alius magnatis seder de,
beant ad palatium dnorum conser,
uatorum qui pro tempore erunt
contrafacientes vero in predictis
et quolibet predictorum qualibet
uice per officiales presidentes pu,
niantur, et puniri debeant in
centum libris den., et si predicti
dni Conservatores uel aliquis eo,

rũ in tanta follia et errore
incurrerent q tp̃re dicti ru-
moris ad domũ p̃dictorũ nobi-
liũ accederent uel aliquis eorũ
contrafaciens in ducẽtũ libris den̄
puniatur ipso facto et nihilom̄:
p̃dictis officiis priuetur ipso facto
decernentes q tp̃re dicti rumoris
nullus de nobilib; uel de nobili
progenie natus de nr̃a ciuitate
comitatu uel districtu audeat
uel p̃sumat ad ipsũ rumorem
trahere uel ad aliquod palatiũ
armatus uel inermis fiat ex-
p̃ssa licentia, et mãdato dictorũ
dnorũ conseruatorũ et sic nullã
adunantiã uel congregationem
hominũ facere possit tp̃re dicti
rumoris, et qui contrafecerit ĩ
p̃dictis uel aliquo p̃dictorũ
in re et persona arbitrio officia-
liũ p̃sidentiũ facti qualitate
et conditione personarũ inspectis
condemnetur et puniatur.

Quod nullus confinatus uel ex-
bãnitus à centũ libris supra
possit habere aliquod officiũ.

LXXII.

Statuimus et ordinamus
quod nullus confinatus uel exban-
nitus [illegible] uel à cẽtũ libris sup̃
possit esse de officio dnorũ conser-
uatorũ uel aliquod officiũ uel ho-
norem cõis uel populi Ciuitatis
uel comitatus habere possit et si
aliquis p̃dictorũ ad honorem uel
officiũ aliquod cõis uel Populi
fuerit extractus extractio nõ
ualeat ipso iure, et eligens seu
eligentes uienter puniantur
pena uiginti quinq; librarũ den̄
et nihilom̄. dictus si electionẽ
officiũ uel honorem acceptaue-
rit et dictus nominatus uel
extractus fuerit pena simili pu-
niatur.

Quod nullus nobilis possit accipe-
re tenutam de bonis alicuius
popularis.

LXXIII.

Nullus nobilis uel natus
de nobilibus ex linea pa-
terna possit uel debeat p se uel
aliũ nullo mõ ratione uel cã-
cius authoritate in tenutã accipere
p aliquo debito seu credito uel a-
lio modo bona seu de bonis ali-
cuius popularis dictẽ Ciuitatis

uel Comitatus

uel Comitatus illorum vz. quod dictus populariis teneret et possideret ad penam quinquaginta librarum denariorum et tenuta huiusmodi accepta sit et esse intelligatur et habeatur nullius comodi uel ualoris et maxime donec de questione crediti uel debiti uel alia causa predicti nobilis esset per curiam et officiales dictorum ciuitatis in qua et coram quibus lis et questio mota fuerit per sententiam diffinitiuam.

Quod nulla persona debeat contra officium dominorum Conseruatorum uel Capitanei conspirationem facere.

LXXIIII.

Item statuimus, et ordinamus quod nullus audeat uel presumat publice uel occulte facere aliquam conspirationem conuenticulam seu congregationem contra officium dominorum Conseruatorum Capitanei et aliorum officialium forensium et qui contrafecerit arbitrio Capitanei uel potestatis puniatur.

De pena fugientis de manibus familie et de fractoribus carcerum.

LXXV.

Si quis per uiam aliquo modo color causa uel forma aliqua qui per familiam alicuius officialis duceretur ad curiam ipsorum officialium exemerit tolleret exemi, uel tolli fecerit uerbo dicto uel facto auxilio uel fauore, et talis ductus euaderet eximens uel tolli faciens aliquo modo ut supra dictum est pena mille librarum denariorum incurrat si talis euadens uel exemptus de manibus officialium penam capitis substinere debeat ex forma alicuius statuti; si autem penam membralem substinere deberet penam quingentarum librarum denariorum eximens incurrat, si autem pena pecuniaria talis euadens pati deberet tunc eximens similem penam substineat et patiatur si quis uero ductus per familiam ex se ipso de manibus officialium aufugeret omnis pena pecuniaria in qua puniri deberet occasione maleficii eiusdem du-

plicetur, et si in mi dilo uenirent puniendus seu puniri deberent pena capitali uel pro debito ali, cuius captus esset arbitrio offi, cialis cognoscentis condemnetur et puniatur augendo, minu, endo, et mitigando, ut dictis officialibus videbitur et place, bit personis et delictis bene con, sideratis et pensatis siquis ve, ro existens occasione delicti in carceribus comunis, et eos fre, gerit simili pena ultra penam delicti propter talem fractio, nem condemnetur, et punia, tur, et si aliquis detentus es, set in carceribus pro debito et carceres fregerit propter talem fracturam compellatur et puni, atur in quinque solidis denariorum pro qualibet libra quantitatis debiti predicti quorum quinque solidorum me, dietas sit creditoris recipere de, bentis crediti, carceres vero comunis intelligantur et sint omnes ille que pro carceribus per of, ficiales assignantur, et consi, gnantur.

De pena extrahentis bladum vel grasciam.

LXXVI.

Vt Cives nostri fertilitate abundent et ne deficiant in predictis, statuimus et ordina, mus quod nulla persona cuiuscumque status vel conditionis existat sive civis, sive comitatinus, districtu, alis, recomendatus vel fuerit forin, sis, audeat vel presumat aliquod genus bladi, frumenti, seu ti, tici, vel grascie, extrahere vel ex, trahi facere vel mandare aliquo modo vel colore quesito extra civitatem Vrbisveteris, eiusque comitatum, fortiam et districtum sine expressa licentia dominorum Conservatorum et capitanei et qui in predictis contrafecerit et culpabilis repertus fuerit punia, tur et puniri debeat pro qualibet salma bladi, leguminis, vel al, terius grascie pena viginti quinque librarum denariorum et salma sit et in, telligatur trium quartengorum bladi seu leguminis et grascie ducentarum librarum ponderis sit salma, et si fuerit maior vel minor predicta quantitate pro ra, ta ad solvendum penam constringatur et compellatur et ultra dictas pe,

nas cōtrafaciens in p̄dictis uel ali-
quod p̄dictorum perdat et amit-
tat omnes bestias et salmas quas
cōduxerit, et q̄l̄t de omnibus p̄-
dictis quilibet sit denūptiator
et accusator legitimus, Adden-
tes q̄ si quis cōtrafacientes p̄dicta
impedi[u]erit, arrestauerit, et
in fortiam cōis deduxerit h[abe]at
p̄dictarum penarum bestiarum, et sal-
marum habeat, et habere debeat
terciam partem, Aliæ uero
duæ partes sint et applicentur
cōmuni Vrbeuetano.

De pena auferentiū passa-
gium, uel collectam.

LXXVII.

Nulla Cōmunitas, castrū,
uel uilla, baro, comes,
miles, nobilis, uel alia singula-
ris persona audeat, uel p̄sū-
mat instituere, ordinare, re-
cipere, et accipi facere pedagiū,
gabellā, collectam, uel aliud
simile pp quod Cives Vrbeue-
tani habitatores eiusdem loci
comitatini, districtuales, uel fo-
renses grauentur aliquo mō, que-
sito colore, uel ingenio, nisi de
licentia, et cōmissione cōis Vr-
biueteri. Si quis autem cōtra pre-
dicta cōmiserit uel fecerit p
qualibet uice q̄ contra fecerit, uel
ad fecerit, cōtrafacienti pena
ducentarum librarum denariorum auferatur
et accipi debeat ipso facto in
qua pena exigenda officiales
nri iurisdictionē habentes,
et de p̄dictis cognoscentes tan-
tū habeant arbitriū, et potesta-
tem in cognoscendo, procedēdo,
et cōdemnando de quibus nō
possint, nec ualeant sindica-
ri et de p̄dictis quilibet esse
possit et sit accusator legiti-
mus et denūptiator cui pri-
mo p̄stito iuramento cū duobus te-
stibus de publica uoce, et fama
stetur, et credatur quarum penarum
tertia pars sit officialis cogno-
scentis, et punientis, alia ter-
tia pars accusatoris uel denū-
ptiatoris, et alia tertia pars ca-
meræ cōis applicetur.

De pena destruentiū domos.

LXXVIII.

Cum pp subiectionē diabo-
licam falsum colorem, et

iniquitatem partialitatis do-
mus Civitatis nrę pro maio-
ri parte sint destructę uole-
tes talia refrenari ne dein-
ceps Civitas domorum deforme-
tur ruinis; statuimus, et
ordinamus hac perpetua le-
ge eternaliter obseruanda.

Quod siquis deinceps aliquo te-
pore alienus destruxerit seu d-
uastauerit in totum uel in par-
te ꝙ talis domus mille li-
brarum den. ipso facto incurrat
et ad refectionem dictę domus v-
gatur et compellatur aliquo re-
spondo sceleratissima debito
omni tempore possit cognosci
procedi et ad condemnationem de-
uenire nec talia perpetrans
possit excusari nec ualeat ꝑ
nouitatem aliquam guerram
uel scandalum quod in civitate
ꝙ absit euenirent concedentes
in predictis officialibus Civita-
tis nrę latissimum arbitrium, po-
testatem, ac baliam in proce-
dendo, cognoscendo, et pu-
niendo, et si fuerint centum
anni elapsi et predicta pon
intelligantur in illo quando-
mum fuit destruxerit uel destrui
fecerit ꝑ ruinam quam ipsa do-
mus minaretur causa reacti-
onis, et nouę edificationis, ut
meliorationis cui impune li-
ceat et ad predictum non teneatur.

De Vsurpantibus terras et Ca-
stra nrę Iurisdictionis re.
LXXIX.

Quia appetitus humanus
circa occupationem alienorum
bonorum insatiabilis est ideo
desiderantes salutifero remedio
prouidere, statuimus, et ordi-
namus ꝙ siquis tantę audacię
aut temeritatis fuerit ꝙ aliquam
terram, castrum locum iurisdictionis
cois Vrbisueteris occupauerit seu
occupari fecerit, uel mandaue-
rit ꝙ talis contrafaciens in predictis
pro qualibet terra Castro, uel
loco occupato uel occupato pe-
nam mille florenorum auri incur-
rat ipso facto et nihilhominus ter-
ram Castrum uel locum sit occu-
patum infra tres dies in lesam
et in latum cois Vrbeuetano con-
signare, et restituere teneatur quod
si non fecerit penam capitis in-

currat, et oīa bona talis oc-
cupantis ipso facto deveniant
in cōmune qui si haberi nō pos-
sit sit perpetue exbanitus et
rebellis nr̄i cōis nō obstantib;
aliquibus privilegijs cōcessioni-
bus cōcessis vel cōcedendis in dā-
nū, et preiudiciū dicti cōis que
privilegia, et cōcessiones nullo
unq̄ tempore debeant admitti
p̄ officiales nr̄e Civitatis, sed
potius tolli, lacerari, et annul-
lari, et p̄ducentibus, et uetantib;
privilegijs, seu r̄scriptis quibus-
unq̄ pena sit mille librar̄ den̄
quā ipso facto incurrat et in p̄r-
dictis, et quilibet p̄dictor̄ officia-
les dicte nr̄e Civitatis debeant
et haber intelligantur arbitriū,
baliā, et potestatem oīodam in
p̄cedendo, cognoscēdo, et puni-
endo de p̄ntibus, p̄teritis, et fu-
turis oī tp̄re et p̄petuo habere
et secur oī modo quo melius
fieri pōt de quib; sindicari nō
ualeant nec possint et officia-
les p̄dicti uinculo iur̄ti et pena
mille librar̄ den̄ p̄ qualibet
vice teneantur, et debeant oī
mense eor̄ r̄gimi nis inquirer
et solemniter inquisitionē fa-
cer, et r̄pertos culpabiles, vel
occupantes cōdemnar et pu-
nire penis supradictis et in ma-
ioribus prout dictis officialibus
videbitur et placebit.

Quod nullus exeat aliunde
q̄ per portas nec et intret.
LXXX.

Si quis aliunde q̄ per por-
tas Civitatis nr̄e intrauer-
it uel de ea exiverit de die
vel de nocte penā quinq̄gītar
librar̄ soluer cogatur et cōpella-
tur fide habita saltim p̄ unum
testem bone cōditionis, et fame
de uisu probantē cuius dicto
et testimonio cr̄datur, et sta-
tur, et ad exequtionē dicte pe-
ne procedi possit et atr non
et quilibet possit denuptiar et
accusar, et porte intelligant'
et sint oēs ille que cū cla-
vibus aperiuntur, et clauduntur.

De pena accedentiū ad mona-
steriū monialiū.
LXXXI.

Ne sacra et deo dedicata

corrumpantur, et inquantu
possumus incorrupta persiste-
re salubriter, statuimus et or-
dinamus quod nulli liceat ad a-
liqua monasteria monialium
accedere sine expressa licentia
officialium presidentium in Civi-
tate Urbisveteris ad penam centa-
rum decem librarum denariorum
pro qualibet vice, et quolibet
exceptis mulieribus et medi-
cis euntibus ad medicandum
dictas moniales et ipsarum ali-
quam, et exceptis famulis ipsa-
rum molendinariis ablatoribus ipsa-
rum monialium et laboratoribus
portantibus fructus possessionum
earum quibus liceat impune
accedere et sine pena: Addentes
quod reperti per officiales infra-
genti crimine culpabiles de
predictis supradictam penam sol-
vere cogantur ipso cuius officii
ali simplici verbo statur, et cre-
datur.

Quomodo et que moneta ex-
pendi debeat in nostra Civita-
te, et iurisdictione
LXXXII.

Nulla Moneta expendi
debeat in nostra Civitate,
comitatu et districtu eiusdem
que fabricata fuerit seu fabri-
caretur in nostra Civitate et iu-
risdictione licite et iuste et de
mandato dominorum Conservatorum et
consilii balie communis dicte Civita-
tis de qua licentia apparere de-
beat solemne et publicum instru-
mentum et in forma et si quis
aliter fabricare presumpserit pu-
niatur pena iusta in statuto
contenta. si autem moneta fabri-
cata in nostra Civitate, Comi-
tatu, vel districtu non reperire-
tur tunc illa moneta intelli-
gatur licita et expendi possit
que in tassata premisse ordina-
ria et formata fuerit per supra-
dictos dominos Conservatores vel
Consules mercatorum dicte Civita-
tis et que communiter currit in
Civitate Urbisveteris et que non sit
reprobata: Qui autem aliam mo-
netam portaverit a viginti soli-
dis usque pro qualibet moneta
et qualibet vice viginti quinque
librarum denariorum incurrat decer-
nentes, et statuentes quod dicte mo-

neta reprobatę sic repente inci-
dantur et incidi debeant per
mediũ quibus incisis, et pena
soluta restituantur, et restitui
debeant dnis ipsoꝝ Addẽtes
q̃ licitum sit publicis capsori-
bus palam bandum retinen-
tibus, et ẽt oneratoribus p̃aro-
ꝝ descriptis et approbatis in
maticula p̃dictas monetas
ad eoꝝ manus uenientes per
medium incidere quas d..e-
tis restituere teneantur dnis
p̃fatoꝝ sicq̃ si falsas inuene-
rint incidere teneantur. pos-
sint, et eis liceat sine fraude
et dolo si aũt dolose incisa fu-
erit nõ recte nec iuste de ta-
li dolo cognoscendo, et puniẽn-
do ad discretionem officialium
puniantur.

Quod liceat dño uel magistro
familiam suam uerberare.

LXXXiiij.

De familia quam quis suis sum-
ptibus tenet seruos uel ancil-
las aut alios uel alias merce-
de cõductos si dñus uel alius de
familia uerberauerit uel ma-
gister discipulũ moderate tñ
non soluat bannũ et si aufu-
gerit possit eũ dñus et magr̃
reducere sine pena, modera-
men aũt intelligatur qñ ex
tali uerberatione seu percus-
sione nõ sequatur homicidiũ
uel qd membrũ perdat, et in
p̃dictis nõ possit Potestas pro-
cedere nisi per accusam.

De Arbor̃ pendente super re
alicuius.

LXXXiiij.

Si Arbor alicuius pende-
ret super re alterius il-
le super cuius rem pendet pos-
sit illam partem que pende-
ret super re sua colligere et
incidere sine pena et ille cu-
ius est arbor, que pendet sup
re alterius teneatur incidere
partem arboris si pendentis
infra unũ mensem postq̃ fue-
rit requisitus à dño rei sup
qua dicta arbor pendet co-
ram duobus testibus quod si
nõ fecerit soluat quatragin-
ta solidos, et nihilhomĩ arborem
incidere teneatur.

De liga aequaiali seu aquatorii, et canali nõ claudendo, frangendo, uel aperiendo.

LXXXV.

Quicumq; ligam fregerit, uel extorserit malitiose, seu clauserit aliquod aequiale seu aquatorii, uel canalẽ molendini seu aperuerit soluat p pena quatraginta solidos qualibet uice et quod factũ est in statũ pristinũ reducatur, et de nocte decem librar denꝫ incurrat et stetur iur^to dni pr̃dictorum saluo q; hoc capitulum nõ pr̃iudicet creditoribus, nec illis qui ius deriuandi aquam habent et cõsuetudine uel prece hns. aut molendinũ p totũ mensẽ Februarij teneatur facere uiaquatoriũ aque dicti molendini taliter q; aqua que exiuerit reducatur et qui contrafecerit soluat centũ solidos et nihilominus hoc facere teneantur additum q; ad eandem penã teneatur qui clauserit aqueductũ per quem aliquis est solitus aquã ducere ad dirigandũ poss̃s quã penam et illa soluat qui aquam deriuauerit p possessionẽ alicuius dni cui de iure facere nõ licet.

Quod nullus deferat ligna ad Ciuitatem nisi de mensura.

LXXXVI.

Nullus deferat ligna ad Ciuitatẽ ad uendendũ minoris longitudinis duorũ pedũ et dimidij, et qui cõtrafecerit soluat uiginti solidos eandem penã soluat qui portauerit palos nouos ad uendendũ aut uendiderit minoris longitudinis quinq; pedũ ad penã cõis et intelligatur incurrisse penam si in salmis lignorũ ã quatuor stellis sup̃ et salma palorũ ã decem supra et credatur iur^to emptoris que ligna uendi debeant in platea lignorũ, et alibi sub dicta pena et hoc potestas teneatur uinculo iur^ti bannire facere per totam Ciuitatem, et p lr̃as notificare per totũ comitatum in principio

in principio sui regiminis, quod si nō fecerit perdat de suo sa-lario centum libras dēn et ad prædicta quæ nō sunt de nrā Jurisdictione non teneantur.

Quod nulla cōmunantia nrī destrictus eligat in eius officio aliquam personam nisi de Ci-uitate Vrbisueteris.

LXXXVij.

Nulla cōmunantia ali-cuius terræ uel castri nrī destrictus eligat in eius of-ficialem aliquam personam nisi de Ciuitate Vrbisueteris et qui contra fecerit in centū libris dēn puniatur uice qualibet super quibus Potestas teneatur in-quirere et contrafacientes cōdem-nare, et qui fuit uel fuerit in aliquo officio in comitatu Vr-bisueteris inde ad tres annos in eodem nullatenus esse possit.

De cōdemnationibus exigē-dis.

LXXXViij.

Omnes et singulæ cōdem-nationes latæ et ferendæ in quibus nō essent dati fideius-sores de soluendo pena appro-bata per Camerarium cōis ut supra plenius disponitur cō-tra dictos tales cōdemnatos sic exequantur. vz. contra illos contra quos possent executio-nes fieri et qui possiderent uel aliquid haberent in dicta Ciuitate, comitatu uel districtu. vz. quod elapsis decem diebus à die latæ snīæ seu cōdemnati-onis, si ab ea nō fuerit iuridice appellatū, Potestas seu Judex malleficiorum notificet dnīs cōser-uatoribus pro tpre existentibus talem esse condemnatū et nō comparuisse, et quod dederit sibi extimatores ad extimandum bona dicti cōdemnati seu ex-bannitū, et dicti extimatores uocati per dnūm Potestatem de-feratur iuramentū de exti-mando rite et recte sm̄ con-scientia ōia bona mobilia et immobilia dicti exbanniti, qui extimatores ut supra electi tenea-tur ad penā uiginti quinque flo-renorum dictam electionem ac-ceptare, et perquirere ōia bona

dicti talis exbanniti tam in
catastris cois q alii quicumq
uia una cum sindico cois
et ipsa bona extimare, et
in scriptis dare dictam exti,
mationem, et inuentarium
dictorum bonorum, distinctim, et
separatim extimatorum dicto
dno Potestati, et ipse dns Po,
testas teneatur facere scribi
et registrare supradictam exti,
mationem, et inuentarium
bonorum per notarium malleficiorum
et p cancellarium dicti cois, qui,
bus sic peractis dictus dnus Po,
testas debeat bannire facere
ad logiam palatij eius solite
residentie q quicumq debeat
aliquid habere a dicto tali
exbannito, seu aliquod ius
haberet in dictis bonis debeat co,
parere coram ipso dno Potestate
infra terminum decem dierum
tunc proxime futurorum ad osten,
dendum et probandum iura sua,
et si aliquis compareret in dicto
termino qui se diceret credito,
rem vel aliquod ius habere
in dictis bonis deferatur ei,
dem primo et ante oia iura,
mentum p dictum dnum Potesta,
tem q credat se petere iuste, se
ius habere in dictis bonis, et si
denegauerit iurare non au,
diatur ulterius, si aut iura,
uerit, et postea legitime proba,
uerit per instrumenta uel te,
stes, vel aliud legitimum modum
crediti sui, vel ius suum, dnus Po,
testas, vel eius Iudex pro ea
rata que fuerit declarata in
dictis bonis, faciat assignari,
dummodo dictum creditum fuerit
contractum per annum antequam fe,
cit commissum dicti malefici,
um, et elapsis dictis decem
diebus, ut supra pr̄mittitur do,
minus Potestas cogat, et cogere
debeat in Palatio proximi,
ores consanguineos dicti talis
condemnati ad emendum di,
cta bona extimata ut supra
et quae non essent adiudicata
alicui creditori, seu ius habenti
ut sup pr̄mittitur, et debeat
relaxari dictis emptoribus quar,
ta pars totius extimationis de qui,
bus bonis fiant quinque partes
de quibus fratres Carnales te,
neantur emere tres partes, et

alias duas partes fratres conso-
brini, et si non essent dicti fra-
tres dnus Potestas cogat proxi-
miores dicti talis condemnati
habiti respectu tam plus et mi-
nus ad qualitatem gradus, et
personarum prout sibi melius
videbitur, et dictas pecuni-
as recipiendas, et extrahendas
de dictis pretijs et extimatio-
ne faciat dictus dnus Pote-
stas pervenire ad manus ca-
merarij cois, et annotari et
describi in dicta condemnati-
one dicti talis condemnati, et
si dicta bona valerent ul-
tra dictam condemnationem
dictus dnus Potestas faciat
assignari tot bona quot suffi-
ciant pro dicta condemnatio-
ne soluenda servatis tn su-
pradictis.

Quod unicuiqz liceat cape-
re exbannitum.

LXXXIX.

Vnicuiqz liceat capere
et detinere ac arre-
stare exbannitu et condena-
tum dicte Civitatis pro aliquod
maleficiu, et si quis exbanni-
tum ceperit et cu in mani-
bus, et fortia curie dederit et
assignaverit habeatur quar-
tam partem pene si qua
dictus captus apparerit conde-
natus.

De gratijs faciendis de penis su-
pradictis.

XC.

Volens aliquis condemna-
tus dicti cois habere ali-
quam gratiam a dicto coi
de eius condemnatione non
audiatur nec eius supplica-
tio audiri nec admitti pos-
sit quin prius habuerit pa-
cem ab offenso qua offende-
re teneatur manu publici
notarij et soluerit camera-
rio cois decem solidos pro quo-
libet floreno, seu condemna-
tionis.

Qualiter apodixe in condem-
nationibus debeant compen-
sari.

XCI.

Quicumqz noster Civis

vel Comitatinus fuit, vel fue-
rit condemnatus per Curiam
communis Civitatis Urbisveteris oc-
casione cuiuscumque maleficii, et
delicti, et pro ipso condemnato
in dicta curia fideiusserit
ante condemnationem vel po-
stea talis condemnatus, vel fi-
deiussor, et quilibet eorum possit
et eis liceat omnes eorum cuiuscum-
que ipsorum apodixas ex quibus ap-
pareret talem condemnatum et
eius fideiussorem debere habe-
re aliquam quantitatem pe-
cuniae a communi Civitatis
predictae quae in ipso appara-
rent manu cancellarii com-
munis in forma superius
traditam, non requisitis ab a-
liis compensare, et compensari
facere in quantitate condem-
nationis, quam solvere de-
beret communi predicto.

T. 4

De Modo et ordine proceden-
di in causis damnorum datorum.

Rub. .i.

Quod Judex sive officialis de-
putatus ad officium dãno-
rum datorum habeat plenã au-
thoritatem procedendi et pro-
cessum faciendi per totum terri-
torium Civitatis Urbisuete-
ris, comitatus, fortie, et distri-
ctus, et repertos culpabiles pu-
nire, et condemnare, procedere
per inquisitionem, et adpetiti-
onem alterius ex suo et officio
ad querelam et denumptiã
fieri possit pro dictis dãnis da-
tis inveniendis, et puniendis;
et quae per Castra, et pleberia
dictae Civitatis sunt statuta or-
dinata, et concessa per cõitatem
et Cives ipsius quod in illis locis, si-
ve Castris, aut plebereijs in qui-
bus sunt statuta concessa per cõmu-
nitatem Urbisueteris et annua-
tim cõnecta per correctores Urbis-
veteris, dicti officiales nõ possint
procedere contra illos de plebe-
rio, et dictis dumtaxat Castris
nisi sub forma statutorum illius
Castri, sive plebereij in suis pos-
sessionibus Civium de quibus
dicti sive dãnis in dictis
possessionibus Civiũ inter of-
ficiales Civitatis et comi-
tatus habeat locũ preveniendo,
et hoc locũ habeat in praeteri-
tis, et futuris contrarijs nõ ob-
stantibus. Itaque dictus Judex
sive officialis teneatur, et debe-
at recepta accusatione, vel
denuntiatione querelae, vel
inquisitione formata, et fa-
cta inscriptione in termino
trium dierum mittere copiã ad
cameram et in cancellaria com-
munis omniũ inquisitionum cũ
effectu sui delicti temporis et
loci commissi in casibus in qui-
bus venisset pena imponenda
quindecim librarum et abinde
supra abinde vero infra non
teneatur et antequam citari fa-
ciat denumptiatos per officia-
les, vel custodes celatos serve-
tur illud idem, et hoc facto ci-
tari faciat reũ cũ cedula in-
frascriptis continentem effectũ ac-
cusationis, denumptiationis, querelae, sive
inquisitionis ad domũ bis
cũ affixione dictae cedulae vel

semel in persona, in Ciuitate et Burgis cū interuallo, et termino unius diei, in co, mitatu uero semel tm̄, in persona, uel ad domū cū ter, mino duoꝝ dieꝝ, et q̄ suf, ficiat semel qn̄ quis bis cita, tur domi in Ciuitate habuisse Citationem inscriptis et aliā oretenus, et si nō uenerit fa, ciat eū poni in banno cū ter, mino triū dieꝝ in Ciuitate, in Comitatu uero cū termi, no quinq̄ dieꝝ quo facto possit procedere seruato et nō ser, uato iuris et statutoꝝ cōis or, dine et solemnitatis, et sub, stantialibus prētermissis dū, modo cōparenti in dicto termi, no assignetur terminus ad de, fensionem faciendā quinq̄ dieꝝ, et ferat sntiam in sui, pēis bannitos prius cōsilio gene, rali dictę Ciuitatis diē prēcedē, ti ad domū residentię dicti dominij iudicis in qua ius rē, ditur prēmissa per dictū bānū pro clamatione de omnibus qui habuerent fuere in dicta curia.

Quomodo debeant citari fo, renses.

.II.

Item q̄ forenses extra de sci, etium citentur sono tubę prēmisso in dicto loco cū affixi, one cedulę cōtinentis effectū inquisitiōnis, denūptię, uel ac, cusę in ualuis residentię prēdi, ctę cū termino statuendo per dictū Judicem pm̄ distantiā loci dicti forensis, quo terio elapso ponatur et in bāno cū dicto terio statuendo per di, ctū Judicem quo ordine ser, uato nō possit ipsius processus sententia irritari, et q̄ ine, ptitudo processus nō habeat ui, tiare ueritatem rei nec ir, ritari facere sntiam, quę, cātendię datę debeant noti, ficari per bayo.rē dictę curię in scriptis et a diē notificati, onis currat terminus et non prius.

Quando pōt interuenire pro, curator.

.iij.

Item q̄ in dictis causis dā,

nos datorū coram Judice pos,,
sit interuenire proc.or in dan,,
nis datis ubi ueniret pena
imponenda octo librarū et
abinde supra et quicquid
actū esset per procuratorem
ualeant et teneant abinde
uero infra interuenire nō
possit nisi uerteretur questio
dñi.

De Instantia appellationis.

.iiij.

Item q quicūq appella,,
uerit, aut de nullita,,
te dixerit a quacūq sēdēnati,,
one, seu grauamine dānorū
datorū si nō prosequitur et fini,,
erit appellationē suā infra ui,,
ginti dies utiles de iure nō pos,,
sit amplius audiri et sententia
ipsū exequutio exequatur et si
nō prosequutus fuerit infra uigi,,
ti dies ut sup q instantiā di,,
cte cause appellationis, et nul,,
litatis nō duret nisi p dictos di,,
es ut supra incohandos a die
appellationis, et a die quo de nul,,
litate fuerit dictū, et q in causa
appellationis, et nullitatis dā,,
norū datorū uideatur, et deci,,
datur ut supra dictū est et di,,
cti dies non currant si steterit per Judicē quo minus di,,
cta causa cognoscatur, uel
decidatur, et ad substituendū
iudicē in morā sufficiat tri,,
na petitio facta p appellātē
et sit in potestate appellantis
app.re ad dnum gubernato,,
rem uel ad dominū Pote,,
statem, et eius Judicem.

De electione extimatorū et eorum salario.

.V.

Item q dictus Judex dā,,
norū datorū eligat et eli,,
gere debeat uel eligeatur
extimatores ad extimādū
dānū Ciuitatis, et comitatus
tpre suo durante officio quibus
detur iuramentū de fideliter
exercendo suū officiū qui ha,,
beat et habere debeat a uolen,,
tibus ipsos p eorū mercede unū
baiocchū p quolibet et quolibet
miliari et q dictū salariū de,,
beat habere antequā discedant
e ciuitate et debeat ipsū sa,,

larium solui postea p dãnũ da-
tis qui habeant plenã auctho-
ritatem extimãdi et eorũ
mẽtia ualeat et nõ possit ir-
ritari, et dictũ salariũ habe-
at ad instantiã dictorũ mi-
liariorũ et abinde citra duplũ
et sufficiat semper duo ad
extimanda dicta dãna et
et unus qui processerit de uo-
luntate partiũ quę extima-
tio debeat fieri antequ fera-
tur cõdemnatio, et ubi per
dictos extimatorẽs dãnũ non
esset extimabilẽ sufficiat ex-
stimatio unius q oĩ excep-
tione maioris cũ iuramẽ-
to dãnũ possit approbato per
iudicem.

libris actorũ publicorũ nec rogare
se de aliquo actu. sed dicti
notarij debeant facerẽ et no-
tarẽ oĩa, et q in dicto officio
dictus Iudex et notarij non
possint haber partem nec ali-
quod interesse, et dñus Gu-
bernator, siue Ciuis locũte-
nentis ultra cũ dñis cõserua-
toribus p tẽpre existentibus et
cõsilio duodecim habeãt eli-
gerẽ dictũ Iudicẽ et notos quos
amptor rprobarẽ nõ possit, et pr-
dicta locũ habeant qui officiũ
dãnorũ datorũ uendarẽtur et
alr p cõmune disponerẽntur
qui uero essent in manibus
Potestatis pr dicta locũ nõ habe-
ant.

De electione Iudicis et No-tarij dãnorũ datorũ.

.vi.

Item q Iudex siue offi-
cialis dãnorũ datorũ ha-
ber debeat unũ vel duos no-
tarios pub.cos qui habeant scri-
ber oĩa et singula acta di-
ctę curię et dictus Iudex nõ
possit nec ualeat scribere ex

De numero officialiũ, et cu-stodũ celatorũ.

.vij.

Item q officiales dãnorũ da-
torũ euntes ad accusan-
dũ non possint esse ultra nu-
merũ octo et totidem guarde
celate qui approbentur p dños
Cõseruatorẽs quibus et eorũ ac-
cusationibus, et rlationibus de-

tur plena fides, et nō possint re,
probare nisi per duos testes et
si acciderit ipsos ꝯprobare re,
cidant in pena viginti quinq̄
librarū denariorum cāmere cois appli,
candorū de facto exigendorū
p dictū Judicē et in priuatio,
ne officij et de stando in car,
ceribus siue in cathena ad
voluntatem Judicis p duos di,
es, et similiter eadem pena ut
si aliquā fraudem siue si,
moniam cōmiserint quocūq̄.
Qui omnes prenominati em,
ptor, Judex, et officiales te,
neantur stare ad sindicatū
et reddere rationē eorū offi,
cij ipsi et emptor sm formā
statutorū Urbisuete, et Judex
et officiales omnes teneantur
in principio anteq̄ admittā,
tur dare idoneos fideiusso,
res de stando ad sindicatū
et seruetur in passu forma
in custodia secreta, officiales
aut debeant ire bini atq si
solus esset cū uero teste.

Modus denūciandi p custodes
secretos. .viij.

Item q̄ denūptie fiende
p custodes celatos debe,
ant fieri hoc modo. v3. denū,
ptio et accuso talem quādam,
no et mense tali, et die ta,
li, ac tali hora diei in prima
hora post campanā diei ante
tertiam, et à tertia ante no,
nam, et à nona ante vespe,
ras, et à vesperis ante sonū
campane cois que pulsatur
de sero sicut tale damnum
itaq̄ oio specificetur dānū
et qualitas dāni et forma
in qua erat qui occupatum
de dāno et fiat dicta denū,
ptiatio infra tertiū diē postq̄
dānū fuerit cōmissū ipsa
diē dāni dati minime cō,
putata, et si aliter vel alio
modo, et tempore dicta denū,
ptio fieret nō valeat ipso
iure.

De iuramento prestando p
officialem qui accusis cu,
stodū celatorū ad instantiā
denūptiatorū.

.ix.

Item statuerunt, et or,

dinauerunt quod officiales dominorum siue officialis dominorum datorum teneantur et debeant siue te-neantur et debeant ad peti-tionem ipsius qui fuerit ac-cusatus ab aliquo siue ab aliqua persona tacite uel oc-culte palam uel quacumque sub-scriptione celate custodie et ab ipsa custodia celate soleni-ter iurare quod a custodia ce-lata et deputata signum de-nunciauit uel accusauit e-rat custodia ordinata et celata aperte illa qui fue-rit accusatus recte si accu-satus suo iuramento hoc celauerit contra facientes non possit assertum damnum dati uel eius bestias ad penam ali-quam cogere et intelligatur etiam de accusis bestiarum et hoc locum habeat in fu-turis contrariis non obstantibus.

Quod non credatur iuramento nun-tii custodis seu alterius mandatarii nisi fuerit cu-stos comunis.

.x.

Sacramento uel dicto a-liminus custodis uel nun-tii alterius uel procuratoris non credatur de introitu uel ali-quo facto uel damno contra for-mam statutorum per aliquam per-sonam uel bestiam nisi sit cu-stos communis et tunc secundum formam statutorum possit tamen predicta pro-bare per unum testem bone fa-me non suspectum accusato excep-tionabili cause uel aliud mo-dum probandi legitimum.

Unicuique liceat accusare.

.XI.

Itemque liceat unicuique accusare et denuntia-re et non habentibus interesse et credatur suo iuramento cum uno teste bone fame qui habeat et habere debeat tertiam partem pene alia applicetur domino rei et alia communi et alteri uel alio modo credatur nec fidem fa-ciat.

Quibus permittitur accusare.

.xii.

Itemque dominus laborator rei

sive pensionarius aut fictua,
rius possit et valeat de suis
possessionibus, laborerijs, fictis,
et pensionibus accusare in-
simper, et sine medio iuram^to
quibus credatur in omnibus
eorum accusis, tamen debeat poni in
causa mensis dampni illati per
similes accusatores excepto
de anno recepto, et ubi ipsi,
credo non credatur nisi pro quan,
titate quadraginta solidorum dum,
modo dictus accusator sit bone
conditionis et fame et non fue,
rit inimicus et habuerit ali,
quod interesse cum quo accu,
saverit in quo casu debeat
probari per unum testem et
hoc intelligatur de dampnis da,
tis personaliter in dampnis datis
vero cum bestijs accusa debe,
at probari per unum testem idoneum,
neum ultra iuramentum accu,
satoris et aliter non credatur et
eius accusa non possit contracta,
ri, et adhibeatur fides, ac si
probarentur per duos testes et semper
de dominio et possessione creda,
tur accusatori medio iuram^to do,
nec probetur contrarium et semper

dicti unius testis bone fame
et probationem damnorum da,
torum sufficiat.

Inquisitio fiat pendentibus
fructibus.

xiiij

Item statuerunt et ordi,
naverunt quod in dampnis
datis in fructibus bonorum stan,
tium, vel pendentium terrarum
vinearum, vel arborum et de col,
lectione ipsorum accusatio por,
rigatur, et inquisitio fiat in,
fra tempus quo alij fructus
eiusdem speciei, et maturi,
ai existant in ipsis bonis in
quibus diceretur dampnum datum
esse et accusatio vel inqui,
sitio aliter non procedat nisi fue,
rit extimatum dampnum penden,
tibus fructibus per extimato,
res deputatos infra viginti
dies a die dampni dati quo ca,
su possit procedi per duos ter,
tios menses post et non aliter
quecumque autem dampna commissa
infra duos menses ante offi,
cium precedentis officialis puni,
tur non fuerint dictus Judex

ea puniat ante vero dicti
tempus admisse puniri non
possit nisi officialis predictus
de illis cognoverit, et si eum
non habuerit quo minus pu-
niverit de quibus omnibus
cognosci possit et pena impo-
ni ut supra.

De pena non probantis accu-
sam.

XIIIJ.

Quicumque accusaverit ali-
quem de danno dato si-
ve de aliis que spectant ad
dictum Judicem et non proba-
verit condemnetur in vigin-
ti solidis denariorum, et nichilominus in
expensis et interesse declar-
randis iuramento accusati
taxatione Judicis precedente
que omnia infra triduum solve-
re accusator sive acusator compellatur exceptis guar-
dianis, dominis, et posses-
sore rei in quibus servetur ut dictum est et siqui-
os eam scriptoriam seu falsam
accusam sive inquisitionem
porrexerit puniatur vice
qualibet in vigintiquinque
libris denariorum et si predictam pe-
nam non solverit condemna-
tus infra terminum per iudi-
cem assignandum possit di-
ctus falsarius vel calumniator
tenerari in carceribus pe-
nere per mensem prout de ipsi-
us Judicis processerit voluntate
talis inspecta qualitate per-
sone et rei in qua falsitas
est comissa.

De Juramento noviter pre-
stando per custodes in con-
danipniis.

XV.

Iurent custodes, et qui-
libet ipsorum denuo quod
denuntiationem faciunt ipsi
vel aliquis eorum quod sit ini-
micus vel odiosus illi quem de-
nuntiat ex causa alicuius
offense gravius vel cuiusque
levis vel ex causa alicuius
questionis quam simul habe-
rent vel habuerint in iu-
dicio Civili vel Criminali
iudex potest vel eius notarius
sive de predictis subtiliter

investiget

inuestiget à custode et ipso,
et aliquo modo ipsum corripere,
dere odiosum uel inimicum nol,
lam fidem adhibeat nisi quan,
to denuntiationem probaret si
uero contingat denuntiato
specificare de nota custodis
et cum uelit inimicum uel odi,
osum probare detur ei licentia
probandi, et si uelit probare
custodem mentitum probet
quibus omnibus uel altero
eorum si denuntiatus legitime
probauerit intelligatur di,
ctum custodem esse reprobatum
et iudex amplius dictum no,
mine teneat in secreto sed
custodem publice condemnet
in uigintiquinque libris den.
et ab officio custodie repellat
et perpetuo sit infamis.

De exceptionibus, et excusati,
onibus admittendis.

.XVJ.

Defensiones exceptiones
et excusationes bone
et in quolibet casu cuiuslibet
capituli per dictum Judicem reser,
uentur cuilibet inquisitio
in nostra curia cum maxime ubi
in aliquo capitulo imponitur pe,
na intrantibus, et damnum danti
in re et super re alterius ex,
cusetur à pena intrantibus si
intrasset de licentia domini uel
generi laboratoris, et similiter
eliciatur predictorum à pena d
damni dati uel incisione ex,
cusetur si de licentia domini rei
damnum dedisset, uel incisionem
fecisset saluo quod de licentia la,
boratoris possit quilibet colli,
gere de uuis uel fructibus
ipsius rei moderate quemadmo,
dum et ipse laborator et de pre,
dictis licentiis stetur iuramento illorum
qui dictas licentias dare pos,
sunt quod predicta uero nulla
in preiudicium locum quorum contine,
tur in capitulis de pena dissi,
pantis rem, uel incidentis
arborem comunem, et si quis
intrarit cum domino rei, uel labo,
ratore in possessiones non te,
neatur ad aliquam penam.

Quomodo debeant dari li,
centie.

.XVIJ.

I tem q licentię dandę
in damnis datis cu be,,
stijs nō possint dari nisi per
proprios dnos rei et q de licē,,
tijs humoi appareat scriptu,,
ra manu pub.ci notarij aut
partiu, aut manu cuiuscumq
alterius, uel p iuramētū dni
cū uno teste iurante datā
fuisse licentiam ante dānū
illatū et aliter uel alio modo
dictę licentię darentur nō
ualeant et q dictę licentię
sint libere sine aliqua re,,
seruatione et pacto idem
modus et forma seruetur i
conditionibus fiendis de ui,,
bis tribus et fructibus aliar
et possessionū aliar siluarū
et stipular siue ultor de
quibus omnibus appareat
et apparere debeat scriptu,,
ra aut iuramentū dni ut
dictū est aliter nō ualeat in
dānis uero datis personali
dnus, laborator, pensiona,,
rius, siue soccius, et fictua,,
rius unusquisq ipsor diuin,,
ctim et de per se possit, et pos,,
sit dare licentiam ipsam uo,,
lentibus, et petentibus libera,,
liter sine aliqua reseruatio,,
ne, et de dicta licentia da,,
ta credatur iur.to eor, et cui,,
libet ipsor que licentię et
conditiones humoi nō durat
nisi tempore illius Iudicis.

Quod possit procedi de simi,,
libus ad similia, et p quos de,,
bet fieri similitudo.

.XVIIJ.

O mnia, et quęcumq dā,,
na sup quibus nō est im,,
posita pena et ubi simile nō
inueniretur tunc puniri
debeant arbitrio dicti dni
Iudicis pro ut et sicut meli,,
us et sine fraude poterit ada,,
ptari, que similitudo debet
fieri per dictū Iudicem unā
cū Iudice potestatis.

De parte officialium et do,,
mini rei.

.XIX.

I n omnibus et singulis pe,,
nis exigendis de dam,,
no dato, et condemnationibus
pecuniar ipsar et ex inquisi,,

sitionibus, accusationibus, et custodibus celatis et querelis tertia pars ōō sit dn̄i rei cū, nā ī amendatione damni ſiue custodis calāt ꝗ accusato, ris, siue officialis accusantis et residuū applicetur cōi siue cui ius suum cōcesserit cō, mune et ꝗ dn̄i rei semper possint de rebus liquidis et sententiatis petere partem sibi applicatam unā cū emē, datiōne dāni declarati, et emptor huiōi dānoꝝ dato, rū teneatur et debeat fa, cere resarcire dāna dānū passis et penā eisdem tan, gentem antequā recipiat par, tem sue pene sub pena dicto officiali cuiuslibet daꝝ duo, decim denāꝝ applicā doꝝ cō, mun cōis Urbisueteris pro quali, bet uice fuerit repertus cō, trafaciens.

Quod in poss͠s affiniū nulla sit pena inter eos nec in consortios.

.XX.

Item ꝗ in possessione cō, finiū, et cōsanguineoꝝ usq̄ in tertiū gradū sm̄ iūs cano, nicū cōputandū inter eos cōsanguineos, et affines, ac eoꝝ cōsortios de dāno dato et incisitu possessionū nulla sit pena nisi processerit de uoluntate dnoꝝ posses, sionū.

Quando sunt plures dn̄i unius rei.

.XXI.

Item ꝗ qn̄ cōtingerit ꝗ duo vel plures fuerint dn̄i unius rei uel habue, rint interesse cōmune uel pro aliqua parte, et una ipsaꝝ partiū uellet dānū dantem accusare uel ac, cusari facere generalr̄ de omnibus dānis datis quod dānū dātī teneatur solue, re penā pro rata domini sui ad penā tangentē dn̄o nō obstante ꝗ aliquis ipsorū habētiū interesse cōtrariū diceret ꝓ interesse suo uerū ꝓ decemē, datione dāni unusquisq̄ possit dm̄a, tā sua fuer͠ quā ꝓ rata sua.

Quis de familia possit accusare, et facere inquisitiones

.xxij.

Item quod plures familias et unusquisque de familia habens quatuordecim annos et abinde usque de bonis patris, et suorum auctorum tam paternorum quam maternorum possit et valeat inquisitiones et accusationes facere si alter ab eorum patre vel maioribus sive principalibus non fuerit inhibitum, et prohibitum.

Unus testis bone fame.

.xxiij.

Item in omnibus et singulis accusationibus, inquisitionibus, denumptijs, et querelis dannorum datorum ad probandum eas sufficiat unus testis bone fame non habens interesse cum iuramento damni passi.

Non condempnabitur in introitibus cum damno dato.

.xxiiij.

Item quod introitus possessionum cum danno dato in fructibus non condempnabitur nec etiam habita sed de uno quam tam introitu quam de danno dato puniatur committens secundum formam statutorum de materia loquentium dummodo ex eodem delicto seu casu non puniatur nisi una pena et hoc locum habeat in dannis datis personaliter tantum.

Quando in una possessione sunt varij fructus.

.xxv.

Item quod quando in una et eadem possessione sunt varij fructus, ut puta granum, ordeum, spelta, vel alij fructus eiusdem generis eiusdem domini continuati non possit accusari nisi de una specie ipsorum fructuum et quis non possit condemnari nisi pro una accusa eodem die tantum et eas personas et pro eisdem bestijs nisi fuerit intervallum temporis inter adamenlationem danni tenebitur de omnibus fructibus cuiuscumque qualitatis.

Quis possit denuptias, et accusas, et inquisitionem facere.

.xxvj.

Item q dnus rei, socius laborator, pensionarius, fictuarius, et unusquisq coniunctim et deperse possint et possit facere inquisitiones, denuptiationes, et querelas altero ipsorum extendi cente nõ obstan.

Qui admittantur in testes.

.xxvij.

Item q famulis, socijs, et laboratribus consanguineis, et affinibus dnorum possessionum, laboratorum, fictuariorum, et pensionariorum ad probandũ dannũ datũ in possessione predictorum si sunt bone fame, et etatis quatuordecim annorum credatur et in testes admittantur, Consanguinei et affines tn non admittantur nisi ultra secũdũ gradũ et predicta locũ habeant ubi pena veniret imponenda a quinquaginta libris infra abinde vero supra testis sit omni exceptione maior.

De pena negantiũ nomina suorum.

.xxviij.

Item q si aliquis repertus fuerit dare dañu personaliter et cũ bestijs vel portaret aliquod contra formã presentiũ statutorum, et nomen suũ negaverit, et unũ pro alio officiali dederit vel dixerit quomodocunq incidat in penã decem librarum de facto auferendã sine aliqua diminutione per dictum Iudicem.

Quis possit vendere pasturas.

.xxix.

Item q laboratores possessionum alicuius rei nisi sint fictuarij detractis primis fructibus nõ possint vendere pasturam secundorum fructuũ. vz. herba siue spicatum ultarum, vive silvarum. sed solũ et dũtaxat

pertineat ad dños ueros rei pos, sit tn̄ laborator despicatio petere partem sibi tangētē à dño rei et similit dicti laboratores nō possint uendere palaā nisi pro rata sua.

XXVIII.

Quod dñi teneantur facere comparere famulos ad testificandū.

·XXX·

Item q̄ dñi pecorū famulorū, bubulcorū, uaccariorū, sciattorū, et cuiuscūq̄ noīe censeantur, teneantur ad petitionem dicti officialis facere cōparere dictos suos famulos in termino quindecim dierū à die inquisitionis siue citationis alīs dicti dñi teneantur ad penā et emēdationē damni illius rei, quę rele, accuse, siue denūptię pro quibus sunt inquisiti et pro eorū bestijs omnibus, et cuiuscūq̄ gn̄is sint et q̄ in damnis datis personaliter cōmissis factis et perpetratis p̄ dictos famulos dñi nō teneantur pro eis nisi pro salario sibi debito postq̄ eidē fuerit per Judicem sequestratū q̄ retinere debeat pro curia et dāno passo, et q̄ testes teneantur sine aliquo salario cōparere ad testificandū sub dicta pena, et alijs sibi imponendis p̄ dictū Judicem usq̄ ad triginta solidos.

De Baiulis debendis officiali damnorū datorū.

.XXXI.

Item q̄ cōmunitas debet et assignare debeat dare et nominare dicto Judici duos Bayulos quibus datur plena fides: v3. unū in Ciuitate alterū uerò in comitatu quibus dictus Judex teneatur, et debeat dare dictis bayulis mediū florenū pro quolibet mense, et residuum teneatur cōmunitas dictis bayulis soluere.

De libro officij dānorū datorū.

XXXII

Item q̄ finito officio dicti officialis siue emptoris

debent ipsi officiales relaxare librum publicatum tamen ipsis in loco in quo ipse emptor possit semper habere copiam et extractum omnium sibi debentium sive religiosi priores, et quorumcumque denariorum debitores sive debitoris occasione dannorum datorum tempore officii dicti Judicis sive emptoris exigantur per dicto iudice, et emptore, et habeant terminum unius anni post finitum officium ad exigendum et nullatenus possint demittere in spacello reliqui, an debent remanent comuni excepto interesse dni rei tamen pene quam danni, et hoc locum habent in preteritis de tempore.

Quod officiales dannorum datorum possint ferre arma extra civitatem tamen.

.xxxiij.

Item quod omnes officiales dannorum datorum, et emptores dicti officii possint ferre arma pro eorum defensione honeste tamen sine aliqua pena extra civitatem tamen.

Quando possint excombi
accusas, et inquisitiones:

.xxxiiij.

Item quod accusationes, et inquisitiones facte vel fiende per particulares personas possint semper quandocumque extradi ante sententiam solutis prius decem solidis dicto officiali, et hoc non habeat locum in inventionibus officialium dannorum datorum et accusis cum bestia celatorum.

Quando dannum datum non potest accusari.

.xxxv.

Item quod inhabitantes habitantes cuiuscumque generis dannum dederint quicumque et quatrocumque et dannum sive alius qui teneretur ad penam de predictis dampno venerit ad dominum rei ubi fuerit datum dannum infra quatuor dies a die dati damni, et dominus predicto danno predictis notificant et cum domino possessionis et fuerint in concordia, et infra mense satisfecerit in effectu quod dicto

et eo casu dictum dampnedur, seu nõ poterit nec ad aliquã penã teneatur nisi prius ut pedem fuerit accusatus vel incompletus per officiales dãnorũ datorũ siue custodes calaterij.

De quibus locis nõ possit accusari.

.xxxvi.

Item q nullus possit accusari nec aliquẽ habere possint accusari de introitu terr siue caporilis nec de episcopalis inquibus nõ essent aliqui fructus exceptis stratis siluarũ et alijs statutis in quibus pascua fuisset prouisũ nisi dñi prohibuerint quo casu sit pena sicut in pratis comprehensũ pro vetito.

Quod minores duodecim annorũ teneantur ad medietatem pene.

.xxxvij.

Item q minores duodecim annorũ usq ad decem annos teneantur ad mediam penam, sed a decem usq ad octo annos teneantur ad quartam partem pene, ab inde vero infra nõ teneantur ad aliquam penã nisi ad emendationẽ dãni et hoc intelligatur de dãnis datis personaliter hñ.

Proximiores conuicini.

.xxxviij.

Item q si aliquod dãnũ vel dãna darentur in possessionibus vel bonis dominorũ Ciuitatis habitantiũ quocunq tpre in bestijs, iudex dãnorũ datorũ qui pro tpre fuerit teneatur vinculo iuramenti facere inquisitionẽ ad petitionẽ cuiuslibet petentis ad inueniendũ quis dicta dãna dederit, et si malefactor inueniatur puniat et dãnũ emendari faciat et si nõ inueniatur malefactor emẽdari faciat dicta dãna a quatuor hoĩes pximiores conuicinos dicte possessioni pra-

ticantes per

ticantes per unã hebdogma, da ante circa dictã possessio, ne cũ suis bestijs, sed ut tene, antur ad aliquã penã et tam de dominio q. et de damno dato, et de omnibus supradictis stetur sacramẽ, to eius qui dixerit suas esse possessiones vel bona in qui, bus dicta dãna data fuerint et q̃ dictus Iudex teneatur in contrauenti dicta dãna fa, cere emendari sine strepi, tu et figura Iudicij omnibus solemnitatibus iuris et sta, tutorũ prtermissis.

Quomodo debeant diuidi penę exigendę in dicto officio.

.XXXIX.

Item ordinauerunt, et presenti ordinamento firmauerunt q. si officialis d, putatus sup. dãnis datis inue, niret aliquã ex bestijs vel animalibus supradictis ex presentes in superioribus capi, tulis intrare vel dãnũ dar in bonis superius declaratis vel aliquo eorũ qui de omni, bus inuentionibus prdictis mo, do factis habeant et lucrentur tertiam partem penę tertiam partem habeat cõmune dicte Ciuitatis Vrbisuetę reliquã uero tertiam partem habeat dñus rei, et q. dictus officia, lis de et sup ipsis inuẽtioni, bus per eũ factis cõtra delin, quentes in prmissis inuẽtos possit, et ualeat procedere sũmarie simplr et de plano sine strepitu, et figura Iudi, cij, et absq. aliquo processu cõ, stito sibi durante cõpellere et cõstringere possit dãnum dantes absoluendũ penam in qua ueniunt puniendę solũ et dũtaxat prlata bulle, cta nullo sup hoc facto ordina, to sine formato processu siue sentẽa aliqua inde sequta nõ obstantibus quibuscumq. sta, tutis, reformationibus, et or, dinamentis dicti cõis in cõ, trariũ disponentibus quę in, quantũ ad hoc decreuerunt et uoluerunt penitus esse cas, sa et nullius esse ualoris

efficacie, roboris vel momen-
ti et ipsis statutis reformati-
onibus, et ordinamentis per
presentem ordinationem, et deli-
berationem voluerunt, et de-
creverunt esse specialiter dero-
gatum licet de ipsis in presenti
ordinamento nulla mentio
habeatur dummodo denunti-
atio, vel accusatio assigne-
tur terminus ad faciendum
suas defensiones ut supra.

Beneficium confessionis.
.xxxx.

Item deliberaverunt, et
ordinaverunt, et per presentem
ordinationem, et deliberatio-
nem et decretum ad amputan-
dum cavillationes, et dilatio-
nes et suffragia damnum dan-
tium quod si quis accusatus, in-
quisitus, vel denuntiatus fuerit de
damnis datis per eum vel suis be-
stijs factis et comparuit coram
officiali damnorum datorum et sponte
et simpliciter confessus fuerit se
damnum dedisse per beneficium
talis confessionis remittatur si-
bi quarta pars pene in qua
venisset puniendus ex tali dan-
no dato et secuta tali confessio-
ne ut predicitur prefatus offici-
alis damnorum datorum compellere pos-
sit, et valeat talem sic confi-
tentem damnum dati predictum
ad solvendum dictas reliquas tres
partes dicte pene de facto solum
et dumtaxat per solum bullectam
nulla super his condemnatione se-
quuta vel lata non obstantibus
quibuscumque statutis, reformationi-
bus, vel ordinamentis dicti
communis in contrarium disponentibus
quibus, et cuilibet eorum per hanc
ipsorum deliberationem derroga-
verint expresse, et ipse quo
ad hoc revocaverit decer-
nentes ex nunc esse nullius va-
loris, efficacie, roboris, vel mo-
menti, omni meliori modo
via iure et forma quibus
magis et melius fieri potest
et debet, et predicti statuti
non vendicet sibi locum in dam-
numpnis que fierent per
officiales damnorum datorum
et custodes secretos.

De licentia danda per offici-

aliis dannorum datorum.

. XXXXI .

Item statuerunt et ordinauerunt quod ille qui emet officium dannorum datorum teneatur et debeat dare licentiam sine aliquo premio omnibus et singulis volentibus portare fructus factos et non factos de eorum et cuiusque possessionibus propriis vel sibi quomodolibet conductis dummodo iurent se portaturos de dictis possessionibus, et non de aliis, et casu quo dictus officialis recusaret dare licentiam ut supra magnifici domini conservatores qui pro tempore fuerint possint et debeant dare licentiam ut supra sine aliquo premio.

Quod Bayuli dicti Communis teneantur obedire dicto officiali dannorum datorum.

. XXXXII .

Item simili modo statuerunt, et ordinauerunt et reformauerunt quod omnes bayuli communis Urbisueteris teneantur et debeant parere officiali dannorum datorum et obedire aliis officialibus dicte Ciuitatis et si officialis predictus vellet in bayulum unum eius famulum Commune debeat eum approbare in bayulum sine aliqua expensa Communis et expensis officialis predicti saluo alio capitulo loquente de bayulis non debendis.

De pena non obedientium officiali dannorum datorum, et quomodo debeat diuidi dicta pena.

XXXXIII.

Item statuerunt et ordinauerunt quod officiales dannorum datorum habeant auctoritatem precipiendi omnibus, et singulis delinquentibus, et inobedientibus circa eius officium dannorum datorum eos pignorando, grauando, exigendo, seu grauari et exigi faciendo et penam imponendo usque in quantitatem decem solidorum pro quolibet contrafaciente et qualibet vice semel tantum in die de qua pena inobedientium

tertia pars sit officialis, et re-
liquae duae partes applicentur
com. Urbisueteris in aliis aut pe-
nis seruari debeat forma
habita et etiam in omnibus damnis
datis ubicumque committendis
tam in ciuitate quam extra, et
etiam in comitatu possit pro-
cedere officialis damnorum dato-
rum, si prius peruenerit alius
officialis comitatus, uel si di-
cti officiales peruenerint ipsi
possint procedere et inter
eos habeat locum preuentio id est
qui prius inuenerit dam-
num dantes in comitatu.

Quod pignora deponantur
apud tertium eligendum.
.xxxxiiij.

Item simili modo statu-
erunt et ordinauerunt
quod officiales damnorum datorum om-
nia et quaecumque pignora quae
quolibet acciperet tali occasi-
one damnorum datorum quam inobedi-
entiae teneatur et debeat de-
ponere apud quemdam tertium
eligendum per magnificos dominos conser-
uatores pro tempore existentes

et non possint ea uendere neque
de eis aliquid facere, et di-
sponere nisi dappo mense a
die quo fuerint deposita et
si dicta pignora uendarentur
plus quam sit quantitas pro
qua accepta sunt teneantur
dicti officiales dari facere
dominis dictorum pignorum sub pena
dupli pro quolibet et qualibet
uice quae per eos contrafacta
fuerint applicanda camere
communis Urbisueteris.

De executione fienda per offi-
ciales Potestatis.
.xxxxv.

Item simili modo statu-
erunt, et reformauerunt
quod de predictis omnibus, et sin-
gulis Potestas dictae Ciuitatis qui
pro tempore fuerit, et eius curia
teneatur facere executionem
de omnibus damnis sibi datis
in extractis publicis manu no-
tarii de commissione Iudicii di-
ctae curiae ad petitionem officialis
damnorum datorum, et si non fecerit
teneatur, et debeat dicto offi-
ciali damnorum datorum ad inter-

esse, et tantidem retineabur de salario Potestatis omni meliori modo.

De loco iu[ri]s reddendi.

.XXXXVI.

Item statuerunt, et ordinauerunt, ac reformauerunt ut officialis dannorum datorum possit, et ualeat officium suum in loco deputato et congruo exercere, q[uod] dicto iudici siue officiali dannorum datorum assignetur stantia congrua in qua possit ius reddi unicuiq[ue] expensis communis.

Communanantia.

.XXXXVII.

Item q[uod] quecumq[ue] communantia uel eius rector uel specialis persona nomine dicte communantie dederit uel fecerit dannum alicui nostro ciui in aliquibus rebus aut possessionibus aut ignem immiserent predicta communantia emendare dannum in duplum teneatur et stetur sacramento dannum passi, ante de extimatione danni dati, taxatione Iudicis precedente in incendia danna et exilia facta, et facienda in pertinentia nostre Ciuitatis ubi iurisdictio Castrorum, et uerum non extenditur, ignorabitur de malefactore de pecunia et hauere communis emendetur per homines plebariorum et Castrorum illorum ubi danna data sunt si ignorabitur de malefactore per quatuor communitates et supra et hoc idem intelligatur de domibus fractis, gruptis et cappanis et de rebus inde exportatis et de Columbariis et stetur de ualore danni sacramento decem hominum qui electorum pro parte danni passi qui rei notitiam habeant et sint legales persone, et predicta non preiudicent alicui alii habenti disponentis in supradictis casibus particulariter. Quicumq[ue] miserit ignem in sua stipulam uel aliena, et per illum ignem fuerit dannum datum in rem alterius, ille qui ignem misit emendet dannum pas-

cum suo sacramento taxatione
Judicis procedens adolito q si
aliquis voluerit inferre in dam-
nis que darentur in plebe-
ijs, si damnum daretur in bo-
nis suis, homines plebeij non
teneantur inferre in damno q
sibi daretur exceptis veris
et naturalibus nris Civi-
bus qui ad talem collationem
damnorum datorum nullatenus
teneantur et predicta locum
habeant qn non essent facte
dolose si aut dolose fierent
Judex maleficiorum habeat proce-
dere et punire predicta adso-
luto q nullus possit immittere
ignem ante festum s.te Marie de
mense Augusti nisi habita li-
centia a dicto Judice et fide-
iussione prestita de non inferen-
do damnum sub pena centum soli-
dorum den.

Locus damni.

.xxxxviij.

Ad reprimendum falsitates
aut melius possit veritas
inveniri dictus Judex teneatur
facere videre locum ad petitionem
cuiuslibet accusati vel denunti-
ati, in quo diceretur damnum datum
esse et cum fuerit petitum ab aliqua
partium q iret ad videndum lo-
cum in quo diceretur damnum da-
tum esse, dictus Judex sive offi-
cialis non possit procedere ultra
rius donec ipse vel eius nota-
rius viderit locum et damnum
si est datum, vel non, quem vi-
dere teneantur vel videri
facere suis expensis infra
tres dies postquam fuerit petitum
et si procederetur dicto loco
non viso, processus non valeat
ipso iure, et predicta tenea(n)tur
vinculo iuramenti ad penam
decem librarum, et si in dicto
loco reperiretur aliquod dam-
num datum esse vel non puniatur
tur denuntiator pena falsi
si secundum presentia statuto-
rum, et presens capitulum vin-
dicet sibi locum in illis casibus
in quibus pena venit impo-
nenda solum de damno dato
et non de introitu idest non
habeant locum in damnis datis
in quibus est imposita pena
de introitu possessionis vel pu-

ta in silvis tempore vetito, vi,
neis, et alijs possessionibus da,
datis et sic de singulis qn aut
cotingeret iudicē dānoꝝ da,
toꝝ ire ad videndū aliquā
differentiā nō possit aliquid
recipere pro suo salario ratio,
nere nisi infrascripto modo
v3. ab vno miliari citra de,
cem solidos usq; ad tria mi,
liaria viginti usq; ad sex
triginta nō equo soluto usq;
ad decem quatraginta et
etiam equo soluto et abinde
supra mediū florenū pro quo,
libet die sine equo et si plus
receperit vel petierit tene,
atur ad penam dupli.

Quod omnes processus debeant
expediri infra mensem.

·XXXXIX·

Item q omnes processus
et cōdemnationes dānoꝝ
datoꝝ debeant dari et expe,
diri per dictū officialem in
termino unius mensis in,
cipiendo à die inculationis
et prime citationis et si dicto
termino elapso instantia sit
perempta et qn eueniret
casus q testes nō potuerunt
haberi, possit Iudex et palia
legitima causa prorogari
tempus, et tempora nō cur,
rere et data pronūcia.

De examinatione testium.

·L·

Item q examinatio te,
stium inductoꝝ vel
inducendoꝝ possit fieri an,
te et post inquisitionē, et pos,
sint examinari parte citata
vel nō citata et ad tium
et citetur pars ad viden,
dū publicationem processus
cū termino duoꝝ vel triū
et ultra arbitrio Iudicis, et
dicta examinatio valeat
et teneat et hoc locū habeat
nisi per partem fuerit aliter
protestatū.

Exequtores forenses.

·LI·

Item q si dictus Iudex
vel officialis voluerit
habere, et tenere forenses exe,
qutores officiales, et custodes

celatos possit et valeat retinere et possint uti et frui auctoritatem officialium Potestatis dictumque approbentur per dnos Conservatores et stent ad sindicatum.

Quod unicuiq; liceat ire ad fontes.

. L ij .

Item q omnibus liceat ire ad fontes pro aqua in quacumq; possessione et si damnum dederit condemnetur in duplum, et praedicta locum habeant in fontibus et rivis currentibus in ceteris autem nemini liceat intrare sine licentia dnorum.

Semel in die possit accusari.

. L iij .

Item q de una, et eadem possessione, et de proprijs bestijs nō possit quis nisi semel in die, et semel in nocte accusari denumptiari vel inquiri.

Quotiens in die possit accusari.

. L iiij .

Item q si bestiae intraverint aliquam possessionem vetitam, et prohibitam à statutis et in illa permanserint per unum diem et ultra per quot dies, et quot noctes steterint possit semper pro quolibet die, et qualibet nocte accusari et pena imponi, et uno processu procedere secundum formam statutorum.

Quod venatoribus, et aucupatoribus liceat transire per quascumq; possessiones.

. L v .

Item q liceat venatoribus et aucupatoribus ire transire et vicare per quascumq; possessiones sine damno et si damnum dederint teneantur pena dupli in statutis permissa nisi à dno ante prohiberetur quo casu non possint.

Bannita communis.

Item q dictus

. Lvi .

Item q dictus Judex sive officialis possit et valeat procedere per inquisitionem ex officio et etiam ad querelam et damnum passi cuiuscumque contra damnum dantes quomodocumque cum bestijs vel sine tempore vetito in bannitis communis et montis et in omnibus bannitis promissis a communi pena statutis loquentium et alijs de silvis.

Emendatio damni dati.

. Lvij .

In omnibus et singulis capitulis presentis statuti ubi aliqua pena imponitur damnis dantibus cum bestijs vel sine semper intelligatur cum emendatione damni et omnes pene de nocte semper intelligantur duplicare.

Quod liceat reperienti bestias in eius possessiones pignorare custodes, et eas interficere.

. Lviij .

Item quod unicuique liceat reperienti bestias in eius possessionibus vel sibi quomodo, cumque conductis ipsas si voluerit capere et presentare officiali damnorum datorum, et etiam custodem pignorare, et signo gravare possit et hoc locum habeat in custodibus fornsibus non cognitis incognitis aut teneantur dare nomen et credatur eius iuramento de damno dato et domino possessionis. Si quis autem inveniret bestias minutas vel porcos a decem supra damnum dare in suis vineis, hortis, daneura, vel silvis tempore vetito aut in campo bladato possit unam occidere, vel plures in loco damni, et pro se impune retinere, et etiam accusare, et petere maius damnum si pensaverit probabitur dummodo occidens, vulneraverit aut pignoraverit infra triduum a die damni illati curie notificaverit alias puniatur pro occidente vulnerante aut pignorante prout melius de iure et in omnibus casibus dicti statuti auctoritate possit absolvi.

Quomodo intelligantur dantur.

X

.LIX.

Item clausur intelligantur et sint omnes ille possessiones que tribus lateribus sunt circundate aut sepibus aut formis aut rupibus aut fossatis aut muris et in eis sint ad minus quinque arbores domestice aut vites aut terra vineata intra et que per tres annos ad minus fuerint cultivate ante damnum illatum sive datum, et iste sint et intelligantur clausure et pro clausuris habeantur ubi et in quocumque loco fuerint in civitate, et in comitatu urbisveteris.

Fructus in terris sodis.

.LX.

Item in quocumque loco fuerint positi fructus de dictis fructibus sit pena secundum formam statutorum dicte civitatis et si fuerint in terris sodis.

Quod bestie supra annum teneantur ad totam penam subtus annum ad dimidiam.

.LXI.

Item quod bestie supra annum teneantur ad penam totam et alie subtus annum teneantur ad penam mediam et hoc de omni genere bestiarum et sit regula generalis quod bestie subtus annum teneantur ad mediam penam.

De habentibus possessionem prope viam.

.LXII.

Item quod habentes aliquam possessionem prope aliquam viam semitam vel rete vicinale per quam non possit ire cum bestiis vel sine continue et eo casu meantes cum bestiis vel sine per dictas possessiones non teneantur ad penam.

Si quis transiverit cum aliquo brando bestiarum per viam prope aliquam possessionem, et aliqua ipsarum intraverit dictam possessionem non teneatur ad penam.

.LXIII.

Item quod quando quis cum aliquo brando bestiarum intraverit per aliquam viam sive semitam, et aliqua ex

dictis bestijs intrauerit uel ali-
quo alio modo intrauerit ali-
quã possessionẽ prope dictã
uiam ꝙ transitũ tñ dũmõ
nõ steterit ibidem ad pascu-
randũ nõ teneatur ad penã.

De statutis pertinentibus ad officiũ dãnoꝝ datoꝝ.

.Lxiiij.

Item omnia et quecumq͂ statuta missa et scripta in uolumine pñtium statuto-
rũ sint et pertineant ad of-
ficiũ Judicis dictoꝝ dãnoꝝ da-
toꝝ et de eis teneatur facere
exequtionem.

Vnum statutum non tollat aliud.

.Lxv.

Item quod unũ statutũ pñtiũ statutoꝝ nõ possit
nec ualeat tollere sed si sint
duo statuta de una et eadm
materia loquentiũ ꝙ dictus
Judexs possit uti statuto ma-
gis leue ad arbitriũ petitis
dũmodo dãna data nonñ
maneant impunita et dñi
rerũ habeant ius suũ, et cõ-
mittentes dicta dãna data
penã soluant.

Quod officiales Potestatis pos-
sint facere officiũ dãnorũ datoꝝ.

.Lxvi.

Item ꝙ officiales dñi Pote-
statis possĩt et ualeãt
exercere officiũ dãnoꝝ datoꝝ
et habeant illã autoritatem
quã habent ceteri officiales dicti
dñi Judicis cũ hoc ꝙ dicti offi-
ciales oĩa referant dicto dño
Iudici, et suis notarijs et nõ
possint se immiscer in faciẽdo
aliquã exequtionẽ nisi proces-
serit de uoluntate et mãda-
to dicti dñi Judicis de quibꝫ
eoꝝ denũtijs habeant et lu-
crari possint tertiam partem
peneꝫ alia appli^{cetur} cõmuni ut
emptori, et alia dño rei et si
fraudem aliquã cõmiserint
puniatur, et pena qua pu-
niri debeat ex forma habe-
toꝝ alij officiales.

De electione reuisoꝝ libri

dicti officij et eorū salario.
.Lxvij.

Item q finito officio dicti Iu-
dicis aligantur p dnos con-
servatores pro tempore existē-
tes duo notarij qui habeant revi-
dere librū assignandū p ipsū
Iudicem et emptorē et oēs in
filijs et processus et defectus as-
signetur sindicis dicti Iudi-
cis et eorū cōsultori, et dictus ē-
ptor teneatur solvere de suo
proprio dictis notarijs solidos
quatraginta pro quolibet ip-
sorum.

De pena intrantiū vel dānif-
icantiū in pratis cū bestijs, vel
sine.
.Lxviij.

Item q nulla persona au-
deat, vel psumat per
se vel aliū falciare sive her-
bam facere in pratis sive cul-
tis cuiuscūq generis sive ma-
nerici bladij sive stipulā face-
re anteq fuerint totaliter
sgombarati a grano ad penā
et sub pena quatraginta soli-
dorū pro quolibet contrafacient
et qualibet vice et de nocte
duplū et prati qui sunt soliti
falciari bis vel ter in anno
debeant sub dicta pena cu-
stodiri a bestijs et personis et
q nulla bestia intrare pos-
sit in pratis a principio mē-
sis Martij quousq fuerint fal-
ciati, et exgombarati sub pena
decem solidorū pro qualibet
bestia grossa, et pro qualibet
bestia minuta sex den. et p
quolibet porcho duorū solidorū
et nunq ullo tpre bestię por-
cinę possint intrare in di-
ctis pratis sub dicta pena, et
nulla de dictis bestijs grossis
sive minutis possint intrar
in cultis cuiuscūq gnis sit
donec fuerint totaliter exgō-
barate ad pdictā penam
tn nulla persona possit i
pratis antiquis et solitis ex-
ceptis facere pratū sive ba-
nire aliquā cultā p prato
ultra duos quartenglos, et
prati antiqui intelligantur
qui p tres annos cōtinuos fue-
rint falciati, et nihilominus vo-
lens facere pratū teneatur

banniri facere et signare di, cto dno iudici et sibi facere in actis Curie dannorum datorum et postea ghisfare et si secus factum fuerit non ualeat et non habeantur pro pre, sti.

De pena dannum dantium in campo bladato cum bestijs uel sine.

LXIX.

Item quod nulla bestia bacina, cauallina, asinina, mulina, bufalina, uel alia quecumque bestia grossa intret campum bladatum ad granum, ordeum, speltam, sainam, milium, secalam, farrum, croum, fabas, cicerchas, ciceros, lenticulas, pisellos, fasiolos, linum, canapim, guatum, et his similia ad penam uiginti solidorum exceptis bestijs domitis, de quibus sit pena decem solidorum, et de bestijs pecudinis, et caprinis, et caprinis sit pena duorum solidorum, et de bestijs porcinis sit pena quatuor solidorum pro qualibet et idem statutum seruetur in hortis ubi libet exsistentibus olleris, pepones, cepas, cucumeros, zuccas, cicorias, et alia similia, et simile statutum seruetur in uineis et fructibus exsistentibus in areis, et etiam in palea et ad pabcarium paleae cuiuscumque generis sit, et si personatim in dictis locis dannum datum fuerit per aliquem, pena sit quinque librarum et si intrauerit tantum, pena sit uiginti solidorum.

De pena dannum datum in uineis cum bestijs uel sine.

LXX.

Item quod nulla persona intret, uel intrare presumat aliquam uineam seu pastinus uineae quandoque de die pena decem solidorum, et a mense Martij per totum mensem Octobris pena sit quadraginta solidorum, et si dannum dederit in uineis uel fructibus, uel arboribus pena duplicetur, et de nocte siquis

dānū dederit in dictis ui-
neis pena sit uiginti quinq̀
librarum, et si preuxis pueritabl,
tra dictam penā ponatur
in merlina per unū diem
uel in catena arbitrio iu-
dicis, et si enorme dānum
dederit iudicio iudicis iu-
dicandū ultra dictā penā
fustigetur p totā ciuitatē et
si quis rector fuerit noctis tē-
por dar dānū in uinea posit
impune à dño laboratore si-
ue eius famulo arrestari et
percuti et si se defenderit si-
ue offendere in persona et
nulla bestia bouina intret
seu missa fuerit in dictis
uineis à mense Octobris per
totū mese Februarij sub pe-
na decem solidorum p qualibet
et de omnibus, et singulis be-
stijs grossis pena sit uiginti
solidorum pro qualibet et à mese
Martij p totū mensē Octobris
uiginti solidorum p qualibet be-
stia bouina, et de omnibus
et singulis bestijs grossis qua-
draginta solidorum pro qualibus
et si qua bestia caprina intra-
uerit uineā oī tpre sit pena
decem solidorum pro qualibet
bestia, de pecudia sit pena
quatuor solidorum, et tempore
de porcis sit pena decem
solidorum pro quolibet porcho
qui sunt mag, alijs uero tem-
poribus sit pena sex solidorū
et ultra dictas penas custos
teneantur ad penā uiginti so-
lidorum pro quibus dni custodā
teneantur de eorum salario
soluere et si salarium nō
habent.

De pena auferentiū ligna
de possessione aliena.

LXXI.

Item si quis de possessione
aliqua abstulerit ligna, pi-
ca, uites, cānos, palos, siue de
uinea, siue clausura, siue
de alijs possessionibus, et one-
rauerit bestias pena sit quin-
quaginta solidorum pro qualibet
salma, si sine bestijs decem
solidorum pena pro qualibet fa-
stello, et nihilominus soluat penā
de introitu de siluis decem so-
lidorum, et si fuerit inuentus nō

habens possessionem vel vineam
portare de similibus lignis possit ea-
dem pena puniri si licentia non
probaverit per iuramentum domini seu
laboratoris. Rei vero licitum dicitur
habentibus vendicionem seu locum ex-
carrianibus ligna in bestiis
vel sine non habentibus illorum
et si quis abstulerit aliqua
ligna laborata de aliqua pos-
sessione, et re alterius pena
sit quinque librarum pro quolibet
ligno, et possit puniri ut su-
pra habens de similibus lignis
quicumque inventus fuerit portare
per ligna absque licentia domini
et si abstulerit de aliqua
possessione lapides vel mu-
rum possessionis communem,
sit ut sepe levavit fuerit et
lapides, vel aliquid aliud
impedimentum proiecerit
in aliqua possessione pena
sit quinque librarum.

De pena intrantium et dam-
num dantium in vineis in urbis
civitatem.

.LXXII.

Item si quis de die in-
traverit aliquam vineam in-
tus civitatem vel burgo in-
cidat in penam quinque librarum
et de nocte pena duplice-
tur, et si dederit damnum
sit pena viginti quinque li-
brarum, et eadem pena sit
contra incidentes pergulas
et arbores existentes in ci-
vitate, vel colligentes uvas
vel fructus dictis de pergulis
et arboribus de nocte, et
die decem librarum.

De pena destruentis fontes.

LXXIII.

Item si quis devastaverit
vel destruxerit ex
civitate aliquem fontem vel
vel puteum incidat in pe-
nam viginti librarum et nul-
la bestia porcina possit appro-
pinquare dictis fontibus per
decem passus pena decem sol-
idorum pro quolibet porcho et
qualibet vice, et custos te-
neatur ad penam quinque librarum
et eadem pena sit ultra, et do-
minus teneatur pro famulo et
suo salario excomputando ut

sive habuerit salarium a dominis tenentibus famulos, et hoc intelligatur de fontibus muratis sive ripatis.

De pena incidentis cippos vitium.

LXXIIII.

Item si quis appositicium dimiserit vinde incise, ut incidat in penam decem librarum pro qualibet vice et de nocte ut habebatur est duplum et si haberi poterit mittatur in catena, et predicta intelligantur usque ad decem cippos abinde vero supra habeat procedatur Judex maleficiorum et quod nullus canis similiter intrat vineam a calendis mensis Augusti usque quo uvae sunt in dicta vinea pendentes ad penam viginti solidorum aliis vero temporibus dicti canes impune possint intrare ad quam penam vel vendam dominus dicti canis omnino compellatur, nec a dicta pena possit se liberare dando vel assignando animal pro noxa, et similiter ab emendatione damni et robatoris uvarum, et latrunculos fructuum, diffamatores, depopulatores, et alteri predictorum liceat dicto Judici punire non solum penis in statutis contentis sed et mittere in carceribus, et ponere in catena, et tenere publice et alia in pecunia punire sicut ipsi iudici videbitur delicti damni dati persone et loci qualitate ac temporis inspecta.

De pena portantium fructus.

LXXV.

Item olivas et ligna minuta et poma et alios fructus nulla persona colligat vel colligi portet seu portari faciat sine licentia domini vel guazzilaboratoris, vel partionarij, et qui contrafecerit puniatur in viginti solidis, et in utroque casu damnum emendet et de predictis et quolibet predictorum stetur sacramento accusatoris qui si iuraverit dominum laboratorem vel partionarium esse dummodo extimatio damni duplum viginti solidorum non excedet nisi

excedet nisi

excedet nisi utrumq; per sacra-
mentu͂ ut puta per testes uel
per aliu͂ legitimu͂ modu͂ ma-
iorem dãni extimatio͂ pro-
bar͂ uoluerit no͂ possit co͂
nisi tamen tm͂ de eadem
uice uel eadem re eadem
persona de eadem die accu-
sari, et si pena͂ soluere no͂ pote-
rit infra terminu͂ a Iudice or-
dinatu͂ poma fructus legumi-
na portet ad collu͂ a porta ma-
iori usq; ad porta͂ posterulam
in [illegible] alicuius de familia
Iudicis, et nihilominus [illegible]
ceribus per tres dies et si inuenti
fuerint oliue fructus, et poma
alicui no͂ habenti arbore͂ fru-
ctuu͂ p͂dictoru͂ tenentur dicer͂
unde habuerit, et si no͂ dicer͂t
cu͂ esset interrogatus a Iudice
uel eius notario pena͂ uiginti
solidoru͂ incurrat, et in quolibet
casu oleas, et supradictos fructus
restituat pomaiolis, et no͂ tenea-
tur dicer͂ unde habuerit.

Quando quis accusatur haber͂
plur͂ bestias q̄ no͂ habuerit.
.Lxxvj.

Item si quis denunciatus,
accusatus, uel inquisitus
fuerit de pluribus bestijs q̄ ha-
buerit et dicer͂t se no͂ habu-
isse t͂pre in accusa uel dãna
denu͂tia co͂tento tot bestias
de quot esset accusatus, denu͂-
ciatus, uel inquisitus et inue-
niret se tm͂ minore͂ numeru͂
bestiaru͂ habere et probauerit
cu͂ duobus testibus iurantibus
no͂ teneatur nisi de bestijs quas
habuerit et sufficiat si testes
dixerint uerum esse q͂ denun-
ciatus, uel inquisitus fuerit,
iurauerit sup͂ numeru͂ besti-
aru͂ neq; a testibus exigatur
aliud in ea sciendu͂. Si aut͂
tam per testes q̄ per iuramentu͂
accusatoris maior numerus
probaretur dictus denu͂tiator
pro suo iuramento, et dicto
dictoru͂ testiu͂ no͂ [illegible] sed
pro periurio puniatur et quoli-
bet dictoru͂ casuu͂ in uiginti
quinq; libris denarioru͂ puniā-
tur, et si quis fuerit denu͂ti-
atus de pluribus bestijs q̄ habu-
erit t͂pre et loco quo custodie-
bat, uel quo dãnu͂ datu͂ fuis-

set liceatur quod tot bestias non habuerit de quot fuerit denumptiatus, et eas habuerit in alio loco solvat denumptiator eandem penam quam solvierit denumptiatus.

De pena facientis se dominum possessionis.

.LXXVIJ.

Item si quis aut dixerit se dominum laboratorem vel nuptium et verum non sit puniatur in decem libris denariorum pro qualibet vice qua denumptiaverit sic mentiendo eodem tamen die non possit nisi semel eadem persona, et pro una vice tantum accusari.

De pena dantium damnum in silvis cum bestijs vel aliter.

.LXXVIIJ.

Item quod a principio mensis septembris per totum mensem Februarij nulla bestia grossa possit intrare in silvis alienis ad penam quatuor solidorum pro qualibet bestia et qualibet vice et pro qualibet bestia minuta sex denariorum et pro qualibet porcho sex solidorum qualibet vice in silvis castanearum sit pena tertij pluris si quis autem per se vel alium ex fructibus castanearum glandium et aliarum rerum collegerit, pena viginti solidorum incurrat, si quis autem incideret, vel ligna fecerit, vel deramaverit in silvis castanearum de lignis castaneis sit pena quinque librarum pro qualibet arbore castanei exceptis palis quod sit pena unius solidi pro qualibet palo castanei et si quis aliquam arborem cuiuscumque generis in dictis silvis deramaverit pena duarum librarum incurrat, exceptis palis quod sit pena unius solidi et si quis inciserit, vel deterioraverit arborem castanei, campanile pena sex librarum denariorum incurret et de alijs vero arboribus campestribus quae non essent domestici, cuius sit pena quinquaginta solidorum, et si quis inciserit, deramaverit, vel deterioraverit aliquam arborem quercuum non domesticarum tam in silvis

q̃ in alijs locis minorum uina-
salma incidat in penã de-
cem solidorum pro qualibet ar-
borum alijs uero tẽporibus de be-
stijs nulla sit pena nisi prohi-
bente dño.

De pena intrantiũ uel dã-
nũ dantiũ in oliuetis cum
bestijs uel sine.

.lxxix.

Item q̃ nulla bestiã gros-
sa ĩ principio mensis
Octobris per totũ mensẽ pece-
bis possit intrar̃ uel pascu-
lare in aliquo oliueto sub pe-
na sex solidorum pro qualibet,
et de qualibet bestia pecudi-
na sit pena unius solidi p
qualibet capra uel irco tri-
um solidorum, pro quolibet por-
cho duorum solidorum, et oliuetus
intelligatur ubi sint ad mi-
nus uiginti arborum oliuarũ,
et si aliqua ex dictis bestijs
sub oliuis camporilibus ex te-
por supradicto pascerauerint
sit eadem pena, et si dictas
oliuas uel aliquã eorum corro-
derint sit pena dupli, et
de reditione pena sit omni
tempore in quo cũq̃ loco sint
et si quis aliquam arborem
incisserit, deramauerit, uel
alio aliquo modo deterio-
rauerit sit pena sit decem
librarum saluo tñ statuto de
ingressu uinearum.

De pena incidentis arbores
domesticas.

.lxxx.

Item si quis aliquã arbo-
rem domesticã ubilibet
positam incisserit, diramaue-
rit, dirradicauerit, uel de-
teriorauerit incidat in penã
quinq̃ librarum ultra penã
positam de introitibus pos-
sessionũ, et in omnib et sin-
gulis casibus loquentibus de
pena incidentis arborum in-
telligatur, et puniri possit tã
ille qui manualiter incise-
rit, portauerit, trainauerit,
q̃ ille qui fieri fecerit, et si plu-
res fuerint puniantur eadem
pena et predicta intelligan-
tur in locis domesticis.

De pena dañu dantium in
semisicuis cũ bestijs uel sine.

.lxxxj.

Item siquis incideuit in
aliqua ramisicuia uel
impalaua siue aliquo modo
ipsã cũ igne uel alio modo
deteriorauerit sit pena õi
tempor duorum solidorum pro quo,
libet pullone, et si aliqua be,
stia grossa intrauerit, uel pa,
sturauerit incidat in penã
octo solidorum pro quolibet et qua,
libet uice, et qualibet bestia pe,
cudina sit pena unius soli,
di, de qualibet bestia capri,
na sex solidorum de quolibet
porcho duorum solidorum, et hoc
intelligatur omni tempore
si aut fuerit dubiũ an sit
semisicuia, uel non, stetur
declarationi dicti dñi Iu,
dicis dãnorum datorum.

De pena intrantiũ, et dãnũ
dantiũ in dauperis cum be,
stijs uel sine.

.lxxxij.

Item q nulla bestia boui,
na, equina, bufalina,
asinina, mulina, et alia be,
stia grossa excepto boue domito
possit intrare aliquã dauperia,
rũ sub pena decem solidorum pro
qualibet bestia, et qualibet ui,
ce de qualibet bestia bouina
domita sit pena quinque solidorum
et de qualibet bestia minuta sex
den, et de quolibet porcho unius
solidi, et hoc intelligatur de cla,
usuris nõ bladatis et sine dãno
qñ essent bladatæ, et cũ dãno
sit pena dupli, et siquis in,
trauerit dictã dauperia sine
licentia dñi incidat in penã
decem solidorum, et si dãnũ ali,
quod dederit duplũ soluere te,
neatur.

De pena dãnũ datiũ in cãneto
cũ bestijs uel sine.

.lxxxiij.

Item q nulla bestia grossa cu,
iusunque generis sit intret
seu intrare possit in cãneto a,
licuius sub pena decẽ solidorum
pro qualibet bestia et quali,
bet uice de bestijs minutis sit
pena sex den pro qualibet, et
de quolibet porcho unius solidi,

et si quis pro natu dannum dede-
rit in dicto canneto faciendo
herbam vel auferendo, vel
incidendo cannas vel esso-
vendo oculos cannarum incidat
in penam viginti solidorum.

De pena bestiarum porcinarum in-
trantium possessionem afor-
matam.

. LXXXiiij.

Item simili modo ordi-
navit quod nulla bestia
porcina intret aliquam possessio-
nem que haberet formam iux-
ta circha sub pena unius soli-
di pro qualibet porcho sive sero-
fa pro qualibet vice, quam
penam solvere teneantur
dni dictorum porchorum tempore
quo non esset in dicta posses-
sione aliquod genus bladi
si autem dictum dannum fuerit
datum tempore quo dicta pos-
sessio esset bladata tunc
dominus dictorum porchorum te-
neatur ad penam decem solidorum
pro qualibet porcho et quali-
bet vice qua dictum dannum
datum fuerit addentes quod si a-
liqua bestia porcina intra-
verit in aliqua forma ali-
cuius quod tunc dni bestiarum
teneantur ad penam unius so-
lidi pro qualibet bestia et vi-
ce et idem statutum serve-
tur in aliis bestiis gravis qua-
tuor ad formas.

Quod nulla persona possit
ferre uvas usque ad vinde-
mias.

. LXXXV.

Item uvas nulla per-
sona differret vel dif-
ferri faciat a calendis men-
sis Junij usque vindemie
fuerint ex bannite, et qui
contrafecerit solvat pro qua-
libet uva quatuor solidos si
vero non habuerit licentiam
a dno vinee vel quasi pa-
stinario, vel laboratore, et
tunc solvat quatuor solidos
tantum pro qualibet uva si ve-
ro predicta comissa fuerit
de nocte duplum solvatur quod
si comissa fuerint tempore
vindemiarum, et si inventus
fuerit de nocte cum pennulis

aut canestris uuarum soluat penam decem librarum den. et si dictam penam soluere non poterit infra terminum a Iudice statuendum mittatur in catena per unum diem liceat tamen cuilibet de familia de uua portare pro qualibet die usque ad duas uuas pro quolibet.

De pena portantium legumina et poma non facta.

.LXXXVI.

Item acerba et non facta poma, et legumina nulla persona deferat vel deferri faciat et contrafaciens in uiginti solidis puniatur pro qualibet uice et si poma, et legumina fuerint de suis, sed si de alienis in quadraginta solidis puniatur saluo quod pomaiolis et alijs personis uolentibus uendere poma non completa possit dari licentia per iudicem seu officialem damnorum datorum portandi dicta poma, et fructus ad uendendum, et ipsius Iudicis, seu officialis prouisione remaneat, et habetis licentiam debeant apportare de die tantum.

Quod nulli liceat interficere palumbos.

.LXXXVII.

Item simili modo quo ad statutum columbarum ordinarumque nulla persona cuiuscumque status sit audeat, vel presumat capere siue interficere aliquam columbam palumbariam siue turrisianam cum aliquo genere instrumentorum seu aliquo genere instrumentorum seu aliquo genere retium siue ascarum, aut laqueorum aut quocumque alio retium sub pena centum florenorum pro quolibet pari columbarum hac conditione addita quod de mense Martij, et Aprilis cuique possit eos capere in eis campis siue linis in eorum proprijs possessionibus vel conductis cum omni genere retium siue laqueorum praeterquam ad drictum, et quod in huiusmodi captura non possit uti iudice, et cuilibet liceat accusare cum iuramento cui credatur, et teneatur secreto de

qua pena tertia pars sit accusa-
toris, tertia officialis, et alia ter-
tia patroni columborum, et presens
statutum non derogetur alicui alte-
ri statuto de simili materia
loquentium posito in volumine sta-
tutorum, et malitiorum quo casu si
prius processerit curia Pote-
statis illud observetur si aut
prevenerit officialis dannorum da-
torum observetur presens.

Quod nulli liceat trahere cum
aliquo genere instrumentorum
ad columbas.

.Lxxxviij.

Item simili modo ordi-
naverunt quod nulli liceat
in Civitate Urbisveteris vel eius
districtu cum aliquo genere bale-
storum, arcorum, ciarabottanorum tra-
here alicui columbo sub pena
admissionis instrumenti, et
decem librarum pro qualibet et
qualibet vice.

Quod predicta statuta non habe-
ant locum in bestijs que admo-
ventur timore inimicorum.

.LxxxIX.

Item stabiliverunt, et ordina-
verunt quod pene supradi-
cte non habeant locum in bestijs
que admoventur timore ini-
micorum seu belli quibus capitu
dnii, et custodes dictarum besti-
arum dannum dando non teneantur
ad aliquam penam vel adhemen-
datione damni tantum.

Quod officium dannorum datorum
debeat banniri.

.Lxxxx.

Item stabiliverunt et deli-
beraverunt quod officium
dannorum datorum Urbisveteris banni-
atur hoc modo. videlicet quicumque
civis aut forensis cuiuscumque
status, gradus, et conditionis exi-
stat volens emere officium da-
norum Urbisveteris pro uno anno
proxime futuro incohoando a
die stabilitionibus, et ut sequi-
tur faciendo solvendo pretium
generali camerario camere communis
Urbisveteris sub pena dupli ad
omnem ipsius emptoris ri-
sicum, periculum, et fortunam
et quod non possit petere excusa-
tione de aliqua re vel occasi-

one dumnor emptionis cu hoc q emptor teneatur observar oia et singula supra, et infrascripta statuta, et si emptor dumnor dannor datoru contrafecerit in aliquo pr dictor statutor incidat in penam vigintiquinq ducator anni applicandor ipso facto camere cois Urbisuet, et nihilhom: teneatur in venditione dar idoneos fideiussors pro observatione pr dictor statutor de solvendo omnem penam in eis cotentam, et finito anno teneatur, et debeat dar octo diebus cotinuis ad sindicatum ipse cu omnibus suis officialib coram sindicis deputatis p comune Urbeuetanu p ddicti eius administratione officiorum ratione et paritum sententiis dictor sindicor a qua no possit appellar neq modo aliquo contradicere et pro salario dictor sindicor ~~####~~ cosultoris et notarij teneatur et obligatus sit emptor p fatus solver de suo prout Potestas facit sindicis suis quando sindicatur.

Quod officiales dannor datorum no possint facer aliquam compositionem cu aliquo de no accusando.

. LXXXXj.

Item q nullus officialis aut emptor dannoru dannor possit facer aliquam copositione cu aliquo de no accusando vel p celando ante introitu vel bannum dati sub pena viginti quinq ducator et simulr post dannu datu cu aliquo dannu dante nulla copositione facer possit nisi primo fuerit in cocordia cu dannum passo.

Quibus statutis possit uti officialis dannor dator.

. LXXXXij.

Item statuerut, et ordinaverut, ac reformaverut q suprascripta ordinamenta capta, et statuta dannor datoru annotentur, et ascribantur in infrascripto statuto, et q officialis dannor

cialis danorum datorum non possit nec valeat aliquo modo uti nec frui alio statuto nec statutis aut reformationibus ubilibet scriptis et positis nisi durante isto statuto omnino illis non obstantibus, statutis, et capitulis positis in isto statuto cassantes, annullantes, et irritantes omne aliud statutum et omnia alia reformationem, sive consuetudinem ubilibet asserent positis et descriptis et quod illa vel illud habeantur, et habeatur pro non factis, et non facto, et presens volumen statutorum habeat roboris firmitatem aliquo capitulo loquenti et referenti se ad alia statuta sive volumina aliorum statutorum et aliis in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque, et predicta ordinamenta, et statuta prout supra scripta sunt vendicent sibi locum, et debeant effectualiter observari et supra statutis et quibuscumque statutis, reformationibus ordinamentis, et consuetudinibus in contrarium facientibus non obstantibus quibus omnibus per hanc ultimam reformationem, declaraverunt fuisse penitus derogatum et fore nullius penitus roboris et momenti et hec quo ad officium, et observantiam dicti officialis et emptoris dictorum danorum datorum dicte sufficiant finis.

Descriptio bannitorum communis. LXXXXIII.

In nomine domini Amen anno domini Millesimo quingentesimo octagesimo secundo indictione quinta decima tempore Pontificatus S.^mi in Christo patris, et domini nostri domini Xisti divina providentia pape quarti die vero vigesimo octavo mensis Julii in consilio generali sollemniter celebrato primo et ante omnia bannito et congregato et coadunato in sala magna palatii mag.^corum dominorum conservatorum eorum solitus residentie in quo quidam consilio facta primo et ante omnia proposita in consilio consulenti sollemniter reformato cum partito misso ad fabas nigras, et albas, et victo, et

obtenta fuit deliberatio sup proposita bannita pro dãno dato hoc modo et forma et tenore infrascriptis. vz. q bestie fra, ue tam grosse q minute nõ possint intrare circa flumen Rivi medlle incipiendo à primo die Martij p totũ mẽse Augusti et à flumine Paleq citra uersus Civitatem inci, piando à bucca Rivi marini usq ad buccã rivi medlle a, undo p flumen paleq, et à buc, cha rivi meolla usq ad buccã rivi marini, et à bucca rivi marini usq ad hortũ aque r, poseni, et à dicto orto usq ad saxũ tagliatũ, et à saxo ta, gliato à pandicibus alpsinequi, tra usq in rivũ marinũ et ad ponticellũ subidij et q solvatur pro pena tm quãtũ solvitur pro preto tepore uetito si in dicta bãnita intravẽrit seu steterint, et si alr dãnũ dẽrint q solvãt penã p dãno dato sm formã statutorũ dãnorũ datorũ et bonis et alie bestie domite dãnũ dantes solvant penã p danis datis sm formã statutorũ dãnorũ datorũ, et bonis et a, lie bestie domite dãnũ dantes soluant penã p danis datis sm formã statutorũ si dãnũ dederant. Item q liceat impune tempore domiture pro domando retinere buos iuuencos pravos p domãdo ipsos in dicta bannita. Item liceat retinere unã uel duas equas cũ pullis in dicta bannita. Item liceat ab vido, ite mensis Julij pertotũ men, sem Augusti retinere p terendo bestias equinas aptas ad terendũ in dicta bãnita et in uẽditio, ne dãnorũ [illegible] datorũ dispu, tentur macellarij. vz. cuilibz macellario liceat retinere cõti, nuo sex quinquaginta bestias pecu, dinas p macellãdo in dicta bãnita et cũ informatione dñi locũtenẽtis et cũ adiuncta al, terius cõsultoris qui dixit et cõ, suluit supra dicta proposita q in dicto circuitu dicte bãnite nullo tpre possint ingredi, et stare bestie grosse aut minute indomite sic dicto circuitu subpaxa et supra p aliũ cõsultorem depictata atq illa qui fuit laboritiũ elijat

quatenus Doctos interesse se et
inter ipsos, et vocetur consules
qui debeant recipere dannificatos,
tos et extimare danna data
et officialis dannorum datorum coram,
audiantur omnis accusationes, consilia,
et succorum, et pareant mandatis,
tis eorum et quod ad presens venialiter
immiscendo dicta bannitorum
in danno dato et quibuslibet mis,
nus deputatis qui retinuentur
in dicto circuitu solvant duplum
penam contentam in statutis dan,
norum datorum si dannum darent et
iuncta et obtenta fuerunt dicta
consilia in dicto generali consi,
lio redditis fabis triginta sex
nigris responsivis del sic col,
lectis in bussula repertis et
numeratis non obstantibus qui,
busunque fabis septem albis respon,
dentibus del non et si tantum et
tali modo in dicto consilio gene,
rali reformatum fuit l. locus
signi Johannes
de molijs vicecancellarius
de mandato

Ex iustis et rationabilibus ca,
usis moti maxime introitu
magnificorum dominorum conservatorum
presentium dicti consilium, seu refor,
mationum iuste et facultatis
nobis attributa et concessa con,
firmamus consilium presens anno
quo supra mense omni meliori modo.
Datum in Urbeveteri in Pala,
tio apostolico nostre solite residentie,
die xiiij. mensis Octo,
bris.
Mariottus Vigenius de ma,
cerata legum doctor Urbisveteris
et locumtenens manu propria.

Officium extraordinariorum.

De pena eicientis uel mittentis Putredinem uel sozzuram. Rubrica p[rim]a.

Nullus eiciat uel inmittat putredinem uel sozzuram uel patiatur eici ab alio de eius familia uel inmitti per foramina formellos seu aguaiales uel uiaguatoria p[ro]prios uel co[mmun]es uel alterius in uiam publicam co[mmun]is uel in retu[m] uicinalem ad penam dece[m] solidorum pro qualibet uice et nihilominus dictus Judex uel Potestas ad petitionem cuiuslibet petentis teneatur infra octo dies postq[uam] a quocu[n]q[ue] fuerit requisitus facere claudi dictos formellos aguaiales et uiaguatoria per que seu in quibus putrido uel suzura fuerit eiecta uel inmissa et deinde dictos formellos et uiaguatoria clausa teneri facere. Si t[ame]n clausura dictorum locoru[m] p[rae]staret impedime[n]tum et fluitioni aque pluuie cade[n]tis de celo in aliquo dictorum locorum dictus locus claudi no[n] debeat et dictus Judex seu officialis p[re]dicta facere teneatur sinculo iuramenti et ad penam uigintiquinq[ue] librarum pro quolibet locorum p[re]dictorum Et de p[re]dictis et quolibet p[re]dictorum stetur iurame[n]to cuiuslibet denu[n]ciatoris et accusatoris bone fame et habeat accusator medietatem pene Et locum habeant hec in ciuitate et burgis castris et uillis.

De pena eicientis carnatum uel sozuram. Rub. 2.

Nulla persona eiciat aut eici faciat aliq[uo]d carnatu[m] suzuram sanguine[m] uel putridinem intra rupes uel burgos uel prope rupes uel burgos per xxv. pasa et nullus extra ciuitatem per aliqua[m] uiam qua itur ad aliquem fontem ubi assot p[ro]pe ciuitas eiciat aut eici faciat carnatu[m] putridinem uel suzura[m] ad pena[m] xl. solidorum et stetur sacramento cuiuslibet accusatoris et habeat accusator medietatem pene, et teneantur ei c[re]de[n]tia. Et nihilominus p[re]dicta debe-

ant eleuari. Et officialis de predictis inquisitionem faci, at singulis mensibus.

Quod nullus mittat manus immundas aut uas in fonte. Rub. 3.

Manus immundas uel putridas seu uas immu, dum uel putridum nullus inmittat in aliquam fonte Ciuitatis ad penam quinq; solidorum pro qualibet uice et de hoc stetur iur^{to} cuiuslibet denuntiatoris bona fama et habeat medietatem penę.

Quod nulla persona trahat a, quam de fontibus cum Tinel, la. Rub. 4.

Nulla persona trahat a, quam uel trahi faciat de aliquo fonte existente in Ci, uitate Urbisueteris cum Ti, nella uel Barili uel Bigonso neq; ad fontem teneat Tinel, lam Barilem uel Bigonsu implendu aqua, nisi causa teneat de longe per unum passum à pede fontis ad pe, nam decem solidorum pro qua, libet uice, et quilibet possit ta, lem denuntiare et stetur e, ius iuramento et habeat me, dietatem penę et teneantur in credentia.

De pena deferentis carnes morticinas intra portas. Rub. 5.

Carnes morticinas nul, lus teneat intra portas Ciuitatis Urbisueteris carnes morticinas ad penam cen, tum solidorum, et perdat car, nes et dns Potestas habeat su, per hoc custodes qui uadant per Ciuitatem ad uidendu predicta et in hoc dictus Iu, dex sit diligens ad penam uigintiquinq; librarum den.

Quod nullus proiciat sullum de Rupibus Ciuitatis. Rub. 6.

De Rupibus Ciuitatis nul, lus proiciat aliquam tur,

pitudinem uel lapidem in rē
alterius et qui contrafecerit
soluat decem solidos denr. et de
hijs stetur iuramento accusato,
ris.

Quod nullus Porchus uadat
per Ciuitatem. Rub. 7.

Si quis Porchus uel Scro,
fa iuerit per Ciuitatem
Vrbeuetanam uel Burgos de di,
e uel de nocte dñs Porci uel
Scrofe in. xl. solidis pro quolibz
Porcho uel Scrofa puniatur, et
nihilominus talis Porcus uel Scro,
fa possit à quolibet impune oc,
cidi Saluo q. duo Porci sancti
Antonij tantum ire possint p
Ciuitatem liceat tamen mer,
catoribus et macellarijs qui
Porchos conducunt ad uendē,
dū in Ciuitate Vrbeuetana
ipsos ducere sine pena et
tales porci à nulla persona
possint occidi.

Quod nullus possit sanguinar
aliquod animal in uijs publi,
cis. Rub. 8.

Nullus audeat uel presumat
sanguinare aliquod ani,
mal uel proicere sanguinem a,
licuius animalis in strata publ.ca
à porta maiori recta linea usq.
ad portam pusterulem nec in di,
cta strata proicere aliquam pu,
tredinem nisi proiiceat in sacco
et qui contrafecerit soluat no,
mine pene quinq. solidos den.
et quilibet possit contrafaci,
entes accusare cuius iuramēto
stetur cum uno teste bone fame.

De pena tinctorū et aliorū
proicientiū maltatam seu
pastatam et alias putredi,
nes Rub: ix.

Tintores et quevis alia
persona non proiciant
maltatam seu pastatam
uel alias putredines in Ciui,
tate Vrbeuet. propedomos ha,
bitantes in ipsa ciuitate per quin,
quaginta passa, et qui contra,
fecerit puniatur pro qualibet ui,
ce in decem libris denariorū et
licitum sit cuilibet accusa,
re.

De terra fundamenti tenenda per certum tempus Et de immunditijs viarum Rub. X.

Si quis de territoria fundamenti uel alia terra simili proiecerit in uijs publicis uel uicinalibus teneatur infra quindecim dies à die proiectionis penitus eleuare ad penam quatraginta solidorum Et nullus proiciat seu proijci faciat in uijs publicis uel uicinalibus nec in campo borum nec in solo alterius nec in platijs comunis nec ecclesiarum uel spiritualium personarum sine licentia domini nec ponat uel poni faciat soçuram turpitudinem immunditiam uel letamen nec uasellorum et suium. trasfuerit aut ante cuius domum inuenta fuerit soluat quatraginta solidos et eam eleuare teneatur cuius pene medietas sit comunis et alia denunciatoris aqua uero mortale uorle galle et scotani possint proici sine pena Si quis uero Calzolarius uel alius proco depilauerit coria in dictis uijs et ea die non eleuauerit soluat quinque solidos et quandoque poterit probari eius sacramento. Cartarij uero et offitiarij non faciant cartas seu rossias in uia à porta maiori usque ad portam pustierlam nec mineneri in uijs sicut mittit per uiam sancti Iuuenalis usque ad portam pusterulam Et à platea populi usque ad Ecclesiam sancte Marie Et nullus quatrum macinet uel siccet uel faciat nec pistatum guati nec maltiuium pellium faciat in uijs publicis nec peles maltiiatas tendat ì platea comunis nec callolarij coria aterrare unde putedo exire possit in uijs publicis Et nullus proiciat aliquam turpem nec aliquam aquam nec turpitudinem faciat ante aliquam ecclesiam. Et qui contra predicta uel aliquo predictorum pro quo pena imposita non est fecerit in uiginti solidis puniatur Et quilibet possit accusare Et teneatur in credentia.

uero et mercatores qui trahunt pannos et lanam de vasellis possint ipsos ponere ante domos eorum et pro aqua que inde exit pena non exigatur. Sed si in aliqua plateam vel emboriam et non appareat quis fecerit vel ante cuius domum sit factum tunc quinque vicini proximiores ad locum soluant quinque sold. quarum penarum medietas sit accusatoris et medietas sit comunis. Sed si de terra muri alicuius ceciderit in viam publicam vel vicinalem tenentur eleuare infra quindecim dies postquam fuerit eis denunciatum ad penam viginti solidorum. Et nullus sanguinem proiiciat ante turris comunis nec post ipsam nec in aliqua via exceptis mareschaldis nec in dictis locis sordes abruuletur ad dictam penam et stetur sacramento cuiuslibet accusatoris et denuntiatoris.

De remouendo ante domos quolibet die sabbati. Rub: xi.

Quolibet die Sabati maxime a calendis Maij usque ad calendas Octobris quilibet spazet et remunditum eleuet ante domum in qua habitat propriam vel conductam per vias publicas vel vicinales ad penam decem solidorum. Et denuntiator habeat medietatem pene. Et si domus non habitaretur et esset apertum illis de contrata teneantur illi de contrata. Et qui immunditiam proiecerit vel cuius domus fuerit teneatur reficere expensas illis qui eleuauerint.

Quod nullus proiiciat turpedinem in casalenis aliorum vel similibus. Rub: xij.

Quicumque ad aliquam vineam ortum casalenum aut clausuram positam in Ciuitate proiecerit vel prodiri fecerit immunditiam turpitudinem lapides coccias cornua ossa Et his similia vel aliorum predictorum in decem solid. vice qualibet puniatur Et stetur iuramento domini vel laboratoris Et hoc publice banniatur per Ciuitatem Vrbeueteris.

De immunditia platee communis. Rub. xiij.

Camagnaioli et pizicharoli immunditiam nõ proiciant in plata comunis sed ipsã semel in ebdomada removere et bene purgare teneantur quod si nõ fecerint vel facere noluerit potestas teneatur eos nõ permittere permanere ibidem ad exercendũ artem predictã et eos puniat in viginti solid pro quolibet et qualibet die sabati.

Quod nulla bestia magagnata vadat per civitatem. Rub. xiiij.

Si qua bestia magagnata de vermine vel capi morbo iret per civitatem vel burgos vel ad aliquẽ fontem circumstantem civitas ad bibendũ solvat dñs bestie cẽtũ solidos Et quilibet possit accusare et credatur iuramento suo et teneatur secretus et habeat medietatem pene.

Quod nullus deuet lapidem de aliquo ponte vel muro comunis. Rub: xv.

Nulla persona deuet lapidem vel lapidas de aliquo ponte vel muro comunis seu de pectorali ipsorum vel alicuius eorum et qui destruxerit puniatur in xl. solidos pro qualibet vice Et nihilominus teneatur quicquid inde deuauerit reficere et reponere suis expensis.

De pena trahentiũ macinas per pontes et vias silicatas. Rub: .xvi.

Per vias silicatas nulla persona trahat vel trahi faciat macinas vel trabiciũ si aliunde comode absq dãno alterius ire et trahi poterũt. Et nullus trahat macinas per aliquem pontem, nec per anessas de sancto Juliano nec prima iuxta murum fontis fris Alberici nec iuxta bottinũ dicti fontis Et qui destruxerit in centũ soldis pro vice qua,

libet puniatur Et Judex teneatur ponere custodes privatos quos dictos sine novo iuram^to credatur salva dicti Judicis provisione & habeat tertiam partem pene Quilibet vero possit trahinare et trahinari facere trahinos ligneos tantum per vias silicatas et per accessus tantum sine pena.

De pena lavantis vel turpitudinem aliquam facientis in aliquo fonte. Rub: xvij.

Nulla persona lavet ut lavari faciat vel aliquam putredinem proiciat in aliquo fonte seu abeveratorio Civitatis vel eius circuitus et qui contrafecerit solvat viginti solidos pro qualibet vice et quilibet possit accusare et credatur sacramento accusatoris de predictis et habeat medietatem pene Et eius nomen habeatur secretum. Et domini Conservatores teneantur et debeant vinculo iuramenti custodes bonos facere ad quemlibet fontem et abeveratorium dicte Civitatis quos accusent et iur^to credatur et habeat tertiam partem pene de accusis quas fecerit.

Quod denumptiatoribus vel accusatoribus probet accusam et denumptiationem quam quis vult facere contra suum denumptiatorem vel aliquem de sua familia per testes et non stetur sacramento Rub: xviij.

In omnibus casibus in quibus creditur sacramento accusatoris siquidem denumptiatoris vel accusatoris de dictis delictis vel aliquo eorum que probantur per sacramentum vel aliquo alio modo, liceat accusatorem vel denumptiatorem suum accusare vel accusationem vel inquisitionem de eo porrigere de quocumque delicto non sufficiat probatio per sacramentum sed duo testes bone conditionis et fame Et predicta intelligantur sive accusatoribus sive aliquis de sua familia suum accusatorem accusaverit sive aliquem de sua familia.

De pena non devitanda per viam Rub: xix.

Item statuerunt et ordi-
nauerunt quod quicumque deri-
uauerit aliquam aquam
per aliquam uiam ad deriuet
uel deriuari faciat uel aqueduc-
tus per aliquam formam coopertam
et planam ad equalitatem uie
itaque uia non impediatur. Et qui
contrafecerit puniatur in centum
solid. Et nihilominus predicta facere
teneatur et possit a quolibet ac-
cusari et habeat medietatem
pene. Et teneatur sibi credentia
habeo quod hoc capitulum non preiudicet
illis qui uolunt aquarum possessi-
ones eorum.

De pena tenentium lignamina
in uijs publicis. Rub: xx.

Nullus in Ciuitate Urbeueteris
teneat uel teneri possit
seu debeat trabicellos
arcaciticas uel alia lignamina
grossa in strada publica a porta
maiori usque ad portam postierale
uel in solibus seu uijs publicis cir-
cumstantibus platee communis dicte ciuitatis
prope ipsam plateam per centum passus
Et contrafaciens in uiginti solidorum
pena quolibet puniatur nisi tene-
ret pro domo sua constructa uel e-
dificanda quo casu pena non
soluatur Et stetur de predictis
iuramento cuiuslibet accusa-
toris et habeat tertiam partem
pene.

Quod nullus faciat datium
in taberna. Rub: xxj.

Nullus faciat datium in ta-
berna uel ex aliquam
datium uel pro captore qui
ponat aliquo modo denarios
per expensis factis uel faciendis ta-
bernijs circa comestionem uel
potum et qui contrafecerit puniatur
in uiginti solidis et duplicem
penam soluat qui fuerit datius ut
mulctator Et de predictis stetur
iuramento denuntiatoris qui
habeat medietatem pene et eius
arbitrium non ualeat.

De uijs fontibus pontibus et
supprehensis. Rub: xxij.

Potestas et eius Iudex te-
neantur cognoscere de om-

nibus questionibus stratarum ui-
arum et impedimentorum quarumcumque rerum
factorum per singulas personas tam
in Ciuitate quam extra ciuitatem sine ordi-
nem solemnitatem iuris et puni-
re pro qualibet uice preterea in ce-
tum sol. Et nulla temporis prescriptio
obstetur in impedimentis comunis et
teneatur facere aptari seu de no-
uo fieri pontes uias et fontes ci-
uitatis et comitatus muros et ri-
pas dicte Ciuitatis et inquirere
et procedere super omnibus quarumcumque
rerum et impedimentis uiarum et ingombra-
mentis et impedimentis aper-
tur uias cuiuscumque uie ad petitionem cu-
iuscumque uel rei publice uel priua-
ti et faciat terminari aperiri
rectos et uias et ingombramentos
super comitatus uel adiacentium secun-
dum antiquum statum et morem et
faciat eleuari omnia sitorum et
pedes que pendent in porticis
impeditis per omnes uias Ciuitatis Vr-
biueteris et perticas et baculos qui
extendunt decos quicumque in uijs
publicis et ita faciat quod amplius non
ponantur. Qui uero contrafecerit
puniatur in uiginti solidis. Pos-
sint enim mercatores tenere

perticas super terrenum et super porticus de
modo quilibet mercator ante
suam apothecam teneatur facere fore
statum longitudinis et amplitudi-
nis duorum pedum super porticus et te-
neri semper apertos. Prohibeat et
quod nulla persona retineat
lardum uel traccaccham in plate-
is nisi die sabbati ad penam decem
solidorum pro qualibet uice. Rectas autem
et uias uicinales faciat aptari
et fieri amplos saltem pedum ad minus
ad pedem comunis. Vias publicas decem
pedum ad minus. Si uero amplio-
res fuerint uel esse fuerint consuete
faciat eas conseruari. Teneatur
et dictus Potestas de mense Janua-
rij habere coram consules mercatorum
et lanarolorum et merciariorum et
Callolariorum et pelliparriorum et cum
eis uidere omnes decos qui sunt
ante apothecas et domos ciuium. Et
si restringenda uidebuntur eos fa-
ciat restringi. Item reuideant cum
eis omnes apertas pontis super cursus
mercature et eas reaptari faciat
ubi reaptanda uidebuntur. Qui Po-
testas Judex uel offitialis si in pre-
dictis fuerit negligens penam xxv.
librarum incurrat.

Quod in molendinis et aquis et ortis seruentur consuetudi-nes hactenus obseruate Rub. xxiij.

In Molendinis ortis aquis et possessionibus seruentur consuetudines hactenus obseruate.

De possessione habenda per Judicem quando per uiam com. iri non possit. Rub. xxiiij.

Si quando per uiam com. iri non possit maneat in possessione Judicis ea persone habeant transire per rem alterius propinquam licite dummodo transitus fiat hone-ste et cum leviore modico quo mi-nori poterit et an sit damnum dat. uel non per dictum transitum re ma-neat in eius possessione et de pena transiendi Et Judex te-neatur uinculo iuramenti et ad penam .xxv. librarum dictam uiam facere recaptari Jngressus pre-ptus possit haberi.

Quod quis possit edificare in muro com. Rub. xxv.

Quicumque habet murum comunem cum aliquo suo consorte et uoluerit in dicto muro edificare liceat ei dictum murum edificare capien-do dictum murum Et si consors uoluerit postmodum in dicto mu-ro edificare aut appodiare aut aliam utilitatem ex ipso muro percipere teneatur primo re-soluere medietatem omnium expensarum factarum a suo consorte in dicto muro et in edificatio-ne ipsius [illegible] pro ea parte tene-atur talis consors respicere di-ctas expensas pro qua parte utilita-tem perceperit.

De pena ementis bladum in platea causa reuendendi. Rub. xxvj.

Nullus Tredolus uel Re-uenditor bladi audeat uel presumat in platea com. emere aliquod bladum cau. reuendendi in dicto loco ad pe-

175v

nam .xxv. librarum quam ei qui
contrafecerit teneatur Potestas
auferre vinculo iuramenti.

De Auibus Caseo et Ouis non
emendis causa reuendendi
Rub: xxvij.

Nulla persona emat uel
emi faciat aues oues
Caseum caprettos lepores nec
aliquam formam grasciae extra por,
tam Ciuitatis .s. a plata intus
nec a ripis alsine intus a ripa,
seeno intus a ... intus
nec etiam in Ciuitate causa reuen,
dendi nec aliquis predictorum in ciui,
tate et in burgis retineat ad uen,
dendum sed ille sit venditor tantum,
qui ea detulerit ad uendendum
et non alius et contrafaciens in
.xl. sold. vice qualibet et puniatur
nisi predicta prius emerit vel emi
fecerit proprio comedere exceptis
carnaiolis tabernarijs et aber,
gatoribus qui eos ... emerint
secundum formam presentium ...
Et nullus qui ... uendet ...
neat unum aliquid ad uendendum
cuius appellatione non intelligatur
caseus ad dictam penam et de
predictis stetur iuramento cuiuslibet
et denumptiantis qui habeat me,
dietatem pene. Et potestas ponat
super his quibuslibet duobus men,
sibus duos custodes quorum denum,
ptiationi credatur et habeat ter,
tiam partem pene et potestas pos,
sit et debeat predicta ex suo offi,
tio inquirere et punire et eius
officiales qui fuerint negligen,
tes in xxv. libr. puniantur

De carnibus diebus festiuis non
uendendis. Rub: xxviij.

Diebus dominicis et primis
et secundis diebus paschatis
Carnes Macellarij uel
qui uis alius uendere non possint
et contrafaciens in .xx. solid. pu,
niatur, et stetur iuramento de,
numptiatoris qui habeat medie,
tatem pene

De ornatu et pompa mulierum
Rub. xxix.

Cum in regimine reipu,
blice non minus conueniat

occasiones peccatorum tollere et co-
suetudines contra divina legem
prohibere quam temporali negotiis
vacare et dominiis statuendo
decreverunt ut promissio in
baptismatis sacramento sa-
cta servetur iniqua renun-
tiavimus diabolo et pompis
eius Quod nulla mulier cu-
iusque gradus vel conditionis e-
xistat audeat de cetero vel
presumat ullo umquam tempore
ferre aliquod genus corone
alicuius metalli. Item ferre
aliquod genus monilium si-
ve vestorum in collo exceptis et
reservatis ab hoc puellis qui
non duodecimum etatis an-
num attingerint Item quod
nulla mulier similiter au-
deat portare in capite sive
in vestibus aliquod genus
perlarum gemmarum auri sive
argenti maioris valoris et
pretii nisi et duntaxat tricum
florenorum pro centinatio vel
locij et non ultra ad extima-
tionem peritorum non computandis
in hac summa maglietti zoni
vel anulis Item quod nulla

mulier ut honor dei preci-
pue servetur cuiuscumque gra-
dus vel conditionis existat au-
deat vel presumat introi-
re aliquam ecclesiam nisi
tecto capite et spatulis ex-
ceptis et duntaxat reser-
vatis puellis qui non dum
duodecimum annum attin-
gerint et nuptis dum ade-
nnt viri primitus dom-
uentu et post eum octavum
a dicta traductione sequen-
tem et excepta prima vice
qua exiverint domum cum
primum pervenint narate . despozate
Itaque de cetero nulla mulier
portet vestimenta sparti-
ta in collo et spatulis nisi
accollata secundum morem florenti-
num vel duobus digitis infe-
rius a fontanella pectoris gutturis
ad plus et posterior pars re-
stis correspondeat honesta-
ti et similiter nulla mulier
portet aliquod genus vesti-
um cum caudis sed rotundas
vel cum dimidio palmi ad
plus et nullus pretor de cete-
ro aurifex vel alius artifex

cuiusuis sexus audeat vel pre,
sumat laborare suere inuidere
vel alio quouis modo conficere
in totum vel in partem preter
et contra formam dictorum ordi,
namentorum ad penam uigin,
tiquinque librarum denariorum pro
quolibet contrafaciente et qua,
libet uice de facto auferendorum
et applicandorum prout infra et
contrafacientes mulieres in
predictis vel aliquo predictorum
in totum vel in partem incidant
in penam uigintiquinque librarum
denariorum ipso facto applicandorum
pro quarta parte accusatori cui
credatur cum uno teste bone fame
et habebitur secretus. Pro alia
quarta officiali exequenti et
pro duabus alijs quartis montis
Christi dicte ciuitatis. Et pote,
stas vel eius officiales teneantur
facere expeditam executionem
ad penam dupli retinendi de
suo salario ad requisitionem de,
positarij dicti montis Christi et
cuiuscumque alterius petentis.
Quam penam nisi contrafacientes
ad notificationem dicti de,
positarij soluat infra decem
dies incohandos a die notifica,
tionis vel se defendat per sen,
tentiam per ipsum depositarium de,
scribi debeat in libro speculi ad
penam dupli si ipse depositarius
fuerit negligens et pro curator
in huiusmodi causis non admit,
tatur ad penam predictam ipsi pro,
curatori procurare in huiusmodi
uolenti et predicta locum habeant
tam in ciuitate quam in eius co,
mitatu et districtu. Reserua,
tis tamen a predictis capitulis mu,
lieribus forensibus que accede,
rent ad hanc ciuitatem que
tamen habeant unius mensis ad
obseruandum predicta. Et habita,
tes sub eodem tecto et domo uni
cum delinquente in predictis te,
neantur omnes ad penam su,
prascriptam ad electionem offi,
tialium.

De festiuitatibus custodi,
endis. Rub. XXX.

Rubricę primi libri statutorum Civitatis Urbisveteris officiorum.

Proemium statuti — fol. 1

De officio dominorum Conservatorum. Rub. 1. — fol. 2.

De electione imbussulatorum. Rub. 2. — fol. 4.

De electione et officio domini Potestatis Rub. 3. — fol. 5

De iuramento Iudicis Potestatis Rub. 4. — fol. 13.

De officio socij militis Rub. 5. — fol. 14

De electione et officio Cancellarij comunis Rub. 6. — fol. 16

De officio Iubatorum Comunis Rub. 7 — fol. 17

De officio maxarij comunis Rub. 8. — fol. 18

De electione Camerarij, et Notarij comunis Rub. 9. fol. 18

De electione Sindici comunis. Rub. 10. — fol. 21

De officio Revisorum rationum comunis. Rub. 11. fol. 22.

De electione depositarij comunis. Rub. 12. fol. 23.

De superstitibus et depositario Montis pietatis Rub. 13 — fol. 24.

De electione anterionum Civitatis Rub. 14. fol. 27.

De officio balitorum comunis. Rub. 15 — fol. 28

De officio Camerarij, et notarij fabricę Rub. 16. fol. 29.

De officio Rectoris hospitalis sanctę Marię Rub. 17 — fol. 30

De superstitibus Canellarum et stradarum Rub. 18. fol. 31.

De electione Pacerium Rub. 19. — fol. 31.

Quod nullus possit servire in aliquo officio per substitutum Rub. 20. fol. 31

De electione malescalcorum ad extimandum Ronzenos Rub. 21. fol. 32.

De electione notarij donationum Rub. 22. fol. 32

De electione notarij Gabellarum Rub. 23. fol. 33.

De electione partitorum, et viariorum comunis Rub. 24. fol. 33.

De consilio generali et duodecim Rub. 25. fol. 36

De electione Potestatis Carbonum

Rub. 26 —— fol. 38.

De officio Ponderatoris fa-
rinæ Rub. 27. fol. 39.

De correctoribus statutorum
et eorum officio Rub. 28.
fol. —— fol. 40

De electione fontaneriorum
Rub. 29. — fol. 41.

De oratoribus communis Rub.
30 —— fol. 42.

De officio collectoris subsidij S.mi
D. N. pp. Rub. 31. fol. 42.

De cultore salis et eius officio
Rub. 32 —— fol. 44

De electione scriptoris librorum
communis Rub. 33 ——
—— fol. 45.

De electione assignatoris fa-
cientis assignam. Rub.
34 —— fol. 46.

De cultore libri assignæ Rub.
35 —— fol. 46.

De cultore libri speculi. Rub.
36. —— fol. 47.

De extimatoribus commu-
nis Rub. 37. fol. 47.

De electione notariorum causa-
rum civilium Rub. 38 ——
—— fol. 48.

Quod notarij scribant bona
fide integre et non per sylla-
bas, et de mercede suarum
scripturarum Rub. 39. fol. 48

Quod Carnaioli, et macella-
rij habeant unum statu-
tum Rub. 40 — fol. 50.

De loco in quo vendi possunt
bestiæ. Rub. 41 — fol. 51.

De venditoribus piscium. Rub.
42 —— fol. 51

Quod Potestas teneatur facere
iurare Trecolos et oleari-
os. Rub. 43 —— fol. 52.

De iuramento molendinari-
orum Rub. 44. fol. 52.

Quod fornarij iurent eorum
artem. Rub. 45. fol. 52

Quod Potestas teneatur facere
iurare textores. Rub. 46.
—— fol. 53.

De officio superstitum nundinarum.
Rub. 47. —— fol. 53.

Quod Petraioli et cavatores la-
pidum iurent Rub. 48. fol. 54.

Quod tegularij et mactonarij
iurent Rub. 49. fol. 55.

Quod Calcinarij et carriatores
calcinæ iurent Rub. 50. fol. 55

Quod Macinarij teneantur la-
borare Rub. 51. fol. 55.

De cõsuetudinibus artiũ cõser-
uandis Rub. 52. fol. 56.
De tessitoribus, et magistris
Rub. 53 —— fol. 56.
De intermeȥatoribus, et meȥa-
nis. Rub. 54 — fol. 56
De venditione piscationis flu-
minũ Rub. 55. fol. 56.
De illis qui abstulerint terras ã
aliquo cõmunantia Rub.
56 —— fol. 57.
De immunitate cõcedenda
uenientibus ad habitandũ
Rub. 57 —— fol. 57.
Quod Ciues nri habentes poss.
in nro districtu habeant
eas liberas. Rub. 58. fol. 57.
De nouis edifitijs faciendis in
Ciuitate Rub. 59. fol. 58.
De guerra mota et danni dato
nris Ciuibus Rub. 60. fol. 58.
De officio Catasterioꝝ Comu-
nis. Rub. 61 — fol. 58.
Quomõ debeant procedere
et ire ad processionem
Artistę Rub. 62. fol. 59.
Quod Ciues nõ habitantes cõti-
nue teneantur soluere one-
ra et factiones. Rub. 63.
—— fol. 60.
Quod villa s.ti leonardi de
Montanea sit ad Iurisdi-
ctionem Pinei. Rub. 64.
—— fol. 60.
Quod nulla persona cogatur
seruire nisi per librem
Rub. 65 —— fol. 60.
De cautione recipienda à Co-
mitibus, et alijs suspectis
Rub. 66 —— fol. 61.
Quod feudarij extranei ca-
ueant de damno nõ facien-
do Rub. 67 — fol. 61.
De cautione recipienda à ciui-
bus euntibus ad officia exercen-
da Rub. 68 —— fol. 61
De instrumentis et iuribus
cõmunis Rub. 69. fol. 61.
Quomõ requirantur pleberia et
Castra in festo sanctę marię
Rub. 70. fol. 62.
Quod Consules artiũ tenean-
tur offerre ceros in festo corpo-
ris xpi et s.tę Marię de mẽse
Augusti. Rub. 71 fol. 62.
De repressalijs cõcedendis Rub.
72 —— fol. 62
Quod dni Coercitatores faciãt
cõposita de tenutis cõmunis
recuperandis Rub. 73. fol. 62.

178v

Quod Comitatini Venientes ad Ciuitatem non possint capi. Rub. 74 — fol. 63.

De arte Capitatorum Rub. 75 — fol. 63.

Quod nullus habeat officium qui latia non prestat Rub. 76 — fol. 63.

De pena bestiarum pascuantium in agro urbeuetano. Rub. 77 — fol. 63.

Quod Notarius decedens committat abbreuiaturas suas. Rub. 78 — fol. 66.

Quod ille qui emit res uel gabellas cogatur absolui. Rub. 79 — fol. 67.

De illo qui recipit pretiu a comuni pro aliqua re uel opere faciendo Rub. 80. — fol. 67.

Quod contractus celebrati inter comune Florentie et comune nostru obseruentur. Rub. 81 — fol. 67.

Quod quicunque exercerit artem, illam teneatur iurare. Rub. 82 — fol. 68.

Quod non recipiatur aliquid articula ne in pignor. Rub. 83. fol. 68.

Rubrice secundi libri Causarum Ciuilium.

De modo et ordine procedendi in causis Ciuilibus Rub. 1. — fol. 69.

De productione mandatorum et legitimatione personarum Rub. 2 — fol. 69.

De preparatorijs in causis fiendis, et ad preparationem litis. Rub. 3 — fol. 70

De libelli oblatione, et citatione Rub. 4 — fol. 72

De modo procedendi contra heredes incertos. Rub. 5. — fol. 72.

De Curatore dando ad lites Rub. 6 — fol. 73.

De Aduocato et procuratore dando partibus Rub. 7. — fol. 74.

De iuris litis decisiuo Rub. 8. — fol. 75.

De contumacia actoris uel rei Rub. 9 — fol. 76.

De tenuta danda ex primo decreto Rub. 10. fol. 77.

De reuocatione tenute date ex primo decreto. Rub. 11 — fol. 78.

De refectione expensarũ Rub.
12 ——— fol. 78.
De secundo decrẽto et uenditio,,
ne terminis exprimendis decrẽto
Rub. 13 ——— fol. 78.
De processu fiendo parte cõparen,,
te in litis cõtestatione, et iu,,
ramento calũniæ. Rub.
14 ——— fol. 79.
De termino dando ad proban,,
dũ. Rub. 15 ——— fol. 79.
De positionibus et articulis et
responsione fienda per ar,,
ticulos Rub. 16 ——— fol. 80.
De productione interrogatorij et
testiũ examinatione Rub.
17 ——— fol. 80.
De testibus examinandis Rub.
18 ——— fol. 81.
De publicatione processus. Rub.
19 ——— fol. 81.
De probatione exceptionũ cõ,,
tra testes et processũ Rub.
20 ——— fol. 81.
De productione instrumentorũ
et exceptionibus cõtra ipsa et
probatione ipsarum Rub. 21.
——— fol. 82.
De tempore ferendæ sententiæ
Rub. 22 ——— fol. 82
De Consilio sapientis in causa
dãdo Rub. 23 ——— fol. 82.
De termino finiendæ causæ
ordinariæ Rub. 24 ———
——— fol. 83.
De tertio cõtradictore. Rub.
25 ——— fol. 84.
Quod victus victori in expen,,
sis cõdemnetur. Rub. 26.
——— fol. 84.
Quod prædicta forma seruetur.
Rub. 27 ——— fol. 84.
De causis summarie cognoscẽdis
Rub. 28 ——— fol. 84.
De causis pertinentibus ad mi,,
lites sociũ Rub. 29. fol. 85.
De causis sindicatus officialium
Rub. 30 ——— fol. 85.
De causis cõpromittendis et com,,
promissis Rub. 31. fol. 86
Quod ordo prædictus sit ordo
iudiciarius et seruetur.
Rub. 32 ——— fol. 87.
De limitatione feriarum Rub.
33 ——— fol. 87.
De termino dando ad soluen,,
dũ Rub. 34 ——— fol. 88.
Quod pro debito ciuili vel crimina,,
li nõ mittatur in carcerẽ, si
idonee satisdederit de non

diſcedendo de Palatio, et requi,,
ſitione p̃ſentiæ Rub. 35 — fol. 89.
De ſuſpecto fugitivo capiendo. Rub. 36 — fol. 90.
Quod pro debito univerſitatis quilibet de dicta univerſi,, tate poſſit capi. Rub. 37. — fol. 90.
Quod boves et Vaccæ et beſtiæ ferentes graſciam et abbe,, viatur notarij nõ poſſint ca,, pi in tenuta pro aliquo de,, bito Rub. 38 — fol. 91.
De debito unde apparet publicũ inſtrumentum Rub. 39. — fol. 91.
De pena petentis debitũ iam ſolutum. Rub. 40 fol. 91.
Quomodo reddatur ius forensib,, tra Civitatem Rub. 41. fol. 92.
Quod debitor cogatur ſervare promiſſionem et pacta cre,, ditori suo Rub. 42 fol. 92.
Quod fideiuſſor à fideiuſſore eſ,, servetur indemnis. Rub. 43. — fol. 92.
De illo qui voluerit cedere bo,, nis Rub. 44 — fol. 93.
Quod Cives habitantes in Civita,, te nõ poſſint cõveniri in comi,, tatu Rub. 45 — fol. 93.
Quod nullus recipiat ab extraneo iura extra Civitatem. Rub. 46. — fol. 93.
Quod alienatio facta occaſione malitiæ perpetrandi non va,, leat Rub. 47 — fol. 94.
De illo qui maleficerit facta sua Rub. 48 — fol. 94.
Qualiter procedatur in queſtionibus libellarijs, et exemplicitatis et alijs p̃ſtationibus. Rub. 49 — fol. 94.
Qualiter et qn̄ ad Poteſtatẽ appel,, letur Rub. 50 — fol. 95.
De appellationibus et querelis interponendis ab interlocu,, toria Rub. 51 — fol. 95.
De app.^bus interponendis diffini,, tivis. Rub. 52 — fol. 95.
Quod nullus invadat via au,, toritate tenutam bonorũ alicuius deffuncti Rub. 53. — fol. 96.
De illo qui rem aliquã poſſidet bona fide ſpatio decem an,, norũ. Rub. 54 — fol. 96.
De ſucceſſione ab intestato. Rub. 55. — fol. 96.

Nulla mulier dotata vel dotanda succedat in bonis patris neque matris Rub. 56 fol. 97.
Quod mulier non possit renunciare bonis paternis neque maternis Rub. 57 —— fol. 98.
De muliere decedente masculina vel feminina prole relicta Rub. 58 — fol. 98.
Quod tutela tutricis nubentis concedatur proximiori et digniori consanguineo Rub. 59. fol. 99.
Quod tutor teneatur reddere rationem Rub. 60 — fol. 99.
De probatione consanguinitatis, etatis, mortis, et notariatus. Rub. 61 —— fol. 99.
Quod in ultimis voluntatibus non requiratur numerus testium. Rub. 62 —— fol. 99.
De hereda quando quis se heredem facit Rub. 63 — fol. 100.
Quod decedens vivente filio aliquid uxori allegare vel donare non possit Rub. 64. fol. 100.
De usufructu relicto uxori a viro Rub. 65 —— fol. 100.
Quod filia paterna bona occupare possit Rub. 66. fol. 100.
Quod filij pro alimentis necessarijs de bonis hereditatis Rub. 67. fol. 100.
Quod institutus, et substitutus integram habeant hereditatem. Rub. 68 —— fol. 100.
Quod nulla persona audeat maritare pupillam Rub. 69 —— fol. 101.
Quod avus et proavus teneantur dotare neptes Rub. 70 —— fol. 101.
Quod maritus bona uxoris extra iurisdictionem alienare non possit Rub. 71. fol. 101.
Quod mulier alterius iurisdictionis possit relinquere dotem suam cui voluerit. Rub. 72 —— fol. 101.
De terminanda re dotali cum alia re coniuncta. Rub. 73. —— fol. 101.
De dote restituenda matrimonio soluto Rub. 74. fol. 101.
De dote restituenda mulieri propter maleficium a viro commissum. Rub. 75 —— fol. 102.
De uxore volente agere contra virum vergentem ad inopiam Rub. 76. —— fol. 102.
Quod civis non vendat possessiones alicui extraneo Rub. 77. fol. 103.

180v

Quod contractus facti per patrem familias maiorem quatuor-, decim annis teneant Rub. 78 — fol. 103.

Quod contractus filij familias non valeant nisi publice nego-, cientur. Rub. 79 — fol. 103.

De famulis certa mercede con-, ductis Rub. 80 — fol. 103.

Contra illos quibus est bonis in-, terdictum Rub. 81 fol. 103.

Quod qui laborauerint in ma-, ssi laborent inculta. Rub. 82 — fol. 104.

De illis qui contraduxerint sil-, uas ad stirpandum. Rub. 83. — fol. 104.

Quod pastinatius perdat possessi-, um si non laborauerit congruo tempore Rub. 84 — fol. 104.

Quod Potestas seruet et seruari faciat pacta, et conuenti-, ones. Rub. 85 — fol. 105.

De permutatione facta cum aliquo extraneo ab homine Rub. 86. fol. 105.

De soccita facta cum rustico. Rub. 87 — fol. 105.

Quando contractus presumantur simulati Rub. 88. fol. 105.

Reformatio supradictae rubricae fol. — 106.

Rubricae tertij libri malefitiorum

De officio Judicis. Rub. 1. fol. 107.

Quomodo procedatur in delictis contra contumaces. Rub. 2. fol. 107.

Quomodo procedatur in delictis contra reum Rub. 3. — fol. 108.

De pena imponenda anteriori-, bus, et sindicis comitatus. Rub. 4 — fol. 109.

De mitigatione penarum Rub. 5. — fol. 110.

In quibus casibus pena dupli-, centur Rub. 6 — fol. 110.

De pena non probantis accusam. Rub. 7 — fol. 110.

De abolitione concedenda uel non Rub. 8 — fol. 111.

In quibus casibus quis possit poni ad torturam. Rub. 9. — fol. 111.

De sententijs ferendis, et modo in ipsis retinendo Rub. 10. — fol. 112.

De executionibus sententiarum per officiales fiendas. Rub. xi. — fol. 112.

De pena blasfemantium deum Rub. 12 — fol. 112.

De pena homicidij et ueneficij. Rub. 13 — fol. 113.

De offensionibus et percussioni-
bus factis cum armis et lapidi-
bus et q. liceat percussori per-
cutere percussorem suum.
Rub. 14. fol. 113.
De pena percutientium sine
armis, et spuentium in facie
uel alia parti corporis, et q. lice-
at percusso repercutere percus-
sorem. Rub. 15 —— fol. 114.
De Assassino, et furi faciente as-
sassinariam, et delicta Rub. 16.
—————— fol. 115.
De pena insultantis cũ armis
uel sine armis, et de pena prohi-
bentis alicui ne transeat ante
domũ suã. Rub. 17 — fol. 116.
De pena dicentis alicui uerba
iniuriosa. Rub. 18 — fol. 116.
De pena inceptoris rixe. Rub.
19 —————— fol. 116.
De pena ponentis seu mitten-
tis aliquid turpe in os, uel ad
collum alicuius uel atr in per-
sonam. Rub. 20 — fol. 117.
De pena derobantis, et furtis, et
defractoribus domorũ, et de de-
ceptatoribus furtuũ. Rub. 21.
—————— fol. 117
De facientibus alicui priuatũ
carcerem Rub. 22 — fol. 118
De pena cõmittentis falsitatẽ
in scripturis, monetis, uel alijs
rebus quibuscumq. Rub. 23.
—————— fol. 119
De pena proditoris Cõis Vrbis-
uetis. Rub. 24 —— fol. 120.
De exbannitis, et corũ rece-
ptatoribus. Rub. 25 — fol. 122.
De pena cõmittentis adulte-
rium. Rub. 26 —— fol. 122.
De pena cõmittentis scelus sub-
domiticum. Rub. 27. fol. 123.
De pena lenonum siue lenarũ
mulierũ. Rub. 28 — fol. 123.
Quod nulla mulier teneat fili-
am uel aliam in postribulo. Rub.
29 —————— fol. 123.
De Maleficijs, et Matrematicis.
Rub. 30 —————— fol. 123.
De Hereticis, et receptatoribus
eorumdem. Rub. 31 — fol. 123.
De Magnatibus, et alijs nobilibus
populares Ciues, et comitatinos
offendentibus, et offendi man-
dantibus. Rub. 32 — fol. 125.
Quod illa questio dicatur Crimi-
nalis pro qua pena imponitur.
Rub. 33 —————— fol. 125.
Quod procedatur de similibus

ad similia ubi certa pena non
reperitur. Rub. 34 — fol. 125.
De pena offendentiũ Cõsultorum,
et alios officiales. Rub. 35. fol.
——— 125.
De Armis non portandis, et ipso-
rum pena. Rub. 36 — fol. 126.
De pena euntum post tertiũ sonũ
Campane. Rub. 37 — fol. 126.
De pena ludentiũ ad Taxillos
uel aliũ ludũ vetitũ in taber-
na uel alibi. Rub. 38 — fol. 127.
De pena dantium cõsiliũ, auxili-
um, et fauorem. Rub. 39. fol. 127.
De modo mulctarũ. Rub. 40.
——— fol. 128.
Que pena auferatur pro filio
delinquentis. Rub. 41. fol. 128.
De fractoribus pacis factę. Rub.
42 ——— fol. 128.
De illo qui offenderit aliquem
ex cõsanguineis sui offendẽtis
Rub. 43. fol. 129.
De pena illius qui se incastel-
lauerit, seu rebellauerit con-
tra Cõmune Urbeuetanum.
Rub. 44 ——— fol. 129.
De pena laborantium terras
exbãnitorũ sitas in nr̃o districtu
Rub. 45 ——— fol. 130.
De pena percutientiũ aliquem
de alto cum lapide uel alia
re, et proicientiũ lapides uel
aliud super domũ alicuius.
Rub. 46 ——— fol. 130.
De pena turbantis, et molestan-
tis aliquem in tenuta, et pos-
sessione. Rub. 47 — fol. 130
Quod laboratores nr̃i Comitatus
poss. Ciuiũ, et comitatinoꝝ la-
borare teneantur. Rub. 48.
~~fo~~ ——— fol. 131.
De pena facientiũ caualcatam
contra Ciuitatem. Rub. 49.
——— fol. 131.
Quod homines, et persone nostri
Comitatus teneantur, et de-
beant insequi malefactores.
Rub. 50 ——— fol. 131
De creatione Sindicoꝝ comita-
tus et eoꝝ officio. Rub. 51 —
——— fol. 132.
De pena amouentiũ termi-
nos, et supra apprehendentiũ
de poss. alicuius. Rub. 52.
——— fol. 133.
De Appontimine precario cõ-
cesso. Rub. 53 — fol. 133.
De igne nõ faciendo in aliqua
festiuitate, et lignis nõ accipi-

182 r

endis. Rub. 54 — fol. 133.
De pena vulnerantis, vel interficientis animal, vel bestias alicuius, et destruentis exspelles apium. Rub. 55 — fol. 133
Quod nullus prohibeat alium edificare nisi sm̃ iura. Rub. 56. — fol. 134.
Quomodo minores quatuordecim annorum in delictis puniantur. Rub. 57 — fol. 134.
Quod nulla comunantia nři destrictus recipiat aliquem officialem, nisi eũ qui mitteretur à Coĩ nřo Rub. 58. fol. 134.
De abiurando exfortiatum et de represalijs. Rub. 59. fol. — 134.
De pena tenentis aliquem notarium extraneum in aliquo officio districtus Urbisvetis. Rub. 60 — fol. 136.
De pena corrumpentis officialem. Rub. 61 — fol. 136.
De pena periurantis. Rub. 62 — fol. 136.
De pena ementiũ bladũ in platea causa revendendi. Rub. 63 — fol. 136.
Quod nullus trahat Civem, ut Comitatinũ ad aliquam Curiam. Rub. 64 — fol. 137
De pena proicientium lapides. Rub. 65 — fol. 137
Quod nullus vendat rem quã alius possidat. Rub. 66 fol. 138.
Quod nullus in nřa Civitate cõdemnatus, vel exbannitus possit habere aliquod officiũ. Rub. 67 — fol. 138.
Quod officiales, et dñi Conservatores nře Civitatis teneantur quolibet mense fieri facere consiliũ generale. Rub. 68 — fol. 139.
Quod nullus audeat aliquid facere, et procurare contra nrum comune. Rub. 69. — fol. 139.
De nõ offendendo aliam personam quàm personas offendentes. Rub. 70 — fol. 139.
De modo tenendo qñ Campana populi pulsatur ad Martellam. Rub. 71 fol. 140.
Quod nullus cõfinatus, vel exbannitus à centum libris supra possit habere aliquod officium. Rub. 72 — fol. 140.
Quod nullus nobilis possit avi,

pene tenutam de bonis alicu-
ius popularis. Rub. 73 —
— fol. 140.
Quod nulla persona debeat co-
tra officiu dnoꝝ Conseruatoꝝ
uel Capitanei cōspirationem
facere. Rub. 74 — fol. 141
De pena fugientis de manib,
familie, et de fractoribus car-
ceru. Rub. 75 — fol. 141
De pena extrahentis bladuꝝ
uel grasciam. Rub. 76. fol.
— fol. 141.
De pena auferentiu passagiu
uel collectam. Rub. 77. fol.
— fol. 142.
De pena destruentiu domos.
Rub. 78 — fol. 142.
De usurpantibus terras, et
Castra nrę Iurisdictionis re.
Rub. 79. fol. 142.
Quod nullus exeat aliūde q̃ p
portas, nec etiam intret.
Rub. 80 — fol. 143.
De pena accedentiu ad Monaste-
riu monialiu. Rub. 81 —
— fol. 143.
Quomō et quę moneta expendi
debeat in nra Ciuitate, et iuris-
dictione. Rub. 82 — fol. 143.
Quod liceat dno, uel Magistro
familia sua uerberare. Rub.
83 — fol. 144.
De Arbore pendente super re
alicuius. Rub. 84 — fol. 144.
De liga aquaiali uiaguatorio,
et canali nō claudendo, fran-
gendo, uel aperiendo. Rub.
85 — fol. 144.
Quod nullus deferat ligna ad
Ciuitatem nisi de mensura.
Rub. 86 — fol. 144.
Quod nulla comunātia nri di-
strictus eligat in eius officio ali-
quam personam nisi de Ciui-
tate Urbisueteris. Rub. 87 —
— fol. 145.
De cōdemnationibus exigendis
Rub. 88 — fol. 145.
Quod unicuiq; liceat capere ex-
bannitū. Rub. 89 — fol. 146.
De gratijs fiendis de penis supra-
dictis. Rub. 90 — fol. 146.
Quatr Apodixe in cōdemnati-
onibus debeant compensari.
Rub. 91 — fol. 146.

De modo, et ordine procedendi
in causis damnorũ datorum
Rub. 1. ——— fol. 149.
Quomodo debeant citari fo-
renses. Rub. 2 —— fol. 149.
Quando potest interuenire
procurator. Rub. 3 —— fol. 149.
De instantia appellationis.
Rub. 4 ——— fol. 150.
De electione extimatorũ et eo-
rum salario. Rub. 5 — fol. 150.
De electione Judicis, et Notarij
damnorũ datorũ. Rub. 6 ——
——— fol. 150.
De numero officialium, et cu-
stodum celatorũ. Rub. 7 ——
——— fol. 150.
Modus denunciandi per Cu-
stodes secretos. Rub. 8 ——
——— fol. 151.
De iuramento prestando per of-
ficialem super accusis custodũ
celatorũ ad instantiã denuptia-
torũ. Rub. 9 —— fol. 151.
Quod nõ credatur iuramento
nuptij Custodis, seu alterius mã-
datarij nisi fuerit custos cõ-
munis. Rub. 10 —— fol. 151.
Vnicuiq; liceat accusare. Rub.
11 ——— fol. 151.
Quibus permittitur accusare
Rub. 12 ——— fol. 151.
Inquisitio fiat pendentibus
fructibus. Rub. 13 — fol. 152
De pena nõ probantis accu-
sam. Rub. 14. fol. 152.
De iuramento nõ uiter presta-
do per Custodes in eorũ denũ-
ptijs. Rub. 15 — fol. 152.
De exceptionibus, et excusatio-
nibus admittendis. Rub. 16.
——— fol. 153.
Quomodo debeant dari licen-
tie. Rub. 17 —— fol. 153.
Quod possit procedi de similib;
ad similia, et parguos debet
fieri similitudo. Rub. 18.
——— fol. 153.
De parte officialiũ, et dñi rei
Rub. 19 ——— fol. 153.
Quod in possis affiniũ nulla sit
pena inter eos, nec in con-
sortios. Rub. 20 — fol. 154.
Quando sunt plures domini
unius rei. Rub. 21 — fol. 154.
Quis de familia possit accusare
et facere inquisitiones. Rub.
22 ——— fol. 154.
Vnus testis bone fame. Rub.
23 ——— fol. 154.

Non confundatur introitus cum damno dato. Rub. 24 —— fol. 154.

Quando in una possessione sunt uarij fructus. Rub. 25. —— fol. 154.

Quis possit denumptias, et accusas, inquisitionem facere. Rub. 26 — fol. 155.

Qui ammittantur in Testes Rub. 27 —— fol. 155.

De pena negantium nomina eorum. Rub. 28. fol. 155.

Quis possit uendere pasturas. Rub. 29. fol —— fol. 155.

Quod dni teneantur facere comparere famulos ad testificandum. Rub. 30 — fol. 155.

De Baiulis debendis officiali damnorum dator. Rub. 31 — fol. 155.

De libro officij damnorum datorum. Rub. 32 —— fol. 155.

Quod officiales damnorum datorum possint ferre arma extra Ciuitatem tantum. Rub. 33. —— fol. 156.

Quando possint extrahi accusę, et inquisitiones. Rub. 34. —— fol. 156.

Quando damnum dans non potest accusari. Rub. 35. —— fol. 156.

De quibus locis nō possit accusari. Rub. 36 —— fol. 156.

Quod minores duodecim annorum teneantur ad medietatem penę. Rub. 37. fol. 156.

Proximiores conuicini. Rub. 38 —— fol. 156.

Quomodo debeant diuidi penę exigendę in dicto officio. Rub. 39 —— fol. 157.

Beneficium confessionis. Rub. 40 —— fol. 157.

De licentia danda per officiales damnorū datorū. Rub. 41. —— fol. 157.

Quod Baiuli dicti cōis teneantur obedire dicto officiali damnorum datorum. Rub. 42. —— fol. 158.

De pena non obedien. officiali damnorū datorū, et quomodo debeat diuidi dicta pena. Rub. 43. —— fol. 158.

Quod pignera deponantur apud tertium eligendū. Rub. 44. fol. 158.

De exequtione fienda per officiales Potestatis. Rub. 45 —— fol. 158.

De loco ius reddendi. Rub. 46.
——— fol. 159.
Communantia. Rub. 47 — fol. 159.
locus damni. Rub. 48 — fol. 159.
Quod omnes processus debeant expediri infra mensem. Rub. 49.
——— fol. 160.
De examinatione Testium. Rub. 50 ——— fol. 160.
Exegutores forenses. Rub. 51.
——— fol. 160.
Quod unicuiq; liceat ire ad fontes Rub. 52 ——— fol. 160.
Semel in die possit accusari. Rub. 53 ——— fol. 160.
Quoties in die possit accusari. Rub. 54 ——— fol. 160
Quod Venatoribus, et aucupatoribus liceat transire perquascuq; possessiones. Rub. 55 — fol. 160.
Bannita cois. Rub. 56 fol. 160.
Emendatio damni dati. Rub. 57 ——— fol. 161.
Quod liceat reperienti bestias in eius possessiones pignorare custodes, et eas interficere. Rub. 58.
——— fol. 161.
Quomodo intelligantur clausure. Rub. 59 ——— fol. 161.
Fructus in terris sodis. Rub. 60.
——— fol. 161.
Quod bestie supra annu teneantur ad totam penam subtus annum ad dimidiam. Rub. 61.
——— fol. 161
De habentibus possessionem prope uiam. Rub. 62 — fol. 161
Siquis transiuerit cu aliquo brancho bestiaru per uiam prope aliquam possessionem, et aliqua ipsarum intrauerit dictam possessionem no teneantur ad penam. Rub. 63 — fol. 161.
De statutis pertinentibus ad officium damnoru datorum. Rub. 64 ——— fol. 162.
Vnum statutu no tollat aliud. Rub. 65 ——— fol. 162.
Quod officiales potestatis possint facere officium damnor; datoru. Rub. 66 ——— fol. 162.
De electione reuisoru libri dicti officij et eorum salario. Rub. 67 ——— fol. 162.
De pena intrantium, uel damnum dantium in pratis cu bestijs uel sine. Rub. 68 — fol. 162.
De pena damnu dantiu in campo bladato cum bestijs uel sine. Rub. 69 ——— fol. 163.

De pena damnum dantium in
uineis cum bestijs uel sine. Rub.
.70 ——— fol. 163.
De pena auferentium ligna de
possessione aliena. Rub. 71.
——— fol. 163.
De pena intrantium, et dam=
num dantium in uineis intus
Ciuitatem. Rub. 72 — fol. 164.
De pena afformantiũ fontes. Rub.
.73 ——— fol. 164.
De pena incidentis cippos uitiũ.
Rub. 74 ——— fol. 164.
De pena portantium fructus.
Rub. 75 ——— fol. 164.
Quando quis accusatur habere
plures bestias q̃ nõ habuerit. Rub.
.76 ——— fol. 165.
De pena facientis se dominũ pos=
sessionis. Rub. 77 —— fol. 165.
De pena dãnũ dantium in sil=
uis cũ bestijs uel sine. Rub. 78.
——— fol. 165.
De pena intrantium uel dam=
nũ dantium in oliuetis cũ be=
stijs uel sine. Rub. 79 — fol. 166.
De pena incidentis arbores do=
mesticas. Rub. 80 — fol. 166.
De pena dãnũ dantiũ in rami=
ciis cũ bestijs uel sine. Rub. 81.
——— fol. 166.
De pena intrantiũ, et dãnũ dã=
tium in clausuris cũ bestijs uel
sine. Rub. 82 —— fol. 166.
De pena damnũ dantiũ in cã=
netis cũ bestijs uel sine. Rub.
.83 ——— fol. 166.
De pena bestiarũ porcinarũ intrã=
tiũ possessĩ afformatam. Rub.
.84 ——— fol. 167.
Quod nulla persona possit fer=
re uuas usq̃ ad uindẽmias.
Rub. 85 ——— fol. 167.
De pena portantiũ legumina
et poma nõ facta. Rub. 86.
——— fol. 167.
Quod nulli liceat interficere
palumbos. Rub. 87 — fol. 167.
Quod nulli liceat trahere cũ ali=
quo genere instrumentorũ ad co=
lumbas. Rub. 88 —— fol. 168.
Quod predicta statuta nõ habeat
locum in bestijs que amouẽtur
timore inimicorũ. Rub. 89 —
——— fol. 168.
Quod officiũ damnorũ datorum
debeat banniri. Rub. 90 — fol. 168.
Quod officiales damnorũ datorũ
non possint facere aliquã cõposi=
tionem cum aliquo de nõ accusan.

De rebus pertinentibus ad artem muratorum.

De rebus pertinentibus ad artem lignaminis.

De rebus pertinentibus ad artem Vasellariorum.

De rebus pertinentibus ad artem pomariolum.

Quanti ponderis sit salma.

Quod nulla mercantia possit disigillari.

Declaratio.

Pedagium portitoris ad artẽ mercatorum.

De rebus pertinentibus ad artem lanę.

De rebus pertinentibus ad artem calzolariorum.

De rebus pertinentibus ad artem mercia ntium.

De rebus pertinentibus ad artem fabrorum.

De rebus pertinentibus ad artem procacciantium.

De pena eũtiũ cõtra decrtũ collectę et de beneficio cõfessionis.

Gabella carnium.

Gabella Vini.

Gabella merchatis.

Gabella extraordinariorũ et primo de salario ponderatoris.

De rebus quę venduntur ad pondus.

De emptoribus Canapis.

Tallię artium anno quolibet soluendę.

De Valcherijs, et Tiratorijs.

De vendentibus pannos ad retagliũ.

De salario mensuratoris pã.

norum.

De uendentibus carnes salatas

De molendinarijs macinantibus oliuas et guatum

De Tintoribus.

De fornaciarijs

Gabella Piscium.

Gabella signi mensurarum et ponderis.

Gabella columnę.

Gabella mensurarum plateę

Gabella mensurarũ signibarilium.

De uenditione piscationis paleę, et clanarum.

Quod molendinarij macinãtes bladum soluant collectã gabellario pedagij.

De fraudantibus gabellas.

Quod Gabellarij teneantur banniri facere eorũ capitula.

Quod omnes Gabellarij habeant terminũ sex mensiũ ad exigendũ post finitũ tempus ipsorum gabellarũ.

Breue confirmationis statuti. Alex. VI.

Quod bona stabilia uendi non possint nisi primo requisito proximiori uicino.

188v

189 J